nº. 16

Johann N.

No. 16

Vier Evangelien mit Parallelen, illustriert, geschrieben im Jahre 1635 n. Ch. zur Zeit des persischen Königs Shah Sekha in Julfa.

Ամոնիոս աղեքսա
նդրացին · բազմ աշխատութ՟ · և
ջանիւ փոյթ ելեալ
առեալ զաւետ՟ չորեցուն
եթող զմի աւետարանն · զը
մատթէոսեան աւետարանին
զ համաձայնութ՟ այլոց աւ-
ետարանաց չորից զ ղրուակս է-
դեալ առ ընթեր · Որպէս զի ի
հարկէ զհետեւմն շարի կար
գի երից և այլոց կանոնի-
ուշ արար ընդ միայնոր ընթերցո-
ւածին ։ Արդ զի ողջանդամ
և զայլոցն ևս զընթացս զմարմ
նոյն զ շար ամենեցին գիտել զա
նցիւան ըստ իւրաքանչիւր աւետարանի
իւրեքի յորս նոքին ամենայն աւետ
ճշմարիտ է · Զյաշխատ
ուեալ յիմաստ զկն աւ
անցելոց առնն · առեալ
արտաքոյ ըստ այլում ձևոյ
ըստ · կանոն · տասն թուով
դրոշմեցի ըստ ներքոյ

կարգեցի · Զյորոց առաջին
ամփոփ թիւ յորս յանգոյն միմեանս
նց ասացին չորեքեանն ·
մատթէոս · մարկոս · ղուկաս ·
Յովհաննէս ։ Երկրորդն յոր
գ ։ մատթ · մրկս ։ Յովհննս ։ ղկս ։
Երրորդն ։ յորս գ ։ մատթէոս ։ մրկս ·
Յովհննս ։ Չորրդ · յորս գ ։ մատ
թէոս · ղկաս ։ Յովհնս ։ Հինգրդ
յորս բ · մատթէոս · ղուկաս ։
վեցրդ · յորս բ ։ մատթէ · մրկաս
Եւթնրդ · յորս բ · մատթէոս ։ յովհ ։
Ութրդ · յորս բ ։ ղկս · մրկաս ։
իններրդ · յորս բ · ղուկաս
Յովհաննէս ։ տասներորդ
յորս իւրաքանչ իւրոք
ինքնաւանէ մին իրիք ·
ինչ առանձինն
առանձինն ·
գրեցին ։

Ex
Biblioth. Regia
Berolinensi

Որք այսմ ինքնին կարգեալ կանոնաց պատ
ճառ։ Ընթացանագոյն պատմութիւնք այսպէս։ ի մէ
ծութենէ չորեցունց աւետարանացն. թիւ ինչ առընթեր
կայ ընդ իւրաքանչիւր մասին։ Սկսեալ յառաջմէն։ Ա. ապա
յերկրորդէն. և յառաջ կարգաւ խաղացեալ ընդ ամե
մինչև ցկատարած գրոցն։ և ընդ իւրաքանչիւր թուոյ
ցուցանէ թէ յորում տասնեցունց կանոնացն կայցէ.
թիւն։ Ա. յաղթի ինչ. թէ յառաջինն յայտնէ թէ որպս
յառաջնումն. Եթէ երկ. յերկրորդումն։ Ա. Եւ այսպէս
մինչև ցտասներորդն։ Արդ եթէ բացեալ զմի ի չորից
աւետարանացն յորոյ և մի կամիցիս կալ. զի որում ճառ
ագլխի և կամիցիս գիտել. թէ ո՞յք են զորս յայնգոյն մի
մեանց ասացին. և զ յանցն իւրան յիւրաքանչիւր տեղիս գտա
նել. յորս ընդ նոյին ածանն։ Զոր ճառագլուխ և ունի
ցես առեալ զառաջի կայ թիւն խնդրեսցես զնա ի ճառկա
կանոնսն ընդ որ կարմրագրովն ներքոյ դրոշմն ինիցէ.
Եւ հասցես դիւրաւ ի նմին. յառաջագոյն գրեցոյն ի ճառկա
կանոնսն. թէ քանիերորդ նորին ցեն ասացէ յորոց ինչ դրե
ցեալն. և կացցես ի նմին թուոյն. կայլոց աւետարանացն որք ի
կանոնսն իցեն. զոր թիւ նշանիցես առընթերակաց
ացն. և խնդրեսցես զնա ի նոյնս յաւետարանսն իւրում յիւրաքանչիւր աւե
տարանի ի տեղիս ասացէ զհնգոյնոց եգացես։ Ողջ եր։
Զզաքար եղկելի գծողս յիշեցէք։

[illegible]

Մատթէոս	Մարկոս	Ղուկաս	Յովհաննէս
ը	բ	է	ժ
ժա	դ	ժ	զ
ժա	դ	ժ	ժբ
ժա	դ	ժ	ժդ
ժա	դ	ժ	[illegible]
ժդ	ե	ժգ	[illegible]
ժզ	իե	ձէ	[illegible]
իզ	իե	լէ	իգ
իզ	ի	լէ	իզ
		լէ	[illegible]
ղէ	ղգ	ծժդ	[illegible]
ղէ ղը	ղգ	ճժգ	[illegible]
	ղզ	ճժզ	
ղէ	[illegible]	ճժզ	[illegible]
ղը	ղզ	ճժզ	[illegible]
ճիզ	[illegible]	հէ	[illegible]
ճխա	ծ	ձթ	[illegible]
ճխբ	ծա	խա	[illegible]
ճխէ	զ	ղգ	[illegible]
ճկգ	զ	ղգ	
ճկգ	զբ	ղդ	
մթ	ճձթ	մդ	ճ
մթա	ճղա	մէ	խա
մժ	ճղբ	մժթ	ծէ
մժ	ճղթ	միբ	ծը
մկգ	ճբբ	մկա	ճէ
մկգ	ճբե	մծ	ճխգ
	ճթ	մծ	ճխա
	ճծգ	մկ	
մկդ	ճծգ	մկա	խբ
	ճծդ		ղգ
	ճծգ		ձէ
	ճկբ	մկթ	ձբ
	ճկբ		ծէ
	ճկբ	մկգ	ժգ
ճձդ մձա	ճկէ	մկգ	ժէ ից
	ճկէ	մկգ	
		մկգ	

[illegible]

Մատթէոս	Մարկոս	Ղուկաս	Յովհաննէս
մհ	ճլ	մկգ	կէ
մժը	ճկ	մկէ	ճխգ
[illegible]	ճկէ	մկը	ճխզ
մկա	ճկէ	մձա	ճխա
	ճկէ	մձա	
մկէ	մկգ	մձբ	ծէ
մկէ	մկգ	մձբ	խէ
	ճձա	մձէ	ճծէ
	ճձա	մձէ	կը
մլէ	ճձգ	մձէ	ծկ
մլդ	ճձդ	մդ	ճկ
մլգ	ճձէ	մդ	ճկա
մլգ	ճձէ	մդ	ճկդ
[illegible]	ճդա	մդէ	կը
[illegible]	ճդդ	մդթ	ճկէ
[illegible]	ճդէ	յաա	ճկ
	[illegible]	յաա	
[illegible]	ճդզ	մդէ	ճկէ
մդէ	ճդէ	յ	ճկգ
մէ յէ	մ	մէ	ճկէ
	մդ	մը	ճդէ
մէ	մգ	մէ	ճծէ
մէ	մգ	մէ	ճծէ
մէ	մէ	մէթ	[illegible]
[illegible]	մէ	մէթ	ճկէ
	մէ	յդ	ճկէ
	մէ	յդէ	ճկէ
յդէ	մէ	յդէ	ճկէ
յդէ	մբբ	յդէ	
յդէ	մբէ	յդէ	մէ
յդը	մբէ	յդէ	ժէ
	մբէ	յդէ	ժէ
	մբէ	յդէ	ճէ
յէէ	մրբ	յէը	ժէ
յէդ	մջա	յէէ	ժէ
յէդ	մշա	յէէ	ժէ
	յծ	յէ	ճէ

Կանոն Երկ րորդ · Ծ... Երկրորդ ·

Մատթէոս	Մարկոս	Ղուկաս	Մատթէոս	Մարկոս	Ղուկաս
	դ				
	ե				
	զ				
	է				
ժէ	ժթ	ժէ	ձը	լէ	դ
իա	իա	ժէ	ձա	լգ	ժգ
լա	ժգ	[illegible]	ձէ	լը	իգ
լբ	ժդ	ժգ	ձէ	իդ	է
լբ	ժը	ժթ	ձիգ	ծէ	ժէ
լե	ժէ	ձգ	ձիդ	ծը	ծիգ
կբ	ժէ	ժդ	ձիը	կդ	ծդ
կէ	իա	իդ	ձիը	կդ	ծդ
կզ	իէ	ժթ	ձծզ	կը	իդ
կէ	իէ	իգ	ձկդ	ծզ	իդ
կթ	իդ	իզ	ձկը	ծզ	իթ
հա	իթ	իէ	ձկը	ձէ	ձա
հէ	լէ	ձզ	ձհ	ձէ	ձը
հը	լթ	ձը	ձհէ	ղա	ձղէ
հդ	լդ	ձէ	ձհգ	ղդ	ձղէ
հզ	լդ	ձզթ	ձհը	ղէ	ձղզ
հէ	լը	ձէ	ձհէ	ղը	ձղէ
ձա	լէ	ձզ	ձհը	ղթ	ձղը
ձէ	լզ	ձկգ	ձղէ	ձժդ	ձղէ
ձէ	ձէ	ձը	ձղդ	ձժէ	ձղը
ձդ	ձժա	ձզ	ձղդ ձղը	ձժը	ձղա
ձդ	ձժա	ձժէ	ձղը	ձժը	ձղզ
ձզ	ձժդ	ձժէ	ձղը	ձժդ	ձզը
ձը	ձդ	ձժդ	ձղը	ձժդ	ձզդ
ձդ	ձժ	ձժ	ձղը	ձժդ ձժա	ձզէ
ձդ	ձզ	ձժա	ձզը		ձժդ
ձզ ղէ	ձժդ	ձժդ	ձժէ	ձժէ	ձզը
ղէ	ձէ	ձը	ձժէ	ձժդ	ձզէ
ղէ	ձը	ձզա	ձժէ	ձժդ	ձզէ
ղէ	ձը	ձիզ	ձժէ	ձզ	ձզէ
ղէա	ձդ	ձզ	ձժդ	ձժէ	
ձժդ	ձդ	ձզ	ձժէ	ձժդ	
ձժա	ձէ	ձժէ	ձժէ	ձժդ	
ձժդ	ձժէ	ձժդ	ձժէ	ձժէ	
ձժդ	ձժդ	ձժդ	ձժէ	ձժէ	

կանոնս Բ. յորում են երեքն

կանոնս Գ. յորում երեքն

Մատթէոս	Մարկոս	Ղուկաս	Մատթէոս	Ղուկաս	Յովհաննէս
մբէ	ճլդ	մսէ	ա	ժդ	ա
մբզ	ճլզ	մսգ	ա	ճժդ	գ
մբթ	ճլէ	ճլէ	ա	ժդ	ե
մծթ	ճլէ	մսզ			
մխբ	ճլէ	մս	է	զ	իէ
մխզ	ճլէ	խը	է	զ	ճժզ
մխզ	ճլը	խթ	ծթ	կզ	
մխը	ճլդ	մծդ	կդ	զ	լէ
մխը	ճխզ	մծզ	ղ	զ	ճծը
մխթ	ճխզ	մծթ	ղ	կզ	ճյթ
մծա	ճխզ	մղ			
մծգ	ճխը		ղէ	կէ	ճէ
մծը	ճծ	մծէ	ճժա	ծը	ճխէ
մծթ	ճծ	մծը	ճժա	ծը	ու
մկդ	ճծդ	մծզ	ճժա	մժա	ճթդ
մկթ		մծը	ճծբ	ճժի	ձ
մձա	խբ	մի	ճծբ	ճժթ	դ
մձը	ճկ	մկզ	ճժբ	ճժթ	կա
մձա	ճկզ	մկը	ճժբ	ճժթ	ե
մձէ	ճկզ	մկէ	ճժբ	ճժթ	եզ
մղէ	ճկզ	մկէ	ճժբ	ճժի	ղ
մղզ	ճկէ	մկդ	ճժբ	ճժի	ճծդ
մղզ	ճկբ	մկը	ճժբ	ճժթ	ճխբ
մղա յը	ճկբ ճկի	մկը յէ	ճժզ	ճժթ	խէ
յթէ	ճղզ	մղթ		ճժթ	
յթզ	ճղէ	մղզ		ճժթ	
յթը	ճղէ	մղէ			
յթբ	ճը մր	յթ		խբ	
յիէ	մհը	յիէ			
յիթ	մհթ	յիէ			
յի	մհ	յիէ			
յիբ	մոբ	յիդ			
յլդ	մոդ	յլբ			
յլզ	մոզ	յլ			
յծզ	մոէ	յլ			
յծզ	մոզ	յլ			

Կանոն Բ. յորում երեքն.

Մատթէոս	Մարկոս	Ղուկաս
ծըՃ Ճծ	ըղթ	իկ Ճխթ էգ ձա
Ճծ էՃծ	իշկէ	Ճիէ կբ
մծզ մհդ	Ճիէ Ճկա	Ճծ Ճէ
մձէ մղգ	Ճկը Ճհդ	հ Ճզ
մղզ մղթ	Ճհը Ճծ	Ճղէ Ճձզ
յիա յիզ	մա մզ	Ճձէ
յիթ	մէ	

Կանոն Զ. յորում երկուքն.

Մատթէոս	Մարկոս
զ [illegible]	էը ծզ
[illegible]	խզ խը խէ
[illegible] լզ	խթ Ճխա Ճկբ
լթ [illegible]	ծզ ծբ ծէ
խա խզ խէ	Ճիզ Ճծզ Ճլգ
խը խթ ծա	Ճղա Ճծ ծթ
ծզ ծդ ծէ	Ճիէ [illegible] Ճհ
[illegible]	կա զ կզ
[illegible]	Ճհ ակզ Ճհ [illegible]

Ե. Չորրորդ կոն — Նշանակեալ ... յոր

Մատթէոս — Երկուց Ղուկ

Մատթէոս	Ղուկաս	Մատթէոս	Ղուկաս
		թ ժէ իզ իհէ ճր ճճմ ճիէ	գր ճա ծա ճիզ
ճիբ ճիդ ճիը ճծզ	ձա ճի ճկը ծէ	ճծէ ճծդ ճծ ճծէ ճծկ ճհէ	կզ կը իէ կէ յէ
ճծը ճհէ ճձա ճձբ	մբզ մհէ մձթ ճղը	ճկբ ճկդ կէ ճկթ ճհդ	կը հա հբ հդ [illegible]
ճձզ ճձէ ճձէ մժդ	ճղթ բ ճ կբ մլէ	ճձ ճձթ կէ մժդ մժէ	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
միա միը մլա մլբ	ճձա ճլթ ճհթ ճխբ	մրդ միգ միէ մժ մժբ մժդ	[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ճրդ
մլդ մլզ մլէ մլէ	ճխզ ճխէ ճխը ճխա	մկ մկդ մկէ մծ մծը մծզ	ճլա ճրա ճրէ ճրէ ճրէ ճյթ
մխ մխա մծէ մծզ	ճյա ճհէ մէ մէ	մկ մկէ մկէ մկէ [illegible]	ճծ ճծդ ճծէ ճկդ ճկ/ճկ
մծէ մկա մկբ մկէ	մծզ մծէ մծը մծթ	ճխ ճխ ճխ մխ ճճ	ճհա ճհզ ճհթ ճձէ ճղ ճղէ
մկզ մկէ մհ մհբ	ճծէ ճծը մրթ մլա		մի միէ մրա մրզ մրթ

Կանոն Ե. յորում երկուն ։

Կանոն Զ. յորում երկուն ։

Մատթէոս	Ղուկաս	Մատթէոս	Մարկոս
է խթ խթ	ձգ	իգ իւ	ժբ ժդ
խթ	խթ	իէ իւ	ժզ ժդ
խթ	լե	իը ձգ	ժէ խը
խթ	լէ	ձթ ղա	ծզ կա
ձի	ձբ	ձ ձյ	հէ ղէ
ճձէ	ճժէ	ճխէ ճհէ	ճկզ ճժզ
ճէ	ճա	յէ	ճլ

Կանոն. Թ. յորում Ղուկաս եւ Յովհաննէս:

Ղուկաս	Յովհաննէս:
լ լ մկբ	մժթ միբ մժգ
մկբ մհգ մհդ	միդ միթ միէ
մհդ մ[illegible] մ[illegible]	[illegible] [illegible] [illegible]
յժբ յդ յե	ճճդ ճճբ ճճբ
յժբ յ[illegible] յ[illegible]	ճճգ ճճբ ճճբ
միա միա միա	ճ[illegible]բ մժգ մժէ
	միա միգ միէ

Կանոն. Ժ. յորում ան[ձ]ին իւրաքանչիւր մատթէոս:

բ դ զ ժգ	ա գ ե
իբ իե իթ իգ	թ ժը ի
լե լէ լթ խբ	իբ իթ
խե ծբ ծգ կբ	լա ծ ծա
ճա ճժթ ղա ղթ	կէ կը հբ
ճա ճգ ճթ ճժդ	ճէ ճդ ճզ
ճժէ ճժը ճիդ ճիզ	ճէ ճժգ ճժէ
ճլզ ճխ ճծա ճծէ	ճիբ ճլգ ճլա
	ճխդ ճխթ ճծա

Կանոնն Ժ. յո րս առանձինն ։

Ղուկաս	Ղուկ	Ղուկ
ՃՁԴ ՃՂԲ	ՄԾԲ ՄԾԴ ՄԾԸ ՄԿԴ	
ՃԿԴ ՃԿԳ ՃԿԸ	ՄՀԱ ՄՀԴ	
ՃՀԴ ՃՀԸ ՃՀԹ	ՄՁԳ ՄՁԸ ՄՁԹ	
ՃՁ ՃՁԶ ՃՁԹ	ՄՂԳ ՄՂԸ Յ	
ՃՂ ՃՂԲ ՃՂԸ	ՅԳ ՅԴ ՅԸ	
Մ ՄԺ ՄԺԲ	ՅԺԴ ՅԻ ՅԻԴ	
ՄԻԳ ՄԻԸ ՄԼԲ	ՅԼ ՅԼԳ ՅԼԸ	
ՄԼԸ ՄԽԲ ՄԽԷ	ՅԽԲ	

Կանոնն Ժ. յո րս առանձինն ։

Յովհ	Յովհ	Յովհ
Ը Ե ԺԱ	ԻԲ ԻԳ ԻԵ ԻԹ	ՃԿԷ ՃԿԹ ՃՀԲ
ԽԴ ԽԷ ԽԹ	ՃԲ ՃԳ ՃԴ	ՃՀԴ ՃՀԵ ՃՀԹ ՃՁ ՃՁԹ
ԾԳ ԾԵ ԾԸ ԾԹ	ՃԷ ՃԹ ՃԺԲ ՃԺԷ	ՃՂԴ ՃՂԵ Ն
Կ ԿԲ ԿԹ ԿԱ	ՃԺԸ ՃԺԹ ՃԻԴ ՃԻԷ	ՄԲ ՄԵ ՄԹ
ԿԴ ԿԷ Հ ՀԲ	ՃԻԸ ՃԼ ՃԼԲ ՃԼԳ	ՄԺ ՄԺԲ ՄԺԳ
ՁԳ ՁԴ ՁԸ	ՃԽ ՃԽԲ ՃԽԴ ՃԽԶ	ՄԺԴ ՄԻԵ ՄԻ
ՂԱ ՂԳ ՂԵ ՂԹ	ՃԾԳ ՃԾԵ ՃՇԷ ՃԾԹ	ՄԼԳ ՄԼԵ ՄԼ
ՂԷ ՂԸ ՂԹ Ղ	ՃԿԱ ՃԿԳ ՃԿԵ	ՄԽ ՄԽԲ

ԿՆ	Մոգուցն ։	ա		
ԿՆ	Կոտորածի մանկանցն ։	բ		
ԿՆ	Զյանզ ընծայ քրզ սով փառաւորեցաւ ։	գ		
ԿՆ	Վարդապետութե փրկչին ։	դ		
ԿՆ	Երանութեն ։	ե		
ԿՆ	Բորոտին ։	զ	դ	ժբ
ԿՆ	Հարիւրապետին ։	է		ժը Վ
ԿՆ	Զորանչելին պետրոսի ։	ը	բ	թ
ԿՆ	Բժշկութե ամ ցաւոց	թ	գ	ժ
ԿՆ	Որոշեալ հրաման երթալ զկնի ։	ժ		իգ
ԿՆ	Սատանայն 'ի վր ջուրցն ։	ժա	ժ	իգ
ԿՆ	Դիւահարացն ։	ժբ	ժա	իդ
ԿՆ	Անդամալուծին ։	ժգ	ե	ժդ
ԿՆ	Մատթէի ։	ժդ	գ	ժդ
ԿՆ	Դստեր ժողովրդապետին ։	ժե	ժ	իե
ԿՆ	Մեռասնեա ին ։	ժզ		
ԿՆ	Երկուց կուրացն ։	ժէ		
ԿՆ	Խուլ և համր դիւահարին ։	ժը		
ԿՆ	Առաքելոցն իշխանութե ։	ժթ	ւժդ	ժզիէ
ԿՆ	Առաքելոցն 'Յովհաննէ ։	ի		
ԿՆ	Որոց ձեռն զանազանեալ ։	իա	է	ժե
ԿՆ	Կոյր և համր դիւահարին ։	իբ		լթ
ԿՆ	Որխնդրելին նշանս ։	իգ		իա
ԿՆ	Առակացն սերմանեաց ։	իդ	թ.	իխթ

Վն	Յովհաննու և Ներովբէի։	ԻԷ	ԺԷ		
Վն	Հինգ հացեցն։	ԻԴ	ԺԴ	ԻԸ	Ը։
Վն	Երթալոյն ի վր ծովուն։	ԻԵ	ԺԵ		Թ
Վն	Ընդունելոյն զպատուիրանացն։	ԻԸ	ԺԸ		
Վն	Կնոջն քանանացւոյ։	ԻԹ	ԺԹ		
Վն	Բժշկելոյ զժողովուրդն։	Լ			
Վն	Եւթն հացեցն։	ԼԱ	ԻԱ		
Վն	Խմորոյ փարիսեցոցն։	ԼԲ	ԻԲ		
Վն	Որ ի կեսարիա հարցմանն։	ԼԳ	ԻԴ	ԻԹ	
Վն	Այլակերպութեանն տն։	ԼԴ	ԻԵ	Լ	
Վն	Լուսնոտ հարին։	ԼԵ	ԻԶ	ԼԱ	
Վն	Խնդրելոյ զերկդրամեանն։	ԼԶ	ԻԷ	ԼԷՀԷ	
Վն	Հարցանելոյ թէ ո՛ իմենջ մեծ է։	ԼԷ	ԻԸ	ԼԷՀԷ։	
Վն	Առաքելի հարիւր ոչխարին։	ԼԸ		ԺԴ	
Վն	Թողլոյ զբիւր տաղանդին։	ԼԹ			
Վն	Հարցմանն արձակելոյ առնակնոջն։	Խ	ԻԹ		
Վն	Հարցանելոյ մեծատանն զյն։	ԽԱ	ԻԹ	ԿԴ	
Վն	Վարձկանութէ մշակացն։	ԽԲ			
Վն	Որդւոցն զեբեդեայ։	ԽԳ	Լ	ԿԴ	
Վն	Երկուց կուրացն։	ԽԴ	ԼԱ	ԿԸ	ԺԴ
Վն	Իշոյն և յաւանակին։	ԽԵ	ԼԲ		
Վն	Կուրացն և կաղացն։	ԽԶ			
Վն	Չորանալոյ թզենոյն։	ԽԷ	ԼԳ		
Վն	Հարցանելոյ զօրն ի՛ քհնյց և ի ծե֊ րոց։	ԽԸ	ԼԵ	ԿԹ	

Երկուց որդւոցն առակաց :	ԽԹ	Լ		
Այգւոյն առակին :	Ծ	ԼԶ	Հ	
Կոչելոյն ՚ի հարսանիսն :	Ծա		ԾԳ	
Դահեկանին որով փորձեցին :	Ծբ	ԼԷ	ՀԱ	
Սադուկեցոցն :	Ծգ	ԼԸ	ՀԲ.	
Աւրինակացն :	Ծդ	ԼԹ		
Հարցանելոյ զփարիսեցիսն :	Ծե	Խ	ՀԳ	
Վայ տալոյ դպրացն և փարիսեցւոցն :	Ծզ		ԽԳ	
Կատարածի ն :	Ծէ	ԽԲ	ՀԵ	
Աւուրն և ժամուն :	Ծը	ԽԳ		
Տասն կուսանացն :	Ծթ			
Զտաղանդն տալոյ :	Կ			
Գալստեանն տն :	Կա		ԿԵ	
Աւծանելոյ զտրն իւղով :	Կբ	ԽԴ	ԽԱ	ԺԲ.
Պատրաստելոյ զպասքն :	Կգ	ԽԵ	ՀԶ	
Աւրինաւոր խորհրդոյն :	Կդ			
Մատնութեն տն :	Կե	ԽԶ		
Ուրացութեն պետրոսի :	Կզ	ԽԷ		
Յուդայի զղջմանն :	Կէ			
Խնդրելոյ զմարմինն տն :	Կը	ԽԸ	ԾԲ	ԺԸ :

կոբ ։ ակոբ ծնաւ զյուդայ. եւզեղբարս նր ։

Յուդայ ծնաւ. ըզ
փարէս. և զարա ի թա
մարայ :-
Փարէս ծնաւ զեզ
րոմ ըն :-
Եզրոմ ծընաւ
զարամ :-
Արամ ծընաւ
զամինադաբ :-
Ամինադաբ ծնաւ
զնաասոն :-
Նաասոն ծնաւ
զսաղմոն :-
Սաղմոն ծնաւ
զբոոս ի ռախաբայ :
Բոոս ծնաւ զյով
բէթ ի հռութայ :-
Ովբէթ ծնաւ
ըզ յեսսէ :-
Յեսսէ ծնաւ զդաւ
իթ արքայ :-

Դաւիթ ծնաւ զսո
ղոմոն. ի կնոջէն ուրի
այ :-
Սողոմոն ծնաւ
զռոբովամ :-
Ռոբովամ ծնաւ
զաբիայ :-
Աբիա ծնաւ զա
սափ :-
Ասափ ծնաւ
զ յովսափաթ
Յովսափատ ծնաւ
զյովրամ
Յովրամ ծնաւ
զոզիայ -
Ոզիա ծնաւ զյո
վաթամ
Յովաթամ ծնաւ
զաքազ
Աքազ ծնաւ զե
զեկիայ :-

Եզեկիա ծնաւ ըզ
մանասէ . –
Մանասէ ծնաւ
զամովս . –
Ամովս ծնաւ զյո
վսիայ . –
Յովսիա ծնաւ զյե
քոնիա . և զեղբարս
նորա . առ գերութեն
բաբելացւոց . –
Յետ գերութեն՝ բա
բելացւոց . ծնաւ . յե
քոնիա . զսաղաթի
էլ . –
Սաղաթիէլ ծնաւ
զ զորաբաբէլ . –
Զորաբաբէլ ծնաւ
զաբի ու դ . –
Աբիուդ . ծնաւ
զեղիակիմ . –
Եղիակիմ ծնաւ .
զազովր . –
Ազովր ծնաւ . ըզ
սադովկ .
Սադովկ ծընաւ .
զաքին . –
Աքին ծնաւ . զե
ղիուդ . –
Եղիուդ ծնաւ զե
ղիազար .
Եղիազար ծնաւ .
զմատթան . –
Մատթան ծնաւ
զ յակովբ . –
Յակովբ ծնաւ
զ յովսէփ՝ զայրն
մարեմայ . որում խօս
տեցեալ զմարիամ կոյս .
յորմէ ծնաւն յս . որ
անուանեցաւ քս :
րդ՝ ամենայն
ազգն յաբրահամէ մին

չեւ ի դաւիթ. ազգ
չորեք տասանք :-
Եւ ի դաւթէ. մինչեւ
ի գերութիւնն բաբելա-
ցւոց. ազգ չորեք տա-
սանք :-
Եւ ի գերութենէն
բաբելացւոց. մինչեւ
ի քս. ազգ չորեք տա-
սանք :-
գ
Եւ յսի քի ծնու-
նդ էր այսպէս :-
աւսեալ զմայր
նորա մարիամ յով-
սեփու. մինչ չեւ եկե-
ալ առ միմեանս. գտ-
աւ յղացեալ ի հոգւ-
ոյն սրբոյ :-
Եւ յովսէփ այր նր
քանզի արդար էր. և
ոչ կամէր առակել

զնա. խորհեցաւ լռ
ելեայն արձակել
զնա :
Մինչ դեռ նա զայս
ածէր զմտաւ. ահա
հրեշտակ տն ի տեսլեան
երեւեցաւ նմա. և ա-
սէ. յովսէփ որդի դաւ-
թի. մի երկնչիր առ-
նուլ առ քեզ. զմարի-
ամ կին քո. քանզի
որ ի նմայն ծնեալ է.
ի հոգւոյն սրբոյ է.
Ծնցի որդի. և կոչես
ցես զանուն նր յս.
զի նա փրկեսցէ զժո-
ղովուրդ իւր. ի մեղաց
իւրեանց
Այլ այս ամենայն
եղեւ. զի լցցի որ ա-
սացաւն ի տէ. ի ձեռն

եսայայ մարգարէի .
ահա կոյս յղասցի . և
ծնցի որդի . և կոչես
ցեն զանուն նր . էմմա
նուէլ . որ թարգմանի
ընդ մեզ ա͞ծ :

Զարթուցեալ
յովսէփ ի քնոյ անտի
արար որպէս հրամայ
եաց նմա հրեշտակն
տ͞ն . և առ յինքն ըզ
կինն իւր . և ոչ գիտէր
զնա մինչև ծնաւ զոր
դին իւր . զանդրանիկն .
և կոչեաց զանուն նո
րա յ͞ս :

Յորժամ ծնաւ
յ͞ս ի բեթղեհէմ
հրէաստանի . յաւ
ուրս հերովդի ար
քայի :

Ահա մոգք յարեւ
ելից . եկին յէ͞մ . և ա
սէին . ո՞ւր է . որ ծնաւն
արքայն հրէից . զի
տեսաք զաստղն նորա
յարեւելս . և եկաք
երկիր պագանել նմա :

Իբրև լուաւ ար
քայ հերովդէս . խռով
եցաւ . և ամենայն էմ
ընդ նմա . և ժողովեալ
զամենայն քահա
նայապետս . և զդպիրս
ժողովրդեանն . հար
ցանէր ի նոցանէ . թէ
ո՞ւր ծնանիցի ք͞ս :

Եւ նոքա ասեն
ցնա . ի բեթղեհէմ
հրէաստանի :

Դ

զի այսպէս գրեալ է
ի ձեռն մարգարէին .

և դու բեթղեհեմ եր
կիր յուդա. ոչ ինչ կր
սերես յիշխանս յու
դա. ի քէն ելցէ ինձ
իշխան. որ հովուեսցէ
զժողովուրդ իմ զիէլ։
Յայնժամ հերովդ
դէս. գաղտ կոչեաց
զմոգսն. և ստուգեաց
ի նոցանէ. զժամա
նակ աստեղն երևե
լոյ. և արձակեաց զնս
ի բեթղեհեմ. ասէ գն
նացէք. ստուգեցէք
վասն մանկանն. և
յորժամ գտանիցէք.
ազդ արասջիք ինձ.
զի և ես եկեալ եր
կիր պագից նմա
Նոքա իբրև
լուան ի թագաւորէն

գնացին. և ահա
աստղն զոր տեսին
յարևելս. առաջ
նորդեաց նոցա մինչև
եկեալ եկաց ի վերայ
ուր էր մանուկն.
Իբրև տեսին զաստ
ղն խնդացին յյժ.
յուրախութի մեծ.
Եւ իբրև մտին ի տու
նն. տեսին զմանուկն
հանդերձ մարիամու
մարբն իւրով. և անկ
եալ երկիր պագանէ
ին նմա. և բացեալ. զգ
անձս իւրեանց. մա
տուցին նմա պատա
րագս. ոսկի և կնդ
րուկ և զմուռս. և հր
աման առեալ ի տես
լեան. չ դառնալ առ

րեն առ հերովդէս·
ընդ այլ ճանապարհ
գնացին յաշխարհն
իւրեանց
Եւ իբրեւ գնացին նո
քա ահա հրեշ
տակ տն երեւեր ի
տեսլեան յովսեփու
եւ ասէր· արի առ զմա
նուկն· եւ զմայր նորա
եւ փախիր յեգիպտոս
եւ անդ լինիջիր· ցոր
ժամ ասացից քեզ· քզ
զի խնդրէ հերով
դէս· կորուսանել զմա
նուկն
Եւ յարուցեալ
առ զմանուկն եւ զմ
այր իւր· գիշերի· եւ
գնաց յեգիպտոս· եւ
անդ էր մինչեւ ցվախ
ճանն հերովդի· Զի
լցցի ասացեալն ի տէ
ի ձեռն մարգարէին որ
ասէ· յեգիպտոսէ կո
չեցից զորդի իմ·
Յայնժամ իբրեւ ե
տես հերովդէս· եթէ
խաբեցաւ ի մոգուց
անտի· բարկացաւ
յոյժ· եւ առաքեաց
կոտորեաց զամենայն
մանկունսն որ էին ի
բեթղեհէմ· եւ յամե
նայն սահմանս նորա
յերկեմենից եւ ի խոնա
րհ· ըստ ժամանակին
զոր ստոյգ եգիտ ի մո
գուցն
Յայնժամ կատարե
ցաւ ասացեալն ի ձե
ռն երեմիայ մարգա

րէին · որ ասէ :

Ձայն գուժեաց ի
Հռամայ · ողբումն, և
լալումն · և աշխարու
մն յոյժ · Հռաքէլ լայր
զորդիս իւր · և ոչ կա
մէր մխիթարել · զի
ոչ են :

Ի վաղճանելն Հե
րովդի · աՀա հրեշ
տակ տն երեւեալ ե
րեւէր յովսեփու յե
գիպտոս · և ասէր · ա
րի առ զմանուկդ և
զմայր իւր · և գնա յեր
կիրն իղի · զի մեռան · որ
խնդրէին զանձն մանկ
կանն : —

Եւ նա յարուցեալ
առ զմանուկն · և զմայր
նորա · և եկն յերկիրն
իղի · և իբրեւ լուաւ
եթէ արքեղայոս թա
գաւորեաց · Հրէաս
տանի · փոխանակ Հե
րովդի հօրն իւրոյ · եր
կեաւ երթալ անդր · և
հրաման առ եալ ի տեսլե
անն · գնաց ի կողմանս
գալիլեացւոց · և եկեալ
բնակեցաւ ի քաղաքին
որ կոչէր Նազարեթ
զի լցցի բանն մարգարէ
ին · թէ Նազովրեցի
կոչեսցի : —

Յաւուրսն յայ
նոսիկ · գայ յո
վաննէս մկրտիչ · քա
րոզէր յանապատին ·
Հրէաստանի · և ասէր
ապաշխարեցէք · զի
մերձեալ · արքայութիւն

երկնից ։ —

ի սայէ ․ վասն որոյ
ասացաւ ․ ի ձեռն եսայ
այ մարգարէի որ ասէ՝
ձայն բարբառոյ՝ յանա
պատի ․ պատրաստ արա
րէք՝ զճանապարհ տն
եւ ուղիղ արարէք ․ զշ
աւիղս նորա ։

ւ ինքն յովհաննէս ու
նէր հանդերձ ի ստեւ
ոյ ուղտոյ ․ եւ գօտի
մաշկեղէն ընդ մէջ իւր
եւ կերակուր նորա էր
մարախ ․ եւ մեղր վայր
ենի ։ —

այն ժամ ելանէ
ին առ նա ամենայն
եէմացիքն ․ եւ ամենա
յն հրէաստան ․ եւ ամ
կողմն յորդանանու ․ մկր
տէին ի նմանէ ․ ի յորդա
նան գետ ․ եւ խոստովան
լինէին զմեղս իւր
եանց ։ —

ւ տեսեալ զբազու
մս ի սադուկեցւոցն ․
եւ ի փարիսեցւոց ․ ե
կեալս ի մկրտութի
նորա ․ ասէ ցնոսա ․
ծնունդք իժից ․ ո՞ ե
ցոյց ձեզ փախչել ի
բարկութենէն ․ որ
գալոցն է ։ —

րարէք այսուհե
տեւ ․ պտուղ արժա
նի ապաշխարութ
եւ մի համարիցիք
ասել յանձինս՝ թէ
ունիցիմք մեք հայր
զաբրահամ ․ ասեմ
ձեզ զի կարող է ած ․

ի քարանցս յայսցանէ
յարուցանել որդիս
Աբրահամու :
Ահաւասիկ տա
պար առ արմին ծառ
ոց դնի. ամենայն
ծառ որ ոչ առնիցէ
զպտուղ բարի. հա
տանի եւ ի հուր արկանի:
Ես մկրտեմ զձեզ
ջրով յապաշխարու
թի. բայց որ զկնի իմ
գայ հզաւրագոյն է
քան զիս. եւ ես չեմ բաւ
ական բառնալ զկաւ
շիկս նորա. նա մկրտ
եսցէ զձեզ ի հոգին
սբ. եւ ի հուր :
Որոյ հեծանոցն ի
ձեռին իւրում. եւ սրբ
եսցէ զկալ իւր. եւ ժո
ղովեսցէ զցորեանն
ի շտեմարանս իւր. եւ
զյարդն այրեսցէ ան
շէջ հրով :
Յայնժամ գայ Յս
ի Գալիլեէ ի Յորդա
նան առ Յովհաննէս
մկրտել ի նմանէ
Եւ Յովհաննէս ար
գելոյր զնա. եւ ասէ
ինձ պարտ է ի քէն մկ
րտել. եւ դու առ իս
գաս :
Պատասխանի ետ
Յս եւ ասէ ցնա. թոյլ
տուր այժմ. զի այսպէս
վայել է մեզ լնուլ զամ
արդարութիւն :
Ապա թոյլ ետ նմա :
Եւ իբրեւ մկրտե
ցաւ Յս. եւ վաղվաղակի

ի ջրոյ անտի. եւ ահա՛
բացա՛ն նմա երկինք.
եւ ետե՛ս զհոգին այ
զի իջանէր իբրեւ զա
ղաւնի. եւ գայր ի վե
րայ նորա ։
Եւ ահա ձայն յեր
կնից որ ասէր. դա՛ է որ
դի իմ սիրելի. ընդ ո՛ր
հաճեցայ ։
Յա՛յն ժամ վարե
ցաւ յս. յանապատ.
ի հոգւո՛յն փորձե՛լ
ի սատանայէ ։
Եւ պահեա՛ց զքա
ռասուն տիւ. եւ զքա
ռասուն գիշեր ապա
քաղցեաւ ։
Եւ մատուցեալ
փորձիչն ասէ ցնա. ե
թէ որդի ե՛ս այ. ասա՛
զի քարինքս այսոքիկ.
հաց լինիցին ։
Նա պատասխանի
ետ եւ ասէ. գրեա՛լ է
թէ ո՛չ հացիւ միայն
կեցցէ մրդ. այլ ամե
նայն բանիւ. որ ելանէ
ի բերանոյ այ ։
Յա՛յն ժամ առեա՛լ
ածէ զնա՛ սատանայ ի
քաղաքն սո՛ւրբ. եւ կացու
ցանէ զնա ի վերայ աշ
տարակի՛ տաճարին.
եւ ասէ ցնա. եթէ որ
դի՛ ես այ. ա՛րկ զքեզ
աստի ի վայր. զի գրե
ա՛լ է. թէ հրեշտակա՛ց
իւրոց պատուիրեա՛լ է
վա՛սն քո. եւ ի վե՛ր ձեռաց
բարձցե՛ն զքեզ. զի մի՛
երբեք հարցես զքարի՛

զոտն քո ։ –

Ասէ՛ ցնա դարձեալ յս. գրեա՛լ է. թէ ոչ փորձեսցես զտ՜ր ա՜ծ քո ։ –

ԲԸ Դարձեա՛լ առնու ածէ՛ զնա սատանայ ի լեառն մի բարձր յոյժ. և ցուցանէ՛ նմա զամենայն թագաւորութիւնս աշխարհի. և զփառս նոցա. և ասէ՛ ցնա. զայս ամ՜ քեզ տաց. եթէ անկեա՛լ երկիր պագանիցես ինձ ։ –

Յայնժամ ասէ՛ ցնա յս. երթ յետս իմ սատանայ. զի գրեա՛լ է. տ՜ն ա՜յ քում երկիր պագցես. և զնա միայն պաշտեսցես ։ –

Ապա եթող զնա սատանայ. և ահա՛ հրեշտակք մատեան. և պաշտէ՛ին զնա ։

Եւ լուեալ [illegible]

յս. եթէ յովհաննէս մատնեցա՛ւ մեկնեցա՛ւ գնաց ի գալիլեայ ։ –

Եւ թողեա՛լ զնազարեթ. եկն բնակեցա՛ւ ի կափառնայում. ի ծովեզերին. ի սահմանս զաբուղոնի. և նեփթաղիմայ ։ –

Զի լցցի բանն որ ասացաւ. ի ձեռն եսայեայ մարգարէի. երկիր զաբուղոնի. և

երկիր նեփթաղիմայ·
ճանապարհ ծովու·
յայն կոյս յորդանան
ու· գալիլեայ· հեթա
նոսաց· ժողովուրդ
որ նստէր ի խաւարի
ետես լոյս մեծ· եւ որոց
նստէին· յաշխարհին
եւ ի ստուերս մահու
լոյս ծագեաց նց ։
Յ այնմ. հետէ սկ
սաւ քարոզել յս· եւ
ասել. ապաշխարե
ցէք զի մերձեալ է ար
քայութիւն երկնից ։
Մ ինչ դեռ գնայր
յս· ընդ եզր ծովուն
գալիլեացւոց· ետես
երկուս եղբարս· զսի
մովն· զկոչեցեալն
պետրոս· եւ զանդրէ

աս· եղբայր նորա· ար
կեալ ուռկանս ի ծով·
քանզի ձկնորսք էին ։
Ե ւ ասէ ցնոսա եկ
այք զկնի իմ. եւ արա
րից զձեզ որսորդս
մարդկան ։
Ե ւ նոքա թողեալ
վաղվաղակի· զգոր
ծիսն· գնացին զհետ
նորա ։
Ե ւ մատուցեալ ան
տի· յառաջ ետես այլ
երկուս եղբարս· զյա
կովբոս զեբեդեայ· եւ
զյովհաննէս եղբայր
նորա· ի նաւին զեբե
դեաւ հանդ երձ-
հարբն իւրեանց· մի
նչ դեռ կազմէին
զուռկանս իւրնց·

և կոչեաց զնոսա ։
Նոքա թողեալ վաղ
վաղակի զնաւն․ և ըզ
հայր իւրեանց՝ գնա
ցին զհետ նորա ։
Եւ շրջէր յս․ ընդ
ամ կողմն գալիլեա
ցւոց․ ուսուցանէր ի
ժողովուրդս նոցա․ և
քարոզէր զաւետա
րանն արքայութեան
ԻԴ
և բժշկէր զամ հիւ
անդութիս․ և զամ
ախտս ի ժողովրդե
անն ։
Եւ ել լուր նր ընդ
ամենայն երկիրն ասո
րոց․ և մատուցին
առ նա զամենայն հիւ
անդս․ որ նեղեալ էին
ի պէս պէս ցաւս․ և ի
տանջանս․ և զդիւա
հարս․ և զլուսնոտս
և զանդամալոյծս․ և
բժշկեաց զնոսա ։
Եւ երթային զհետ
նր ժողովուրդք բա
զումք ի գալիլեէ․ և
ի դեկապաւլեայ․ և
յեէմէ․ և ի հրէաս
տանէ․ և յայն կողմ
յորդանանու․ և բժշ
կեաց զնոսա ։
Եւ տեսեալ
զժողովուրդ
սն ել ի լեառն․ և իբ
րեւ նստաւ անդ․ մա
տեան առ նա աշակեր
տքն նորա ։
Եւ բացեալ զբերան
իւր․ ուսուցանէր
զնոսա և ասէր ։

Երանի աղքատաց. հոգւով. զի նոցա է արքայութիւնն երկնից :-

Երանի սգաւորաց՝ զի նոքա մխիթարեսցին :-

Երանի հեզոց. զի նոքա ժառանգեսցեն զերկիր :-

Երանի որ քաղցեալ և ծարաւի են. արդարութե. զի նոքա յագեսցին :-

Երանի ողորմածաց. զի նոքա ողորմութիւն գտցեն :-

Երանի այնոցիկ որ սուրբ են սրտիւք. զի նք զած տեսցեն

Երանի խաղաղարարաց. զի նոքա որդիք այ կոչեսցին :-

Երանի որ հալածեալ են. վն արդարութե. զի նոցա է արքայութիւն երկնից :

Երանի է ձեզ. յորժամ նախատեսցեն զձեզ. և հալածեսցեն. և ասիցեն զամ բան չար զձէնջ սուտ. վն իմ. ցնծացէք և ուրախ լերուք. զի վարձք ձեր բազում են յերկինս. զի այսպէս հալածեցին զմարգարէսն. որ յառաջ քան զձեզ էին :-

Դուք էք աղ երկրի.

Ապա թէ աղն անհամի. իւ յաղեսցի. ոչ ի

ԻԳ

իւք աղիցէ՝ այնու
հետեւ. բայց եթէ
ընկենուլ արտաքս. եւ
կոխան լինել ի մարդ
կանէ ։

Ուք էք լոյս աշ
խարհի. ոչ կարէ քա
ղաք թագչել որ ի վե
րայ լերինն կայցէ.
եւ ոչ լուցանեն ճր
ագ. եւ դնեն ընդ գր
ուանաւ. այլ ի վերայ
աշտանակի. եւ լոյս
տայ ամենեցուն.
որ ի տանն իցեն. այն
պէս լուսաւորեսցէ
լոյս ձեր. առաջի մա
րդկան. որպէս զի
տեսցեն զգործս ըս
ձեր բարիս. եւ փառ
աւորեսցեն զՀայր

ձեր որ յերկինս
է ։

Մի՛ համարիք
եթէ եկի լու
ծանել զօրէնս կամ
զմարգարէս. ոչ եկի լու
ծանել. այլ լնուլ ։

Ամէն ասեմ ձեզ.
մինչեւ անցցեն երկ
ինք եւ երկիր. յովտ
մի. որ նշանախեց մի
է. ոչ անցցէ յօրի
նացն. եւ ի մարգարէ
իցն. մինչ եւ ամենայն
եղիցի ։

Որ լուծցէ. մի
ինչ ի պատուիրանաց
յայսցանէ ի փոքու
նց. եւ ուսուսցէ այն
պէս զմարդիկ. փոքր
կոչեսցի յարքայու

թ՟ին երկնից ::
Իսկ որ արասցէ և
ուսուսցէ. նա մեծ
կոչեսցի յարքայու
թ՟են երկնից :
Բայց ասեմ ձեզ
եթէ ոչ առաւելու
ցու արդարու թ՟ին
ձեր. առաւել քան ըզ
դպրացն. և զփարիսե
ցւոցն. ոչ մտանէք
յարքայու թ՟ին երկ
նից ::
Լուարուք. զի ասա
ցաւ առաջնոցն թէ
մի սպանաներ. զի ամ՟
որ սպանանիցէ պար
տական լիցի դատաս
տանի ::
Ես ասեմ ձեզ.
եթէ ամենայն. որ բար

կանայ. եղբաւր իւր
ում. տարապարտուց
պարտաւոր լիցի դա
տաստանի ::
Եւ որ ասիցէ ցեղ
բայր իւր. յիմար. պար
տաւոր լիցի ատենի ::
Եւ որ ասիցէ ցեղ
բայր իւր. մորոս.
պարտաւոր լիցի գե
հենին հրոյն ::
Եթէ մատուցանի
ցես. զպատարագ քո.
ի վերայ սեղանոյ. և
անդ յիշեսցես. եթէ
եղբայր քո ունիցի ինչ
խէթ զքէն. թող ըզ
պատարագն քո առա
ջի սեղանոյն. և երթ
նախ հաշտեաց ընդ
եղբաւր քում. և

ապա եկեալ մա
տուսջիր զպատարա
գն քո։
Եր իրաւախոհ
ընդ ոսոխի քում վա
ղվաղ ոյն. մինչ դեռ ի
ցես ընդ նմա ի ճանա
պարհի. գուցէ մատ
նեսցէ զքեզ ոսոխն
դատաւորի. եւ դա
տաւորն դահճի. եւ
արկանիցես ի բանտ.
ամէն ասեմ քեզ. ոչ ե
լանիցես անտի. մին
չեւ հատուցանիցես
զյետին նաքարակի
տն։
Լուարուք. զի ասա
ցաւ. մի շնար։
Այլ ես ասեմ ձեզ
թէ ամ որ հայի ի կին

մարդ. առ ի ցանկա
նալոյ նմա. անդէն շը
նացաւ ընդ նմա ի սըր
տի իւրում։
Թէ ակն քո աջ գայ
թագղեցուցանէ ըզ
քեզ. խլեա զնա եւ
ընկեա ի քէն. զի լաւ է
քեզ. եթէ միյանդա
մոց քոց կորիցէ. եւ
մի ամենայն մարմինդ
քո. անկանիցի ի գե
հեն։
Եւ եթէ աջ ձեռն
քո գայթագղեցուցա
նէ զքեզ. հատ զնա
եւ ընկեա ի քէն. զի
լաւ է քեզ եթէ մի
յանդամոց քոց կորի
ցէ. եւ մի ամ մար
մինդ քո. անկանիցի

ի գեհեն .

Ապաքէն ասացաւ
Թէ որ արձակեցէ
զկին իւր . տացէ նմ
զարձակմանն :-

Այլ ես ասեմ ձեզ
եթէ ամ որ արձակ
է զկին իւր . առանց
բանի . պոռնկութե .
նա առնէ զնա շնալ . եւ
որ զարձակեալն առ
նէ շնայ :-

Դարձեալ լուար
ուք . զի ասացաւ
առաջնոցն . մի երդ
նուցուս սուտ . բայց
հատուսցես տն զերդ
մունս քո :-

Այլ ես ասեմ ձեզ
ամենեւին . մի երդ
նուլ . մի յերկինս . զի
աթոռ է այ . եւ մի յեր
կիր զի պատուանդա
նէ . ոտից նորա . եւ մի
յէմ զի քաղաք է . մե
ծի թագաւորի . եւ մի ի
գլուխ քո . երդնուցուս
զի ոչ կարես մազ մի
սպիտակ առնել կամ
սեաւ :-

Եղիցի ձեր . բանն
այոն . այո . եւ ոչն ոչ
զի աւելին քան զայն
ի չարէնէ :

Լուարուք . զի ասա
ցաւ . ակն ընդ ական .
եւ ատամն ընդ ատա
ման :

Այլ ես ասեմ ձեզ
մի կալ հակառակ
չարին :-

Այլ եթէ ոք ածի

ցէ՛ ապտակ յա՛ջ ծը
նօ՛տս քո. դարձո՛յ նմա
և զմիւ՛սն ։
Եւ որ կամիցի՛ ընդ քեզ դա-
տել. և առնո՛ւլ զշա-
պի՛կս քո. թո՛ղ ի՛ նմա
և զբաճկոնս քո ։
Եւ որ տարապահ
ակ վարեսցէ՛ զքեզ
մղոն մի. երթ ընդ
նմա և երկո՛ւս. որում
խնդրէ ի՛ քէն տո՛ւր.
և որ կամի փոխ առ-
նուլ ի՛ քէն. մի՛ դարձ
ուցանէր զերեսս ։
Լուարո՛ւք. ապաքէն
զի ասացա՛ւ. սիրես
ցես զընկեր քո. և ա-
տեսցես զթշնամ
ին քո ։
Այլ ես ասեմ ձեզ
սիրեցէ՛ք զթշնամիս
ձեր. աւր հնեցէ՛ք զա-
նիծիչս ձեր. բարի
արարէ՛ք ատելեա՛ց
ձերոց. և աղօ՛թս ա-
րարէ՛ք ի վ(երայ) այնոցիկ
որ լլկե՛ն զձեզ. և հա-
լածեն. զի եղիջի՛ք որ-
դիք հօ՛ր ձերոյ. որ
յերկինսն է. զի զարե-
գա՛կն իւր. ծագէ ի
վ(երայ) չարաց և բարե-
աց. և ածէ՛ անձրև
ի վ(երայ) արդարո՛ց. և
մեղաւորա՛ց ։
Իսկ եթէ սիրիցէ՛ք.
զայնոսիկ որ սիրե՛նն
զձեզ. զի՛նչ վարձք
իցէն. ո՛չ ապաքէն. և
մաքսաւորք զնոյն գոր-
ծեն. և եթէ տայցէ՛ք

միայն ողջոյն բարե-
կամաց ձերոց. զինչ
աւելի առնէք. ո՞չ ա-
պաքէն մաքսաւորք
և մեղաւորք՝ զնոյն
գործեն ։
Արդ՝ եղերուք դուք
կատարեալք՝ որպէս
և Հայրն ձեր երկնաւ-
որ կատարեալ է ։
Զգոյշ լերուք
ողորմու-
թե ձերում. մի ա-
ռնել առաջի մարդկան
որպէս թէ ի ցոյց ինչ
նոցա. ապա թէ ոչ վարձս
ոչ ընդունիցիք ի Հաւ-
րէն ձերմէ. որ յեր-
կինս է ։
Այլ յորժամ առնի-
ցես ողորմութի. մի

գիտասցէ ձախ քո.
զինչ գործէ աջ քո.
որպէս զի եղիցի ողոր-
մութիւն քո ի ծածուկ
և Հայրն քո որ տեսա-
նէ ի ծածուկ. հա-
տուսցէ քեզ յայտ-
նապէս ։
Եւ յորժամ յաղաւ-
թս կայցէք. մի լինի-
ցիք. որպէս կեղծաւ- բէ
որքն առնեն. զի սիր-
են ի ժողովուրդս. և
յանկիւնս հրապա-
րակաց. կեալ յաղաւ-
թս. որպէս զի երեւ-
եսցին մարդկան ։
Ամէն ասեմ ձեզ.
այնիսկ են վարձք նոցա ։
Այլ դու յորժամ կայ-
ցես յաղաւթս. մուտ

ի սենեակ քո. և փա
կեա զդուրս քո. և կաց
յաղօթս առ Հայր
քո ի ծածուկ. և Հայր
քո որ տեսանէ ի
ծածուկ. հատուսցէ
քեզ յայտնապէս։
Յորժամ կայցէք
յաղօթս. մի՛ շատա
խօս լինիք. իբրև
զհեթանոսն. զի հա
մարին թէ ի բազում
խօսից իւրեանց.
լսելի լինիցին. արդ
մի՛ նմանիցէք նոցա.
զի գիտէ Հայրն ձեր
զինչ պիտոյ ձեզ. մինչ
չև ձեր խնդրեալ
ինչ իցէ ի նմանէ։
Դուք արդ. այսպէս
կացէք դուք յաղօթս

Հայր մեր որ յերկինս.
սրբ եղիցի անուն քո.
եկեսցէ արքայութի
քո. եղիցի կամք քո որ
պէս յերկինս և յերկ
րի. զհաց մեր հանա
պազ օրդ տուր մեզ այս
օր. և թող մեզ զպար
տիս մեր. որպէս և մեք
թողումք. մերոց պար
տապանաց. և մի՛ տա
նիր զմեզ ի փորձու
թի. այլ փրկեա զմեզ
ի չարէ. զի քոյ է արքայ
ութի. և զօրութի.
և փառք յաւիտեանս
ամէն ։
Զի եթէ թողուցուք
մարդկան. զյանցանս
նոցա. թողցէ և ձեզ
Հայրն ձեր երկնաւոր.

Ապա՛ թէ ոչ թողու
ցուք մարդկան զյան
ցանս նոցա. և ո՛չ հայ
րն ձեր թողցէ ձեզ զյ
յանցանս ձեր:

Յորժամ պահի
ցէք. մի՛ լինիք՝ իբրև
զկեղծաւորսն տրտ
մերեսք. որ ապականեն
են զերեսս իւրեանց՝
որպէս զի երևեսցին
մարդկան. թէ պա
հի ցեն:

Ամէն ասեմ ձեզ
այն ինչ են վարձք
նոցա:

Այլ դու յորժամ
պահիցես. օծ զգլ
ուխ քո. և զլուայ զե
րեսս քո. զի մի՛ երև
եսցիս մարդկան իբրև

զպահօղ. այլ հա՛րն
քում ի ծածուկ. և
հայրն քո որ տեսանէ՛
ի ծածուկ հատուսցէ
քեզ:

Մի՛ գանձէք ձեզ
գանձս յերկրի. ուր
ցե՛ց և ուտիճ ապակա
նեն. և ուր գո՛ղք ական
հատանեն և գողանան:

Այլ գանձեցէ՛ք ձեզ
գանձս յերկինս. ուր
ո՛չ ցե՛ց և ուտիճ ա
պականեն. և ո՛չ գողք
ական հատանեն. և
գողանան. զի ուր գան
ձք ձերեն. անդ և սիրտք
ձեր եղիցին:

ԻԳ

Ճ մնոյ ակնէ
եթէ ակն քո առատ է

ամենայն մարմինդ լու-
սաւոր եղիցի · ապա
թէ ակն քո չար է ա͞մ
մարմինդ խաւարին ե-
ղիցի ։ ։
Իսկ արդ · եթէ լոյսդ
որ ի քեզդ է խաւար է
խաւարն որչափ եւս ։
Ոչ ոք կարէ · երկուց
տերանց ծառայել ·
կամ զմին ատեսցէ · և
զմիւսն սիրեսցէ · կամ
զմին մեծարեսցէ · և
զմիւսն արհամարհ
եսցէ · ոչ կարէք ա͞յ ծա-
ռայել և մամոնայի ։
Վասն այդորիկ աս-
եմ ձեզ · մի՛ հոգայք
վ͞ա ոգւոց ձերոց · զինչ
ուտիցէք · կամ զինչ
ըմպիցէք · և մի՛ վասն

մարմնոց ձերոց · թէ
զինչ ագանիցիք · ո՞չ
ապաքէն ոգի առաւ-
ել է քան զկերակուր
և մարմին քան զհան-
դերձ ։
Հայեցարո՛ւք ի թռ-
չունս երկնից · զի ո՛չ
վարեն · և ո՛չ հնձեն
և ո՛չ ժողովեն ի շտե-
մարանս · և հայրն
ձեր երկնաւոր · կերա-
կրէ զնոսա · ոչ ապա-
քէն դուք առաւել
էք քան զնոսա ։
Իսկ արդ ո՞ ի ձէնջ
որ հոգալ իւրով
յաւելու՛լ կարիցէ
ի հասակ իւր կանգուն մի ։
Եւ վ͞ա հանդերձի
զի հոգայք

Հայեցարուք ի շուշ
անն վայրենի որպ
աճէ. ոչ ջանայ և ոչ
նիւթէ. ասեմ ձեզ
զի և ոչ սողոմոն յամն
ի փառսն իւրում. զգե
ցաւ իբրև զմի ի նո
ցանէ ։
Իսկ եթէ զխոտն
ի վայրի. որ այսօր է
և վաղիւ ի հնոց ար
կանի. ած այնպէս զգ
եցուցանէ. որ չափ
ևս առաւել զձեզ
թերահաւատք ։
Մի այսուհետև
հոգայցէք. և ասիցէք
զինչ կերիցուք. կամ
զինչ արբցուք. կամ
զինչ զգեցցուք. զի
զայդ ամն հեթանոսք
խնդրեն. քանզի գիտէ
հայրն ձեր երկնաւոր
թէ պիտոյ ձեզ այդ ամն ։
Խնդրեցէք նախ
զարքայութին այ. և
զարդարութին նորա
և այդ ամն յաւելցի
ձեզ ։
Մի այսուհետև
հոգայցէք վն վաղուի.
զի վաղիւն վն իւր հո
գասցի ։
Շատ է աւուրն չար
իւր ։
Ի դատաստանէ գլ
Մ մի դատիցէք.
զի որով դատաստանաւ
դատիք. դատես
ջիք. և որով չափով
չափէք չափեսցի ձեզ ։
Զի տեսանես զշիւղ

յական եղբաւր քո·
և ի քում ական զգե
րանդ ոչ տեսանես·
կամ զիարդ ասես ցեղ
բայր քո թող հանից
զշիւղ յականէ քում
մէ և ահաւասիկ ի
քում ական գերան կայ:
Կեղծաւոր հան նախ
զգերանդ յականէ քո
ւմմէ· և ապա հայես
ցես հանել զշիւղ յա
կանէ եղբաւր քո:
ծզ դ Մի տայք զսրբութիւն
շանց և մի արկանէք
զմարգարիտս ձեր ա
ռաջի խոզաց· զի մի
առ ոտն կոխեսցեն զնոսա·
և դարձեալ երգիծու

Կամ թէ խնդրեսցէ որդի իւր ձուկն մի թէ օձ տայցէ նմա:

ցանեսցեն զձեզ:
Խնդրեցէք և տացի ծէ ե
ձեզ· հայցեցէք և
գտջիք· բախեցէք և
բացցի ձեզ· զի ամենայն որ
խնդրէ առնու· և որ
հայցէ գտանէ· և որ
բախէ բացցի նմա:
Ո՞ իցէ ի ձէնջ մարդ
զոր խնդրեսցէ որդի իւր
հաց· մի թէ քար տայ
ցէ նմա:
Արդ եթէ դուք որ
չար էք· գիտէք պար
գևս բարիս տալ որդւոց
ձերոց· որչափ ևս առա
ւել հայրն ձեր որ յեր
կինս է տացէ բարիս·
այնոցիկ որ խնդրեն զնա:

ծդ է Զամ որ միանգամ
կամիցիք թէ արասցեն
ձեզ մարդիկ այնպէս ար
արէք և դուք նոցա. զի
այս ինքն են օրէնք և մար
գարէք:

ծե է Մտէք ընդ նեղ դուռն
քանզի ընդ արձակ է
դուռն. և համարձակ
ճանապարհն. որ տա
նի ի կորուստ. և բազո
ւմք են որ մտանեն ընդ նմա
քանզի անձուկ է դուռն
և նեղ ճանապարհն. որ
տանի ի կեանս. և սակ
աւք են որ գտանեն զնա:

ծզ դ Զգոյշ լերուք ի սուտ
մարգարէից. որ գան
առ ձեզ. հանդերձիւք
ոչխարաց. և ի ներքոյ
են գայլք յափշտակողք
ի պտղոյ նց ծանիջիք
զնոսա:

ծէ է Մի թէ քաղիցեն ի փշ
ոց խաղող. կամ ի տա
տասկէ թուզ:

ծը է Այնպէս ամ ծառ բա
րի պտուղ բարի առնէ.
և ծառ չար պտուղ
չար առնէ:

Ոչ կարէ ծառ բարի
պտուղ չար առնել. և
ոչ ծառ չար պտուղ
բարի առնել:

Ամենայն ծառ որ ոչ
առնէ պտուղ բարի հա
տանի և ի հուր արկանի.
ապա ի պտղոյ նց ծանի
ջիք զնոսա:

ծթ է Ոչ ամ որ ասիցէ ցիս
տր տր մտցէ յարքայու
թի երկնից. այլ որ առ

նէ զկամս հաւր իմոյ
որ յերկինսն է ։
կ Բազումք ասասցեն
ցիս յաւուրն յայնմիկ
տէր տէր ոչ յանուն քո
մարգարէացաք. եւ յա
նուանքո զաւրութիւնս բա
զումս արարաք. եւ յա
նուանքո դեւս հանաք.
Եւ յայնժամ ասացից նո
ցա. թէ ոչ երբէք գիտէ
ի զձեզ. ի բաց կացէք
յինէն ամենեքին որք գործէ
իք զանաւրէնութիւն ։
կա Ամենայն որ լսէ զբանս
իմ զայսոսիկ. եւ առնէ
զսոսա՝ նմանեսցի առն
իմաստնոյ. որ շինեաց
զտունն իւր. ի վերայ վիմի.
իջին անձրեւք՝ եւ խաղա
ցին գետք՝ շնչեցին հո
ղմք. եւ բախեցին զտունն
եւ ոչ կործանեցաւ. քանզի
զի ի վերայ վիմի հաստատե
ալ էր ։
Եւ ամենայն որ լսէ զբանս
իմ զայսոսիկ եւ ոչ առ
նէ զսոսա. նմանեսցի
առն յիմարի. որ շինեաց
զտունն իւր ի վերայ աւազոյ.
իջին անձրեւք՝ յարեան
գետք՝ շնչեցին հողմք
հարին զտունն. եւ ան
կաւ. եւ էր կործանումն
նորա մեծ յոյժ ։
կբ Եւ եղեւ իբրեւ կատա
րեաց յիսուս զամենայն բանս զայս
ոսիկ զարմանային ժող
ովուրդքն ընդ վարդա
պետութիւն նորա. քանզի
իբրեւ իշխանութեամբ՝ ու
սուցանէր. եւ ոչ որպէս

դպիրքն նոցա :
կզ Եւ իբրեւ էջ ի լեռնէ
անտի. գնացին զհետ նորա
ժողովուրդք բազումք:
Եւ ահա մատուցեալ
բորոտ մի երկիր պագա
նէր նմա և ասէր. տէր
եթէ կամիս կարող ես
զիս սրբել :
Ձգեաց զձեռն իւր և
հաւսեաց ի նա յիսուս և ասէ
կամիմ սրբեաց :
Եւ վաղվաղակի սրբե
ցաւ ի նմանէ բորոտու
թիւնն :
Եւ ասէ ցնա յիսուս զգոյշ լեր
մի ումեք ասիցես. այլ
երթ ցոյց զանձն քո
քահանայիցն և մատո
զպատարագն զոր հրա
մայեաց մովսէս ի վկայ

ութիւն նոցա :
կէ Եւ մտեալ ի կափառ
նայում մատեաւ առ նա
հարիւրապետ մի. աղաչ
էր զնա. և ասէր տէր մա
նուկ իմ անկեալ կայ ի տան
անդամալոյծ չարաչար
տանջեալ.
Ասէ ցնա յիսուս ես եկից և
բժշկեցից զնա :
Պատասխանի ետ հա
րիւրապետն և ասէ տէր
չեմ բաւական եթէ ընդ
յարկաւ իմով մտցես.
այլ ասա բանիւ և բժշկես
ցի մանուկն իմ. քանզի և
ես այր մի եմ ընդ իշխան
ութեամբ. ունիմ ընդ ինեւ
զինուորս. ասեմ սմա երթ
և երթայ. և այլումն թէ
եկ և գայ. և ծառայի իմո

ում թէ արա՛ զայս եւ
առնէ :
Երբ լուաւ զայս յս
զարմացաւ եւ ասէ.
ցայնոսիկ որ զհետն եր
թային. ամէն ասեմ ձեզ.
եւ ո՛չ ի իղի այս չափ հաւա
տս գտի երբէք :
Այլ ասեմ ձեզ զի
բազումք յարեւելից
եւ յարեւմտից եկեսցեն
եւ բազմեսցին ընդ աբ
րահամու եւ ընդ սահա
կայ. եւ ընդ յակոբայ
յարքայութե երկնից.
եւ որդիքն արքայութե՛ ել
ցեն ի խաւարն արտաքին
անդ եղիցի լա՛լ եւ կրճել
ատամանց :
Եւ ասէ յս ց հարիւր
ապետն. երթ եւ որպէս
հաւատացեր՝ եղիցի
քեզ :
Եւ ողջացաւ մանուկն
նր յաւուր յայնմիկ :
Եւ եկեալ յս ի տունն պե
տրոսի. ետե՛ս զզոքանչ
նորա անկեալ դնէր տա
պացեալ. կալաւ զձեռա
նէ նորա եւ եթող զնա
ջերմն. յոտն եկաց. եւ
պաշտէր զնոսա :
Երբ երեկոյ եղեւ
մատուցին առ նա դիւա
հարս բազումս. եւ եհան
զայսն բանիւ. եւ զամ
հիւանդսն բժշկեաց :
Որպէս զի լցցի բանն որ աս
ացաւ ի ձեռն եսայեայ
մարգարէի. նա զհիւ
անդութի մեր վերացոյց
եւ զցաւս մեր եբարձ :

Իբրեւ ետես Յս
ժողովուրդս բա
զումս · զիւր եւ հրամայ
եաց երթալ յայն կոյս ։
Մատուցեալ՝ դպիր
մի ասէ ցնա վարդապ
ետ եկից եւ ես զկնի քո
յոր վայր եւ երթիցես ։
Ասէ ցնա Յս աղուես
ուց · որջք գոն եւ թռչ
նոց երկնից բոյնք · այլ որ
դւոյ մարդոյ ոչ գոյ ուր
դնիցէ զգլուխ իւր ։
Մի ոմն յաշակերտ
աց նորա ասէ ցնա Տր
տուր ինձ հրաման · զի
երթայց նախ թաղեցից
զհայր իմ ։
Ասէ ցնա Յս եկ զկնի
իմ · եւ թոյլ տուր մեռել
ոցն · թաղել զմեռեալս
իւրեանց ։
Իբրեւ եմուտ ի նաւն
գնացին զկնի նորա աշա
կերտքն նորա · եւ ահա
շարժումն մեծ եղեւ ի
ծովուն · մինչ եւ նաւին
ծածկել յալեաց՝ անաւ
եւ ինքն ննջէր ։
Մատուցեալ աշա
կերտքն յարուցին զնա
եւ ասեն Տր փրկեա զմեզ
զի կորնչիմք ։
Ասէ ցնոսա ըն
դէր վատասիրտք էք սա
կաւահաւատք ։
Յայնժամ յարուցեալ
սաստեաց հողմոցն · եւ
ծովուն · եւ եղեւ խաղաղ
ութին մեծ ։
Իսկ մարդիկն զարմաց
ան եւ ասէին որպիսի՞ ոք

իցէ սա՛ զի հողմք՝ եւ ծով
հնազանդին սմա :
Որեւ՝ անցին յայն կոյս
յերկիրն գերգեսացւոց
պատահեցին նմա՛ դիւ
ահարք երկու. ելեա՛լք
՛ի գերեզմանացն չարա
չարք յոյժ. որպէս զի չէր
հնար անցանել ումեք
ընդայն՝ ճանապարհ.
եւ ահա՛ աղաղակեցին՝ եւ
ասեն. զի կայ մեր եւ քո յս
որդի այ. եկիր աստառա ժմ
տանջել զմե՛զ :
Էր հեռագոյն ՛ի նո
ցանէ՛ երամակ մի խոզից
արածական :
Եւ դեւքն աղաչէին՝ ըզ
նա՛ եւ ասէին եթէ հա
նես զմեզ աստի հրաման
տուր՛ մեզ. երթեա՛լ յե
րամակ խոզից. Եւ ասէ
ցնոսա՛ երթայք :
Եւ նոքա ելեա՛լ գնա
ցին յերամակ խոզիցն.
եւ դիմեաց ամ երամակն
՛ի դարէ անդի ՛ի ծով. եւ
մեռան ՛ի ջուրսն. եւ խո
տարա՛ծքն փախեա՛ն. եւ
երթեալ ՛ի քաղաքն պատ
մեցին զամ եւ զդիւա՛
հարացն :
Եւ ահա ամ. քաղաքն
ել ընդ յառաջ յի. եւ տե
սեալ զնա աղաչեցին
զի գնասցէ ՛ի սահման
աց նոցա :
Եւ մտեա՛լ ՛ի նաւն անց
յայնկոյս. եւ եկն ՛ի քա
ղաք իւր :
Եւ ահա՛ մատուցին
առ նա՛ անդամալո՛յծ մի

որ դնէր ի մահիճս ։
Եւ տեսեալ յի զհաւ
ատս նոցա. ասէ ցան
դամալուծն. թողեալ
լիցին քեզ մեղք քո ։
Եւ ահա ոմանք ի դպ
րացն ասէին ընդ միտս
հայհոյէ դա ։
Եւ ծանուցեալ յի
զխորհուրդս նոցա.
ասէ ցնոսա. ընդէր
խորհիք դուք չարիս
ի սիրտս ձեր. զինչ
դիւրին է ասել թողե
ալ լիցին քեզ մեղք քո
եթէ ասել արի եւ շրջե
աց. այլ զի գիտասջիք
եթէ իշխանութիւն ունի
որդի մարդոյ յերկրի
թողուլ զմեղս ։
Յայնժամ ասէ
ցանդամալոյծն. արի
առ զմահիճս քո. եւ
երթ ի տուն քո ։
Եւ յարուցեալ գնաց
ի տուն իւր ։
Իբրեւ տեսին ժողով
ուրդքն զարմացան. եւ
փառաւոր առնէին ին
զած զորուէքին այնպի
սի իշխանութիւն մարդ
կան ։
Եւ անցեալ պ։
ընդ այն յի ետ
ես այր մի զի նստէր ի
մաքսաւորութեան մատ
թէոս անուն. եւ ասէ
ցնա եկ զկնի իմ ։
Եւ յարուցեալ գնաց
զկնի նորա ։
Եւ եղեւ իբրեւ բազ
մեալ էր. նա ի տանն.

եւ ահա́ մաքսաւորք
եւ մեղաւորք՝ եկեալ՛ եւ
բազմեալ էին ընդ յի
եւ ընդ աշակերտս նր։
Իբրեւ տեսին փարի
սեցիքն. ասեն ցաշա
կերտս նր. ընդէ՞ր ընդ
մաքսաւորս եւ ընդ մե
ղաւորս ուտէ վար
դապետն ձեր ։
ՀԳ Նա յի իբրեւ լուա
ւ ասէ ցնոսա́ ոչ պիտոյ
է բժիշկ կարողաց.
այլ հիւանդաց։ եր
թայք ուսարուք զինչ ՀԴ
է ողորմութիւն կամ
իմ եւ ոչ զզոհ. զի ոչ
եկի կոչել զարդարս
այլ զմեղաւորս ։
Յայն ժամ մատեան
առ նա աշակերտքն
յովհաննու. եւ ասեն
ընդէր մեք եւ փարիս
եցիքն պահեմք յա
ճախ. եւ քո աշակերտ
քդ ոչ պահեն ։
Ասէ ցնոսա յի միթէ
մարթ ինչ իցէ մանկա
նց առագաստի սուգ
առնուլ մինչ փեսայն
ընդ նոսա իցէ. այլ եկես
ցեն աւուրք յորժամ
բարձցի ի նոցանէ փե
սայն. եւ ապա պահես
ցեն ։
Ոչ ոք արկանէ կա
պերտ անթափ ի վր
հնացեալ հանդերձ զի
առնու ելանէ զլրու
թի նորա ի հանդեր
ձէն. եւ եւս չար պա
տառումն լինի ։

[Ե]ւ ոչ արկանեն զգի
նի նոր ի տիկս հինս.
ապա թէ ոչ տիկնն պա
տառեն զգինին հեղու
եւ տիկն կորնչին. այլ
արկանեն զգինի նոր ի
տիկս նորս. եւ երկոք
ին պահ ին:

ՂԷ Մինչ դեռ
նա զայն
խաւսէր ընդ նոսա
ահա իշխան մի մա
տուցեալ երկիր պա
գանէր նմա եւ ասէր
դուստր իմ արդ եւս
վախճանեցաւ. այլ
եկեալ դիցես զձեռն
քո ի վր նր եւ կեցցէ.

[Յ]արեաւ յս եւ գնաց
զկնի նր աշակերտ
աւք հանդերձ:

[Ե]ւ ահա կին մի տե
ւապատես երկոտասան
ամեայ մատուցեալ յե
տոյ մերձեցաւ ի դը
րաւշակ հանդերձի
նր. քանզի ասէր ի
միտս իւրում. թէ մի
այն մերձենամ ի հան
դերձս նորա փրկիմ:

[Ի]սկ յս իբրեւ դար
ձաւ եւ ետես զնա. ա
սէ. քաջալերեա դու
ստր հաւատք քո կե
ցուցին զքեզ:

[Ե]ւ փրկեցաւ կինն
ի ժամէն յայնմանէ:

[Ի]բրեւ եկն յս ի տուն
իշխանին. եւ ետես
զփողահարսն եւ ամբոխս
յոյժ. ասէ ցնոսա ի
բաց գնացէք զի ոչ

եթէ մեռեալ է աղ
ջիկն · այլ ննջէ ։ և
ծաղր առնէին զնա ·
և իբրև եհան ամբոխն
ի բաց · եմուտ կալա֊
ւ զձեռանէ նորա և
յարոյց զնա · և ել
համբաւս այս · ընդ
ամենայն երկի
րն ընդ այն ։

Եւ մինչ ՁԷ
դեռ անցա
նէր ընդ այն յս զհետ
եղեն նորա կոյրք · եր
կու ։ աղաղակէին և
ասէին ողորմեաց
մեզ որդի դաւթի ։
Եւ իբրև եկն ի տունն
մատեան առ նա կոյրքն
Եւ ասէ ցնոսա յս
հաւատայք եթէ կա

րող եմ առնել ձեզ
զայդ ։
Ասեն ցնա այո տր
յայնժամ մերձեցաւ
յաչս նոցա և ասէ ·
ըստ հաւատոց ձեր
ոց եղիցի ձեզ ։
Եւ բացան աչք նց ։
Եւ սաստեաց նց յս
և ասէ զգոյշ կացէք
մի ոք գիտասցէ · և
նոքա ելեալ համբա
ւեցին զնա ընդ ամեներ
կիրն ընդ այն ։
Յելանելն նց ար
տաքս ահա մատու
ցին առ նա այր մի
համր դիւահար՝ և
յելանել դիւին խօսե
ցաւ համրն ։
Եւ զարմացան ժո֊

ղովուրդքն և ասեն․
թէ ոչ երբէք երևեց
աւ այսպիսի ինչ յիսրայէլ։
Իսկ փարիսեցիքն
ասէին թէ իշխան
աւն դիւաց հանէ
դա զդևս։
Եւ շրջէր յիսուս
ընդ ամենայն քա
ղաքս և ընդ գեաւղս
ուսուցանէր ի ժողով
ուրդս նոցա․ և քարոզէր
զաւետարանն արքայ
ութեան և բժշկէր զամ
ենայն ախտս և զամ հիւան
դութիւնս ի ժողովրդե
ա անն ։
հէ Եւ տեսեալ զժողով
ուրդսն գթացաւ ի
նոսա զի էին աշխա
տեալք և ցրուեալք

իբրև զոչխարս որոց
ոչ իցէ հովիւ ։
հը Յայնժամ ասէ ցա
շակերտսն իւր․ հուն
ձք բազում են և մշակք
սակաւք․ արդ աղաչե
ցէք զտէր հնձոցն․ զի
հանցէ մշակս ի հու
նձս իւր ։
հթ Եւ կոչեցեալ առ
ինքն զերկոտասանե
սին աշակերտսն իւր․
ետ նոցա իշխանութի
այսոց պղծոց․ հանել
զնոսա և բժշկել զամ
ցաւս և զամ հիւան
դութիւն ։
ձ Եւ առաքելոցն երկո
տասանից են անուա
նքս այսոքիկ․ առա
ջին սիմոն որ անուա

նեա՛յն պետրոս եւ անդ-
րէաս եղբայր նորա
յակովբոս զեբեդեայ
եւ յոհաննէս եղբայրն.
փիլիպպոս եւ բարդող
ոմէոս. Թովմաս եւ
մատթէոս. մաքսաւ-
որ. յակովբոս ալփեայ
եւ ղեբէոս որ անուա-
նեցաւն Թադէոս. սի
մոն կանանացի. եւ յու-
դայ սկարիովտացի
որ եւ մատնեացն զնա:
ձա Ժ Զնոսա՛ երկոտասա-
նեսին առաքեաց յս
պատուիրեաց նոցա եւ
ասէ. ի ճանապարհս
հեթանոսաց մի երթ
այցէք. եւ ի քաղաքս
սամարացւոց մի մտա-
նիցէք. այլ երթայք

առաւել առ ոչխարս
կորուսեալս տանն իսրլի:
Եւ իբրեւ երթայցէք
քարոզեցէք եւ ասաց
էք. թէ մերձեալ է
արքայութիւն երկնից:
ձբ Ե Զհիւանդս բժշկե-
ցէք. զբորոտս սրբեցէք
զդեւս հանէք. ձրի
առէք եւ ձրի տուք:
Մի ստանայք ոսկի
եւ մի արծաթ. եւ մի
պղինձ. ի գաւտիս ձեր.
մի պարկ ի ճանապա-
րհ. եւ մի երկուս
հանդերձս. մի կաւ-
շիկս. մի ցուպ
զի արժանէ
մշակն կերակրոյ իւրոյ:
ձգ Ե Յորքաղաք մտանի
ցէք. կամ ի գեւղ: հար

ցանիցէք թէ ո՛ է ի նմա
արժանի · եւ անդ լինի
ջիք մինչեւ ելանիցէք
անտի :
ձդ Բ Եւ իբրեւ մտանիցէ
էք ի տունն ողջոյն տա
ջիք նմա՛ եւ ասասջիք
ողջոյն տանս այսմիկ
եթէ իցէ տունն արժա
նի եկեսցէ ողջոյնն
ձեր ի վերայ նորա · ապա թէ
ոչ իցէ արժանի · ող
ջոյնն ձեր առ ձեզ դար
ձցի :
ձե Բ Եւ որ ոչ ընկալցի զձեզ
ձեզ · եւ ոչ լուիցէ բա
նից ձերոց · իբրեւ ելա
նիցէք · ի քաղաքէն
յայնմանէ · թօթափ
եսջիք · զփոշի յոտից
ձերոց · ամէն ասեմ

ձեզ · դիւրագոյն լիցի
երկրին սոդոմայեցւոց
եւ գոմորացւոց յաւուրն
դատաստանին · քան
քաղաքին այն
միկ :
ձզ Ժ Ահաւասիկ
ես առա
քեմ զձեզ իբրեւ զոչ
խարս ի մէջ գայլոց · ե
ղերուք այսուհետեւ
խորագէտք իբրեւ զօ
ձս · եւ միամիտք իբրեւ
զաղաւնիս :
ձէ Բ Զգոյշ լինիջիք ի մա
րդկանէ · զի մատնես
ցեն զձեզ յատեանս ·
եւ ի ժողովուրդս տան
ջեսցեն զձեզ · եւ առա
ջի դատաւորաց եւ թա
գաւորաց տանիցեն զձեզ

վս̃ իմ ի վկայութիւն նց̃
և հեթանոսաց։
ՁԸ Է Այլ յորժամ մատն
եսցեն զձեզ մի հոգայ
ցէք թէ որպէս կամ
զինչ խօսիցիք. զի
տացի ձեզ ի ժամուն
յայնմիկ զինչ խօսի
ցիք. զի ոչ եթէ դուք
իցէք որ խօսիցիքն
այլ հոգին հօր ձերոյ
որ խօսեսցի ի ձեզ։
Մատնեսցէ եղբայր
զեղբայր ի մահ և հա
յր զորդի. և յարիցեն
որդիք ի վր̃ հարց և
սպանանիցեն զն̃ս. և
եղիջիք ատեցեալք յա
մենեցունց վն̃ անուան
իմոյ. իսկ որ համբեր
եսցէ ի սպառ նա կեցցէ.

ՁԹ Ժ Յորժամ հալա
ծեսցեն զձեզ ի քաղա
քէս յայսմանէ փա
խիջիք յայլ. և եթէ
յայնմանէ հալած
եսցեն զձեզ փախի
ջիք. ի միւսն. ամէն
ասեմ ձեզ ոչ սպառ
եսջիք զքաղաքս իսր̃լի
մինչև եկեսցէ որդի
մարդոյ։
Ղ Գ Ոչ է աշակերտ առա
ւել քան զվարդա
պետ. և ոչ ծառայ
քան զտէր իւր. շատ է
աշակերտին. եթէ եղ
իցի իբրև զվարդապ
ետն իւր. և ծառայն
իբրև զտէր իւր։
ՂԱ Թէ զտանուտէրն
բէեղ զեբուղ կոչեցին

որչափ եւս առաւել
զընտանիս նր̅։
Մի այսու հետեւ
երկնչիցիք ի նոցանէ։
ՂԸ Բ Զի ոչ ինչ է ի ծածու
կ որ ոչ յայտնեսցի. եւ
գաղտնի որ ոչ ծանիցի։
ՂԹ Բ Զոր ասեմ ձեզ ի
խաւարի՝ ասացէք ի
լոյս. եւ զոր լուեայք յա
կանջս՝ քարոզեցէք ի
վր̅ տանեաց։
Եւ մի երկնչիք յայն
ցանէ որ սպանանեն
զմարմին եւ զոգի ոչ
կարեն սպանանել։
Այլ երկերուք դուք
առաւել յայնմանէ
որ կարող է զոգի
եւ զմարմին կորուսա
նել ի գեհեն։

Ոչ ապաքէն երկու
ճնճղուկք. դանգի մի
ոջ վաճառին. եւ մի ի
նոցանէ յերկիր ոչ անկ
ցի առանց հօր ձերոյ
այլ ձեր եւ մա̅զ իսկ հեր
գլխոյ թուեալ է. եւ արդ
մի երկնչիցէք. զի լաւ
էք քան զբազում
ճնճղուկս։
Ամենայն որ խոստով
անեսցի յիս առաջի
մարդկան. խոստովա
նեցայց եւ ես զնմանէ
առաջի հա̅ր իմոյ որ
յերկինս է։
ՂԹ Գ Եւ որ ուրասցի զիս
առաջի մարդկան. ու
րացայց եւ ես զնա առա
ջի հաւր իմոյ որ յեր
կինս է։

Մի՛ համարիք եթէ
եկի արկանել խաղաղ
ութիւն յերկիր. ոչ եկի
արկանել խաղաղու
թիւն այլ սուր. քանզի
եկի քակել զայր ի հօր
է իւրմէ. և զդուստր
ի մօրէ. և զհարսն ի
ի կեսրոջէ իւրմէ. և թշ
նամիք առն ընտանիք
իւր:

ՂԳ Որ սիրէ զհայր կամ
զմայր առաւել քան
զիս չէ ինձ արժանի:
Եւ որ սիրէ զուստր
կամ զդուստր առաւել
քան զիս չէ ինձ ար
ժանի:
Եւ որ ոչ առնու զխաչ
իւր և գայ զկնի իմ. չէ
ինձ արժանի:

ՂԴ Բ Որ գտանէ զանձն
իւր՝ կորուսցէ զնա.
և որ կորուսանէ զանձն
իւր վասն իմ. գտցէ զնա:
ՂԵ Ա Որ ընդունի զձեզ
զիս ընդունի. և որ
զիս ընդունի՝ ընդու
նի զառաքիչն իմ:
ՂԶ Ժ Որ ընդունի զմար
գարէ յանուն մար
գարէի զվարձս մար
գարէի առցէ:
Եւ որ ընդունի զար
դար յանուն արդա
րոյ զվարձս արդարո՛յ
առցէ:
ՂԷ Ժ Եւ որ արբուսցէ
միում ի փոքրկանցս
յայսցանէ բաժակ
մի ջուր ցուրտ միայն
յանուն աշակերտի.

Ամէն ասեմ ձեզ.
ոչ կորուսցէ
զվարձս իւր:

Գ ձա ժա է
Եւ եղեւ իբրեւ
կատարեաց
յիսուս զպատուէր երկո
տասանից աշակերտ
ացն իւրոց: գնաց ան
տի քարոզել եւ ուսու
ցանել ի քաղաքս նոցա:

ձբ է
Եւ յովհաննէս
իբրեւ լուաւ ի բան
տին զգործսն քրիստոսի. ա
ռաքեաց ի ձեռն աշա
կերտացն իւրոց եւ ա
սէ ցնա: Դու ես
որ գալոցն ես. եթէ այլ
ումեք ակն կալցուք.
Պատասխանի ետ
յիսուս եւ ասէ ցնոսա:
գնացէք պատմեցէք
յովհաննու զոր լու
այք եւ տեսէք. կոյրք
տեսանեն: կաղք
գնան: բորոտք սր
բին: խուլք լսեն:
եւ մեռեալք յառնեն:
եւ աղքատք աւետա
րանին: եւ երանի է
այնմ որ ոչ գայթագ
ղեսցի յիս:

Եւ իբրեւ նոքա գնա
ցին. սկսաւ յիսուս ասել
ցժողովուրդսն զյով
հաննէ:

Զինչ ելէք տեսանել
յանապատին. եղէգն
շարժուն ի հողմոյ:

Այլ զինչ ելէք տեսա
նել. մարդ ի հանդեր
ձս փափկութեան
զարդարեալ:

Ահաւասիկ որ ըզ
փափուկսն զգեցեալ են
ի տունս թագաւորացեն :
Այլ զի՞նչ ելէք տե
սանել : մարգարէ :
այո : ասեմ ձեզ և
առաւել ևս քան ըզ
մարգարէ :
ձգ Զի նա է վասն որոյ
գրեալ է · ահա ես ա
ռաքեցից զհրեշտակ
իմ առաջի յերեսաց
քոց՝ որ պատրաստես
ցէ զճանապարհ քո
առաջի քո :
ձդ Ամէն ասեմ ձեզ՝ չէ
յարուցեալ ի ծնունդս
կանանց մեծ քան զյով
աննէս մկրտիչ :
Բայց փոքրիկն՝ յար
քայութեան երկնից
մեծ է քան զնա :
ձե Բայց յաւուրցն
յովհաննու՝ մկրտչի
մինչև՝ ցայժմ արքայ
ութիւն երկնից բռնա
դատի և բռնաւորք յափ
շտակեն զնա :
ձզ Քանզի ամենայն աւրէնք
և մարգարէք՝ մինչև
ցյովհաննէս մարգարէ
ացան :
Եթէ կամիք ընդ
ունել · նա է եղիա որ
գալոցն է :
ձէ Ում նմանեցուցից
զազգս զայս՝ նմանէ
մանկտոյ որ նստիցեն
ի հրապարակս՝ կար
դայցեն զընկերս իւրեանց
և ասիցեն · փողս հա
րաք ձեզ և ոչ կաքաւ

ձգ ձդ ձե ձզ ձէ

եկէք · ողբացաք՝ եւ ո՛չ
կոծեցարուք :
Եկն յովհաննէս՝ ո՛չ
ուտէր՝ եւ ո՛չ ըմպէր · եւ
ասեն դե՛ւ գոյ ի նմա :
Եկն որդի մարդոյ՝
ուտէ՛ եւ ըմպէ՝ եւ ասեն
ահա այր կերաւղ եւ
արբեցող · բարեկամ
մաքսաւորաց՝ եւ մեղա՛
ւորաց :
Եւ արդարացաւ
իմաստութի՛ յորդւոց
իւրոց :
Յայնժամ սկսաւ
նախատել զքաղաք
սն՝ յորս եղեն բզմ
զաւրութի նր · եւ ո՛չ
ապաշխարեցին :
Վա՜յ քեզ քորազին
վա՜յ քեզ բեթսայիդայ :

Զի՛ եթէ ի տիւրոս ·
եւ ի սիդոն եղեա՛լ էին
զաւրութիւքն՝ որ եղեն
ի ձեզ · վաղու եւս ար
դեւք խորգով եւ մոխ
րով՝ ապաշխարեա՛լ էր :
Բայց ասեմ ձեզ՝ դիւ
րագո՛յն լիցի երկրին
տիւրոսի եւ սիդոնի
յաւուրն դատաստա
նի՛ քան ձեզ :
Եւ դու կափառնայ
ում · որ մինչեւ յեր
կինս բարձրացիս ·
այլ մինչեւ ի դժո՛խս
իջցես :
ԽԹ Ժ Զի եթէ ի սոդոմ եւ ի
գոմոր եղեա՛լ էին զաւր
ութիւքն որ եղեն ի քեզ՝
ապաքէն կային եւս մին
չեւ ցայսաւր · · ·

Բայց ասեմ ձեզ եթէ
երկրէն սոդոմացւոց
դիւրագոյն լիցի յաւու
րն դատաստանա
նի քան զքեզ:
ՃԺ Յայն ժամանա
նակի՝ պատաս
խանի ետ յս և ասէ:
Խոստովանիմ զքեզ
հայր՝ տր երկնի և երկ
րի՝ զի ծածկեցեր զայս
յիմաստնոց՝ և ի գիտնոց
և յայտնեցեր տղայոց:
այո՛ հայր զի այսպէս
ՂԵ հաճոյ եղև առաջի քո:
ՃԺա Ամենայն ինչ տուաւ
ինձ ի հաւրէ իմմէ:
ՃԺբ Ոչ ոք ճանաչէ
զորդի՝ եթէ ոչ հայր:
և ոչ զհայր ոք ճանաչ
է՝ եթէ ոչ որդի. և
ում որդին կամիցի
յայտնել:
ՃԺգ Եկայք առ իս ամէն
այն վաստակեալք և
բեռնաւորք՝ և ես
հանգուցից զձեզ:
առէք զլուծ իմ ի ձեզ
և ուսարուք յինէն
զի հեզ եմ և խոնարհ
սրտիւ. և գտջիք հան
գիստ անձանց ձերոց՝
զի լուծ իմ քաղցր է՝
և բեռն իմ փոքրոգի:
ՃԺդ Յայն ժամ գնաց
յս ընդ ար
տորայսն նց ի շաբա
թու. և աշակերտքն
նորա քաղցեան. և
սկսան հասկ կորզել
և ուտել. փարիսեց
իքն իբրև տեսին՝ աս

ՃԺ ՃԺա ՃԺբ ՃԺգ ՃԺդ

են ցնա ։ ահաւասիկ
աշակերտքն քո գործ
են՝ զոր ոչ է արժան
գործել ի շաբաթու ։
Նա ասէ ցնոսա ։
ոչ իցէ ընթերցեալ ձեր
զոր արար դաւիթ ·
յորժամ քաղցեաւն՝
եւ որ ընդ նմայն էին՝ զի
արդ եմուտ ի տունն այ
եւ եկեր զհաց զառաջ
աւորութեան՝ զոր ոչ էր
արժան նմա ուտել ·
եւ ոչ որոց ընդ նմայն
էին ։ բայց միայն քա
հանայից ։
ձժէ ժ Կամ թէ չիցէ ընթ
երցեալ յօրէնսն՝ զի
ի շաբաթու քահանայ
քն ի տաճարին պղ
ծեն զշաբաթն · եւ
անմեղ են ։ բայց աս
եմ ձեզ՝ զի մեծ քան
զտաճարն է աստ ։ –
Եթէ գիտէիք՝ զինչ
է զողորմութիւն կամիմ
եւ ոչ զզոհ ։ ապա ոչ
դատապարտէիք զան
պարտսն ։
Քի տէր է շաբաթու
որդին մարդոյ ։
ձժզ է Եւ գնացեալ անտի
յն եկն ի ժողովուրդսն
նոցա ։
իա Եւ անդ էր այր մի որ
ոյ ձեռն իւր գօսացեալ
էր ։ հարցին զնա
եւ ասեն՝ եթէ պարտ
իցէ ի շաբաթու բժշ
կել՝ զի չարախօսես
ցեն զնմանէ ։
Նա ասէ ցնոսա՝

ո՞վ է ի ձէնջ մարդ՝ որոյ
իցէ ոչխար մի. եւ ան
կանիցի այն ի խոր խոր
ատ ի շաբաթու. մի թէ
ոչ ունիցի· եւ յարուցա
նիցէ զնա։ եւ արդ
որչափ եւս առաւել
մարդ քան զոչխար։
ապա ուրեմն պարտ է
ի շաբաթու՝ բարիս
գործել։

Յայն ժամ ասէ ցայրն
ձգեա զձեռնդ քո՝ եւ նա
ձգեաց. եւ եղեւ ողջ
իբրեւ զմիւսն։

ՃԺԵ Է Եւ փարիսեցիքն
ելեալ արտաքս՝ խոր
հուրդ առարին զնմա
նէ՝ թէ որպէս կորուս
ցեն զնա։

Յիս իբրեւ գիտաց
մեկնեցաւ անտի

ՃԺԸ Եւ գնացին զհետ
նր ժողովուրդք բազումք՝
եւ բժշկեաց զամենեսե
ան. եւ սաստեաց նց. զի
մի յայտնեսցեն զնմա
նէ ումեք։ զի լցցի որ
ասացաւ ի ձեռն եսայ
եայ մարգարէի. ահա
մանուկ իմ զոր ընտրե
ցի. եւ սիրելի իմ ընդ որ
հաճեցաւ անձն իմ։
եդից զոգի իմ ի վերայ նր.
եւ իրաւունս հեթանո
սաց. պատմեսցէ։ ոչ
հակառակեսցի՝ եւ ոչ
աղաղակեսցէ՝ եւ ոչ ոք
լուիցէ ի հրապարակս
զբարբառ նր. զեղէգն
ջախջախեալ ոչ փշրես
ցէ. եւ զպատրոյգն

ՃԺԵ ՃԺԸ

առ կայծեմն ոչ շի
ջուցէ. մինչեւ հան
ցէ ի յաղթութի(ւն) զդ(ա)
տաստանն. եւ յա
նուն նր(ա) հեթանոսք
յուսասցին:
Յայնժամ մա
տուցան առ
նա դիւահար մի կոյր
եւ համր. եւ բժշկեաց
զնա. որպէս զի համ
րն եւ կոյրն խօսել եւ
ցի եւ տեսանիցէ:
ճի ե Զարմացան ամ(ենայն) ժո
ղովուրդքն եւ ասէ ին
միթէ այս իցէ ք(րիստո)ս որ
դի դաւ(թ)ի:
ճիա բ Իսկ փարիսեցիքն
իբրեւ լուան ասեն
ոչ իւիք հանէ դա զդ(եւս)
դեւս եթէ ոչ բեեղ
զեբուղաւ իշխանաւն
դիւաց:
ճիբ բ Իբրեւ գիտաց յս(իսուս)
զխորհուրդս նոցա
ասէ ցնոսա. ամ(ենայն) թա
գաւորութի(ւն) բաժան
եալ յանձն իւր աւե
րի: եւ ամ(ենայն) քաղաք կամ
տուն բաժանեալ յա
նձն իւր ոչ կացցէ:
Եւ եթէ սատանայ զս(ա)
տանայ հանէ հա
նէ՝ յանձն իւր բաժա
նեցաւ. արդ զիարդ
կացցէ թագաւոր
ութի(ւն) նորա:
Եւ եթէ ես բեեղ զե
բուղաւ հանեմ զդեւ
ս որդիքն ձեր իւ՞ հա
նիցեն: վասն
այնորիկ նոքա եղիցին

ըդ

ձեր դատաւորք։
Ապա եթէ հոգւով
այ հանեմ ես զդեւս
ուրեմն հասեալ է ի
վերայ ձեր արքայութի
այ։
Կամ զիա՞րդ կարէ
ոք մտանել ի տուն հ
զաւրի. եւ զգործիսն
նր յափշտակել եթէ
ոչ նախ զհզաւրն կա
պիցէ. եւ ապա զտու
նն նր յափշտակեսցէ։
Որ ոչ ընդ իս է՝ հա
կառակ իմ է. եւ որ ոչ
ժողովէ ընդ իս ցրուէ։
ճկգ Է Վասն այսորիկ աս
եմ ձեզ. ամ մեղք եւ
հայհոյութիւնք թողցին
մարդկան. բայց զհո
գւոյն հայհոյութի

ոչ թողցի։
Եւ որ ոք ասիցէ բան
զորդւոյ մարդոյ թող
ցի նմա. բայց որ զհոգ
ւոյն սրբոյ ասիցէ ոչ
թողցի նմա. ոչ յայսմ
աշխարհի. եւ ոչ ի հա
նդերձելումն։
ճկդ Է Կամ արարէք զծա
ռն բարի եւ զպտուղ նր
բարի։ կամ արարէք
զծառն չար. եւ զպտ
ուղ նր չար։ քանզի
ի պտղոյ անտի ծառն
ճանաչի։
Ծնունդք իժից. զի
արդ կարիցէք բարիս
խաւսել որք չարքդ էք
քանզի յաւելուածոյ
սրտին խաւսի բերան։
ճկե Է Այր բարի ի բարի

գանձուց սրտի իւրոյ
հանէ զբարին ։ Եւ մա
րդ չար՝ ի չար գանձ
ուց սրտի իւրոյ հանէ
զ չարիս ։

ճիզ Բայց ասեմ ձեզ
թէ ընդ ա՟մ դատարկ
բանի զոր խաւսիցին
մարդիկ՝ տացեն
համար ի յաւուրն դա
տաստանին ։ Զի ի բան
ից քոց արդարասցիս
եւ ի բանից քոց պար
տաւոր եսցիս ։ ~

ճիէ Յայն ժամ
պատասխա
նի ետո
ւն նմա ոմանք ի դպր
աց՝ եւ ի փարիսեցւոց
եւ ասեն ․ վարդապե՟տ
կամիմք նշան ինչ տե
սանել ի քէն ։

ճիը Նա պատասխանի
ետ եւ ասէ ցնոսա ։
ազգ չար եւ շնացող՝
նշան խնդրէ ․ եւ նշան
մի տացի նմա ․ բայց
նշանն յովնանու մար
գարէի ։

Զի որպէս եղեւ յով
նան ի փոր կիտին զե
րիս տիւ՝ եւ զերիս
գիշերս նոյնպէս եղի
ցի եւ որդի մարդոյ՝ ի
սիրտ երկրի զերիս
տիւ՝ եւ զերիս գիշերս ։

Արք նինուէացիք
յարիցեն ի դատաստ
անի ընդ ազգիս ընդ
այսմիկ ․ եւ դատապար
տեսցեն զսա ․ զի զղջ
ացան ի քարոզութեն

յովնանու :
Եւ արդ աւասիկ
մեծ քան զյովնանէ
աստ :
Թագուհին հարաւոյ
յարիցէ ի դատաստա
նի ընդ ազգիս ընդ
այսմիկ և դատապար
տեսցէ զսա` զի եկն
ի ծագաց երկրի լսել
զիմաստութիւն սողո
մոնի :
Եւ ահա մեծ քան զսո
ղոմոնէ աստ :
ՃԺԹ Է Յորժամ այսն
պիղծ ելանիցէ ի մար
դոյ շրջի ընդ անջրդ
ին տեղիս · խնդրէ հա
նգիստ և ոչ գտանէ :
յայնժամ ասէ` դարձ
այց ի տունն իմ. ուստի
ելի : և եկեալ գտանէ
պարապորդ մաքրեալ
և յարդարեալ : յայն
ժամ երթայ և առնու
ընդ իւր եւթն այլայս
չարագոյնս քան զինքն
և մտեալ բնակէ անդ :
և լինին յետինքն մարդ
ոյն այնորիկ չար քան
զառաջինն :
Այնպէս եղիցի ազ
գիս այսմիկ չարի :
ՃԻ Ժ Մինչ դեռ խօսէր ընդ
ժողովրդեանն խօս
էր : ահա մայր նորա
և եղբարք նր · կային
արտաքոյ · և խնդրէին
խօսել ընդ նմ :
Ասաց ոմն ցնա ·
ահա մայր քո և եղբա
րքն քո կան արտաքոյ

և խնդրեն խաւսել
ընդ քեզ ։
Նա պատասխանի
ետ այնմիկ որ ասացն
ցնա. և ասէ. ով է իմ
մայր ։ կամ ովքեր են իմ եղ
բարք ։
Եւ ձգեալ զձեռն
իւր յաշակերտսն ասէ.
ահա մայր իմ և եղբա
րք իմ. զի որ առնիցէ
զկամս հաւր իմոյ. որ
յերկինսն է. նա է իմ
եղբայր. և քոյր և մայր ։
ճլ Յաւուր յայն
ժ միկ ելեալ
յիսուս ի տանէն
նստէր առ ծովեզ
երն. և ժողովեցան
առ նա ժողովուրդք
բազումք մինչև մտա

նել նոր ի նաւ. և նստ
էլ ։ և ամենայն ժողովուրդն
կայր առ ծովեզերբն
Եւ խաւսէր ընդ
նոսա բազում առակաւք
և ասէր ։
Ահա ել սերմանա
ցան սերմանել ։ Եւ ի
սերմանելն իւրում.
էր որ անկաւ առ ճա
նապարհաւ. և եկն
թռչունք երկնից և ե
կեր զնա ։
Եւ այլն անկաւ յա
պառաժի. ուր ոչ գոյր ղէ
հող բազում. և վաղ
վաղակի բուսաւ ։ առ
ի չգոյէ հիւթոյ երկ
րին ի ծագել արևու
տապացաւ. և զի ոչ
գոյին արմատ ցամա

ճլա

փեցաւ ։
Այլն անկաւ ի մէջ
փշոց ։ և ելին փուշքն
և հեղձուցին զնա ։
Եւ այլն անկաւ յեր
կիր բարի . և տայր
պտուղ ։ էր որ հար
իւրաւոր ։ և էր որ վա
թսնաւոր ։ և էր որ
երեսնաւոր ։
Որ ունիցի ականջս
լսելոյ՝ լուիցէ ։
Եւ մատուցեալ աշա
կերտքն ասեն ցնա .
ընդէ՞ր առակօք
խօսիս ընդ նոսա ։ զի
տեսանեն՝ և ոչ տեսա
նեն ։ լսեն՝ և ոչ լսե
են ։ և ոչ առնուն
ի միտ ։
Նա պատասխանի
ետ և ասէ ցնոսա ։
Ձեզ տուեալ է
գիտել զխորհուրդս
արքայութեան երկնից ։
և նոցա չէ տուեալ ։
ճլբ Զի որ ոք ունիցի՝ տացի
նմա և յաւելցի . և որ
ոչն ունիցի . և զոր ունի
իցէն բարձցի ի նմանէ .
ճլգ Վասն այնորիկ առա
կօք խօսիմ ընդ նոսա .
զի տեսանեն՝ և ոչ տե
սանեն . և լսեն և ոչ
լսեն . և ոչ առնուն
ի միտ ։
Եւ կատարի առ նոսա
մարգարէութիւնն Ե
սայեայ որ ասէ ։ լսելով
լուիջիք՝ և մի՛ իմաս
ջիք ։ և տեսանելով
տեսջիք՝ և մի՛ տեսջիք ։

ճլբ ճլգ

զի թանձրացաւ սիրտ
ժողովրդեանդ այդո
րիկ. եւ ականջաւք իւր
եանց ծանրանս լուան
եւ զաչս իւրեանց կափ
ուցին. զի մի երբէք
տեսցեն աչաւք. եւ ա
կանջաւքն լուիցեն.
եւ սրտիւքն իմասցին.
եւ դարձցին եւ բժշկե
ցից զնոսա:

ճլզ Բայց ձեր երանի է
աչացդ. զի տեսանեն
եւ ականջաց ձերոց. զի
լսեն:

Ամէն ասեմ ձեզ. զի
բազում մարգարէք
եւ արդարք ցանկացան
տեսանել զոր տեսան
էքդ. եւ ոչ տեսին. եւ
լսել զոր լսէքդ. եւ
ոչ լուան:

ճլէ Է Արդ լուարուք
դուք զառակ սերմա
նացանին. յամենայն որ
լսէ զբանն արքայու
թե. եւ ոչ առնու իմաստ.
գայ չարն եւ յափշտա
կէ զսերմանեալն ի
սրտէ նր: այն է որ առ
ճանապարհն
սերմանեցաւ:

Իսկ որ յապառաժին
սերմանեցաւ. այն է.
որ իբրեւ լսէ զբանն.
եւ վաղվաղակի խնդու
թե ընդունի զնա. բայց
քան զի ոչ ունի արմա
տս յինքեան. այլ առ
ժամանակ մի է. ի լինել
նեղութե եւ հալածա
նաց վասն բանին. վաղ

վաղվաղակի գայթագ
ղին ։ –

Իսկ որ ի մէջ փշոցն
սերմանեցաւն՝ այն է
որ երբ լսէ զբանն՝
և հոգք աշխարհիս
և պատրանք մեծու
թե՛ հեղձուցանեն
զբանն․ և լինի՛ անպը
տուղ ։

Իսկ որ յերկիրն սեր
մանեցաւն՝ այն է որ
երբ լսէ զբանն և
ի միտ առնու՝ և տայ
պտուղ ։ է՛ որ հարիւր
և է՛ որ վաթսուն ։ և
է՛ որ երեսուն ։

ԿԴ ԺԲ Այլ առակ արկ
առաջի նոսա
և ա սէ ։ – – –

Նմանեցաւ արքայ
ութի՛ երկնից առն
որ սերմանեցէ սերմն
բարի յագարակի իւր
ում ։ Եւ ի քնո՛յն լինել
մարդկան ․ եկն թշնա
մի նորա ցանեաց ի վերայ
որոմն ի մէջ ցորեն
ոյն՝ և գնաց ։ Եւ երբ
բուսաւ խոտն և ար
ար պտուղ՝ ապա եր
և եցաւ և որոմն ։ –

Մատուցեալ ծառ
այք տանուտեառն
ասեն ցնա ․ տէր ոչ սե
րմն բարի սերմանեց
եր յագարակին քում ․
արդ ուստի ունիցի
զորոմն ։ –

Եւ նա ասէ ցնոսա՝
այր թշնամի արար
զայն ։

Ասեն ցնա ծառայ
քն · կամիս զի երթի
ցուք քաղեցուք զա
յն ի բաց ։
Նա ասէ ցնոսա
մի՛ ։ գուցէ մինչ քա
ղիցէք զորոմնն · և
զցորեանն ընդ նմին
ի բաց խլիցէք ։ Թողու
տուք երկոցունց ա
ճել ի միասին մինչև
ի հունձս ։ և ի ժամա
նակի հնձոց՝ ասաց
ից հնձօղացն՝ քա
ղեցէք նախ զորոմն՝
և կապեցէք զայդ խր
ձունս առ ի այրել ։
և զցորեանն ժողովե
ցէք ի շտեմարանս իմ ։
ԽԷ Է Այլ առակ արկ առ
նոսա և ասէ ։ Նման է
արքայութիւն երկնից
հատոյ մանանխոյ ։
զոր առեալ մարդոյ
սերմանեաց յագարա
կի իւրում ։ որ փոքր է
քան զամենայն սերմանիս
և յորժամ աճիցէ մե
ծ է քան զամենայն բանջարս ։
և լինի ծառ՝ մինչև
գալ թռչնոց երկնից
և հանգչել յոստս նորա ։
ԽԸ Է Այլ առակ խօսեց
աւ ընդ նոսա և ասէ ։
Նման է արքայու
թիւն երկնից խմորոյ՝
զոր առեալ կնոջ թա
ղեաց ի գրիւս երիս
ալեր մինչև ամենայն
խմորեցաւ ։
ԽԹ Է Զայս ամենայն խօսեց
աւ յիսուս առակօք ընդ

ԽԷ ԽԸ ԽԹ

ժողովուրդան՝ և առ-
անց առաւել ոչ ինչ
խնամեալ էր ընդ նոսա:
զի լցցի ասացեալն ի
մարգարէէն: բացից
առակաւք զբերան
իմ, բղխեցից զծած-
կեալն՝ ի սկզբանէ
աշխարհի:

դէ Յայն ժամ
Թողեալ զի
զժողովուրդան՝ եկն
ի տուն: մատեան
առ նա աշակերտքն
և ասեն՝ մեկնեա մեզ
զառակ որոմանցն
ագարակի:

ա՛ պատասխանի
ետ և ասէ ցնս՝ որ
սերմանէ սերմն բա-
րի՝ է որդի մարդոյ:

և ագարակն աշխար-
հս է: սերմն բարի
նոքա են որ որդիքն
արքայութեանն: իսկ
որոմն որդիք չարին
են՝ և թշնամին որ վա-
րեաց զայն՝ սատա-
նայ է: և հունձքն
կատարած աշխար-
հի է: և հնձօղ-
քն հրեշտակքն են:
Որպէս ժողովի
որոմն և ի հուր ար-
կանի՝ այնպէս եղեցի
և ի կատարածի աշ-
խարհիս: առաքես-
ցէ որդի մարդոյ ըզ-
հրեշտակս իւր՝ և ժո-
ղովեսցեն յարքայ-
ութենէ նր զամե-
նայն գայթագղութիւ

և զայնոսիկ ոյք զոր
ծեն զանաւրէնութի
և արկցեն զնս ՚ի հնոց
հրոյ՝ անդ եղիցի լալ
և կրճել ատամանց ։
Յայն ժամ արդար
քն ծագեսցին իբրև
զարեգակն յարքայ
ութե երկնից՝ որ ու
նիցի ականջս լսելոյ
լուիցէ ։
Դարձեալ նմանէ
արքայութի երկնից
գանձ ՚ի ծածկելոյ յա
գարակի․ զոր գտեալ
մարդոյ թագոյց ։ և
՚ի խնդութենէ անտի
երթայ վաճառէ զամ
ինչ զոր ունի․ և գնէ
զագարակն զայն ։
Դարձեալ նմանէ
արքայութի երկնից
առն վաճառականի
որ խնդրիցէ մարգա
րիտս գեղեցիկս՝ և
գտեալ մի պատուակ
ան մարգարիտ՝ եր
թեալ վաճառեաց
զամ զորինչ ունէր
և գնեաց զայն մար
գարիտ ։
Դարձեալ նմանէ
արքայութի երկնից
ուռկանի արկելոյ ՚ի
ծով և յամ ազգաց
ժողովելոյ ։ զոր իբրև
լցաւ հանեալ ՚ի ցա
մաք․ և նստեալ ժող
ովեցին զբարի՝ բարին
յամանս․ և զխոտանն
՚ի բաց ընկեցին ։
Այսպէս եղիցի ՚ի կա

տարածի աշխարհ
հս ։ ելցեն հրեշտա
կք եւ մեկնեսցեն զ
չարս ՚ի միջոյ արդար
ոց ։ եւ արկցեն զնոսա
՚ի հնոց հրոյն ։ անդ
եղիցի լալ եւ կրճել
ատամանց ։
Ասէ ցնս յս ․ ՚ի մա
ցարուք զայս ամ ։ աս
են ցնա՝ այո տր ։
Եւ նա ասէ ցնոսա
վասն այսորիկ ամ դպ
իր աշակերտեալ
արքայութեն երկնից՝
նման է առն տանու
տեառն որ հանէ
՚ի գանձէ իւր
ԵԿ մէ զնոր եւ զհ
ին ։
Ճիա Եւ եղեւ իբր

ըւ կատարեաց յս
զառակս զայս փոխե
ցաւ անտի ։
Եւ եկեալ ՚ի գաւառ
իւր ուսուցանէր զնս
՚ի ժողովրդեանն նց
մինչեւ զարմանալ նց
եւ ասել՝ ուստի
իցէ այս իմաստութի
եւ զաւրութիւք ։ ո՞չ սա
է հիւսանն որդի ։
ո՞չ մայր սորա կոչի
Մարիամ ․ եւ եղբարք
սորա՝ յակովբոս՝ եւ
յովսէփ ։ եւ սիմովն՝
եւ յուդայ ։ եւ քորք
սորա՝ ո՞չ ամենեքե
ան առ մեզ են ․ արդ
ուստի է սմա այս ամ
եւ գայթագղէին ՚ի նմա ։
Ճիբ Բ Եւ յս ասէ ցնոսա

Ճիա

Ճիբ

չէ՛ մարգարէ անարգ
եթէ ոչ յիւրում գա՛ւ
առի եւ յիւրում տան։
Եւ ոչ արար անդ
զաւրութիւն բազու
մս վասն ան հա՛ւ
ճխգ Է Յ ատութե՛նց։
այնմ ժա
մանակի
լուաւ հերովդէս
չորրորդապետ զլուր
յի։ Եւ ասէ ցծառ
այսն իւր. Նա՛ է յովհա
ննէս մկրտիչ։ Նա՛
յարեաւ ի մեռելոց
եւ վասն այնորիկ զաւրու
թիւք լինին նովա՛ւ։
ճխգ Ե Քանզի հերով
դէս կալա՛ւ զյով
հաննէս կապեաց
զնա եւ եդ ի բանտի.

վա՛ն հերովդիայ կի՛
նոջ փիլիպպոսի եղ
բաւր նո՛ր։ Զի ասէր
ցնա յովհաննէս.
չէ՛ արժան քեզ ունե
լ զդա՛։ Եւ կամէր
զնա սպանանել։ Բայ
ց երկնչէր ի ժողով
րդենէն. անտի՛ քանզի
իբրեւ զմարգարէ
ունէին զնա։
ճխե Եւ իբրեւ եղե՛ն ծն
նդոց հերովդի.
կաքաւեաց դուստրն
հերովդիայ ի մէջ բա
զմականին. եւ հա
ճոյ թուեցաւ հեր
ովդի. ուստի երդ
մամբ խոստացաւ
նմա տալ զինչ եւ խնդ
րեսցէ ։։

ԷԲ

Եւ նորա յառաջագոյն
խրատեալ ի մաւրէ
իւրմէ. տուր ինձ ա
սէ այսր ի վր սկտեղ
զգլուխն յովհաննու
մկրտչի :-
Եւ տրտմեցաւ թա
գաւորն. բայց վասն
երդմանցն և բարձ
ակցացն հրամայեաց
տալ նմա :
Եւ առաքեաց գըլ
խատեաց զյովհան
նէս ի բանտի. և բե
րաւ գլուխն նր սկտե
ղբ և տուաւ աղջկա
նն և տարաւ առ
մայր իւր :
Եւ մատուցեալ ա
շակերտքն նորա բար
ձին զմարմինն և թա
ղեցին. և եկեալ
պատմեցին
յին :
Եւ իբրև լու
աւ յիս գնաց
ճխգ Է անտի նաւու յանապատ
տեղի առանձինն :
Եւ իբրև լուան ժողով
ուրդքն գնացին զհր
հետ նր հետի ի քա
ղաքաց անտի :
Եւ իբրև ել ետես
ժողովուրդ բազում
գթացաւ ի նոսա. և
բժշկեաց զհիւանդս
նոցա :-
ճխե ա Եւ իբրև ընդ երեկս
եղև. մատեան առ
նա աշակերտքն և ա
սեն. տեղիս անապատ
է. և ժմս տարա

ճխգ ճխե

ժամեալ. արձակեա
զժողովուրդսդ՝ զի եր
թիցեն շուրջ ի շէնս՝
գնեսցեն իւրեանց
կերակուրս ։
Ասէ յս․ ոչ ինչ
պիտոյէ դոցա երթալ
տուք դուք դոցա ուտել։
Նոքա ասեն ցնա՝
ոչ ինչ ունիմք աստ.
բայց հինգ նկանակ՝
եւ երկուս ձկունս։
ձիւռ գ Ասէ ցնոսա՝ բե
րէք այսր զայն ։
Եւ հրամայեաց
բազմեցուցանել զժո
ղովուրդն ի վ̃ր խոտ
ոյ։ Եւ առեալ զհինգ
նկանակն եւ զերկուս
ձկունս. հայեցաւ
յերկինս. ա̃հնեաց

եւ եբեկ. եւ ետ ցաշա
կերտսն՝ զնկանակսն.
եւ աշակերտքն ժողով
րդոցն ։ Կերան ամեն
եքին եւ յագեցան. եւ
բարձին զնշխարս
կոտորոցն՝ երկոտասա
ան սակառի լի ։
Եւ որք կերանն՝ էին
արք իբրեւ հինգ հա
զար թող զկանայս
եւ զմանկտի ։
Եւ ստիպեաց
վաղվաղա
կի զաշակերտսն մտա
նել ի նաւ. եւ յառաջել
յայնկոյս մինչ ինքն
զժողովուրդսն արձ
ակեսցէ ։
ձիւթ բ Եւ իբրեւ արձակե
աց զժողովուրդսն եւ

ձիւռ ձիւթ

իշխանն կալ յաղթու-
թս առաւնձինն ։

ճծ
դ
իբրև ընդ երեկս
եղև անդէր միայն ։
նման մեկնեալ էր
ի ցամաքէն բաղում
տապարիսամբք ծփեալ
յալեացն քանզի ընդ
դիմէր հողմն ։
ի չորրորդում
պահու գիշերոյն՝
եկն առ նոսա քս գնա-
լով ի վր ծովուն ։
բրև տեսին զնա
աշակերտքն զի գնայր
ի վր ծովուն ։ խռովե-
ցան և ասեն թէ առ-
աչաւք ինչ լեցէ՝ և
առաւհին աղաղա-
կեցին ։
ւ վաղվաղակի

խաւսեցաւ ընդ նոսա
յս և ասէ՝ քաջալերե-
ացարուք եսեմ՝ մի եր-
կնչէք ։ –

ճծա ատասխանի ետ
ն մա պետրոս և ասէ՝
տր եթէ դու ես՝ հրա-
մայեա ինձ գալ առ
քեզ ի վր ջուրցս ։
նա ասէ՝ եկ ։
իջեալ ի նաւէն
պետրոս գնայր ի վերա
ջուրցն և եկն առ յս ։
տեսեալ զհողմն
սաստիկ երկեաւ ։ և
իբրև սկսաւ ընկղմել
աղաղակեաց և ասէ
տր փրկեա զիս ։
ւ վաղվաղակի յս
ձգեաց զձեռն իւր՝
կալաւ զնա և ասէ՝

ճծ ճծա

Թերահաւատ ընդ
էր երկմտեցեր ։
ձծե ժ Եւ իբրեւ ելին ի նաւն
հանդարտեաց հողմն ։
Եւ որ ի նաւին էին էն
մատեան երկիր պա
գին նմա եւ ասեն ։
արդարեւ որդի այ̃
ես դու ։
Եւ անցեալ եկին ի
ցամաք ի գեննեսար
էթ ։ եւ իբրեւ ծանեան
զնա արք տեղւոյն այն
որիկ առաքեցին ընդ
ամ̃ զաւառն եւ ածին
առ նա զամենայն՝ հիւ
անդս՝ եւ աղաչէին
զնա զի գոնէ միայն
ի քղանցս հանդերձ
ի նր̃ մերձեսցին ։ եւ
որք միանգամ մերձե
ցան փրկեցան ։
ձծդ Յայնժամ մա
տեան առ յս̃
որ յեմ̃է փարիսեց
իքն եւ դպիրքն՝ եւ ասեն
ընդէ՞ր աշակերտքն
քո անցանեն զաւ
անդութբ̃ ծերոցն՝
զի ոչ լուանան զձե̃
ռս յորժամ հաց ու
տեն ։
Նա պատասխանի
ետ եւ ասէ ցնոսա՝ իսկ
դուք ընդէ՞ր անցան
էք զպատուիրանա՛ն
այ̃ վասն ձերոյ աւ
անդութ̃են ։
Զի ած̃ ասաց՝ պատ
ուեա զհայր քո՞ եւ զ
մայր ։ եւ որ բամբասէ
զհայր̃ կամ զմայր̃ ․

› մահու վաղճանեսցի։
› Եւ դուք ասէք՝ որ ասաս
› ցէ ցհայր իւր կամ
› ցմայր իւր թէ պատ
› արագ է զոր յինէն
› աւգտեսցիս։ Եւ ոչ պա
› տուեսցէ զհայր իւր
› եւ զմայր իւր։ եւ խոտ
› եք զբանն Աստուծոյ վասն ձերոյ
› աւանդութեան։
Կեղծաւորք՝ բարի
ոք մարգարէացաւ ի
վերայ ձեր Եսայի եւ ասէ։
› Ժողովուրդս այս շր
› թամբք պատուէ զիս·
› եւ սիրտք իւրեանց հե
› ռացեալ մեկուսի է
› յինէն։ զուր պաշտ
› են զիս՝ ուսուցանեն
› վարդապետութիւն
› զմարդկան պատուի
րանս։
Եւ կոչեցեալ առ
ինքն զժողովուրդն
ասէ ցնոսա՝ լուարու
ք եւ իմացարուք։
Ոչ որ ինչ մտանէ ընդ
բերան պղծէ զմարդ՝
այլ որ ինչ ելանէ ի
բերանոյ՝ այն պղծէ
զմարդ։
ՃԾԵ Յայնժամ մատու
ցեալ աշակերտացն
նորա ասեն ցնա։ գիտես
զի փարիսեցիքն
իբ րեւ լուան զբա
նն գայթագղեցին։
Նա պատասխանի
ետ նոցա եւ ասէ՝ ամենայ
նտունկ զոր ոչ տնկեաց
Հայր իմ երկնաւոր
խլեսցի։

ՃԾԴ Ժ Թող տուք զնոսա
կոյրք են կուրաց
առաջնորդ. կոյր
կուրի յորժամ առ
աջնորդէ՝ սխալէ՝
և երկոքեան ի խորխո
րատ անկանին։
ՃԾԵ Է Պատասխանի ետ
պետրոս և ասէ՝
մեկնեա մեզ զառ
ակս զայս։
Ասէ յս տակաւ
ին և դուք անմիտք
էք. և ոչ իմանայք։
Եթէ ամ որ մտանէ
ի բերան՝ յորովայն
երթայ և արտաքս
ելանէ. ի բերանոյ ան
տի. ի սրտէ անտի
գայ և այն պղծէ զմրդ։
Զի ի սրտէ ելանեն
խորհուրդք չարք։
սպանութիւնք։ շնու
թիւնք։ պոռնկութիւնք
գողութիւնք։ սուտ
վկայութիւնք։ հայհոյ
ութիւնք։ այս են որ
պղծեն զմարդ։ այլ
անլուայ ձեռօք
ուտել ոչ պղ
ծէ զմարդ։
Եւ ելեալ ան
տի յս. գնաց ի
կողմանս տիւրոսի
և սիդոնի։
Եւ ահա կին մի քա
նանացի ի սահմանաց
անտի նոցա ելեալ
աղաղակէր և ասէր.
ողորմեա ինձ տր՝ որ
դի դաւթի՝ դուստր
իմ չարաչար դիւահա
րի։

ՃԾԴ ՃԾԵ

Դ

Եւ նա ոչ ետ նմա
պատասխանի :
Եւ մատուցեալ աշ
ակերտքն նորա աղա
չէին զնա և ասէին
արձակեա զնա զի
աղաղակէ զհետ մեր :
ճծը Նա պատասխանի
ետ և ասէ` ոչ
ուրեք առաքեցայ
եթէ ոչ առ ոչխարս
կորուսելոյ տանն
իղի :
ճծթ Եւ նա մատուցեալ
երկիր պագանէր նմա
էէ և ասէր : տր աւգն
եա ինձ :
Պատասխանի ետ
նմա և ասէ` ոչ է
բարւոք` առնուլ զհ
աց մանկանց . և

արկանել շանց :
Եւ նա ասէ` այո
տր . քանզի և շունք
կերակրին ի փշրա
նաց անկելոց ի սեղա
նոյ տն իւրեանց :
Յայնժամ պատա
սխանի ետ նմա յս
և ասէ . ով կին մե
ծ են հաւատք քո .
եղիցի քեզ որպէս
և կամիս :
Եւ բժշկեցաւ
դուստր նր ի նմ
ին ժամու :
ճկ Եւ գնացեալ
յս անտի
եկն ի ծովեզրն գա
լիլեացւոց :
Եւ ելեալ ի լեառն
նստէր անդ :

ճծը ճծթ ճկ

Լ Մատեան առնա
ժողովուրդք բազու
մք՝ որունէին ընդ
իւրեանս՝ կաղս՝ կոյ
րս ․ համրս ․ մեռ
կողմանեանս ․ և այլս
բազումս ․ եւընկեց
ին զնոսա առ ոտս
նր ․ և բժշկեաց զնս ։
Մինչև զարման
ալ ժողովրդոցն՝ որ
տեսանէին ։ զի հա
մրքն խօսէին ։
կաղքն՝ գնային ։ մե
ռկողմանիք՝ բժշկէ
ին ։ կոյրք տեսանէ
ին ․ և փառաւոր առ
նէին զած իղի ։
Եւ կոչեցեալ առ
ինքն յի զաշակերտս
իւրն ասէ ․ գթամ ի

ժողովուրդդ ․ զի արդ
երեք աւուրքեն զի
կանառ իս՝ և ոչ ուն
ին զինչ ուտիցեն ։
և արձակել զդոսա
նօթիս չկամիմ ․
գուցէ նւաղեսցեն զճ
ճանապարհայն ։
Ասեն ցնա աշակ
երտքն ․ ուստի մեզ
յանապատի աստ՝
ուստ իցէ այն չափ
հաց մինչ յագեցու
ցանել զայս չափ ժո
ղովուրդ ։
Եւ ասէ ցնոսա յի
քանի նկանակ ուն
իք ։
Լա Նոքա ասեն եւթն ․
և սակաւ ձկունս ։
Եւ հրամայեաց ժո

ղովրդեանն բազմել
ի վերայ գետնոյ։ Եւ
առեալ զևթն նկա
նակն և զձկունսն։
գոհացաւ և եբեկ։
և ետ ցաշակերտսն։
և նք ժողովրդեանն։
Եւ կերան ամենեքին
և յագեցան. և բար
ձին զնշխարս կոտոր
ոցն ևթն զամբեղ
լի։
Եւ որք կերանն էին
արք իբրև չորք հա
զար. թող զկանանս
և զմանկունս։
Իբրև արձակեաց
զժողովուրդսն. ել
ի նաւ. և եկն ի սահ
մանս Մագդաղենայ։
ճկա Զ Եւ մատուցեալ փա
րիսեցիքն և սադու
կեցիքն. փորձելով
խնդրէին ի նմանէ
նշան յերկնից ցու
ցանել նոցա։
ճկբ Զ Նա պատասխանի
ետ և ասէ ցնոսա։
Ազգ չար և շնացող
նշան խնդրէ. և նշ
ան մի տացի նմա.
բայց նշանն Յովնա
նու մարգարէի։
Եւ եթող զնոսա
և գնաց։
ճկգ Զ Գնացին և աշակ
երտքն յայն կողմն
և մոռացան առ
նուլ հաց։
ճկդ Բ Ասէ ցնոսա յիսուս. տե
սէք. և զգոյշ լերուք
ի խմորոյ սադուկե

ցոյն և փարիսեցւոց:
ճկէ / գ Նոքա խորհէին
ընդ միմեանս և ասէ
ին թէ հաց ոչ բար
ձաք ::
Գիտացեալ յս և ասէ
զի խորհիք ի միտս
ձեր թերահաւատք
եթէ հաց ոչ ունիք:
տակաւին չիմանայք` ղկ
և ոչ յիշէք զհինգ
նկանակն ի հինգ
հազարսն` և քանի սա
կառի բարձէք: և ոչ
զեւթն նկանակն ի
չորս հազարսն. և
քանի զամբիղս բար
ձէք: արդ զի արդ
ոչ իմանայք եթէ ոչ
վասն հացի ասացի
ձեզ զգոյշ լինել ի

խմորոյ սադուկեց
ւոցն և փարիսեցւոցն
Յայնժամ իմացան
եթէ ոչ ասաց
զգուշանալ ի խմորոյ
այլ յաղանդոյ փարի
սեցւոցն և սադու
կեց
ւոց:
ճկէ Եկեալ յս
ի կողմանս փիլիպպեայ ղկ
կեսարիան. հարցա
նէր ցաշակերտսն և
ասէր: զո՞ ոք ասեն
զինէն մարդիկ թէ
իցէ որդի մարդոյ:
Նոքա ասեն` ոմն
զյովհաննէս մկրտ
իչ: և այլք զեղիա:
և կէսք զերեմիա-կամ
զմի ի մարգարէից:

ճկէ ճկէ

Ասէ ցնոսա՝ եւ
դուք զո՞ ասէք զինէն
թէ իցեմ։
Պատասխանի ետ
Նմա սիմոն պետր
ոս և ասէ. դու ես քսն
որդի այ կենդանւոյ։
ճկզ Բ Պատասխանի ետ
յս և ասէ ցնա. եր
անի է քեզ սիմոն
որդի յովնանու. զի
մարմին և արիւն ոչ
յայտնեաց քեզ՝ այլ
հայր իմ որ յերկինս է։
ճկէ Բ Եւ ես քեզ ասեմ.
զի դու ես վէմ. և ի վե
այդր վիմի շինեցից
զեկեղեցի իմ. և դրր
ունք դժոխոց զնա մի
յաղթահարեսցեն։
Տաց քեզ՝ փակ
անս արքայութե
երկնից. և զոր կապ
եսցես ի վերայ եր
կրի. եղիցի կապեալ
յերկինս. և զոր արձ
ակեսցես յերկրի. ե
ղիցի արձակեալ յեր
կինս։
ճկը Բ Յայնժամ սաստե
աց աշակերտացն.
զի մի ումեք ասա
սցեն թէ նա է քսն։
Յայնմ հետէ սկ
սաւ յս ցուցանել
աշակերտացն թէ
պարտ է նմա երթալ
յէմ. և թէ բազում
չարչարանս չարչա
րել ի քահանայապետ
ից. և ի դպրաց. և ի
ծերոց ժողովրդեանն։

և սպանանել. և յեր
իր աւուր յառնել:
ճկթ է Եւ առեալ զնա մե
կուսի պետրոսի՝ սկս
աւ կագել ընդ նմա՝
և ասել. քաւ լիցի
քեզ տէր. մի՛ եղիցի
քեզ այդ:
Եւ նա դարձեալ
ի պետրոս ասէ՝ երթ
յետս իմ սատանայ՝
գայթագղութիւն իմ ես
զի ո՛չ խորհիս զայն
այլ զմարդկան:
ճլ է Յայնժամ յս̃ ասէ
ցաշակերտսն իւր.
եթէ ոք կամի զկնի
իմ գալ. ուրասցի
զանձն. և առցէ
զխաչ իւր և եկեսցէ
զկնի իմ:~

Զի որ կամիցի զա
նձն իւր կեցուցանել
կորուսցէ զնա: և
որ կորուսցէ զանձն
իւր վասն իմ. գտցէ զնա:
Զինչ աւգտիցի մա
րդ. եթէ զաշխարհ
ամ̃ շահեսցի. և զա
նձն իւր տուժեսցէ:
կամ զինչ տացէ մարդ
փրկանս ընդ անձ
ին իւրում:
ճլա ը Զի գալոց է որդի
մարդոյ փառօք
հաւր իւրոյ՝ հանդերձ
հրեշտակաւք իւրովք
և յայնժամ հատուս
ցէ իւրաքանչիւր ըստ
գործս իւր:
ճլբ Ամէն ասեմ ձեզ՝ զի
իցեն ոմանք ի սոցանէ

որ աստ կան՝ որք ոչ
ճաշակեսցեն զմահ
մինչ և տեսանիցեն
զորդի մարդոյ եկեալ
արքայութեամբ իւրով։

Եւ յետ վեց աւուր
առնու յս զպետրոս
և զյակովբոս՝ և զյո
վհաննէս՝ եղբայր նր
և հանէ զնոսա ի լեառն
մի բարձր առանձինն
և այլակերպեցաւ
առաջի նց․ և լուսաւ
որեցան երեսք նորա
իբրև զարեգակն։ և
հանդերձք նր եղեն
սպիտակ իբրև
զլոյս։

Եւ ահա երևեցան
նց մովսէս և եղիայ
որ խօսէին ընդ նմա։

Պատասխանի ետ
պետրոս և ասէ
ցյս․ տր բարւոք է
մեզ աստ լինել։ եթէ
կամիս արասցուք
երիս տաղաւարս։
մի քեզ․ և մի մովսէ
սի․ և մի եղիայի։

Եւ մինչդեռ նա
խօսէր՝ ահա ամպ
լուսաւոր հովանի
եղև ի վերայ նոցա։

Ձայն եղև յամպոյն
և ասէ․ դա է որդի
իմ սիրելի ընդ որ հա
ճեցայ դմա լուար
ուք։

Եւ իբրև լուան աշա
կերտքն՝ անկան ի
վր երեսաց իւրեանց
և երկեան յոյժ։

ԺԷ

Եւ մատուցեալ յս
բուռն եհար զնոցա
նէ եւ ասէ. յառն կա
ցէք եւ մի երկնչէք:
Ամբարձին զաչս
իւրեանց՝ եւ ոչ զոք
տեսին բայց միայն
զյս:
Եւ մինչ դեռ իջա
նէին ի լեռնէ անտի.
պատուիրեաց նոցա
յս եւ ասէ: մի ումեք
ասիցէք զտեսիլդ
մինչեւ որդի մարդոյ
ի մեռելոց յարիցէ:
ձհգ Հարցին զնա աշա
կերտքն եւ ասեն՝ զի
արդ դպիրքն ասեն
թէ եղիայի նախ պար
տ է գալ:
Պատասխանի ետ
յս եւ ասէ ցնոսա:
Եղիայ գայ եւ հաս
տատեսցէ զամ:
այլ ասեմ ձեզ՝ զի
և եղիա եկեալ է
եւ ոչ ծանեան զնա.
այլ արարին ընդ նա
զորինչ կամեցան:-
Նոյնպէս եւ որդի մար
դոյ չարչարելոց է ի
նոցանէ:
Յայնժամ ի միտ
առին աշակերտքն
թէ վասն յովհաննու
մկրտչի ասաց ցնս:
ԺԷ ձհդ Եւ իբրեւ
եկեալ ի ժո
ղովուրդն մատեաւ
այր մի՝ ի ծունր իջա
նէր եւ ասէր: տր ող

ձհգ ձհդ

ողորմեաց որդւոյ իմ
ում· զի լուսնոտի է · և
չարաչար հիւանդա
նայ ։ բզմ անգամ ան
կանի ՚ի հուր և երբ
եմն ՚ի ջուր ։ և մատու
ցի զնա աշակերտա
ցն քոց և ոչ կարա
ցին բժշկել ։
Պատասխանի ետ
յս և ասէ ։ ով ազգ
անհաւատ և թիւր
մինչև ցերբ իցեմ
ընդ ձեզ · մինչև յերբ
անսայցեմ ձեզ ։ ած
զնա առ իս ։
Սաստեաց ի նա
յս և ել ՚ի նմանէ դևն
և բժշկեցաւ մանու
կն ՚ի ժամէն յայնմանէ ։
Այնժամ մատեան ծկղ
է
աշակերտքն առան
ձինն և ասեն ցյս·
մեք ընդէր ոչ կարա
ցաք հանել զնա ։
Եւ նա ասէ ցնս
վասն թերահաւատ
ութն ձերոյ ։ ամէն
ասեմ ձեզ եթէ՝ ու
նիցէք հաւատս
քան զհատ մանան
խոյ՝ ասասջիք լե
րինս այսմիկ փոխ
եաց աստի անդր՝
և փոխեսցի ։ և ոչ
ինչ անհնարին լինի
ցի ձեզ ։ բայց այս
ազգ ոչ ելանէ
եթէ ոչ աղօթ
իւք և պա
հովք ։
Եւ մինչդեռ

ծկղ

Շրջէին նոքա ի գա
լիլեա = ասէ ցնոսա
յս = մատնելոցէ
որդի մարդոյ ի ձեռս
մարդկան և սպան
ցեն զնա. և յերիր
աւուր յարիցէ.
Տրտմեցան յոյժ:
Եւ իբրև եկին նոքա
ի կափառնաում,
մատեան որ զերկ
դրամեանն պահան
ջէին առ պետրոս՝
և ասեն = վարդա
պետն ձեր ոչ տայ
զերկ դրամեանն
Եւ ասէ՝ այո =
Եւ իբրև եմուտ
ի տուն. յառաջեաց
քան զնա յս և ասէ:
զիարդ թուի քեզ
սիմովն. թագաւորք
ազգաց՝ յումմէ առ
նուն զհարկս՝ կամ
զհաս. յորդւոց
իւրեանց՝ թէ յօտա
րաց =

ճհէ
Է

Եւ իբրև ասաց
թէ յօտարաց = ա
սէ ցնա յս = ապա
ուր եմն ազատ են
որդիքն =
Բայց զի մի գայ
թագղեցուսցուք
զնս = երթ ի ծով. և
ընկեա կարթ. և զա
ռաջին ձուկն որ ել
անիցէ առ. և բաց
զբերանն նր. և գտա
նիցես սատեր. և
զայն առեալ տացես
նց ընդ իմ և ընդ քո:

ՃՀԸ Է Յայնմ աւուր մա-
տեան աշակերտքն
առ Յս եւ ասեն: ո՞վ
իցէ ի միջի մեծ յար-
քայութե երկնից:
Եւ կոչեցեալ Յս
ի մանուկ մի կաց-
ոյց զնա ի միջի նոցա
եւ ասէ: Ամն ա-
սեմ ձեզ. եթէ ո՛չ
դարձջիք եւ լինիջիք
իբրեւ զմանկտի. ո՛չ
մտանիցէք յարքայ-
ութե երկնից:
Արդ որ խոնարհե-
ցուսցէ զա՛նձն իբր-
եւ զմանուկս զա՛յս
նա՛ է մեծ յարքայ-
ութե՛ երկնից:
Եւ որ ընկալցի
մանուկ մի այսպիսի
յանուն իմ զիս ընդ-
ունի:
ՃՀԹ Է Եւ որ ոք գայթագ-
ղեցուսցէ զմի ի փո-
քրկանցս յայսցա-
նէ յիս հաւատաց-
ելոց. լա՛ւ է նմա
եթէ կախիցի եր-
կան իշոյ ընդ պա-
րանոց նր եւ ընկղ-
միցի ի խո՛րս ծովու:
Վայ աշխարհի
գայթագղութեա՛նց:
հարկ է գալ գայթ-
ագղութեա՛ց: բա՛յց
վա՛յ է մարդոյն այն-
միկ յո՛րմ ձեռն գայ-
ցէ գայթագղութի:
ՃՁ Է Եթէ ձեռն քո կամ
ոտն գայթագղեցու-
ցանէ զքեզ հատ

ՃՀԸ ՃՀԹ ՃՁ

զնա և ընկեա ի քէն·
լաւ է քեզ միա
ձեռն կամ կաղ մը
տանել ի կեանս քան
թէ երկուս ձեռս
և երկուս ոտս ու
նիցիս՝ և անկանել ի
հուրն յաւիտենա
կան ։

Եւ եթէ ակն քո
գայթագղեցուցա
նէ զքեզ՝ խլեա զնա
ի քէն լաւ է միա
կանի մտանել ի կեա
նս․ քան երկուս աչս
ունել և անկանել ի
գեհեն հրոյն։

ճձա ժ Զգոյշ լե
րուք ։
մի արհամար հից
էք զմի ի փոքրկա
նցս յայսցանէ ։ ա
սեմ ձեզ՝ զի հրեշ
տակք նց յերկինս
հանապազ տեսա
նեն զերեսս հօր
իմոյ որ յերկինսն է ։

Զի եկն որդի մար
դոյ կեցուցանել՝ զը
կորուսեալն ։

ճձբ Զիարդ թուի
ձեզ՝ եթէ լինիցի
մարդոյ հարիւր ոչ
խար՝ և մոլորիցի
մի ի նոցանէ՝ ոչ թո
ղուցու զինն նասուն
և զինն ոչխարսն ի
լերինս՝ և երթայցէ
խնդրիցէ զմոլորեալն․ գ
և եթէ լինիցի գտա
նել զնա ։ ամէն աս
եմ ձեզ՝ զի ուրախ

ճձա ճձա

լինի ի վր͞ նր՛ · առա՛
ել քան ի վր͞ իննսուն
և իննունցն որ չէին
մոլորեա͞լ :

Այսպէս ոչ են կամք
առաջի հաւր իմոյ
որ յերկինսն է · եթէ
կորիցէ մի ի փոքր
կանցս յայսցանէ :

ճձգ ե Եթէ մեղիցէ քեզ
եղբայ͞ր քո · երթ յան
դիմանեա՛ զնա՝ ի մէջ
քում և նորա միայն
եցէք : եթէ լուիցէ
քեզ · շահեցար զեղ
բայր͞ն քո :

ճձդ ժ Ապա թէ ոչ լուի
ցէ քեզ · առ ընդ քեզ
միւ͞ս ևս կամ երկուս
զի ի բերանոյ երկուց
և երից վկայից հաս
տատեսցի ա͞մ բան :

Ապա եթէ նց͞ ոչ լու
իցէ · ասաս ջիր
յեկեղեցոյն :

Ապա թէ և եկեղ
եցոյն ոչ լուիցէ :
եղիցի քեզ իբրև
զհեթանոս · և զմ͞ք
սաւորս :

ճձե է Ամէն ասեմ ձեզ
զոր կապիցէք յերկ
րի · եղիցի կապեա͞լ
յերկինս : և զոր ար
ձակիցէ͞ք յերկրի
եղիցի արձակեալ
յերկի͞նս :

ճձզ ժ Արդ ամէն ասեմ
ձ եզ · եթէ երկու
ի ձէնջ միաբանից
են յերկրի վասն ա͞մ
իրաց զինչ և խնդ

ճձգ ճձդ ճձե ճձզ

ռիցեն. եղիցի նոցա
ի հաւրէ իմմէ որ
յերկինսն է։
Ուր իցեն երկու
կամ երեք ժողովեալ
յանուն իմ, անդ
եմ ես ի մէջ նոցա։
ՃՀԷ Ե Յայնժամ մատուցեալ
առ նա պետրոս՝ եւ
ասէ. տէր քանիցս
անգամ եթէ մեղիցէ
ինձ եղբայրն իմ
եւ թողից նմա. մինչեւ
յեւթն անգամ։
Ասէ ցնա յս. ոչ ա
սեմ քեզ մինչեւ
յեւթն անգամ. այլ
մինչեւ յեւթանասն
նեկին եւթն։
ՃՀԸ Ժ Վասն այսորիկ նմ
մանեցաւ արքայ

ութ երկնից առն
թագաւորի. որ կա
մեցաւ համար առ
նել ի մէջ ծառայ
ից իւրոց։
Եւ իբրեւ սկսաւ
առնուլ. մատուցաւ
առ նա պարտապան
մի բիւր քանքարոյ։
Եւ իբրեւ ոչ ունէր հա
տուցանել. հրա
մայեաց զնա վաճա
ռել տէրն նր. եւ զկինն
նր. եւ զորդիս. եւ զամ
որ զինչ եւ ունիցի
եւ հատուցանել։
Անկեալ ծառ
այն երկիր պագա
նէր նմա եւ ասէր.
երկայնամիտ լեր ա
ռիս եւ զամ հատու

ցեց քեզ ։

ճձթ Գթացեալ տր ծա
ռային այնորիկ ար
ձակեաց զնա՝ և զ
փոխն եթող նմա ։
Ելեալ ծառայն ե
գիտ զմի ի ծառայակ
ցաց իւրոց որ պար
տէր նմա հարիւր
դահեկան ։ և կալեալ
զնա խեղդէր և աս
էր՝ հատոյ ինձ զոր
պարտիս ։
Անկեալ ծա
ռայակիցն առ ոտս
նր ։ աղաչէր և ասէր
երկայնամիտ լեր առ
իս և հատուցից քեզ ։
Նա ոչ կամէր այլ
չոգաւ արկ զնա ի
բանտ ։ մինչև հատ

ուսցէ զպարտսն ։
Թ Իբրև տեսին ծա
ռայակիցքն նր ։ որ
ինչ եղեն ։ տրտմե
ցան յոյժ ։ և եկեալ
ցուցին տն իւրեանց
զամ որինչ եղեն ։
Յայնժամ կոչեաց
զնա տրն իւր և ասէ ։
ծառայ չար՝ զամ զք
պարտսն թողի քեզ՝
զի աղաչեցեր զիս
իսկ արդ՝ ոչ էր պար
տ քեզ ողորմել ծա
ռայակցին քում ։ որպ
և ես քեզ ողորմեցայ ։
Բարկացեալ
տրն նր մատնեաց
զնա դահճաց մին
չև հատուսցէ զամ
զպարտսն ։

Թողի քեզ. վասն զի ա
ղաչեցեր զիս։ իսկ
արդ ոչ էր պարտ և
քեզ ողորմել ծառա
յակցին քում։ որ
պէս և ես քեզ ողոր
մեցայ։
Եւ բարկացեալ
տէրն նր մատնեաց
զնա դահճաց մինչ
և հատուսցէ զամ
զպարտսն։
Այնպէս և հայր
իմ որ յերկինսն է՝ ար
ասցէ ձեզ. եթէ ոչ
թողուցուք իւրաք
անչ իւր եղբաւր իւր
ում ի սրտից
ձերոց զյան
ցանս նց։
Եւ եղև իբրև

կատարեաց յս զբ
բանս զայսոսիկ փո
խեցաւ ի գալիլեէ
և եկն ի սահմանս
հրէաստանի յայն
կոյս յորդանանու։
Եւ գնացին զհետ
նր ժողովուրդք բա
զումք. և բժշկեաց
զնոսա անդ։
Եւ մատուցեալ
առ նմ փարիսեցիքն
փորձէին զնա և աս
էին. եթէ արժանի իցէ
ումեք արձակել զկ
կին իւր ըստ ամենայ
յն վնասու։
Պատասխանի
ետ և ասէ. ոչ է
ընթերցեալ ձեր
թէ որ հաստատեաց

ծզթ / ժէ

ծզթ

ի սկզբանէ · արու
և էգ արար զնոսա :
Եւ ասէ · վասն այսոր
իկ թողցէ այր զհա
յր իւր և զմայր · և
երթիցէ զհետ կնոջ
իւրոյ · և եղիցին եր
կոքեան ի մարմին մի :
Ապա ուրեմն ոչ են
երկու այլ մի մարմին ·
Արդ զոր ա͞ծ զուգ
եաց · մարդ մի՛ մեկ
նեսցէ :
Ասեն ցնա՛ իսկ մով
սէս ընդէր պատու
իրեաց մեզ տալ թու
ղթ մեկնելոյ և ար
ձակելոյ :
Ասէ ցնոսա մով
սէս վասն խստա
սրտութեան ձերոյ հր

ամայեաց ձեզ ար
ձակել զկանայս ձեր
այլ ի սկզբանէ ոչ է
ր այնպէս ::
ճղ Բայց ասեմ ձեզ
զի ա͞մ որ արձակ
եսցէ զկին իւր և ոչ
վասն բանի պոռն
կութեան · և առնիցէ
այլ շնայ · և որ զար
ձակեալն առնիցէ
շնայ :
ճղա Ասեն ցնա աշակեր
տքն իւր · եթէ այս
պէս ինչ վնաս իցէ
ընդ այր և ընդ կին
լաւ է չամուսնանալ :
Նա ասէ ցնոսա
ոչ ամենեքին բա
ւական են այդմ բանի :
այլ որոց տուեալ է :

ճղ ճղա

Զի են ներքինիք
որ յորովայնէ մօր
իւրեանց ծնան այն
պէս:
Եւ են ներքինիք
որ ի մարդկանէ եղ
են ներքինիք:
Եւ են ներքինիք
որ զանձինս իւրեա
նց արարին ներքինիս
վասն արքայութե
երկնից:
Որ կարողն է տանել
տարցի:
Յայնժամ մատու
ցան առ նա մանկտի
զի ձեռն դիցէ ի վր
նոցա և աղօթս
արասցէ:
Եւ աշակերտքն
նր սաստէին նոցա:

ճգ
ը
խա

Ասէ յս. Թոյլ տուք
մանկտոյդ և մի՛ ար
գելուք գալ առ իս
զի այդպիսեացդ
է արքայու
թի երկնից:
Եւ եդեալ զձեռն
ի վր նց գնաց
անտի:
Եւ ահա մի ոմն մա
տու ցեալ ոմն
առ նա ասէ: Վար
դապետ բարի. զինչ
բարի գործ գործեցից. զի
ընդունեցայց զկեան
սն յաւիտենականս:
Եւ նա ասէ ցնա
զի՞ հարցանես զիս
բարւոյ. մի է բարի ած:
Եթէ կամիս ի կեանս
յաւիտենականս մը

տանել · պահեա
զպատուիրանսն
Ասէ ցնա զորս :
Ասէ ցնա յս · զմի
սպանաներս · և մի
շնար · և մի գողա
նար · և մի սուտ վկա
եր · պատուեա զհ
հայր քո և զմայր :
և սիրեսցես զընկեր
քո իբրև զանձն քո ·
Ասէ ցնա պատա
նին · զայդ ամ պահե
ցի ի մանկութենէ
իմմէ · արդ եւս ինչ
պակասեցեմ :
ճղդ Բ Ասէ ցնա յս եթէ
կամիս կատարեալ
լինել՝ երթ վաճառ
եա զինչս քո · և տուր
աղքատաց · և ունի

ճղդ

ցիս գանձ յերկինս
և եկ զկնի իմ :
ճղե Իբրև լուաւ պա
տանին զբանն գը
նաց տրտմեալ · զի
ունէր ստացուածս
բազումս :
Ասէ յս ցաշակեր
տսն · ամէն ասեմ
ձեզ · զի դժուարաւ
մտցէ մեծատուն
յարքայութիւն երկ
նից : ~
Դարձեալ ասեմ
ձեզ · դիւրին է
մալխոյ մտանել
ընդ ծակ ասղան
քան մեծատան յա
րքայութիւն երկնից
մտանել :
Իբրև լուան աշա

ճղե

կերտքն զարմացան
յոյժ. և ասեն՝ իսկ
ո՞ կարիցէ ապրել։
Հայեցեալ ի նոսա
յս և ասէ. առ ի մա
րդկանէ այդ անհնա
րէ. այլ առ յայ ամ̃
ինչ զաւրաւոր։
Յայնժամ պա
տասխանի ետ պե
տրոս և ասէ ցնա.
ահաւասիկ մեք թող
աք զամ̃ և եկաք
զկնի քո. արդ զինչ
լինիցի մեզ։
Ասէ ցնոսա յս
ճղզ ամէն ասեմ ձեզ։
զի դուք որ եկիք զկ̃
նի իմ. ի միւսում անգամ
գալստեանն յորժամ

նստցի որդի մարդոյ
յաթոռ փառաց իւրոց։
ճղէ ժ Նստջիք և դուք
յերկոտասան աթո̃
դատել զերկոտասա
ան ազգն իղի։
ճղը է Ամենայն որ եթող
զտուն կամ զեղբա̃
րս. կամ զքորս.
կամ զհայր. կամ զմ̃
այր. կամ զկին.
կամ զորդիս. կամ
զագարակս՝ վասն
անուան իմոյ՝ հար
իւրապատիկ առցէ
և զկեանսն յաւիտե
նականս ժառան
գեսցէ։
ճղթ բ Բազումք եղիցին
առաջինք յետինք՝
և յետինք առաջինք։

ճղզ ճղէ ճղը ճղթ.

Գ
Մ
Ժ
ԻԲ

Քանզի նմանէ ար
քայութի երկնից
առն՝ տանուտեառն՝
որ ել ընդ առաւօտս
ի վարձու առնել մ
շակս յայգի իւր․ և
արկ վարձս մշակ
ացն՝ աւուրն դահե
կան՝ և առաքեաց
զնոսա յայգի իւր։
Ելեալ զերրորդ
ժամու․ ետես այլս
զի կային դատարկք
ի հրապարակս․ ա
սէ և ցնոսա երթ
այք և դուք յայգի
իմ․ և որ ինչ արժան
իցէ տաց ձեզ։
Գնացին և նոքա։
Եւ դարձեալ ել
եալ զվեցժամու․․

և զիննն ժամու արար
նոյնպէս
Եւ զմետասան եր
որդ ժամու ելեալ
եգիտ այլս զի կային
դատարկ՝ ասէ և ցնոսա
ընդէր կայք աստ
զաւուրս ցերեկ դա
տարկք։
Ասեն ցնա՝ զի ոչ
ոք կալաւ զմեզ ի վա
րձու։
Ասէ ցնոսա՝ երթ
այք և դուք յայգ
ին․ և որ ինչ արժա
նէ առնուցուք։
Իբրև երեկոյ
եղև․ ասէ տէր այ
գւոյն ց գործակա
պետ իւր․ կոչեա
զմշակսն․ և տուր

մ

նց վարձս` սկսեալ
ի յետնոցն մինչև
ցառաջինսն։
Եւ եկին որ զժ
մետասան երորդ
ժամուն` առին մի
մի դահեկան։
Եկեալ և առաջ
ինքն. համարէին
թէ աւելի առնու
ցուն։ Եւ առին մի
մի դահեկան և նք։
Եւ առին` տրտ
նջէին զտանու
տեառնէն. և ասէ
ին թէ դոքա յետ
ինքդ` մի ժամ գործե
ցին. և հաւասար
ընդ մեզ արարեր
զդոսա։ որ զծան
րութիւն աւուրն բա

րձաք և զտօթ
Նա պատասխանի
ետ միում ի նոց
անէ և ասէ` ընկեր
չզրկեմ զքեզ` ոչ
դահեկանի միոջ
սակարկեր ընդ իս
առ զքոյդ և երթ։
Եթէ կամիմ յետնոյս
տալ որպէս և քեզ։
Եթէ չիցէ ինձ իշ
խանութիւն յիմս առ
նել զինչ և կամիմ։
կամ թէ ակն քո չար
է զի ես առատ եմ։
Այսպէս եղիցին
յետինք առաջինք
և առաջինք յետ
ինք։ Զի բազում են
կոչեցեալք. և սակ
աւք ընտրեալք

մա
է
Եւ իբրև ելա
նէր յս յէմ
առ զերկոտասան
ն առանձինն. և ի
ճանապարհին ա
սէ ցնոսա. ահա
ւասիկ ելանեմք յէմ
և որդի մարդոյ մատ
նեսցի քահանայա
պետիցն. և դպրաց
և դատապարտես
ցեն զնա ի մահ. և
մատնեսցեն զնա հե
թանոսաց. այպա
նել. և հարկանել.
և ի խաչ հանել. և
յերրորդ աւուր յա
րիցէ.
մէ
ղ
խգ
Յայնժամ մատ
եաւ առ նա մայր
որդւոցն զեբեդեա
որդւովքն իւրովք
հանդերձ. երկիր
պագանէր և խնդրէր
ինչ ի նմանէ.
Եւ նա ասէ ցնա
զինչ կամիս.
Ասէ ցնա. ասա
զի նստցին սոքա
երկու որդիքս իմ
մի ընդ աջմէ
քումմէ. և մի ընդ
ահեկէ յարքայու
թեան քում.
Պատասխանի
ետ յս և ասէ. ոչ
գիտէք զինչ խնդ
րէք. կարէք ըմպել
զբաժակն զոր ես
ըմպելոց եմ. կամ
զմկրտութիւն զոր
ես մկրտելոց եմ մկր

տել։
Ասեն ցնա՛ կա
րող եմք։
Ասէ ցնոսա յս.
զբաժակն իմ ըմպի
ցէք. եւ զմկրտութի
զոր ես մկրտիմ մկր
տիցիք. բայց նստ
ուցանել ընդ աջմէ
եւ ընդ ահեկէ իմ
մէ՝ ոչ է իմ տալ՝
այլ որոց պատրաստեալ է
ի հաւրէ իմմէ։
մգ / Է Իբրեւ լուան տա
սանքն. բարկացան
վասն երկուց եղ
բարց։
Եւ յս կոչեաց զն
նս առ ինքն եւ ասէ
գիտէք։ զի իշխանք
ազգաց տիրեն նց։

եւ մեծամեծքն իշ
խեն նոցա։
Ոչ այնպէս եղիցի
ի ձերում միջի։
Այլ որ կամիցի ի
ձէնջ մեծ լինել եղի
ցի ձեր պաշտօնեայ։
Եւ որ կամիցի
ի ձէնջ առաջին լի
նել՝ եղիցի ձեր
ծառայ։
մդ / Դ Որպէս որդի մար
դոյ ոչ եկն պաշտօն
առնուլ. այլ պաշ
տել։ Եւ տալ զանձն
փրկանս փոխ
անակ բազ
մաց։
մե / Է Եւ ելանել
լն նոցա
յերիքովէ գնացին

մգ Է մգ

զհետ նորա ժողով
ուրդք բազումք ։
Եւ ահա՛ կոյրք · եր
կու նստէին · առ
ճանապար հաւն
իբրեւ լուան թէ յ͞ս
անցանէ · աղաղա
կեցին եւ ասեն՝ ողոր
մեա մեզ յ͞ս որդի
դաւթի ։
Եւ ամբոխն սաս
տէր նոցա՝ զի լռ
եսցեն ։
Եւ նոքա՛ եւս առ
աւել աղաղակէին
եւ ասէին ։ տ͞ր ողոր
մեա մեզ որդի
դաւթի ։
տեղի առ յ͞ս ։
կոչեաց զնոսա՝ եւ ա
սէ · զինչ կամիք
զի արարից ձեզ ։
Ասեն ցնա՝ տ͞ր զի
բացցին աչք մեր ։
Գթացեալ յ͞ս
մերձեցաւ յաչս նց ։
եւ վաղվաղակի՛ տե
սին եւ գնացին զհ
ետ նորա ։
ճա Գ մզ Է ճե
Իբրեւ մաւտ եղեն
յե͞մ եւ եկին ի բեթ
փագէ մերձ ի լեառն
ձիթենեաց ։ յայն
ժամ յ͞ս առաքեաց
երկուս աշակերտ
ացն իւրոց՝ եւ ասէ
ցնոսա՝ երթայք ի
գեւղդ որ առաջ
ի ձերն է ։ եւ անդէն
գտանիցէք էշ կա
պեալ՝ եւ յաւանակ
ընդ նմին · լուծէք

և ածէք ինձ ։ և
եթէ ոք ասիցէ ինչ
ձեզ · ասասջիք՝ եթէ
տ՟ն իւր՟ց պիտոյեն ։
և վաղվաղակի ա-
ռաքեսցէ զն՟ս ։
ճէ Ա Այս ամ՟ն եղև
զի լցցի բանն մար-
գարէին՝ որ ասէ ։
ասացէք դստեր
սիոնի · ահա թա-
գաւորքո գայ քեզ
հեզ · և հեծեալ
յէշ · և ի յաւանակ
իշոյ ։
ճը Գնացին աշակեր-
տքն › և արարին
որպէս հրամայեաց
ն՟ց յ՟ս ։ և ածին զէշ՟ն
և զյաւանակն ։
Եւարկին զնորձս

ձորձս · և նստաւ
ի վերայ նոցա ։
Եւ բազում ժողով
ուրդք տարածանէ-
ին զհանդերձս իւր
եանց ի ճանապար
հին ։
Եւ այլք հատա-
նէին ոստս ի ծա-
ռոց · և տարածա-
նէին ի ճանապա-
րհին ։
Եւ ժողովուրդքն
որ առաջին և զկնի
երթային՝ աղաղա-
կէին և ասէին · ա՟հ
նութի որդւոյ դաւ-
թի · ա՟հնեալ որ
գայ յանուն տ՟ն ·
ա՟հնութի ի բար
ձունս ։

մթ ա Եւ ընդ մտանելն
նորա յԵրուսաղէմ՝ դղրդեցաւ
քաղաքն ամ. եւ ասէ
ո՞վ իցէ սա ։
մժ ժ Եւ ժողովուրդքն
ասէին. սա է մարգա
րէն յս՝ որ ի Նազա
րեթէ գալիլեացւոց ։
մժա ա Եւ եմուտ յս ի տա
ճարն եւ եհան ար
տաքս զամենեսին
որ վաճառէին եւ
գնէին ի տաճարի
անդ. եւ զսեղանս
հատավաճառացն
կործանեաց ։ եւ զա
թոռս աղաւնավա
ճառացն ։ եւ ասէ
ցնոսա. գրեալ է
տուն իմ տուն աղօ
թից կոչեսցի. եւ դուք

արարէք զդա այր
աւազակաց ։
մժբ ժ Եւ մատեան առ
նա կոյրք եւ կաղք
ի տաճարին եւ բժշ
կեաց զնոսա ։
մժգ է Իբրեւ տեսին քա
հանայապետքն
եւ դպիրք զսքանչե
լիսն զոր արար՝ եւ զմ
մանկունսն որ աղա
ղակէին ի տաճարին
բարկացան եւ ասեն
ցնա. լսե՞ս զինչ ասեն դոքա ։
Ասէ ցնոսա յս. այո՛
չիցէ ընթերցեալ
ձեր՝ եթէ ի բերանոց
տղայոց՝ եւ ստնդիա
ցաց կատարեցեր
զօրհնութի
մժդ ը Եւ թողեալ զնոսա

եւ արտաքոյ քա
ղաքին ի բեթա
նիայ։ Եւ
անդ
ագաւ։
Ընդ այգուցն
իբրեւ դար
ձաւ անդրէն ի քա
ղաքն՝ քաղցեաւ։
Եւ տեսեալ թզենի
մի ի վերայ ճանա
պարհին. եկն ի նա։
եւ ոչ ինչ եգիտ ի նմա
բայց միայն տերեւ։
Եւ ասէ ցնա՝ միայ
սուհետեւ ի քէն
պտուղ եղիցի յաւ
իտեան։
ԻԵ Եւ նոյն ժամայն
չորացաւ թզենին։
Եւ իբրեւ տեսին աշա
կերտքն զարմացան
եւ ասեն. թէ զիարդ
վաղվաղակի ցամա
քեցաւ թզենին։
ՄԵ Պատասխանի ետ
յս եւ ասէ ցնոսա ա
մէն ասեմ ձեզ. եթէ
ունիցիք հաւատս
եւ ոչ երկմտիցէք՝ ոչ
միայն թզենոյդ առ
նիցէք՝ այլ թէ պէտ
ալերինդ ասիցէք՝
բարձիր եւ անկիր ի
ծով. եղիցի։
ՄԺԴ Եւ զամ ինչ զոր եւ
խնդրիցէք յաղօթս
հաւատովք առ
նուցուք։
ՄԺԵ Եւ իբրեւ եկն ի տա
ճարն. մատեան առ
նա մինչ դեռ ուսու

ՄԺԵ ՄԺԶ ՄԺԷ

ցանկեր՝ քահանայ
պետքն · և ծերք ժո
ղովրդեանն և ասեն
որո՞վ իշխանութբ
առնես զայդ ։ և ո՞ ետ
քեզ զիշխանութիւն
զայդ ։
Պատասխանի ետ
յս և ասէ ցնոսա ։
հարցից և ես զձեզ
բանմի զոր թէ ա
սիցէք ինձ · և ես ձեզ
ասացից՝ որով իշխա
նութբ առնեմ զայս
մկրտութիւնն յովհա
ննու՞ ուստի էր ։ յե
րկնից թէ ի մարդ
կանէ ։ Եւ նոքա
խորհէին ընդ միմե
անս և ասէին՝ եթէ
ասեմք յերկնից՝ ա

սէ ցմեզ՝ իսկ ընդէր
ո՞չ հաւատա
ցէք նմա · և եթէ
ասեմք ի մարդկա
նէ · երկնչիմք ի ժո
ղովրդենէն ։ զի ա
մենեքին զյով
հաննէս իբրև զմր
մարգարէ ունէին ։
Պատասխանի ետ
ուն յի և ասեն ·
ոչ գիտեմք ։
Ասէ ցնս և նա՝ և
ո՛չ ես ասեմ ձեզ որ
ով իշխանութբ
առնեմ զայս ։
մժը
ժ
իժը
Բայց զիարդ թու
ի ձեզ · այր մի
էին երկու որդիք ։
և մատուցեալ առ
առաջինն ասէ ։ որ

մեր

դեակ՝ երթ այսօր
գործեա՛ յայգոջ։
Նա՛ պատասխա-
նի ետ և ասէ։ եր-
թամ տէր․ և ոչ
չոգաւ։
Մատեաւ․ և առ
միւսն և ասէ նոյնպէս։
Նա՛ պատասխա-
նի ետ և ասէ․ ո՛չ
կամիմ․ բայց յետոյ
զղջացաւ և չոգ-
աւ յայգին։
Ո՞ր ո՛ յերկուցունց
արար զկամս հօրն։
Ասեն յետինն։
Ասէ ցնոսա յս․ ա-
մէն՝ ասեմ ձեզ՝ զի
մաքսաւորք՝ և պո-
ռնիկք՝ յառաջես
ցեն քան զձեզ՝ յար-

քայութիւն երկնից։
Զի եկն յովհան
նէս ճանապար-
հաւ արդարութե
և ոչ հաւատացէք
նմա։ և մաքսաւ-
որք և պոռնիկք
հաւատացին նմա։
և դուք տեսէք և ո՛չ
զղջացարուք յետո
հաւատա-
ալ նմա՛։

ՄԹ
Բ

Այլ առակ
լուա-
րուք։ այր մի էր
տանուտէր որ տն
կեաց այգի։ և ցան
կով պատեաց զնա։
և փորեաց ի նմ հն
ձան։ և շինեաց՝ աշ
տարակ։ և ետ զնա

եգ

ցմշակս ։ և գնաց
ի տար աշխարհ։
Իբրև մերձեցաւ
ժամանակ պտղոյ
առաքեաց զծառ-
այս իւր առ մշակսն
առնուլ զպտուղս
նց ։ և կալեալ մշ-
շակացն զծառայս
նր ։ զոմն տանջե-
ցին ։ զոմն սպա-
նին ։ զոմն քարկո-
ծեցին ։

Դարձեալ առա-
քեաց այլ ծառ-
այս բազումս քան
զառաջինսն ։ և ա-
րարին նց նոյնպէս ։
Յետոյ առաքեաց
առ նոսա զորդի իւր ։
և ասէ ՝ Թերևս

ամաչեսցեն յորդ-
ւոյ աստի իմմէ ։
Եւ մշակքն իբ-
րև տեսին զորդ-
ին ՝ ասեն ընդ միմս
սա է ժառանգն է
եկայք սպանցուք
զսա ՝ և կալցուք
զժառանգութիւն
սորա ։
Եւ առեալ սպան
ին զնա արտաքոյ
քան զայգին ։ և սը
պանեին ։
Արդ յորժամ ե-
կեսցէ տր այգոյն
զինչ արասցէ մշ-
շակացն այնոցիկ
Ասեն ցնա՝ զչար-
ան չարաչար կորուս-
ցէ ՝ և զայգին տա-

ցէ այլոց մշակաց։
որք տայցեն նմ զպ
տուղս ի ժամու
իւրեանց ։
Ասէ ցնոսա յս․ չի
ցէ երբեք ընթեր
ցեալ ձեր ի գիրս․
զվէմն զոր անար
գեցին շինողքն
նա եղև գլուխ ան
կեան։ ի տե եղև
այս՝ և է սքանչելի
յաչս մեր ։
Վասն այսորիկ
ասեմ ձեզ․ զի բարձ
ցի ի ձէնջ արքայ
ութի այ․ և տացի
ազգի որ առնիցէ
զպտուղս նր։
Եւ որ անկցի ի վե
վիմիս այսորիկ կ

փշրեսցի ։ և յոր
վե անկցի հոսես
ցէ զնա ։
Իբրև լուան քա
հանայապետքն
և դպիրքն և փարի
սեցիք զառակս նր։
գիտացին թէ վս նոցա
ասաց ։ և խնդրէ
ին զնա ունել․ բայց
երկեան ի ժողովրդ
ոցն․ քանզի իբրև
զմարգարէ ունէ
ին զնա ։
Պատասխանի
ետ
նոցա յս և ասէ
ցնոսա առակօք ։
Նմանեցաւ ար
քայութի երկնից
առն թագաւորի

որ արար հարսա
հարսանիս . որդւոյ
իւրում ։
ծա ռաքեաց զ
ծառայսիւր կոչել
զհրաւիրեալսն ի
հարսանիս ։ եւ ոչ կա
մէին գալ ։
արձեալ առա
քեաց այլ ծառայս
եւ ասէ ։ ասացէք
հրաւիրելոցն ։ ահա
ւասիկ զճաշիմ պա
տրաստեցի ։ զուա
րակքիմ եւ պարա
րակք զենեալ են ։
եւ ամէն ինչ պատրաս
տ է ։ եկայք ի հար
սանիս ։
ւ նոքա յուլացե
ալ՝ գնացին . ոմն յա

գա՟րակ իւր՝ եւ ոմն
ի վաճառ իւր ։
յլք կալան զ
ծառայսն նր . թշ
նամանեցին . եւ ս
պանին ։
ակ թագաւորն
իբրեւ լուաւ ։ բար
կացաւ ։ եւ առաքե
աց զզաւրս իւր՝ եւ
սատակեաց զսպա
նողսն զայնոսիկ . եւ
զքաղաքն նոցա
այրեաց ։
այնժամ ասէ
ցծառայսն . իւր հա
րսանիքս պատրաս
տ են . եւ հրաւիրե
ալքն չէին արժա
նի ։
րդ՝ երթայք ի

յանցս ճանապար
հաց. և զորս միան
գամ գտանիցէք կո
չեցէք ի հարսանիս:
Ելեալ ծառայ
քն ի ճանապարհս
և ժողովեցին զամե
նեսեան զոր և գտին
զչարս և զբարիս
և լցան հարսա
նիքն բազմակա
նօք:

ճբ է Մտեալ թագ
աւորն հայել զբազ
մականօքն եւես
անդ այր մի որ ոչ էր
զգեցեալ հանդերձ
հարսանեաց: և աս
է ցնա՝ ընկեր. զի
արդ մտեր այսր՝ զի
ոչ ունէիր հանդերձ

ճբ

հարսանեաց:
Եւ նա պապան
ձեցաւ:
Յայնժամ ասէ թա
գաւորն ցպաշտօն
եայսն. կապեցէք
զոտս նորա և զձե
ռս՝ և հանէք զդա
ի խաւարն արտա
քին. անդ եղիցի
լալ և կրճել ատա
մանց:
Զի բազում են կոչե
ցեալք՝ և սակաւք
են ընտրեալք:

ճգ Յայնժամ
գնացեալ
փարիսեցիքն՝ առ
ին խորհուրդ զնէ
մանէ՝ թէ որպէս
զնիցեն նմա որո ԺԵ

ճգ

գայթ բանիւք :
Առաքեն առ
նա զաշակերտսն
իւրեանց հերովդի
անոսաւքն հանդ
երձ եւ ասեն : վար
դապետ. գիտեմք զի
ճշմարիտ ես՝ եւ զճա
նապարհն այ ճշ
մարտութբ ուսու
ցանես : եւ ոչ է քեզ
փոյթ զումեքէ : եւ
ոչ հայիս յերեսս
մարդոյ : արդ ասա
մեզ՝ զինչ թուի
քեզ՝ պարտ է հա
րկս տալ կայսեր թէ
ոչ

ծգ Գիտաց յս զխո
րամանկութիւն նց
եւ ասէ : զի փորձէք
զիս կեղծաւորք՝
ցուցէք ինձ զդահե
կան հարկին :
Եւ նոքա՝ մատու
ցին նմա դահեկ
ան մի :
Ասէ ցնոսա յս՝ ոյր է
պատկերս այս կամ
գիր :
Ասեն կայսեր :
Յայն ժամ ասէ
ցնոսա : երթայք տուք
զկայսեր՝ կայսեր :
եւ զայ՝ այ :
Իբրեւ լուան՝ զար
մացան : եւ թողին
զնա եւ գնացին :
ծդ Յայնմ աւուր մա
տեան առ նա սադու
կեցիքն որ ասէին
թէ չիք յարութի

հարցին ցնա և ա-
սեն. վարդապետ.
մովսէս ասաց՝ եթէ
ոք մեռցի անորդի՝
արասցէ զկինն նր
եղբայրն իւր. և յար-
ուսցէ զաւակ եղ-
բաւր իւրում։
Էին առ մեզ եղ-
բարք եւթն. առա-
ջինն առարկին՝ և
մեռաւ. զև զի ոչ
ունէր զաւակ. ե-
թող զկինն իւր եղ-
բաւր իւրում. նոյն
պէս և երկրորդն.
և երրորդն. մինչև
ցեւթն երորդն։
յետ ամենեցուն
մեռաւ և կինն։
Արդ՝ ի յարութե
ոյր յեւթանցն եղի-
ցի նա կին։ զի ամե-
նեքին կալան զնա
կին։
Պատասխանի ետ
նց յս և ասէ. մոլո-
րեալք՝ ոչ գիտէք
զգիրս՝ և ոչ զզաւ-
րութի այ։ զի ի յա-
րութե ոչ կանայս
առնեն. և ոչ արանց
լինին՝ այլ են իբրև
զհրեշտակս յերկինս։
Բայց վասն յարու-
թե մեռելոց՝ չիցէ
ընթերցեալ զասա-
ցեալն ձեզ յայ։ ես
եմ այ աբրահամու
այ իսահակայ։
այ յակոբայ։ և
չէ այ. այ մեռե-

լոց. այլ կենդանեաց :
Իբրեւ լուան ժո
ղովուրդքն՝ զար
մանային ընդ վար
դապետութիւն նր:
միդ / Է Եւ փարիսե
ցիքն իբրեւ լու
ան թէ պապանձե
ցոյց զսադուկեցի
սն : ժողովեցան ի
ի միասին :
Եւ եհարց մի ոմն
ի նոցանէ զնա՝ փոր
ձելով եւ ասէ՝ վար
դապետ՝ որ պատ
ուիրան մեծ է յօ
րէնս :
Եւ յս ասէ ցնա
սիրեսցես զտր ած
քո յամ սրտէ քում
մէ · եւ յամ անձնէ
քումմէ · եւ յամ մը
տաց քոց : այս է
մեծ եւ առաջին
պատուիրան : եւ
երկրորդն նման սմա
մին : սիրեսցես զըն
կեր քո · իբրեւ զանձն
քո : յայս երկուս
պատուիրանս ամ
օրէնքն եւ մարգա
րէքն կախեալ կան :
միե / Բ / ԾԵ Եւ ի ժողովել փա
րիսեցւոցն՝ եհարց
ցնոսա յս եւ ասէ : զի՞
արդ թուի ձեզ
վասն քի՝ ո՞յր որդի է :
Ասեն ցնա դաւթի :
Ասէ ցնոսա յս · իսկ
զիարդ դաւիթ հո
գւովն կոչէ զնա տր
եւ ասէ : ասաց տր

միդ

միե

ցՏէրն իմ. նիստ ընդ
աջմէ իմմէ. մինչև
եդից զթշնամիս քո
պատուանդան ոտ
ից քոց: Իսկ եթէ
Դաւիթ զնա Տէր
կոչէ, զիա՞րդ որ
դի նորա իցէ:
միգ բ Եւ ոչ ոք կարէր
տալ նմա պատաս
խանի բան մի: Եւ ո՛չ
ոք իշխէր յայնմ օրէ
հարցանել զնա և
ո՛չ ևս:
միէ իփ Յայն ժամ
խօսե
ցաւ Յս ընդ ժողով
ուրդսն. և ընդ աշա
կե՛րտսն իւր և ասէ.
յաթոռն Մովսիսի
նստան դպիրք և

փարիսեցիք: Զամե
նայն ինչ զոր ասի
ցեն ձեզ արարէ՛ք
և պահեցէ՛ք. բայց
ըստ գործոցն նոցա
մի՛ առնէք՝ զի ասեն
և ո՛չ առնեն:
միը ը Կապեն բեռինս
ծանունս և դժու
արակիրս. և դնեն
ի վերայ ուսոց մարդ
կան. և մատամբ
իւրեանց ո՛չ կամին
շարժել զնոսա:
միթ բ Եւ զամենայն զգործս
իւրեանց առնեն
ի ցոյց մարդկան:
լայնեն զգրապա
նակս իւրեանց. և եր
կայնեն զփղանցս
հանդերձից իւրե

անց։ սիրեն զգա
ռաջագահս յընթ
րիս. և զնախաթո
ռս. ի ժողովրդս.
և զողջոյնս ի հրա
պարակս. և կոչել
ի մարդկանէ. ռաբ
բի ռաբբի։
ճլ ժ Բայց դուք մի
զոք կոչէք վար
դապետ. զի մի է
ձեր ուսուցիչ. և
ամենեքին դուք եղ
բարք էք։
Եւ հայր մի կոչէք
ձեզ յերկրի. զի
ձեր մի է հայր. որ
յերկինսն է։
Եւ մի կոչիցիք ու
սուցիչք. զի ու
սուցիչ ձեր քս է։

Եւ մեծն ի ձէնջ ե
ղիցի ձեր սպաս
սաւոր։
ճլա Որ բարձրացու
ցանէ զանձն. խո
նարհեսցի։ և որ
խոնարհեցուցա
նէ զանձն բարձ
րասցի։
ճլբ բ Վայ ձեզ դպրաց
և փարիսեցւոց կեղ
ծաւորաց. զի փա
կէք զարքայութի
երկնից առաջի մա
րդկան։ դուք ոչ
մտանէք. և որոց
մտանեն՝ չտայք
թոյլ մտանել։
ճլգ ժ ճգ Վայ ձեզ դպրաց
և փարիսեցւոց կեղ
ծաւորաց։ զի յա

ճլ ճլբ ճլգ

ծէք ընդ ծով և
ընդ ցամաք առնել
եկամուտ մի։ և
յորժամ լինիցի առ
նէք զնա որդի գե
հենի կրկին եւս
քան զձեզ։
Վայ ձեզ առաջ
նորդք կոյրք․ զի
ասէք որ երդնու
ի տաճարն չէ ինչ
բայց որ երդնու
յոսկին որ տաճա
րին է՝ արժանէ։
Մորոսք և կոյրք՝
զինչ մեծ է․ ոսկին
եթէ տաճարն որ
սրբէ զոսկին։
Եւ որ երդնու ի
սեղանն չէ ինչ՝ բայց
որ երդնու ի պատա

մէ
Ե

րագն որ ի վր նորբէ
արժանէ։
Յիմարք և կոյրք։
զինչ մեծ է․ պատա
րագն․ եթէ սե
ղանն որ սրբէ զը
պատարագն։
Արդ՝ որ երդ
նու ի սեղանն․
երդնու ի նա և
յամ որ ի վերայ
նորայ է։
Եւ որ երդնու
ի տաճարն՝ երդնու
ի նա և ի բնակիչն
նորա։
Եւ որ երդնու
յերկինս․ երդնու
յաթոռն այ․ և յայն
որ նստին ի վր նր։
Վայ ձեզ դպրաց

և փարիսեցւոց կեղ
ծաւորաց. զի տա
սանորդէք զանա
նուխ. և զսամիթ.
և զ չաման. և թո
ղէք զծանր ծանր
աւրինացն զդատա
ստան՝ և զողորմու
թիւն և զ հաւատս։
զայս արժան էր առ
նել և զայն չթողուլ։
մե ժ Առաջնորդք
կոյրք. որ զմժղու
կս քամէք և զուղ
տս կլանէք։
մզ է Վայ ձեզ դպրաց
և փարիսեցւոց կեղ
ծաւորաց. զի սըր
բէք զարտաքին
բաժակին՝ և զսկա
ւառակին. և ի ներ
քոյ լի են յափշտա
կութեամբ. և անխառ
նութեամբ։
Փարիսեցի կոյր
սրբեա նախ զն
ներքին բաժակին
և զսկաւառակին
զի լինիցի և արտա
քինն նոցա սուրբ։
մէ է Վայ ձեզ դպրաց
և փարիսեցւոց կեղ
ծաւորաց. զի նը
մանիք գերեզմա
նաց բռելոց. որ
արտաքոյ երևին
գեղեցիկք. և ի
ներքոյ լի են ոսկե
րաւք մեռելոց՝ և
ամենայն պղծութեամբ։
Նոյնպէս և դուք՝
արտաքոյ երևիք

մե մզ մէ

մարդկան արդարք
և ի ներքոյ լի էք
կեղծաւորութեամբ
և անօրէնութեամբ։
մլը է Վայ ձեզ դպրաց
և փարիսեցւոց կեղ
ծաւորաց․ զի շի
նէք զշիրիմս մար
գարէից․ և զարդա
րէք զգերեզմանս
արդարոց։ և ասէք
եթէ էաք յաւուրս
հարցն մերոց․ ոչ
հաղորդէաք արե
ան մարգարէիցն։
ապա ուրեմն վը
կայէք զանձանց
եթէ որդիքէք այն
ոցիկ որ կոտորեցին
զմարգարէսն․ և
դուք լցէք զչափ

հարցն ձեր։
մլթ է Օձք․ ծնունդք
իժից․ զի արդ փա
խնուցուք ի դատաս
տանէ գեհենին։
մխ է Վասն այդորիկ։
ահաւասիկ ես ա
ռաքեմ առ ձեզ
մարգարէս․ և ի
մաստունս․ և դը
պիրս։
Ոմանս ի նոցանէ սպա
նանիցէք և ի
խաչ հանիցէք․ և
ի նոցանէ տանջիցէք
ի ժողովուրդս ձեր
և հալածիցէք ի
քաղաքէ ի քաղաք։
որպէս զի եկեսցէ
ի վերայ ձեր ամենա
յն արիւն արդար հե

ղեալ յերկրի : յարե
նէ աբէլի արդարոյ
մինչև ցարիւնն
զաքարիայ որդւոյ
բարեքեայ · զոր ս
պանէք ընդ մէջ
տաճարին և սե
ղանոյ : Ամէն ա
սեմ ձեզ · եկեսցէ
քոյ լիէն յախշտա
կութք · և անխա

էէ ռնութք :
արիսեցի կոյր
սրբեա նախ զներ
քին բաժակին · և
զսկաւառակին ·
զի լինիցի և արտա
քինն նոցա սբ
մանկունս քո՝ զոր
արինակ ժողովէ
հաւ զձագս իւր

ընդ թևովք՝ և ոչ
կամեցարուք : Ահա
թողեալ լիցի ձեզ
տունդ ձեր աւերակ :
Այսպ ասեմ ձեզ
թէ ոչ ևս տեսանի
ցէք զիս յայսմ հե
տէ մինչև ասիցէք
աւրհնեալ է
եկեալն յանուն
տն :
մբէ Ելեալ յա
յիսուս ի
տաճարէն գնայր :
և մատեան աշա
կերտքն ցուցա
նել նմա զշինու
ածս տաճարին :
Նա պատասխա
նի ետ և ասէ ցնո
սա տեսանէք զայդ ամ

ամէն ասեմ ձեզ՝
ոչ մնասցէ այդր
քար ի քարի վր որ
ոչ քակտեսցի։
մխգ Եւ մինչ դեռ
նստէր ի լերինն ձի
թենեաց՝ մատեան
առնմա աշակերտքն
առանձինն եւ ա
սեն։ ասա մեզ՝
երբ լինիցի այդ՝
եւ կամ զինչ նշան
իցէ քոյոյ գալստե
անն եւ վախճանի
աշխարհիս։
Պատասխանի
ետ յս եւ ասէ ցնս։
զգոյշ լերուք։ զու
ցէ ոք զձեզ խաբես
ցէ։ զի բզմք գայ
ցեն յանուն իմ եւ

ասիցեն թէ եսեմ
քսն։ եւ զբզմս մոլո
րեցուցանիցեն։
Լսելոց էք պատե
րազմունս եւ զհամ
բաւս պատերազ
մաց։ զգոյշ լերուք
մի խռովեսջիք։
զի պարտ է լինել
այնմ ամի։ այլ չեւ
է կատարած։
Յարիցէ ազգ
յազգ ի վր։ եւ թա
գաւորութի ի թա
գաւորութի։ եւ ե
ղիցին սովք եւ սրա
ծութիք եւ սասան
ութիք ի տեղիս տե
ղիս՝ սակայն եւ այն
ամ սկիզբն է եր
կանց։

մխդ
ա
Յայնժամ մատ
նեսցեն զՁեզ ի նե
ղութիւն․ եւ սպանա
նիցեն զՁեզ․ եւ եղի
ջիք ատեցեալք
յամ ազգաց վասն
անուան իմոյ։

մխե
ժ
Եւ յայնժամ գայ
թագղեսցին բզմք․
եւ զմիմեանս մատ
նեսցեն․ եւ ատեսցեն
ցեն զմիմեանս։

Եւ բզմք սուտ
մարգարէք յարից
են․ եւ զբազումս մո
լորեցուսցեն։

Եւ վասն բազմա
նալոյ անօրէնու
թեան․ ցամաքեսցի
սէր բազմաց։

Այլ որ համբերես
ցէ ի սպառ նա
կեցցէ։

մխզ
է
Եւ քարոզեսցի
աւետարանս ար
քայութե ընդ ամ
տիեզերս ի վկայ
ութի ամ հեթա
նոսաց։

ծէ
Եւ ապա եկեսցէ
կատարած։

մխէ
է
Այլ յորժամ տե
սանիցէք զպղծու
թի աւերածոյն․
որ ասացեալն է ի
ձեռն Դանիէլի մա
րգարէի․ զի կայց
է ի տեղւոջն սրբու
թե․ որ ընթեռնու
ն իմասցի։

մխը
բ
Յայնժամ որ ի
Հրէաստանի իցեն

մխդ մխե մխզ մխէ մխը

փախիցեն ի լերինս
նոցա:
Եւ որ ի տանիսն
կայցէ՝ մի իջցէ
առնուլ ինչ ի տա
նէ իւրմէ:
Եւ որ յանդի իցէ
մի դարձցի յետս
առնուլ զհանդերձս
իւր:
մխթ / բ Բայց վայ իցէ
յղեաց և ստնտու
աց յաւուրսն յայն
ոսիկ:
մծ / գ Աղօթս կա
ցէք. զի մի լինիցի
փախուստն ձեր
ձմերայնի. և մի ի
շաբաթու:
մծա / բ Եւ եղիցի յայն
ժամ նեղութիւն մեծ

որպիսի ոչ եղև
ի սկզբանէ արա
րածոց աշխարհի
մինչև ցայժմ. և
ոչ այլ լիցի:
մծբ / գ Եւ եթէ ոչ կար
ճէին աւուրքն
այնոքիկ ոչ ապրէր
ամ մարմին. բայց
վասն ընտրելոցն
կարճեսցին աւու
րքն այնոքիկ:
մծգ / բ Յայն ժամ թէ
ոք ասիցէ ձեզ՝ ա
հաւասիկ աստ է
քս կամ անդ՝ մի
հաւատայցէք:
մծդ / գ Զի յարիցեն սու
տ քրիստոսք. և
սուտ մարգարէք.
և տացեն նշանս

մխթ մծ մծա մծբ մծգ մծդ

մեծամեծս և ար-
ուեստս. մինչ և
մոլորեցուցանել
թէ հնար ինչ իցէ
և զընտրեալսն: ա-
հա յառաջագոյն
ասացի ձեզ:
մծե Արդ թէ ասի-
ցեն ձեզ. ահա յա-
նապատի է՝
մի՛ ելանիցէք՝ և
թէ ահա ի սենեակս
անէ. մի՛ հաւա-
տայցէք:
մծզ Զի որպէս փայլա-
կն որ ելանէ յար-
ևելից և երևի մին-
չև յարևմուտս.
այնպէս եղիցի գա-
լուստ որդւոյ
մարդոյ:

մծէ Ուր դիակն իցէ
անդր ժողովեսցին
արծուիք:
մծը Վաղվաղակի յե-
տ նեղութեան ա-
ւուրցն այնոցիկ. ա-
րեգակն խաւար-
եսցի. և լուսին
ոչ տացէ զլոյս իւր՝
և աստեղք անկց-
ին յերկնից. և զօ-
րութիւնք երկնից
շարժեսցին:
Յայնժամ երևես-
ցի նշան որդւոյ մա-
րդոյ յերկինս. և
յայնժամ կոծես-
ցին ամենայն ազգք
երկրի:
մծթ Եւ տեսցեն զոր-
դի մարդոյ եկեալ

մծե մծզ Է մծէ մծը մծթ

ի վ՟ր ամպոց երկ
նից զաւրութբ՟ եւ
փառօք բազմօք:
Եւ առաքեսցէ
զհրեշտակս իւր
փողով մեծաւ · եւ
ժողովեսցեն զընտ
րեալսն իւր ի չորից
հողմոց · ի ծագաց
երկնից մինչեւ ի
ծագս նց:
Ի Թզենւոյ անտի
ուսարուք զառ
ակն · զի յորժամ
նր ոստքն կակղա
ցին · եւ տերեւն՝ ցը
ցուիցի · գիտէք
թէ մերձ է ամառն:
Նոյնպէս եւ դուք
յորժամ տեսանի
ցէք զայս ամ է
ղեալ գիտասջիք՝
թէ մերձ է ի դուռս
Ամէն ասեմ ձեզ ·
ոչ անցցէ ազգս
այս մինչեւ այս ամ
եղիցի :
Երկինք եւ երկիր
անցցեն · եւ բանք
իմ մի անցցեն :
Բայց վս՟ աւուրն
այնորիկ եւ ժամու
ոչ ոք գիտէ · ոչ հր
րեշտակք յերկինս
եւ ոչ որդի՝ բայց մի
այն հայր :
Որպէս աւ
ուրքն Նոյի · այն
պէս եղիցի գա
լուստն որդւոյ
մարդոյ :
Զի որպէս էին

Օ

մկ մկա

յաւուրսն որ յա-
ռաջ քան զջրհեղ
եղն՝ ուտէին. և
ըմպէին. կանայս
առնէին և արանց
լինէին. մինչև յաւու
րն յորում եմուտ
Նոյ ի տապանն. և
ոչ գիտացին մինչև
եկն ջրհեղեղն և
եբարձ զամենեսին
այնպէս եղիցի և
գալուստն որդւոյ
մարդոյ:
ՄԿԲ Ե Այն ժամ եթէ ի
ցեն երկու յագա-
րակի. մին առնու
ցու. և մին թո
ղուցու:
Եթէ երկու ա-
ղայցեն ի մի երկա-
նս. մին առնուցու
և մին թողուցու:
ՄԿԳ Զ Արթուն կացէք
զի ոչ գիտէք յոր
ում ժամու տէրն
ձեր գայ:
ՄԿԴ Է Զայն գիտասջիք
եթէ գիտէր տանու
տէր յորում պա
հու գող գայ՝ սկէր
և ոչ տայր թոյլ ա-
կան հատանել
զտան իւրոյ:
Վասն այսորիկ
և դուք եղերուք
պատրաստք. զի
յորում ժամու ոչ
ակն ունիցիք՝ գայ
որդի մարդոյ:
ՄԿԵ Է Իսկ ո՞վ իցէ հաւ
ատարիմ ծառայ

ՄԿԲ ՄԿԳ ՄԿԴ ՄԿԵ

և իմաստուն զոր
կացոյց տէր իւր ի
վր ծառայից իւր
ոց՝ տալ նց կերա
կուր ի ժամու։
ճկզ ե Երանի է ծա
ռայն այնմիկ զոր
եկեալ տէրն գտա
նիցէ արարեալ
այնպէս. ամէն ա
սեմ ձեզ՝ զի զաւ
տի ընդ մէջ ածցէ
և բազմեցուսցէ
զնոսա։
ճկէ ե Ապա թէ ասիցէ
ծառայն չար ի
սրտի իւրում. տէր
իմ յամէ գալ. և
սկսանիցի հարկա
նել զծառայակի
ցս իւր. ուտիցէ

և ըմպիցէ ընդ ար
բեցողս. գայցէ
տէր ծառային այնո
րիկ յաւուր յորո
ւմ ակն ոչ ունիցի
և ի ժամու յորում
ոչ գիտիցէ՝ և կտր
եսցէ զնա ընդ մէջ
և զբաժին նր ընդ
կեղծաւորս դիցէ։
Անդ եղիցի լալ և
կրճել ատամանց։
ճկը Յայն ժամ նմա
նեսցի արքայութի
երկնից տասն կու
սանաց՝ որոց առ
եալ զլապտերս իւր
եանց ելին ընդ ա
ռաջ փեսային և
հարսին. Հինգն
ի նոցանէ յիմարք

ճկզ ճկե ճկը

էին և հինգն իմաս
տունք ։ ~

[Յ]իմարքն առին
զլապտերսն. և
ձէթ ընդ իւրեանս
ոչ բարձին ։ Իսկ
իմաստունքն առ
ին ձէթ ամանովք
ընդ լապտերս իւր
եանց ։

[Ե]ւ յամել փեսայ
ին. նիրհեցին ամե
նեքեան ի և ի քուն
մտին ։

[Ե]ւ ի մէջ գիշերի
եղև բարբառ՝ ա
հա փեսայ գայ ա
րէք ընդ առաջ նր ։

[Յ]այն ժամ յարե
ան ամ կուսանքն՝
և կազմեցին զլապ
տերս իւրեանց ։

[Ա]սեն յիմարքն
ցիմաստունսն ։
տուք մեզ յիւղոյ
ձերմէ՝ զի ահա շիջ
ջանին լապտերքս
մեր ։

[Պ]ատասխանի ե
տուն իմաստուն
քն և ասեն՝ գուցէ
ոչ իցէ մեզ և ձեզ
բաւական. այլ եր
թայք ի վաճառա
կանս և գնեսջիք
ձեզ ։

[Ի]բրև նոքա գնա
ցին գնել. եկն փե
սայն. և պատրաս
տքն մտին ընդ նմ
ի հարսանիսն. և
փակեցաւ դուռնն ։

Յետոյ գան և
այլ կուսանքն և ա
սեն. տ՟ր տ՟ր բաց
մեզ ։
Նա պատասխա
նի ետ և ասէ. ա
մ՟ն ասեմ ձեզ. ե
թէ ոչ գիտեմ զձեզ։
մկթ է Արթուն կացէք
զի ոչ գիտէք զօրն
և ոչ զժամն ։
Որպէս այր մի գը
նացեալ ի տար աշ
խարհ. կոչեաց զի՟ւր
ծառայս իւր. և ետ
նոցա զինչս իւր ։
մհ է Ումեմն ետ հինգ
քանքար. և ումեմն
երկուս. և ումեմն
մի. իւրաքանչիւր
ըստ իւրում կարի

և գնաց ։
Չոգաւ վաղվա
ղակի որ առ զհին
գն. գործեաց նոք
օք. և շահեցաւ
այլ ևս հինգ ։
Նոյնպէս և որ զեր
կուսն. շահեցաւ
այլ ևս երկուս ։
Եւ որ զմին առ
գնաց փորեաց զեր
կիր. և թաքոյց
զարծաթ տ՟ն իւրոյ։
Յետ բազում ժա
մանակի. գայ տ՟ր ծա
ռայիցն այնոցիկ. և
առնէ համարս ի
մէջ նոցա ։
Եւ մատուցեալ
որ զհինգ քանքարն
առ. մատոյց այլ ևս

հինգ քանքար. և
ասէ. տր հինգ քա
նքար ետուր ցիս.
արդ. ահաւասիկ հինգ
այլ ևս քանքար ի վերայ
շահեցայ:
Սաէ ցնա տր իւր.
ազնիւ ծառայ բա
րի և հաւատար
իմ. որով հետև ի
սակաւուդ հաւա
տարիմ ես. ի վերայ բազ
մաց կացուցից զք
եզ. մուտ յուրա
խութի տն քո:
Մատուցեալ և
որ զերկուս քան
քարսն առեալ էր
և ասէ. տր երկուս
քանքարս ետուր
ցիս. ահաւասիկ

երկուս ևս այլ քա
նքարս զոր ի վերայ
շահեցայ:
Սաէ ցնա տր իւր
ազնիւ ծառայ բա
րի և հաւատար
իմ. որով հետև ի
սակաւուդ հաւա
տարիմ ես. ի վերայ
բազմաց կացուցից
զքեզ. մուտ յուրա
խութի տն քո:
Մատուցեալ և
որոյ զմի քանքարն
առեալ էր և ասէ.
տր գիտէի զքեզ այր
մի խիստ ես. հնձ
ես զոր ոչ սերմանե
ցեր. և ժողովես
ուստի ոչ սփռե
ցեր. երկեայ. գնա

ցի և թագուցի զի
քանքարս քո յերկրի
արդ՝ ահաւասիկ քոյդ
ցքեզ :
Պատասխանի ետ
տէրն և ասէ ցնա :
Ծառայ չար և վատ·
գիտէիր թէ հնձ
եմ· ուստի ոչ սեր
մանեցի · և ժողով
եմ ուստի ոչ սփռե
ցի · պարտ էր քեզ
արկանել զարծաթդ
իմ ի սեղանաւորս՝
և եկեալ ես տոկոս
եաւք պահանջէի·
զիմն :-
Արդ՝ առէք ի դմա
նէ զքանքարդ · և
տուք այնմ որ ունի
ցի զտասն քանքարն

ՄԿԱ Բ Զի ամենայն որ ունիցի
տացի և յաւելցի·
և որոյ ոչն ունիցի · և
զոր ունիցին բարձ
ցի ի նմանէ :
ՄԿԲ Է Եւ զծառայդ
անպիտան՝ հանէք
ի խաւարն արտա
քին · անդ եղիցի
լալ և կրճել ատա
մանց :
ՄԿԳ Ժ Կա Յորժամ եկես
ցէ որդի մարդոյ փա
ռաւք իւրովք · և ամենայն
հրեշտակք ընդ նմա·
յայնժամ նստցի
յաթոռ փառաց իւր
ոց · և ժողովեսցին
առաջի նորա ամենայն
ազգք և մեկնեսցէ
զնոսա ի միմեանց

ՄԿԱ ՄԿԲ ՄԿԳ

որպէս հ՛ովիւ զի
մեկնեսցէ զոչխս
յայծեաց ։ և կաց
ուսցէ զոչխսն
ընդ աջմէ իւրմէ ։
և զայծիսն ի ձախ
մէ ։
այն ժամ ասաս
ցէ թագաւորն
ցայնոսիկ որ ընդ
աջմէն իցեն ։ եկ
այք օրհնեալք
հաւր իմոյ ժառ
անգեցէք զպատ
րաստեալ ձեզ զար
քայութիւն իսկզբա
նէ աշխարհի ։ զի
քաղցեայ՝ և ետուք
ինձ ուտել ։ ծար
աւեցի և արբուցէք
ինձ ։ օտարէի

և ժողովեցէք զիս ։
հիւանդէի՝ և տե
սէք զիս ։ ի բանտի
էի և եկայք առ իս
այն ժամ պատ
ասխանի տացեն
նմա արդարքն և ա
սասցեն ։ տէր ։ երբ
տեսաք զքեզ քաղ
ցեալ և կերակրե
ցաք ։ կամ ծարաւ
ի՝ և արբուցաք ։
երբ տեսաք զքեզ
օտար՝ և ժողով
եցաք ։ կամ մերկ
և զգեցուցաք ։ երբ
տեսաք զքեզ հիւ
անդ կամ ի բանտի
և եկաք առ քեզ ։
Պ ատասխանի
տ ացէ թագա

որն և ասասցէ
ցնս․ ամէն ասեմ
ձեզ․ որովհետև
արարէք միում
յեղբարցս յայս
ցանէ փոքր կանց
ինձ արարէք։
Յայնժամ ասաս
ցէ և ցայնոսիկ որ
ընդ ահեկէնիցեն․
երթայք յինէն ա
նիծեալք ի հուրն
յաւիտենականն որ
պատրաստեալ է
սատանայի և հրե
շտակաց նորա։
Քաղցեայ․ և
ոչ ետուք ինձ ու
տել․ ծարաւեցի
և ոչ արբուցէք զիս
օտար էի․ և ոչ ժո

ղովեցէք զիս․ մեր
կ էի․ և ոչ զգեցու
ցէք զիս․ հիւանդ
և ի բանտի․ և ոչ
տեսէք զիս։
Յայնժամ պատ
ասխանի տացեն
և նոքա և ասասցեն․
տէր երբ տեսաք զ
քեզ քաղցեալ կամ
ծարաւի․ կամ օ
տար․ կամ մերկ․
կամ հիւանդ․ կամ
ի բանտի․ և ոչ պաշ
տեցաք զքեզ։
Յայն ժամ պատ
ասխանի տացէ և
նոցա և ասասցէ․ ա
մէն ասեմ ձեզ․ որ
ով հետև ոչ արա
րէք միում ի փոքր

կանցս. յայսցանէ
և ոչ ինչ արարէք
Եւ երթիցեն նք
ի տանջանս յաւի
տենականս. և ար
դարքն ի կեանս
յաւիտենականս.
Եւ եղև իբրև կատա
րեաց յս զամ զբա
նս զայսոսիկ. ասէ
ցաշակերտսն իւր.
ՃԿԴ Ա Գիտէք զի յետ
երկուց աւուրց
զատիկ լինի. և որ
դի մարդոյ մատնի
ի խաչ ելանել.
ՃԿԵ Յայն ժամ ժո
ղովեցան քա
հանայապետքն և
դպիրք և ծերք ժո
ղովրդեանն ի սրահ

քահանայապետ
ին. որում անուն
էր Կայիափա. և
արարին խորհո
ւրդ. զի նենգութե
կալցեն զյս. և
սպանցեն. բայց
ասէին թէ մի ի
տօնի աստ. զի մի
խռովութիւն լինիցի
ժողովրդեանն.
ՃԿԶ Ա Եւ ընդ եկն յս ի բե
թանիա. ի տուն
սիմոնի բորոտի.
մատեաւ առ նա
կին մի. որ ունէր
շիշ իւղոյ ծանրա
գնի. և թափեաց
ի գլուխ նր ի մէջ
բազմականին.
Եւ ընդ տեսին աշա

ՃԿԴ ՃԿԵ ՃԿԶ

կերակուրն բարկա
ցան և ասեն. ըն
դէ՞ր է կորուստ
իւղո՞յդ. զի մարթ
էր վաճառել զդա՛
մեծագնի. և տալ
աղքատաց։
Գիտաց յս̃ և ա
սէ ցնոսա. զի աշ
խատ առնէք զ
կինդ. գործ մի բա
րի գործեաց դայ
յիս. յամ̃ ժամ
զաղքատս ընդ
ձեզ ունիք. բայց
զիս ո՛չ հանապազ
ընդ ձեզ ունիք։
ճհէ Արկանել դորա
զիւղդ ի մարմին
իմ առ ի թաղելոյ
զիս նշանակեաց։

Ամէն ասեմ
ձեզ. զի ուր քա
րոզեսցի աւետա
րանս այս ընդ ամ̃
աշխարհ. խօսես
ցի. և զոր արար դա
ի յիշատակ դորայ։
ճհը Յայնժամ գնաց
մի յերկոտասանի
ցն անուանեալն
յուդա սկարիով
տացի առ քահա
նայապետսն և ա
սէ. զինչ կամիք
տալ ինձ և ես մատ
նեցից զնա ձեզ։
Եւ նոքա կշռեցին
նմա երեսուն ար
ծաթի. և յայնմ հե
տէ խնդրէր պա
րապ զի մատնեսցէ

զնա նոցա։

Եւ յառաջ
նումն աւուր
բաղարջակերացն
մատեան աշակեր
տքն առ յ͞ս եւ ասեն
ու՞ր կամիս զի պատ
րաստեսցուք քեզ
ուտել զզատիկն։
Եւ նա ասէ ցն͞ս
երթայք ՚ի քաղա
քն առ այս անուն
եւ ասասջիք ցնա։
վարդապետն ասէ
ժամանակ իմ մեր
ձ է. առ քեզ
առնեմ զզատիկ
աշակերտօքս ի
հանդերձ։
Եւ արարին աշա
կերտքն որպէս
հրամայեաց նոց
յ͞ս։ եւ պատրաստ
եցին զզատիկն։
Եւ ընդ երեկոյ
եղեւ. կայր բազմե
ալ ընդ երկոտա
սան աշակերտսն
ՄՀԹ Դ Եւ մինչ դեռ ու
տէին նոքա. ասէ
ամէն ասեմ ձեզ
զի մի ոմն ՚ի ձէնջ
մատնելոց է զիս։
ՄՁ Է Եւ տրտմեցան
յոյժ։ սկսան ասել
ցնա իւրաքանչիւր
ոք ՚ի նոցանէ. մի
թէ ես իցեմ տ͞ր։
ՄՁԱ Բ Նա պատասխանի
ետ եւ ասէ. որ
մխեաց ընդ իս զձ
եռն իւր ՚ի սկաւ

տռա՛կս : Նա մատ
նելո՛ց է զիս :
Որդի մարդոյ եր
թայ որպէս եւ գր
եալ է վն նր : բայց
վայ մարդոյն այն
միկ յորոյ ձեռն որ
դին մարդոյ մատ
նեսցի :
ՄՃԸ Ժ Լաւ էր նմա թէ
չէր ծնեալ մար
դն այն :
ՄՃԴ Ժ Պատասխանի
ետ յուդա որ
մատնելոցն էր զնա
եւ ասէ . միթէ ես
իցեմ վարդապետ :
Ասէ ցնա՝ դու
ՄՃԴ ՄՀԹ ասացեր :
Եւ մինչ դեռ ու
տէին նոքա . առ յս

հաց՝ օհնեաց եւ
եբեկ : եւ ետ աշա
կերտացն : եւ ասէ՝
առէք կերայք՝
այս է մարմին իմ :
ՄՃԵ Ժ Եւ առեալ բա
ժակ . գոհացաւ՝
ետ նց եւ ասէ՝ ար
բէք ի դմանէ ամէ
նեքեան . զի այդ է ա
րիւն իմ նորոյ ու
խտի որ ի վր բազ
մաց հեղու ի թո
ղութի մեղաց .
Բայց ասեմ ձեզ
ոչ եւս արբից յա
յսմ հետէ ի բերոյ
որթոյ մինչեւ ցօրն
յայն . յորժամ ար
բից զդա ընդ ձեզ
նոր յարքայութե

ՄՀԹ ՄՃԸ · ՄՃԴ · ՄՃ ՄՃԵ

հաւր իմոյ :
ՄՁԴ / Է Եւ աւրհնեցին և
ելին ի լեառն ձի
թենեաց :
ՄՁԵ Յայն ժամ
ասէ ցնոսա
յս : ամենեքին
դուք գայթագղե
ցջիք յայսմ գիշերի
ՄՁԸ / Է Գրեալ է թէ
հարից զհովիւն.
և ցրուեսցին ոչ
խարք հաւտին :
Այլ յետ յառնելոյն
իմոյ յառաջեցից
քան զձեզ ի գալիլե
եայ :
ՄՁԹ / Ա Պատասխանի ետ
պետրոս և ասէ
ցնա. թէպէտ և
ամենեքեան գայթա
գղեսցին ի քեն
սակայն ես ոչ գայ
թագղեցայց :
ՄՂ / Զ Ասէ ցնա յս. ամէն
ասեմ քեզ. զի յայսմ
գիշերի. մինչև հաւ
ու խաւսեալ իցէ.
երիցս ուրասցիս զիս:
Ասէ ցնա պետր
ոս : թէ մեռանել
հասանիցէ ընդ
քեզ զքեզ ոչ ու
րացայց :
Նոյնպէս և ամ
աշակերտքն ասէ
ին : -
ՄՂԱ / Ա Յայն ժամ գայ յս
ընդ նոսա ի գեւղ մի
որում անուն էր գե
թսեմանի :
ՄՂԲ / Զ Եւ ասէ ցնոսա. նստ

ՄՁԴ ՄՁԵ ՄՁԸ · ՄՁԹ ՄՂ ՄՂԱ ՄՂԲ

տարուք այդր մին
չև երԹայց կացից
յաղաւԹս :
Եւ առեալ ընդ իւր
զպետրոս եւ զեր
կուս որդիսն զեբե
դեայ. սկսաւ տրտ
մել եւ հոգալ :
մղգ Յայնժամ ասէ
ցնոսա. տրտում է
հոգի իմ մինչև ի
մահ. կացէք աստ
եւ կեցէք ընդ իս :
մղդ Եւ մատուցեալ
յառաջ սակաւ
իկ մի անկաւ ի վր
երեսաց իւրոց. կայ
յաղաւԹս եւ ասէ.
հայր իմ. եԹէ հնա
րէ. անցցէ
բաժակս այս յինէն :

մղե Բայց ոչ որպէս
ես կամիմ. այլ որ
պէս դու :
մղզ Գայ առ աշակե
րտսն. եւ գտանէ
զնոսա ննջեցեալս. եւ ա
սէ ցպետրոս. այդ
պէս ոչ կարացէք
մի ժամ արԹուն
կալ ընդ իս. ար
Թուն կացէք եւ ա
ղաւԹս արարէք
զի մի մտանիցէք
ի փորձուԹիւն :
մղէ Ոգիս յաւժարէ.
բայց մարմինս
տկար :
մղը Դարձեալ երկր
որդ անգամ չո
գաւ եկաց յաղաւ
Թս եւ ասէ. հայր

իմ։ եթէ հնար իցէ
անցանել յինէն
բաժակս այսմիկ։
այլ թէ ոչ՝ արբից
զսա՝ եղիցին կամք
քո։
Եւ եկեալ միւսան
գամ եգիտ զնոսա
՚ի քուն։ զի էին աչք
իւրեանց ծանրաց
եալք։
Եւ թող զնոսա՝ և
գնաց կաց յաղօթս
երրորդ անգամ։
և դարձեալ զնոյն
բան ասաց։
Յայնժամ գայ առ
աշակերտսն և ասէ
ցնոսա։
մղթ Ննջեցէք այսու
հետև հանգերուք։

Ահա հասե
ալ է ժամ. և որդի
մարդոյ մատնի ՚ի
ձեռս մեղաւորաց
Արիք երթիցուք
աստի։ զի ահաւա
սիկ եհաս որ մատ
նելոցն է զիս։
յ Մինչդեռ նա
զայն խօսէր. ա
հա Յուդա մի յերկո
տասանիցն եկն և
ընդ նմա ամբոխ բա
զում սրովք և բրօք։
ի քահանայապե
տիցն և ի ծերոց
ժողովրդեանն։
յա Եւ որ մատնելոցն
էր զնա. ետ նշ̃ նը
շան և ասէ ընդ որ
ում ես համբուրե

ցեց նմա զնա
ունեցէք ։
[Ե]ւ վաղվաղա
կի մատուցեալ
առ յի[սուս] ասէ ողջ
լեր վարդապետ՝
և համբուրեաց
ընդ նմա ։
[Ե]ւ յի[սու]ս ասէ ցնա
ընկեր · վասն որոյ ե
կիրդ ։
[Ա]յն ժամ մա
տուցեալ արկին
ձեռս ի յի[սուս] · և կա
լան զնա ։
ՅԲ [Ե]ւ ահա մի ոմն
յայնցանէ որ է
ին ընդ յի[սուսի] · ձգեաց
զձեռն և եհան
զսուր իւր · և եհար
զծառայ քահա

Մ ՅԲ · Մր ՃՀԱ · Ղ ՄՀԷ · Յ ՃԿ

նայապետին՝ և ի
բաց եհան զունկն
նորա ։
ՅԴ [Ա]յն ժամ ասէ
ցնա յի[սուս] · դարձո՛ յ
զսուրդ անդրէն ի
տեղի իւր · զի ամե
նեքին որ առնուն սուր
նուն · սրով անկա
նիցին ։
[Ե]թէ համարիցիս
թէ ոչ կարեմ ա
ղաչել զհայր իմ ·
և հաստատանիցէ
ինձ այժմ այսր ա[ւելի]
ևս քան զերկոտա
սան գունդս հրեշ
տակաց ։ այլ զի
արդ լնուցուն գիրք
թէ այսպես պարտ է
լինել ։

Մ ՅԴ

ՅԴ ա Յայնժամ ասաց
յս ցամբոխսն. իբ
րեւ ի վր աւազակի
ելէք սուսերօք
եւ բրաւք ունել զիս
հանապազ առ ձեզ
ի տաճարին նստէի
եւ ուսուցանէի. եւ
ոչ կալայք զիս:
Այս ամ եղեւ. զի
լցցին գիրք մար
գարէիցն:
ՅԵ զ Յայնժամ աշա
կերտքն ամենեքեան
թողին զնա եւ
փախեան:
ՅԶ Եւ նոքա կա
լեալ զյս ա
ծին առ կայիա
փա քահանայա
պետ. ուր դպիրք
եւ ծերք ժողովեալ
էին:
ՅԷ դ Եւ պետրոս զհե
տ նր երթայր բա
ցագոյն մինչեւ ի
սրահ քահանայա
պետին. եւ մտեալ
ի ներքս նստէր
ընդ սպասաւորսն
տեսանել զկատա
րածն:
ՅԸ ե Եւ քահանայա
պետքն եւ ամ ա
տեանն խնդրէին
սուտ վկայութի
զյս զի սպանա
նիցեն զնա. եւ ոչ
գտանէին իրաւ
մաց. սուտ վկայ
ից մատուցելոց:
ՅԹ զ Յետոյ մատու

Մ	Մր	Ղ	Յ
ՅԵ	ՃՂԵ	·	·
ՅԶ	ՃՂԶ	ՄՂ	ՃԿԲ
ՅԷ	ՃՂԷ	ՄՂԱ	ՃԿԳ
ՅԸ	ՃՂԸ		ՃԿԴ

Մ	Մր	Ղ	Յ
ՅԸ	ՃՂԸ	·	ՃԿԵ
ՅԹ		·	

ցեալ երկու սուտ
վկայք ասէին՝ թէ
սա ասէր՝ կարող
եմ քակել զտա
ճարն այ և զերիս
աւուրս շինել:
Եւ յարուցեալ
քահանայապե
տն. ասէ ցնա. Ոչ
տաս ինչ պատաս
խանի զինչ դոքա
ամբաստանեն
զքէն:
Եւ յս լռեալ կայր:
Պատասխանի ե
տ քահանայա
պետն և ասէ ցնա
երդմնեցուցանեմ
զքեզ յած կեն
դանի զի ասասցես
մեզ թէ դու ես քս

որդին այ:
Ասէ ցնա յս. դու
ասացեր:
յժ Ա Բայց ասեմ ձեզ
յայսմ հետէ տե
սանիցէք զորդի
մարդոյ նստեալ
ընդ աջմէ զօրու
թեան և եկեալ ընդ
ամպս երկնից:
յժա Ը Յայնժամ քահանա
յապետն պատա
ռեաց զհանդե
րձս իւր և ասէ
հայհոյեաց:
յժբ Բ Զի այլ պիտոյ են
մեզ վկայք. ահա
այժմ լուայք զհայ
հոյութիւն. զինչ
համարիք:
Նոքա պատաս

Մ	Մր	Ղ	Յ
յժ	ճղա	մղէ	կթ
յժա	ճղբ	÷	÷
յժբ	ճղգ	մղթ	÷

խանի ետուն եւ ա
սեն. մահապարտ է:
ՃԺԴ Ա Յայնժամ թքին
ընդ երեսս նորա եւ կռ
փեցին զնա. եւ ո
մանք ապտակե
ցին եւ ասեն մար
գարեացն մեզ քրիստ
ոսդ որ է հարն զքեզ:
ՃԺԵ Ա Եւ պետրոս նստ
էր արտաքոյ ի
գաւթին: մատեաւ
առ նա աղախին մի
եւ ասէ. եւ դու ընդ
յիսուսի գալիլեացւոյ էիր:
Նա ուրացաւ ա
ռաջի ամենեցուն
եւ ասէ. թէ ոչ գիտ
եմ զինչ խօսիս:
ՃԺԶ Ա Եւ իբրեւ ել նա ար
տաքս քան զդրունսն

Ա	Մր	Ղ	Յ
ՃԺԴ	ՃՂԴ	ՄՂԴ	ՃԿԲ
ՃԺԵ	ՃՂԵ	ՄՂԱ	ՃԿԴ ՃԿԸ

ետես զնա այլ կին
մի եւ ասէ ցայնո
սիկ որ անդն կային
եւ սա ընդ յիսուսի նազ
ովրեցւոյ էր:
Եւ դարձեալ ու
րացաւ երդմամբ
թէ ոչ գիտեմ զայրն:
Եւ յետ սակաւ
միոյ մատուցեալ
որք կայինն անդ
ասեն ցպետրոս
արդարեւ դու ի նո
ցանէ ես. քանզի
եւ խօսք քո յայտ
առնեն զքեզ:
Յայնժամ սկսաւ
նզովել եւ երդնուլ
թէ ոչ գիտեմ զայրն:
Եւ իսկոյն հաւ
խաւսեցաւ:

Ա	Մր	Ղ	Յ
ՃԺԶ	ՃՂԶ	ՄՂԲ	ՃԿԵ

յժդ Է Եւ յիշեաց պետ
րոս զբանն յի(սուս)ի զոր
ասաց. թէ մինչ
չեւ հաւու խօսեալ
իցէ, երիցս
ուրասցիս զիս։ Եւ
ելեալ արտաքս է
լաց դառնապէս

յժէ Է Ընդ առաւտն ե
ղեւ խոր
հուրդ արա
րին ամ(ենայն) քահանա
յապետքն եւ
ծերք ժողովրդե
անն վ(ասն) յի(սուս)ի սպա
նանել զնա։ Կապե
ցին զնա եւ տարին
գնացին։
յժը Է Եւ ետուն ի ձեռս
պոնտացւոյ պիղա
տոսի դատաւորին
յժթ Ժ Յայնժամ տեսե
ալ յուդայի որ մա
տնեացն զնա թէ
դատապարտեցաւ։
Եւ դարձոյց զարծ
աթն առ քահանա
յապետսն եւ ծե
րս ժողովրդեանն
եւ ասէ։ մեղայ զի
մատնեցի զարիւն
արդար։
Նոքա ասեն մեզ
չէ փոյթ, դու գի
տես։
Եւ ընկեց զարծա
թն ի տաճարին եւ
գնաց։ եւ չոգաւ
խեղդեցաւ։
Եւ քահանայա
պետքն առեալ

Մ	Մր	Ղ	Յ
յժդ	ճղէ	մղգ	

Մ	Մր	Ղ	Յ
յժէ	ճղը	մղէ	,
յժը			
յժթ	ճղթ	,	ճհղ
	,	,	,

զարծաթն ասեն
ոչ է արժան ընդու-
նել զայդ ի կորբ-
անն. քանզի գին
արեան է:
Խորհուրդ առ-
եալ գնեցին այնու
զագարակն բրտի ի
գերեզման օտարաց:
Վասն այնորիկ կո-
չեցաւ ագարակն
այն ագարակ ար-
եան մինչեւ ցայս
աւր: Յայն ժամ
լցաւ որ ասացաւն
ի ձեռն Երեմիայի
մարգարէի: եւ առ-
ին զերեսուն ար-
ծաթին զգինն
վաճառելոյն՝ զոր
արկին յորդոցն իղի:

եւ ետուն զնա յագա-
րակն բրտի՝ որպէս
հրամայեաց ինձ տր:
յէ Իսկ յս եկաց առա-
ջի դատաւորին:
Եւ հարց ցնա դա-
տաւորն եւ ասէ:
դու ես թագաւոր
հրէից:
Իսկ յս ասէ՝ դու
ասացեր:
յիա Եւ ի չարախօսելն
նր ի քահանայապե-
տիցն եւ ի ծերոց՝
ոչ ինչ ետ պատաս-
խանի:
Յայն ժամ ասէ
ցնա պիղատոս՝ ոչ
լսես՝ որչափ դորա
հակառակ քո վկա-
յեն: եւ ոչ ետ նմա

Օ

մ	մր	ղ	յ
յէ	մ		յհը
յիա	մա	յբ	ծձծը

պատասխանի և
ոչ բանիւ մի. մինչև
զարմանալ դատա
ւորին յոյժ։

ՄԻԵ Բայց ըստ տօնի
սովոր էր դատաւո
րն արձակել ժո
ղովրդեանն կապ
եալ մի զոր կամէին։

ՄԻԴ Եւ էին յայնժամ
կապեալ մի նշան
աւոր՝ որում անուն
էր յեսու բարա
բբա։

Եւ ժողովե
ցան՝ ասէ ցնոսա
պիղատոս. զո՞ կա
միք յերկուց աստի
զի արձակեցից ձեզ
զյեսու բարաբբա
եթէ՝ զյս զանուն
անեալն քս. քան
զի գիտէր թէ առ
նախանձու մատ
նեցին զնա։

ՄԻԴ Եւ մինչ նստէր
յատենին. առաքե
աց առ նա կինն իւր
և ասէ. չկայ ինչ քո
և արդարոյն այնո
րիկ. զի բազում անցս
անցին ընդ իս այս
աւր յանուրջս վս
նորա։

ՄԻԵ Իսկ քահանայա
պետքն և ծերք
համոզեցին
զժողովուրդն՝ զի
խնդրեսցեն զբարա
բբայն և զյս կոր
ուսցեն։

Պատասխանի ետ

Մ ՄԻԵ ՄԻԴ Մի ՄԵ ՄԴ Ղ ՄՂԹ Է Մ ՄԻԴ Մի ՄԴ Ղ ՄԷ Ժ ԾԺԴ

դատաւորն եւ ասէ
ցնսա · զո՞ կամիք
զի արձակեցից ձեզ
յերկուց այդի ։
Նոքա ասեն
զբարաբբա ։
ճիզ Ասէ ցնսա պիղա
տոս ։ Իսկ զի՞ արա
րից զՅս յանուա
նեալն քս ։
Ասեն ամենեքեան
խաչեսցի ։
Նա ասէ՝ զինչ
չար ար ։
Նոքա առաւել
եւս աղաղակէին
եւ ասէին խաչես
ցի ։
ճիէ Տեսեալ պի
ղատոսի՝ թէ ոչ
ինչ օգնէ ։ –

Մ	Մր	Ղ	Յ
ճիզ	մի	ճժ	ճձէ
ճիէ	,	ճժղ	ճղդ

այլ առաւել խռ
ովութիւն լինի · ա
ռեալ ջուր լուաց
զձեռս առաջի ժո
ղովրդեանն եւ ասէ
քաւ եմ ես յարե
նէ արդարոյդ այդ
մեք՝ դուք գիտասջիք
Պատասխանի
ետ ամ ժողովուր
դն եւ ասէ ։ արիւն
դորա ի վր մեր՝ եւ
ի վր որդւոց մերոց ։
ճիը Յայն ժամ արձակեց
նոցա զբարաբբայն ։
Եւ զՅս գան հա
րեալ ետ ի ձեռս
զի խաչեսցի ։
ճիթ Յայն ժամ զինուո
րք դատաւորին
առին զՅս յապա

Մ	Մր	Ղ	Յ
ճիը	մզ	ճժդ	ճղզ
ճիթ	մէ	,	ճձէճձէ

րանս. և ժողովե
ցին ի վերայ նորա զամենայն
զգունդն ։
Զերկացուցեն
զնա. և արկին զո
նովաւ քղամիդ
կարմիր ։ և արարե
ալ պսակ ի փշոց
եդին ի գլուխ նորա ։
և եղեգն յաջու ձե
ռին նորա ։
Ծունր իջեալ
առաջի նորա կատա
կէին և ասէին.
ողջ լեր թագաւոր
որ հրէից ։
ՅԼ Դ Եթքեալ ի նա
առին զեղեգն
և ծեծէին զգլուխ
նորա ։
Յորժամ ձա
ղեցին զնա մերկա
ցուցին ի նմանէ
զքղամիդն. և ա
գուցին նմա զիւր
հանդերձն. և տա
րան զնա ի խաչ
հանել ։
ՅԼԱ Ա Ելեալ արտա
քս գտին այր մի
կիւրենացի անուն
սիմոն. զնա կա
լան պահակ զի
բարձցէ զխաչն
նորա ։
ՅԼԲ Ա Եկեալ ի տեղին
անուանեալ գող
գոթայ ։ որ է տե
ղի կառափելոյ ։
ՅԼԳ Ա Ետուն նմա ըմ
պել գինի ընդ լե
ղի խառնեալ ։ և

Մ ՅԼ — Մր ՄԷ — Յ ՃՀԷ։ՃՀԴ

Մ ՅԼԱ ՅԼԲ ՅԼԳ — Մր ՄԸ ՄԹ — Ղ ՅԺԷ — Յ ՃՂԷ

իբրև ճաշակեաց
ՅԽԳ ոչ կամէր ըմպել։
Եւ հանեալ զնա
ի խաչ. բաժանե
ցին զհանդերձսն
նոր վիճակս. զի
լցցի բանն որ աս
ացն ի մարգարէ
էն. բաժանեցին
զհանդերձս իմ յի
րեանս. և ի վեր
պատմուճանիմո
վիճակս արկանէ
ին։ Եւ նստեալ պա
հէին զնա։
ՅԽԵ Եւ եդին ի վեր գլ
խոյ նորա գրեալ
զվնաս նորա. թէ
այս է Թագաւորն
հրէից։
ՅԽԶ Յայնժամ հանեն
ընդ նմա ի խաչ. եր
կու աւազակս. մի
յաջմէ նորա և մի
յահեկէ։
ՅԽԷ Եւ որ անցանէինն
հայհոյէին զնա
շարժէին զգլուխս
իւրեանց և ասէին.
վահ որ քակէիր
զտաճարն. և զե
րիս աւուրս շինէ
իր զնա. ապրեցո
զքեզ. թէ որդի ես
այ. էջ ի խաչէդ։
ՅԽԸ Նոյնպէս և քա
հանայապետքն.
ծաղր առնէին հանդեր
դպրաւքն և ծերով
քն և ասէին. զայլս
ապրեցոյց. զինքն
ոչ կարէ ապրեցու

ցանել եթէ թա
գաւորէ իղի իջցէ
այժմ ի խաչէդ և
հաւատասցուք.
եթէ յուսացեալ
յած՝ փրկեսցէ
այժմ զդա եթէ
կամի զդա. քանզի
ասաց եթէ այ որ
դի եմ։
Նոյն և աւազ
ակքն որ խաչեալ
էին ընդ նմա նախա
տէին զնա։
Եւ ի վեցժամէ
աւուրն խաւարեց
աւ ի վր ամ երկրի։
մինչև ցիննն ժամն։
Եւ զիննն ժամաւն
գոչեաց յս ի ձայն
մեծ և ասէ. էլի

էլի՝ լամասաբաք
թանի. այսինքնէ
ած իմ ած իմ. ընդ
էր թողեր զիս։
Ոմանք յայնցանէ
որ անդն կային իբ
րև լուան ասէին
զեղիա կարդա դա։
Եւ վաղվաղակի
ընթացաւ մի ոմն
ի նոցանէ՝ առ սպ
ունգ լի քացա
խով հարեալ յե
ղեգան եւ ըմպէր
նմա։
Եւ այլքն ասէին
թող տեսցուք եթէ
գայ եղիա փրկել
զդա։
Եւ յս դարձեալ
աղաղակեաց՝ ի

ձայն մեծ և ար
ձակեաց զոգին ։
յկդ Բ Եւ վարա
գոյր տաճարին ցե
լաւ յերկուս ի վե
րուստ մինչ ի խոնարհ
յկե Ժ Եւ երկիր շարժե
ցաւ ․ և վէմք պա
տառեցան ։ և գե
րեզմանք բացան ։
և բզմ մարմինք նըն
ջեցելոց սրբոց յա
րեան ։ և ելեալ ի գե
րեզմանացն յետ
յարութեն նր մը
տին ի քաղաքն սբ
և երևեցան բազ
մաց ։

յկզ Բ Հարիւրա
պետն և որ ընդ
նմա պահէին զյս ։

իբրև տեսին զշար
ժումն և զեղեալ
սն ․ երկեան յոյժ
և ասեն ․ արդարև
այ որդի էր սա ։
յկէ Գ Էին անդ կանա
յք բզմք ․ կային ի
հեռաստանէ և
հայէին ․ որք եկին
զհետ յի ի գալիլէէ
պաշտել զնա ։
Յորս էր մարիամ
մագդաղենացի ․ և
մարիամ յակով
բայ ․ և յովսեա
մայր որդւոցն
զեբեդեայ ։
յկը Ա Եւ իբրև երե
կոյ եղև եկն
այր մի մեծատուն
յարիմաթեա ․ որ

ում անուն էր յով
սէփ. որ և աշա
կերտեալ էր Յ̅ի ։
սա մատուցեալ
առ պիղատոս խն
յծա դրեաց զմարմինն
Յ̅ի ։
Յայնժամ պիղա
տոս հրամայեաց
տալ զմարմինն։
յհթ Եւ առեալ զմար
մինն յովսեփ՝ պա
տեաց ի կտաւ սու
րբ և եդ ի նոր գե
րեզմանի զոր փո
րեաց ի վիմի. և
թաւալեցուցեալ
կափարիչ դրան
գերեզմանին վէմ
մի մեծ գնաց։
յծ Եւ էր մարիամ

մագդաղենացի.
և միւս մարիամն
նստէին հան
դէպ գերեզմա
նին։
Եւ ի վաղիւ
անդր որ է
յետ ուրբաթուն՝
ժողովեցան քահա
նայապետքն. և փա
րիսեցիքն առ պի
ղատոս և ասեն ։
տէր յիշեցաք զի
մոլորեցուցիչն այն
ասէր մինչ կեն դա
նին էր թէ յետ ե
րից աւուրց յառ
նեմ. արդ հրամա
եա զգուշանալ գե
րեզմանին մինչե
յերիս աւուրս. գու

ցէ եկեալ աշակերտ
քն գողանայցեն
զնա և ասիցեն ժո
ղովրդեանն թէ յա
րեաւ ի մեռելոց ։ և
լինիցի յետին մոլո
րութիւն չար քան
զառաջին ։
Ասէ ցնոսա պիղա
տոս. ունիք զզաւ
րականն. երթայք
զգուշացարուք որ
պէս և գիտէք
Եւ նոքա երթեալ
զգուշացան գերեզ
մանին ։ և կնքեցին
զվէմն հանդերձ
զաւրակա
նաւքն ։

Յերեկոյի.
շաբաթուն

յորում լուսանայր
միաշաբաթին ։
Եկն մարիամ մագ
դաղենացի. և միւս
մարիամն տեսա
նել զգերեզմանն ։
Եւ ահա շարժու
մն մեծ եղև. զի
հրեշտակն տն իջե
ալ յերկնից մա
տուցեալ ի բաց
թաւալեցոյց զվէ
մն ի դրանէ ան
տի ։ և նստէր ի վր
նր ։ Եւ էր տեսիլ
նորա իբրև զփայ
լակն. և հանդերձ
նր սպիտակ իբր
և զձիւն ։
Յահէ անտի
նր խռովեցան

պահապանքն
և եղեն իբրև զմե
ռեալս.
Պատասխանի
ետ հրեշտակն
և ասէ ցկանայսն.
մի երկնչիք դուք.
գիտեմ զի զՅս
զխաչելեալն խնդ
րէք. չէ աստ. քան
զի յարեաւ որպէս
ասացն. եկայք
տեսէք զտեղին
ուր կայր.
Եւ վաղվաղակի
երթայք ասացէք
աշակերտացն նորա
թէ յարեաւ. և ա
հա յառաջանայ
քան զձեզ ի գա
լիլեա. անդ տեսա
նիցէք զնա. ահա
ասացի ձեզ.
Եւ ելեալ վաղվա
ղակի ի գերեզմա
նէ անտի ահիւ և
խնդութբ բազմաւ
ընթանային պատ
մել աշակերտացն.
Եւ ահա պատա
հեաց նց Յս և ա
սէ ողջ լերուք.
Եւ նոքա մատուցեալ
կալան զոտս նորա
և երկիր պագին
նմա.
Յայնժամ ասէ
ցնս Յս. մի երկն
չիք. երթայք ա
սացէք եղբարցն
իմոց զի երթիցեն
ի գալիլեա. և անդ

տեսցեն զնա։
Իբրեւ նոքա գնա-
ցին. ահա ոմա-
նք ի զօրական-
ացն եկին ի քա-
ղաքն. եւ պատմե-
ցին քահանայա-
պետիցն զամենայն որ
ինչ եղեւ։
Եւ նոքա ժողովեալ
հանդերձ ծերովքն
խորհուրդ առեալ
արծաթ յոյժ ե-
տուն զօրակա-
նացն. եւ ասեն.
ասասջիք. եթէ ա-
շակերտքն նորա եկե-
ալ գիշերի գողա-
ցան զնա մինչ մեք
ի քուն էաք։ Եւ եթէ
լուր լիցի այդ առ

դատաւորն մեք
հաւանեցուցուք զնա
եւ զձեզ անհոգս
արասցուք։
Եւ նոքա առեալ
զարծաթն արա-
րին որպէս ուսանն։
Եւ ել համբաւս այս
ի հրէից մինչեւ
ցայսօր։
Բայց մետասան
աշակերտքն
գնացին ի գալի-
լեա ի լեառն ուր
ժամադիր եղեւ նո-
ցա. իբրեւ տեսին
զնա. երկիր պա-
գին նմա. եւ ոմանք
յերկուացան։
Մատուցեալ
յիսուս խօսեցաւ

ընդ նս և ասէ։
տուաւ ինձ ամ
իշխանութի յեր
կինս և յերկրի
որպէս առաքեաց
զիս Հայր և ես
առաքեմ զձեզ։
գնացէք այսու
հետև աշակերտե
ցէք զամ հեթա
նոսս։ մկրտեցէք
զնս յանուն հօր
և որդւոյ և հոգւոյն
սրբոյ։ ուսուցէք
նց պահել զամ որ
ինչ պատուիրե
ցի ձեզ։
Եւ ահաւասիկ
ես ընդ ձեզ եմ զամ
աւուրս մինչև ի կա
տարած աշխարհի։

Աւետարան Ի· աս.
Մատթէոսի · Ղուկաս
դուլթի Մարկոսի և
տարան են :

Աւետարանս որ ըստ
Մարկոսի գրեալ է· սոյն
Մարկոս աշակերտ Պետ
րոսի · և ընթացակից Պօ
ղոսի· գրեաց զաւետար
անս զայս : և դնէ սկիզբն
աւետարանին · ի յովհա
նու քարոզութենէն · և
մկրտութենն յովհաննու:
Եւ առնու վկայութի յե
սայեայ մարգարէէ : Նշա
նակէ և զփորձութիւն ի
լերինն · և ոչ ասէ զփորձ
անքն : և պատմէ և զնն
ընտրութե աշակերտացն
և նշանս և արուեստս զոր
արար · և զխորհուրդ մա

նութեն և զկատարածն
որև մատնեցաւ պիղա
տոսի և խաչեցաւ մար
մնով : և զի զինուորքն
բաժանեցին զհանդերձս
նր : և զի մարմինն եդաւ
ի գերեզմանի · և յարեաւ
երեքօրեայ · և զի ջանէր
հրեշտակին և երևեց կա
նանցն : և զնոյն պատ
մեցին աշակերտացն :
Մարկոս հռոմայեցւոց
պետրոսի վիմի · գրեաց
զաւետարանս իւր յա
ղէկսանդր քաղաքի · ի
լեզու եգիպտացի · զը
կնի · ծէ · ամի համբար
նալոյ փրկչին : Ոտնի գլխ
մից : Վկայութիւն · ծէ :
Մ օանս · ռ · գՃ : · ·
Աւետարանս գլխա

որս · ծե ։ Հեշտա · ճհդ ։ ոտն · բ · յի · ժ ։ բի · բ ։
խել · փ ։ տերունական ։ հրմն ։ յա · ձա ։ այ · ՃԷ · խղէ · ա ։
Մարկոս՝ բարձր պատուար կամ ի վր տանեացն ։

	Մարկոս	Ղուկաս	Յովհաննէս	Մատթէոս
Դիւահարին ։	ա			
Պետրոսի զոքանչին ։	բ	թ		ը
Բժշկութե պեսպէս հիւանդաց ։	գ	գ		թ
Բորոտին ։	դ	ժբ		զ
Անդամալուծին ։	ե	ժգ	ե	ժգ
Ղեւեա Մաքսաւորին ։	զ	ժդ		ժդ
Գօսացեալ ձեռնին ։	է	ժե		իա
Առաքելոցն ընտրութեն ։	ը	ժզ իէ		ժթ
Սերմանեացն առակին	թ	իբ խբ		իգ
Սաստելոյ ջուրցն	ժ	իգ		ժա
Լեգէոնացն ։	ժա	իդ		ժբ
Դստեր ժողովրդապետին ։	ժբ	իե		ժէ
Արեանտեւին ։	ժգ	իզ		ժդ
Համարոյ առաքելոցն ։	ժդ	իէ ժը		ժթ
Յովհաննու եւ Հերովդի ։	ժե			իէ
Հնգից հացին եւ երկուց ձկացն ։	ժզ	իը	ը	իզ
Ի վր ծովուն գնալոյն ։	ժէ		թ	իէ

	Մարկոս	Ղուկաս	Յովհաննէս	Մատթէոս
Վասն անցանելոյն զպատուիրանն :	ժը			իը
Վասն կնոջն փիւնիկեցւոյ :	ժթ			իթ
Համերն և խլին :	ի	լթ		իբ
Եւթն հացին :	իա			լա
Խմորոյ փարիսեցւոցն :	իբ	խդ		լբ
Կուրին :	իգ			
Հարցանելոյ կեսարիայ :	իդ	իթ		լգ
Վասն այլակերպութեան տն :	իե	լ		լդ
Լուսնահարին :	իզ	լա		լե
Խորհելոյն թէ ո՞վ իցէ մեծ :	իէ	լե կէ		լէ
Հարցանելոյն թէ արժան է արձակել :	իը			խ
Հարցանելոյն մեծատանն զյս :	իթ	կզ		խա
Որդւոցն զեբեդեայ :	լ			խգ
Բարտիմէոսի :	լա	կդ		խդ
Յաւանակին :	լբ	կբ	ժդ	խե
Չորանալոյ թզենոյն :	լգ			խէ
Վասն իշխանութեան :	լդ			
Հարցանելոյ քահանայապետին զտէր :	լե	իթ		խը
Վասն այգւոյն :	լզ	հ		ծ
Հարցանելոյ զհարկականէն :	լէ	հա		ծբ
Սադուկեցւոցն :	լը	հբ		ծդ

	Մար կոս	Ղու կաս	Յով հան նէս	Մատ թէոս
Դպրացն :	լթ			ծդ
Ա՟ն հարցանելոյ զփարիսեցեան	խ	հգ		ծե
Երկու լումայեցն :	խա	հդ		ծզ
Կատարածին	խբ	հե		ծէ
Ահւուրն ածամուն :	խգ			ծը
Ահծանելոյ կնոջն զօրոնեւն :	խդ	խա	ժբ	կբ
Զատ կին :	խե	հզ		կգ
Մատնութեն՝ մերեանայ :	խզ			կե
Պետրոսի ուրացութեն :	խէ			կզ
Խնդրելոյ զմարմնականն մարմնին :	խը			կը

ՍԿԻԶԲՆ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ։ ՅԻ։ ՔԻ։ ՈՐԴՒՈՅ ԱՅ ԵՒ

գրեալ է ՚ի մարգարէս՝ ահաւասիկ ես

առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո․ որ

հանդերձեսցէ զճանապարհ քո առաջի քո։

Բ ա Զայն բարբառ
ոյ յանապատի ·
պատրաստ արա
րէք զճանապա
րհ տն եւ ուղիղ
արարէք զշաւի
ղս նորա :
Գ դ Եղեւ զի յով
աննէս մկրտէր յա
նապատի · եւ քա
րոզէր մկրտութի
ապաշխարութե
ն ի թողութի մեղց :
Եւ ելանէր առ
նա ամ աշխարհն
հրէաստանի · եւ
երուսաղեմացիք ամենե
քեան · եւ մկրտէ
ին ի նմանէ ի յոր
դանան գետ խոս
տովանեալ զմեղս
իւրեանց :
Եւ էր յովհան
նէս զգեցեալ ստեւ
ուղտու : եւ գօտի
մաշկեղէն ընդ մէջ
իւր եւ կերակուր
նր մարախ եւ մեղր
վայրենի :
Դ ա Եւ քարոզէր եւ աս
էր գայ զօրագոյն
քան զիս զկնի իմ
որում չեմ բաւա
կան խոնարհել
լուծանել զխրացս
կօշկաց նր · նա
մկրտեսցէ զձեզ
հոգւովն սրբով :
Ե Բ Եւ եղեւ յաւուրսն
յայնոսիկ · եկն յս
ի նազարեթէ գա
լիլեացւոց · եւ մկր

մտ	ղ	յ	մ	մտ	ղ	յ	մ
Բ	Է	Ժ	Ճդ	Դ	Ժ	Գ·Ժէ·Ժդ·Իե	Ժա
Գ	Զ	Զ	Թ	Ե			

տեցաւ ՛ի յովհան-
նէ ՛ի յորդանան :
Ի նոյն ժամայն
ընդ վերանալ ՛ի ջը-
րոյն · ետես ցելե-
ալ զերկինս : եւ
զհոգին այ իբրեւ
զաղաւնի զի իջա-
նէր ՛ի վր նր :
Ձայն եղեւ յերկ-
նից եւ ասէ · դու
ես որդի իմ սիրելի
ընդ քեզ հաճե-
ցայ :
Զ Բ Ի նոյն ժամայն
հոգին հանէ զնա
յանապատ :
Է Զ Եւ էր նա անդ
զաւուրս քառասո-
ւն փորձեալ ՛ի
սատանայէ :

Եւ էր ընդ գազա-
նսն եւ հրեշտակք
պաշտէին
զնա
Ը Դ Յետ մատնե-
լոյն յովհ-
հաննու եկն յս ՛ի
գալիլեա :
Թ Բ Քարոզէր զաւե-
տարանն այ եւ ա-
սէր · թէ կատարե-
ալ է ժամանակ
եւ հասեալ է ար-
քայութիւն այ : ա-
պաշխարեցէք եւ
հաւատացէք յաւ-
ետարանն :
Իբրեւ անցանէր
առ ծովեզերբն
գալիլեացւոց՝ ետես
զսիմովն եւ զանդ-

մր	Ղ	Յ	Մ	մր	Ղ	Յ	Մ
Զ	ժդ	ժե	ժդ	Ը	ժե	...	ժե
Ե				Թ	...	իղ	ժէ
							ժը
							ի

րէաս եղբայր սի
մովնի զի արկեալ
էր նոցա ուռկանս
ի ծո՛վ. քանզի ձկն
որսք էին :: -
ժ Եւ ասէ ցնոսա յս=
եկայք զկնի իմ. և
արարից զձեզ լի
նել որսորդս մար
դկան :
Գ
Եւ վաղվաղակի
թողեալ զուռկա
նսն՝ գնացին զհե
տ նորա :
ժա Եւ մատուցեալ
անտի սակաւիկ
մի՛ յառաջ ետես
զյակովբոս զեբե
դեայ : և զյովհան
նէս եղբայր նորա
և զնոսա ի նաւին.

մինչ կազմէին
ուռկանս. և կոչ
եաց զնոսա :
Եւ վաղվաղակի
թողեալ զհայրն
իւրեանց զեբեդէ
ոս ի նաւին վարձ
կանօքն հան
դերձ գնացին
զհետ նր :
ժբ Եւ մտեալ ի
կափառնայ
ում. իսկ և իսկ
ի շաբաթուն մ
տեալ ի ժողովու
րդն ուսուցանէր
զնոսա :
ժգ Եւ զարմանային
ընդ վարդապետու
թիւն նր. զի ու
սուցանէր զնոսա

մր	ղ	յ	մ	մր	մ
ժ	ԼԷ	ե	իա	ժբ	իա
ժա					

իբրև իշխանու
թբ̅ և ոչ որպէս
դպիրքն։
ԺԴ Ը Եւ էր ի ժողովրդ
եանն նց̅ այր մի
յորում այս պիղծ
գոյր ի նմա։ որ ա
ղաղակեաց և ա
սէ։ Թո՛ղ զի՞
կայ մեր և քո յս̅
նազովրեցի եկիր
կորուսանել զմեզ։
գիտեմ զքեզ ով
ես սբ̅դ այ̅։
Սաստեաց ի նա
յս̅ և ասէ. պապան
ձեաց և ել ի դմանէ։
Եւ զարկոյց զնա
այսն պիղծ և ա
ղաղակեաց ի ձայն
մեծ և ել ի նմանէ։

Եւ զարմացան ա
մենեքեան մինչև
հարցանել ընդ միմե
անս և ասել։ զի՞նչ
այս նոր վարդապե
տութի․ զի իշխա
նութբ̅ և այսոց պղ
ծոց սաստէ․ և հն
նազանդին նմա։
Եւ ել լուր նր̅ ընդ
ամ̅ կողմանս գալիլ
եացւոց
ԺԵ Եւ վաղվաղակի
ելեալ ի ժողովրդէ
նէն եկն ի տուն սի
մովնի և անդրէայ։
յակոբաւ և յովհա
ննու հանդերձ։
Եւ զոքանչ սիմ
ովնի դնէր ջերմա
ցեալ։ և վաղ վա

Մր ԺԴ — Ղ ԻԴ

Մր ԺԵ — Ղ ԻԷ — Մ ԿԷ

ԺԴ ղակի ասէին ցնա
վ͞ս ն͞ր ։ և մատու-
ցեալ յարոյց զնա
կալեալ զձեռա-
նէ ն͞ր և եթող զն
նա տենդն և պաշ
տէր զն͞ս ։
Իբրև երեկոյ
եղև ՚ի մտանել ա-
րեգականն բերէին
առնա զա͞մ հի-
ւանդս ․ և զդիւահա-
րս ։ և էր ա͞մ քաղա-
քն ժողովեալ առ
դրունսն ։
Գ Եւ բժշկեաց բա-
զում հիւանդս ՚ի
պէսպէս ախտից ։
ԺԶ Եւ դևս բ͞զմս ե-
Ը հան ․ և ոչ տայր
խօսել դիւացն ․

զի գիտէին
ԺԵ զնա թէ ք͞սն է ։
Եւ ընդ
այգն ընդ ա-
ռաւօտն յարու-
ցեալ ել և գնաց
յանապատ տեղի
և անդ կայր յաղ
օթս ։
Եւ գնաց զհետ
ն͞ր սիմոն և որ
ընդ նմա էին ։ և
իբրև գտին զնա
ասեն ցնա՝ թէ ա-
մենեքին խնդրեն
զքեզ ։
Ասէ ցն͞ս ․ ե-
կայք երթիցուք
յայլ մ͞օտաւոր
գեօղս և ՚ի քաղաք-
սն ․ զի և անդ քա-

ՃԸ Ղ
ԺԶ ԽԷ
ԺԵ ԽԸ

րոզեցից՝ զի յայս
իրս եկեալ եմ
Ե, ւքարոզէր ի ժո
ղովուրդս նց ընդ
ամ գալիլեացիս
և զդևս հանէր:
ԺԲ Գ, այ առնա բո
րոտ մի, աղաչէր
ի ծունր իջանէր:
տր. եթէ կամիս՝
կարող ես զիս սըր
բել:
Իսկ յս̄ գթացե
ալ ձգեաց զձե
ռն իւր մերձեցաւ
ի նա և ասէ՝ կամ
իմ սրբեաց:
Ե, ւիբրև ասացն
ցնա, և վաղվաղա
կի գնաց ի նմանէ
բորոտութիւն, և

սրբեցաւ:
Ե, ւսաստեալ նը
մա և հան զնա ար
տաքս վաղվաղա
կի և ասէ ցնա՛. զը
գոյշ լեր՝ միումեք
ինչ ասիցես. այլ
երթ ցոյց զքեզ
քահանային և մա
տո վն սրբութեան
քո պատարագ՝ զոր
հրամայեաց մովսէս
ի վկայութի նց:
Ե, ւնա ելեալ սկը
սաւ քարոզել յոյժ
և հռչակ հարկա
նել զբանն. մինչ
ոչ ևս կարող լինել
նմա յայտնապէս
ի քաղաք մտանել
այլ արտաքոյ յա

մր ժբ ղ ԻԴ մ ԿԴ Բ

ը

նապատ տեղիս էր
և գային առ
նա յամե
նայն կողմանց:
Եւ մտեալ դա
րձեալ ի կա
փառնայում. յետ
աւուրց լուր եղև
եթէ ի տանէ է. և
ժողովեցան բազումք
մինչև տեղի ևս
ոչ լինէր. և ոչ առ
դրանն. և խօսէր
նց զբանն:
է Եւ գային առ նա
բերեին անդամա
լոյծ մի բարձեալ
ի չորից. և իբրև
ոչ կարէին մերձե
նալ առ նա յամբո
խէ անտի. քակե

ցին զյարկն ուր
էր յս. և քակեալ
զառաստաղն իջու
ցին զմահիճսն
յորում կայր ան
դամալոյծն:
Եւ տեսեալ յի
զհաւատս նոցա ա
սէ ցանդամալոյ
ծն. որդեակ թո
ղեալ լիցին քեզ
մեղք քո:
Եւ էին ոմանք ի
դպրաց անտի որ
նստէին. և խոր
հէին ի սիրտս իւր
եանց. զի՞նչ է այս
որ խօսի սա զհայ
հոյութի. ով կա
րէ թողուլ զմեղս
եթէ ոչ միած

մր ղ մ
ի ւգ կգ

Եւ գիտաց յս̃ յո
գի իւր թէ այնպս̃
խորհին ի սիրտս
իւրեանց. եւ ասէ
զի խորհիք զայդ
ի սիրտս ձեր. զի՞նչ
դիւրին է. ասել
ցանդամալոյծն.
թողեալ լեցին քե
զ մեղք քո՝ թէ
ասել՝ արի առ զմ̃
մահիճս քո եւ երթ
ի տուն քո։
Բայց զի գիտասջիք
եթէ իշխանութի
ւնի որդի մարդոյ.
ի վր̃ երկրի թողուլ
զմեղս. ասէ ցան
դամալոյծն. քեզ
ասեմ. արի առ զմ̃
մահիճս քո եւ երթ
ի տուն քո։
Յարեաւ. եւ
վաղվաղակի առ
զմահիճսն. ել ա
ռաջի ամենեցուն.
մինչ եւ զարմանալ
ամենեցուն. եւ փա
ռաւոր առնել զա̃ծ
եւ ասել. թէ այս
պիսի ինչ եր
բէք ոչ տե
սաք։

խա

Ել դարձեալ
առ ծովեզրն
եւ ամ̃ ժողովուրդն
գայր առ նա եւ ու
սուցանէր զնոսա։

Գ

Եւ մինչ դեռ ան
ցանէր ետես զՂե
ւի Ալփեան զի
նստէր ի մաքսա

մր ղ մ
խա ը հա

որութե · և ասէ
ցնա եկ զկնի իմ :
Եւ յարուցեալ գն
նաց զկնի նորա
ԻԲ Բ Եւ եղև ի բազմել նո
րա ի տան նորա · Եւ բա
զում մաքսաւորք
և մեղաւորք բազ
մեալ էին ընդ Յի ·
և ընդ աշակերտսն
նորա · քանզի էին
բազումք որ երթային
զհետ նորա :
Եւ դպիրքն և
փարիսեցիքն իբրև
տեսին թէ ուտէ
ընդ մաքսաւորս և
ընդ մեղաւորս · ա
սեն ցաշակերտսն
նորա · զի՞ է զի ընդ
մեղաւորս և ընդ

Մր ԻԲ | Ղ ԼԹ | Մ ՀԲ

մաքսաւորս ուտէք
և ըմպէք :
ԻԴ Բ Եւ իբրև լուաւ Յի
ասէ ցնոսա · ոչ ինչ է
պիտոյ բժիշկ ող
ջոց՝ այլ հիւանդ
դաց · և ոչ եկի կոչ
ել զարդարս՝ այլ
զմեղաւորս :
Եւ էին աշակերտ
քն Յովհաննու
և փարիսեցիքն ի
պահս · գան և ա
սեն ցնա · ընդէ՞ր
աշակերտքն Յով
հաննու և փարի
սեցիքն պահեն
և քո աշակերտքդ
ոչ պահեն :
Եւ ասէ ցնոսա Յի ·
մի եթէ մարթ ինչ

Մր ԻԴ | Ղ Խ | Մ ՀԴ

իցէ որդւոց առա
գաստի մինչ փե
սայն ընդ նոսա իցէ
պահել։ ցորքան
ընդ իւրեանս ու
նիցին զփեսայն՝
ոչէ մարթ պահել
այլ եկեսցեն աւ
ուրք յորժամ վե
րասցի ի նոցանէ
փեսայն. եւ ապա
պահեսցեն յաւ
ուրն յայնմիկ։
Ոչ ոք կարկատա
նոր անթափ ար
կանէ ի վերայ հնա
ցեալ ձորձոյ։ ապա
եթէ ոչ՝ առնու
լրութիւն իւրովն նո
րն ի հնոյ անտի.
եւ չար եւս պատա

ռումն լինի։
Եւ ոչ ոք արկանէ
գինի նոր ի տիկս
հինս։ ապա թէ ոչ
պայթուցանէ գի
նին զտիկսն՝ գինին
հեղու եւ տիկքն
կորնչին. այլ գինի
նոր ի տիկս նորս
արկանելի է։
իդ
ա
Եւ եղեւ
նմա ի շաբա
թու անցանել ընդ
արտորայս։ եւ ա
շակերտքն ի գնալն
իւրեանց սկսան
հասկ կորզել եւ
ուտել։
Եւ փարիսեցիքն
ասէին ցնա։ տես
զինչ գործեն աշա

Մր իդ
Ղ խա
Յ ճժդ

կերտքդ քո ՚ի շաբա-
թու՝ զոր չէ ար-
ժան ։

ԻԵ / Բ Եւ ասէ ցնս յս՝
ոչ երբէք իցէ ըն-
թերցեալ ձեր զոր
արարն դւթ․
յորժամ պիտոյն
եղեւ քաղցեաւ նա
եւ որ ընդ նմայն էին
զիարդ եմուտ ՚ի
տունն այ առ աբիա-
թարաւ քահանայա-
պետիւ․ եւ զհացն
զառաջաւորութե-
ն եկեր․ եւ ետ այնո-
ցիկ՝ որ ընդ նմայն
էին․ զոր ոչ էր օր-
էն ուտել․ բայց մի-
այն քահանայա-
ից ։

Եւ ասէ ցնոսա․
շաբաթ վասն մար-
դոյ եղեւ․ եւ ոչ եթէ
մարդ վասն շաբա-
թու ։ ապա ուրեմն
տրէ որդին մարդոյ
եւ շաբաթու

Եւ եմուտ միւս
անգամ ՚ի ժողով-
ուրդն․ եւ էր անդ
այր մի որոյ ձեռն
իւր գօսացեալ էր ։

Եւ սպասէին նմա․
եթէ բժշկիցէ զնա
՚ի շաբաթուն․ զի
չարախօսեսցեն
զնմանէ ։

Եւ ասէ ցայրն ո-
րոյ ձեռնն գօսա-
ցեալ էր․ արի անց
՚ի մէջ ։

մտ իե | ղ խբ | մ չժղ

Եւ ասէ ցնոսա
զինչ արժանէ ի
շաբաթու· բարի
ինչ գործել եթէ
չար առնել։ ոգի
մի ապրեցուցանել
եթէ կորուսանել։
Եւ նք լռեցին։
Եւ հայեցեալ ըն
զնոքօք լի ցասմա
մբ· տրտմեալ վան
կուրութե· սրտից
նց։ եւ ասէ ցայրն·
ձգեա զձեռն քո՛ եւ
նա ձգեաց։
եւ ողջաց
աւ ձեռն
իզ ժ նր։
Եւ ելեալ ար
տաքս վաղ
վաղվաղակի փարիսե

ցիքն ի հերովդիա
նոսօքն հանդե
րձ։ խորհուրդ
առնէին վան նր
թէ զի՞ արդ կորուս
ցեն զնա։
Իսկ յս աշակեր
տօքն իւրովք գը
նացին ի ծովեզերն։
իէ Եւ բզմ ժողովուրդ
ի գալիլեացւոց եր
թային զհետ նորա
եւ ի հրէաստանէ·
եւ յԷմէ· եւ յայն
կոյս յորդանանու։
եւ որք ի տիւրոսէ·
եւ ի սիդոնէ բզմ
ժողովուրդ իբրեւ
լուեալ որչափ ինչ
առնէր՝ գային
առ նա։

մր իզ — մ ճժէ — մր իէ

Եւ ասէ ցաշա
կերտսն իւր՝ զինաւ
ակ մի պատրաստա
կան կացցէ նմա ·
վասն ամբոխին՝ զի
մի նեղեսցեն զնա :
քանզի զբազումս բժշ
կեաց մինչ գալ հո
սել զնովաւ · զի
մերձեսցին ի նա
որք ունէին ախտս
ինչ :
ԻԸ Եւ այսք պիղծք
յորժամ տեսանէ
ին զնա · անգանէին
առաջի նորա եւ աղա
ղակէին եւ ասէին՝
թէ դու ես որդին
այ · եւ նա յոյժ սա
տէր նց զի մի յայտ
նի առնիցեն զնա :

ԻԹ Բ Ելանէր ի
լեառն եւ կո
զորս ինքն՝
չէ առ ինքն կամէ
ցաւ · եւ չոգան
առ նա :
Եւ արար երկո
տասանս զի իցեն
զնովաւ · եւ զի ա
ռաքեսցէ զնոսա
քարոզել եւ ունել
իշխանութիւն բժշ
կելոյ զ ցաւս եւ
հանելոյ զդեւս :
Լ Բ Եդ անուն Սի
մովնի՝ պետրոս :
Եւ յակոբու զե
բեդեայ · եւ յովհա
ննու եղբօրն յա
կոբայ : եդ նոցա
անուանս բանէր
գէս որ է որդիք

Մր
ԻԸ

Մր
ԻԹ
Լ

Ղ
ՃԴ
ԽԴ

Մ
ՀԲ
Հ

որոտման. եւ զա
նդրեաս. եւ զփիլ
իպպոս. եւ զբար
թողիմէոս. եւ զմա
տթէոս զմաքսա
որն. եւ զթովմաս.
եւ զյակոբոս ալ
փեայ. եւ զթադէ
ոս. եւ զսիմովն
կանանացի. եւ զը
յուդա սկարիովտ
ացի որ եւ մատնե
ացն զնա։
Աւետարան
ԼԷ Բ Եւ գայ միւս
ան գամ ընդ
նս ժողովուրդն
մինչ զի եւ հաց
եւ ոչ ժամանել
ուտել նոցա։
ԼԸ Բ Եւ իբրեւ լուան
որ ի նմանէն էին. ելին
ունել զնա՝ զի հա
մարէին թէ մոլեգ
նեալ է։
ԼԹ Բ Եւ դպիրքն որ
յԵրուսաղէմէ իջեալ էին
ասէին թէ բեէղ
զեբուղ գոյ ի նմա
եւ իշխանաւն դեւ
ացն հանէ զդե
ւս։
Եւ կոչեցեալ զն
ոսա առ ինքն ա
ռակօք խօսէր
ընդ նոսա. զի արդ
կարէ սատանայ
զսատանայ հանել։
եւ արդ եթէ թա
գաւորութիւն յանձ
նիւր բաժանես
ցի. ոչ կարէ կալ

Մ ԼԷ — Ղ ՃԻԷ — Մ ՃԻԱ — Մր ԼԹ — Ղ ՃԻԹ — Մ ՃԻԲ

տունն ։ և եթէ
սատանայ ի վեր
անձին իւրոյ յա
րեաւ · և բաժա
նեցաւ · ոչ կա
րէ կալ՝ այլ վախ
ճանեալ է ։
ԼԳ Ոչ ոք կարէ
զկարասի հզօրի
մտեալ ի տուն նո
րա հարկանել
եթէ ոչ նախ զհզօ
րն կապեսցէ
և ապա զտուն նո
րա հարկանիցէ ։
ԼԴ Ամէն ասեմ ձեզ
զի ամ՟ թողցի որ
դւոց մարդկան
մեղք և հայհոյու
թիւք որչափ և
հայհոյեսցեն ։

Մր ԼԴ — Ղ ՃԽԷ — Մ ՃԻԴ

Բայց որ հայհոյ
եսցէ զհոգին սուր
բ ոչ ունիցի թողու
թի յաւիտեան ·
այլ պարտապան
լիցի յաւիտենից
մեղացն ։
Զի ասէին այսն պիղծ
գոյ ի նմա ։
ԼԵ Գան եղբարք
նորա և մայր նո
րա և արտաքոյ
կացեալ յղեցին
և կոչէին զնա ։
Եւ նստէր ժողով
ուրդն շուրջ զնով
աւ նստէր · և իբրև
ասացին ցնա ։ ա
հաւասիկ մայր
քո և եղբարք քո
կան արտաքոյ և

Մր ԼԵ — Ղ ՃՀԲ — Մ ՃԼ

խնդրեն զքեզ։
Պ ատասխանի
ետ նոցա և ասէ.
ո՞վ է իմ մայր կամ
եղբարք։ Հայե
ցեալ շուրջ զիւր
եաւ յաշակերտ
սն զի նստէին։ և
ասէ՝ ահաւասիկ
մայր իմ և եղբարք
իմ. զի որ առնիցէ
զկամս այ. նա է
իմ եղբայր և քոյր
և մայր։
Դ Դ արձեալ
սկս աւ ուսուց
ցա նել առ ծով
եզե րբն։ և խռն
նեցան զնովաւ
ժողովուրդք բա
զումք։ մինչև ի

նաւ մտանել նմա
և նստել ի ծովուն
և ամ ժողովուրդ
քն զծովեզերբն
զ ցամաքն ունէին։
և ուսուցանէր զն
ոսա առակօք
բազում ինչս։
Ե ւ ասէր նց ի
վարդապետութեն
իւրում։
Թ Լ սէք ահաւա
սիկ. ել սերմանօղ
սերմանել։ և եղև
ի սերմանելն ոմն զէ
անկաւ առ ճանա
պարհաւ. և եկն
թռչունք և եկեր
զնա։
Ե ւ այլն անկաւ
յապառաժի ուր

գզ

ոչ գոյր հող բազում
և վաղվաղակի բու
սանէր. քանզի ոչ
գոյր խորութ երկ
րին. և յորժամ
ծագեաց արև՝ ջե
ռաւ: և զի ոչ գոյ
ին արմատք՝ ցամա
քեցան:
Եւ այլն անկան ի
մէջ փշոց. ելին փո
ւշքն և հեղձու
ցին զնա՝ և պտուղ
ոչ ետ:
Եւ այլն անկան
յերկիր բարւոք
և ելեալ աճեցեալ
տայր պտուղ. և
բերէր ընդ միոյ ե
րեսուն. և ընդ մի
ոյ վաթսուն. և
ընդ միոյ հարիւր:
Եւ ասէր որ ու
նիցի ական
ջս լսելոյ
լուիցէ:
Իբրև եղև
առանձինն
Հարցին ցնա որ
զնովաւն էին աշա
կերտօքն հան
դերձ զառակն:
Եւ ասէ ցնոսա
ձեզ՝ տուեալ է գի
տել զխորհուրդս
արքայութեան այ:
լե Եւ այնոցիկ որ ար
տաքինքն են՝ ամ
ենայն առակօք լինի:
զի տեսանելով տե
սցեն՝ և մի տեսցեն
և լսելով լուիցեն

մր	ղ	յ	մ
լե	հէ	ճթ	ճժգ

և մի՛ իմասցեն՝ զի
մի՛ երբէք դարձ
ցին. և թողցի՛ նց
Եւ ասէ ցնս՝ ո՛չ
գիտէք զառակս
զայս՝ և զիա՞րդ
զա̃մ առակսն գի
տիցէք ։
ժը Սերմանէն՝ զը̃
բանն սերմանէ ։
Եւ նոքա են որ առ
ճանապարհ հա̃ւն
ո՛ւր բանն սերմանի ։
յորժամ լսեն զը̃
նա՝ գայ սատանայ
և՞ հանէ̃ զսերմա
նեալն ի սրտոնց ։
Եւ նոքա են որ յա
պառաժին սերմա
նեցան ։ որք յորժ
ամ լուիցեն զբա̃նն
վաղվաղակի խնդ
ութբ̃ ընդունին ։
և զի ո՛չ ունին ար
մատս յանձինս ։
այլ առ ժամանակ
մի են ։ ապա՛ ի հասա
նել նեղութե՛ կամ
հալածանաց վ̃ն
բանին վաղվաղա
կի գայթագղին ։
Իսկ որ ի մէջ փշ
շոցն սերմանեցան
նք̃ են որ երբև լսեն
զբանն ․ և հո՛գք աշ
խարհիս և պատ
րանք մեծութե՛
մտանեն և հեղ
ձուցանեն զբանն
և անպտո̃ղ լինի ։
Եւ նոքա են որ բա
րւոք յերկիրն սեր

մր ղ մ
ժը հը ձէ

մանեցան ։ որք
լուեն զբանն և ըն
դունին ։ և տան
պտուղ ։ ընդ մի
երեսուն ։ և ընդ
մի վաթսուն
և ընդ մի
հարիւր ։
լթ Եւ ասէ ցնոսա
միթէ գայ
ճրագ զի ընդ գրու
անաւ դնիցի ։ կամ
ընդ մահճօք ։
ոչ ապաքէն ի վե
րայ աշտանակի դնիցի ։
խ Զի ոչ ինչ է ինչ ի ծա
ծուկ որ թէ ոչ յայ
տնեսցի ։ և ոչ եղև
ինչ գաղտնի ։ եթէ
ոչ ի յայտ գայցէ
եթէ որ ունիցի ա
կանջս լսելոյ լու
իցէ ։
խա Եւ ասէ ցնոսա. տե
սէք զինչ լսէք ։
և յաւելցի ձեզ ո
րոց լսէք ։ որով
չափով չափէք
նովին չափեսցի
ձեզ ։
խբ Որ ունիցի տա
ցի նմա ։ և որոյ ոչն
ունիցին ։ և զոր
ունին ։ բարձ
ցի ի նմանէ ։
խգ Եւ ասէր
այսպէս
արքայութիւն այ ։
որպէս զի այր մի ար
կանիցէ սեր մա
նիս յերկիր ։ և նն
ջիցէ և յառնիցէ

Մր լթ խ — Ղ ճկգ — Յ լէ

Մր խա խբ խգ — Ղ հ ձ ծ լէ — Յ ճբ ծ

զցայգ և զցերեկ
և սերմանիքն բու
սանիցին· և աճիցեն
և նա ոչ գիտէ· Թէ
երկիր ինքնին բե
րէ զպտուղ։ Նախ
զխոտն· և ապա
զհասկն։ և ապա
զցորեան ատոք
ի հասկին։ Այլ յոր
ժամ տայցէ զպը
տուղ· վաղվաղա
կի առաքէ մանգաղ
զի հասեալ է հու
նձք։
խդ Եւ ասէր· ում
նմանեցուսցուք
զարքայութիւն այ
կամ որով առակաւ
առակեսցուք զնա
որպ հատն մանան

խոյ· որ յորժամ
սերմանիցի յերկրի
փոքրագոյն է քան
զամ սերմանիս որ
են յերկրի· և յոր
ժամ սերմանիցի
բուսանի և լինի
մեծ քան զամ բան
ջար։ և արձակէ
ոստս մեծամեծս
մինչ և բաւական
լինել ընդ հովան
եաւ նր թռչնոց
երկնից բնակել։
խե Եւ այնպիսի առա
կօք խօսէր ընդ
նոսա զբանն· որպէ
կարող լինէին լսել։
և առանց առակի
ոչ ինչ խօսէր ընդ
նոսա ։

մր խդ | ղ ճկէ | մ ճլէ | մր խե

խզ Բայց առանձինն
աշակերտացն
իւրոց մեկնէր
զամ:
Եւ ասէր ցնոսա
յաւուրն յայն
միկ երեւ ընդ եր
եկս լինել. եկայք
անցցուք յայն կո
ղմն:
խէ Թողուն զժողով
ուրդն. և առնուն
զնա նաւաւն հան
դերձ. և այլ և ս
նաւք որէին ընդ
նմա. և լինէր մր
րիկ մեծ հողմոյ
և զալիսն ի նաւն
զեղոյր մինչ գրե
թէ լի իսկ լինել:
և ինքն ննջէր ի հե
ա նաւուն ի վր բա
րձի:
Զարթուցանէ
ին զնա և ասէին
վարդապետ. ոչ
ինչ է քեզ փոյթ
զի կորնչիմք ա՟ա
սիկ:
ժ Եւ զարթուցեալ
սաստեաց հող
մոյն. և ծովուն
ասէ. դադարեա
կարկեաց:
Եւ դադարեաց
հողմն, և եղև խա
ղաղութի մեծ
Եւ ասէ ցնոսա.
ընդէր այդպէս
վատասիրտք էք
չև ևս ունիք հա
ւատս:

մր ղ մ
խզ չ չ
խէ ձգ կթ

ւ երկեան յեր
կիւղ մեծ. և ասէ
ին ցմիմեանս։ ո՞վ
ոք արդեօք իցէ
սա. զի և հողմ և
ծով հնազանդին
սմա։
ԳԵ ւ եկին յայնկոյս
ծովուն յերկիրն
գերգեսացւոց։
ւ ընդ ելանելն
նր ի նաւէ անտի
պատահեաց նմա
այր մի ի գերեզ
մանացն զոր ու
նէր այսպիղծ. ո
րոյ և բնակութի
իւր իսկ ի գերեզ
մանսէր. և ոչ
շղթայիւք ոք ևս
կարէր կապել զնա.

վն բզմ անգամ
ոտնակապօք. և
շղթայիւք կապե
լոյ։ և խզելոյ ինը
մանէ զշղթայսն
և զոտնակապսն
խորտակելոյ։ և
ոչ ոք կարէր պար
տել զնա։ Քանզի
հանապազ զցայգ
և զցերեկ ի գերեզ
մանս և ի լերինս
աղաղակէր և կոծ
էր զանձն իւր քա
րամբք։
Իբրև ետես զյս
ի հեռաստանէ.
ընթացաւ և երկ
իր եպագ նմա. ա
ղաղակեաց ի ձայն
մեծ և ասէ. զի կայ

իմ եւ քո յս̅ որդի
ա̅յ բարձրելոյ. եր
դմնեցուցանեմ
զքեզ յա̅ծ մի տան
ջեր զիս:
ժա Քանզի ասէր ցն
նա. ել այսդ պիղծ
ի մարդոյ այդի:
Եւ հարցանէր
ցնա. թէ զինչ է
անուն քո:
Եւ ասէ ցնա լե
գէոն անունն է իմ.
քանզի բազում
եմք:
Եւ աղաչէին զնա
յոյժ. զի մի առա
քեսցէ զն̅ս̅ ար
տաքս քան զաշ
խարհն:
Եւ անդ էր առ լեր

ամբն երամակ մի
խոզաց արօտա
կան մեծ:
Աղաչէին զնա
ամ̅ դեւքն եւ ասէին
առաքեա զմեզ ի
խոզսն. զի մտցուք
ի նոսա:
Եւ հրամայեաց
նոցա:
Եւ իբրեւ ելին
այսքն պիղծ. մը
տին ի խոզսն: եւ
դիմեաց երամակն
ի դարէ անտի ի
ծովն. էին իբրեւ
երկու հազարք
եւ հեղձնուին ի
ծովուն:
Եւ խոզարածքն
փախեան եւ պատ

մեցին ի քաղաքին
և յագարակս․ և
ելին տեսանել զինչ
եղեւ որ գործեցաւն
Եկին առ յս և տե
սանեն զդիւահ
արն․ զի նստէր զզ
գեցեալ և զգաս
տացեալ․ որ ուն
էր զլէգէովնն։
և զահի հարան։
Պատմեցին
նց որոց տեսեալն
էր թէ զինչ եղև
այսահարին․ և
զինչ վն խոզիցն։
Եւ սկսան աղա
չել զնա՝ գնալ ի
սահմանաց նց։
խը Աղերսէր ի
նմա... աղաչէր

զնա դիւահարն
զի ընդ նմին իցէ։
Եւ յս ոչ ետ նմա
թոյլ․ այլ ասէ ցնա՝
երթ ի տուն քո առ
ընտանիս քո և
պատմեա նց որինչ
միանգամ այ արար
քեզ և ողորմեցաւ
քեզ։
Եւ չոգաւ․ և սկ
սաւ քարոզել ի դե
կապօլեայն զորինչ
արար նմա յս․ և ամե
նեքին զար
մանային։ ԴԳ
Եւ իբրև անց
միւսանգամ
յայն կողմն․ ժողով
եցաւ առ նա ժողով
ուրդ բազմ․ և էր

մը ղ
խը ճդ

առ ծովեզերբն։
ժե ւ ահա՛ մի ի ժո
ղովրդապետացն
գայր՝ որում անուն
էր յայրոս։ իբրև
ետե՛ս զնա. անկա՛
առ ո՛տս նր. աղաչէր
զնա յոյժ և ասէր
թէ դո՛ւստր նորա
մերձ է ի մահ. զի
եկեա՛լ դնիցէ նմա
ձե՛ռն՝ որպ զի ապ
րեսցի և կեցցէ։
ւ յս գնաց ընդ նմ
երթայր և ժողով
ուրդ բազում զհ
հետ նր. և նեղէ
ին զնա։
ժզ ւ կին մի է՛ր ի տե
ռատեսութե ա
րեան զերկոտասա
ամս։ և յո՛յժ վըշ
տացեալ ի բզմ
բժշկաց՝ և ծախ
եա՛լ զինչս իւր
զամ. և չէր ինչ
օգտեա՛լ այլ ևս
առա՛ւել զայրա
ցեա՛լ։
բրև լուա՛ւ զյս
յէ եկն ի մէջ ամ
բոխին յետոյ։ և
բուռն եհար զհ
հանդերձէ նորա
քանզի խորհէր ի
միտ թէ միայն մեր
ձեցայց ի հանդե
րձս նր փրկեցայց։
ւ վաղվաղակի
ցամաքեցա՛ւ աղ
բիւր արեա՛ն նր։
և գիտաց ի մարմնին

իւր թէ բժշկեցաւ
ի տանջանաց ։
Եւ անդէն վաղ
վաղակի գիտաց
յս յանձն իւր զը
զօրութիւն որ ել ի
նմանէ ։
Դարձաւ յամբ
ոխն և ասէ. ո՞ մեր
ձեցաւ ի հանդէ
ր բձսիմ ։
Ասեն ցնա աշ
շակերտքն ։ տե
սանես զխամբոխդ
նեղէ զքեզ. և ա
սես թէ ո՞ մերձե
ցաւ ի հանդերձս
իմ ։
Եւ շուրջ հայէր
տեսանել թէ ո՞
զայն արար ։

Եւ կինն զարհո
րեալ և դողացեալ
վասն որոյ գաղտն
արար ։ քանզի գի
տէր զինչ եղեւն
նմա ։ եկն անկաւ
առաջի նր. և ասաց
զամ իրան ստու
գութ ։
Եւ յս ասէ ցնա
դուստր հաւատք
քո կեցուցին զքեզ
երթ ի խաղաղութի
և եղիջիր ողջ
ի տանջանաց
քոց ։
ԴԴ
Մինչ դեռ
նա զայն խօ
սէր գան ոմանք
ի տանէ ժողովր
դապետին և ասեն

Թէ դուստրն քո
մեռաւ՝ զի՞ եւս
աշխատ առնես
զվարդապետդ ։

սկ յս իբրեւ
լուաւ զբաննա
սացեալ՝ ասէ ցժո
ղովրդապետն՝ մի՛
երկնչիր՝ բայց մի
այն հաւատայ ։

ւ ոչ զոք եթող
ընդ իւր երթալ՝
բայց միայն զպետ
րոս՝ եւ զյակով
բոս՝ եւ զյովհան
նէս՝ զեղբայրն
յակովբայ ։

այ ի տուն ժո
ղովրդապետին
եւ տեսանէ ամբոխ
յոյժ եւ լալականս
եւ աղաղակ յոյժ
եւ մտեալ ի ներքս
ասէ ցնոսա ։ զի խռ
ովեալ էք եւ լայք
մանուկն ոչ է մե
ռեալ այլ ննջէ ։

ւ ծաղր առ
նէին զնա ։

ւ նր հանեալ
արտաքս զամենե
սեան ։ առնու
ընդ իւր զհայր
մանկանն եւ զմայր
եւ զնոսա որ ընդ նը
մայնէին ։ եւ մտա
նէ ուր դնէր մա
նուկն ։ եւ կալեալ
զձեռանէ մանկ
անն ասէ ցնա ։
տալիթա կումի՝
որ թարգմանի

աղջիկ դու քեզ
ասեմ արի ։
Եւ վաղվաղ յա
րեաւ աղջիկն. եւ
գնայր. քանզի էր
ամաց իբրեւ երկո
տասանից. եւ զար
մացան մեծաւ
զարմանալեօք ։
Եւ պատուէր
տայր նոցա յոյժ զի
մի ոք գիտասցէ
զայն. եւ ասաց
տալ նմա ու
տել ։
զ Ել անտի
եկն ի գաւ
առ իւր. եւ երթայ
ին զհետ նորա աշա
կերտքն իւր ։
Եւ եղեւ ի շաբա
թուն սկսաւ ու
սուցանել ի ժողով
րդեանն ։
Եւ բազումք իբրեւ
լսէին զարմանայ
ին ընդ վարդապե
տութիւն նորա եւ ասէ
ին. ուստի՞ է սմա
այս. կամ զինչ իցէ
իմաստութիւն որ
տուեալ է սմա. զի
զօրութիւնք այսպիս
իք ի ձեռաց սորա
լինիցին. ո՞չ սա է
մանուկ հիւսանն.
եւ որդին Մարեմայ
եղբայր Յակոբայ
եւ Յովսեայ. եւ Յու
դայ. եւ Սիմոնի ։
եւ ոչ իցեն քորք դո
րա աստ առ մեզ ։

Ճկ Ղ Ճ Մ
Ծ Ժւ Ծթ Ճխա

ծա Եւ գայթագղէ
ին ի նմա ։
Ասէ ցնոսա յս
ոչէ մարգարէ ա
նարգ ։ բայց եթէ
ի գաւառի իւրում.
և յազգատոհմի, և
ի տան իւրում ։
Եւ ոչ կարէր անդ
և ոչ մի ինչ զօ
րութիւն առնել ։
Բայց սակաւ
հիւանդաց ձե
ռն եդեալ բժշ
կեր զնոսա ։
Եւ զարմանայր
վասն անհաւա
տութեան
նոցա ։
գլ Եւ շրջէր
շուրջ
զգիւղաւրայքն . և

ուսուցանէր ։
ծբ Եւ կոչեաց
առ ինքն զերկո
տասանսն . և սկս
աւ առաքել զնոսա
երկուս երկուս ։
և տայր նոցա իշխա
նութիւն ի վերայ այսոց
պղծոց ։
ծգ Եւ պատուիրեաց
նոցա զի մի ինչ բարձ
ցեն ի ճանապարհ
բայց միայն գաւա
զան ։ մի պարկ .
մի հաց . մի պղղ
ինձ ի գօտիս ։
այլ ագանել հո
ղաթափս ։ և մի
զգենուցուք ասէ
երկուս պարե
գօտս ։

մր ծա ծբ — ղ ի ճկթ — յ լէ — մ ճոբ հղ — Ը — մր ծգ — ղ ճէ·ճճ — մ ճբ

ծդ ւ ասէր ցնոսա՝
յոր տուն մտա-
նիցէք անդէն աւ-
թեվանս կալջիք
մինչեւ ելանիցէք
անտի ։
ծե ւ որոց ոչ ընկալ-
ցին զձեզ՝ յորժամ
ելանիցէք անտի
թօթափեսջիք զը
փոշի ոտից ձերոց
ի վկայութիւն նոցա ։
ծզ ւ ելեալ քարո-
զէին զի ապաշխա-
րհեսցեն․ եւ դեւս
բազում հանէին․ եւ
աւծանէին իւղով
զբազում հիւա-
նդս եւ բժշկէ-
ին զնոսա ։

ծէ Եւ լուաւ ար-
քայ հերով-
դէս՝ քանզի յայտ-
նի եղեւ անուն նր։
եւ ասէր՝ թէ յով-
հաննէս մկրտիչ
յարեաւ ի մեռել-
ոց՝ եւ վասն այնորիկ
զաւրութիւնք լինին
նովաւ ։
ծը յլք ասէին եթէ
եղիայ է ։
ւ այլքն թէ
մարգարէ է՝ կամ
թէ իբրեւ զմի ի մա-
րգարէից ։
բրեւ լուաւ հե-
րովդէս ասէ՝ զո-
րյես զգլուխն
հատի զյովհան-
նու․ սա է նա յա-

մր	ղ	մ		մր	ղ
ծդ	ճէ ճժա	ճդ	Թ	ծէ	ղ
ծե	ճժթ	ճկզ		ծը	ղ
ծզ					

րեաւ ի մեռելոց ։
ծթ Զի ինքն Հերովդ
դէս առաքեաց
կալաւ զՅովհան
նէս և կապեաց
զնա և եդ ի բան
տի վասն Հերովդի
այ կնոջ Փիլիպ
պոսի եղբօր իւր
զի նա կին արար
զ զնա ։
կ Քանզի ասէր
յովհաննէս ցՀե
րովդէս. թէ ոչ է
օրէն քեզ ունել
զկին եղբօր քո ։
Եւ Հերովդիա ո
խացեալ էր ընդ
նմա. և կամէր սպ
անանել զնա և
ոչ կարէր ։

Զի Հերովդէս
երկնչէր ի Յովհա
ննէ. քանզի գի
տէր զնա այր ար
դար և սուրբ ։ և պա
հէր զնա ։ և լու
եալ ի նմանէ բազ
ում ինչ առնէր. և քա
ղցրութեամբ լսէր նմա ։
րև աւուրն մի
նէր պարապոյ
յորժամ ընթրիս
տայր Հերովդէս
յաւուր ծննդոց
իւրոց նախարա
րաց իւրոց և հա
զարապետաց և
մեծամեծաց. Գա
լիլեացւոց ։ և ի մը
տանել դստերն
Հերովդիա և կա

մր	ղ	մ
ծթ	ժբ	ճխդ
կ		ճխե

քաւելն· հաճոյ
եղեւ հերովդի եւ
բազմականացն:
Ասէ թագաւ
որն ցաղջիկն·
խնդրեա՛ յինէն
զորինչ կամիս եւ
տաց քեզ· եւ երդ
ուաւ նմա բազում
անգամ· թէ զոր
ինչ խնդրեսցես
դու յինէն
տաց քեզ մինչեւ
ցկէս թագաւոր
ութեան իմոյ:
Նա ելեալ ասէ
ցմայր իւր· զինչ
խնդրեցից:
Եւ նա ասէ զգլ
ուխն յովհան
նու մկրտչին:

Եւ տրտմեցաւ
յոյժ թագաւորն
այլ վասն երդմանցն
եւ կոչնականացն
ոչ կամեցաւ եցոյց
անարգել զնա: եւ
առաքեաց վաղվա
ղակի թագաւորն
դահիճ· եւ հրա
մայեաց բերել զ
գլուխն նորա:
Եւ չոգաւ գլխա
տեաց զնա ի բան
տին· եւ եբեր զգլ
ուխն նորա ի սկուտեղ
եւ ետ ցաղջիկն
եւ աղջիկն· տար
աւ ետ մօր իւրում:
Եւ իբրեւ լուան ա
շակերտքն նորա
եկին բարձին զմ

մարմինն և եդին
ի գերեզմանի·
Ժողովեցան
առաքեալ
քն առ յս· և պատ
մեցին նմ զամենայն
զոր արարին և զոր
ուսուցին:
ԿԲ Եւ ասէ ցնոսա յս
եկայք դուք առ
անձինն յանապատ
տեղի և հանգի
ջիք սակաւիկ մի:
Զի էին բազումք
որ երթային և
գային· և հաց ան
գամ չժամանէին
ուտել:
ԿԴ Եւ գնացին նաւ
ու յանապատ տե
ղի առանձինն:

մր	ղ	յ	մ
կա	ղա	〃	〃
կբ	ղա	〃	〃
կդ	ղբ	խէ	ճե

Եւ տեսին զնոսա
զի երթային· և զ
գացին բզմք· և
հետի յամ քաղաք
աց խուռն ընթա
նային անդր· և մեր
ձենային առ նոսա:
Եւ ելեալ ետես
ամբոխ բզմ և գ
թացաւ ի նոսա· զի
էին իբրև ոչխարք
որոց ոչ իցէ հովիւ:
Սկսաւ ուսու
ցանել զնոսա յոյժ:
ԿԵ Եւ իբրև բազում
ժամ եղև· մատու
ցեալ աշակերտքն
ասէին· տեղիս ա
նապատ է· մինչ
դեռ ժմ ուր կայ
արձակեա զժող

մր	ղ	յ	մ
կե	ղթ	խթ	ճխէ

ովուրդսդ· զի երթեալ շուրջ յագարակս եւ ի գեօղս· գնեսցեն իւրեանց զինչ ուտիցեն· զի աստ ուտել ինչ ոչ ունին:

Նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնս· տուք դուք դոցա ուտել:

Ասեն ցնա· երթիցուք գնեսցուք երկերիւր դահեկանի հաց եւ տացուք դոցա ուտել:

Եւ ասէ ցնս· քանի նկանակ ունիք· երթայք տեսէք:

Իբրեւ գիտացին ասեն ցնա· հինգ եւ երկուս ձկունս:

Եւ հրամայեաց նց բազմել երախանս երախանս ի վր դալար խոտոյ: եւ բազմեցան դասք դասք ըստ հարիւր եւ ըստ յիսուն

Եւ առեալ զհինգ նկանակն· եւ զերկուս ձկունսն հայեցաւ յերկինս օհնեաց մանրեաց զնկանակն եւ ետ ցաշակերտան զի արկցեն նց եւ զերկուս ձկունս բաշխեաց ամենեցուն:

Կերան եւ յագեցան· եւ բարձին

զնշխարան երկո
տասան սակառի
լի. եւ ի ձկանց ան
տի. Եւ էին որ կերե
ալն իբրեւ արք
հինգ հա
զար։
է Եւ նոյն ժա
մայն ծեպե
աց զաշակերտ
սն մտանել ի նաւ
եւ յառաջագոյն
քան զնա եր
թալ յայն կոյս՝ ի
բեթսայիդա մինչ
ինքն զժողովու
րդն արձակիցէ։
Եւ հրաժարե
ալ ի նոցանէ եւ ի
լեառն. եւ կալ
յաղօթս։

Եւ իբրեւ երեկոյ
եղեւ էր նաւն ի
մէջ ծովուն՝ եւ
ինքն ի ցամաքի։
Եւ ետես զնոսա
հողմակոծեալս
ի վարելն զի էր
հողմն ընդդէմ նոցա
եւ զչորրորդ պա
հու գիշերոյն գայ
առ նոսա գնալով
ի վր̃ ծովուն. եւ
կամէր զանց առ
նել զնոքօք։
Նոքա իբրեւ տե
սին զնա գնայր ի վր̃
ծովուն. համարե
ցան թէ առ ա
չաք ինչ. լինիցի
եւ զաղաղակ բար
ձին։ Քանզի ամե

նչէեան տեսին
զնա եւ խռովեցին:
ւնա անդէն
փաղփաղակի խօ
սեցաւ ընդ նոսա
եւ ասէ: քաջալե
րացարուք· եսեմ
մի՛ երկնչիք:
ւել ի նաւն առ
նոսա· եւ դադարեաց
հողմն:
ւառաւել եւս
յիմարեալ էին ի
միտս իւրեանց եւ
զարմանային յոյժ
քանզի ի վեր հա
ցին ոչ իմացան
զի էր սիրտ նոցա
թմբրեալ:
ւ իբրեւ անց
եալ կոյս՝ եկին
յերկիրն գենեսա
րեթ:
ւ իբրեւ ելին ի
նաւէ անտի՝ իսկ
եւ իսկ ծանեան զն
նա արք տեղւոյն
այնորիկ: եւ ընթա
ցեալ այսր՝ անդր
ընդ ամ գաւառն՝
սկսան մահճաք
բերել զհիւանդս
որ լսէին թէ անդ
իցէ:
ւուր մտանէր
ի գեօղս՝ կամ ի քա
ղաքս· կամ յագա
րակս: ի հրապա
րակս դնէին զախ
տաժետս: եւ աղա
չէին զնա զի գոնէ
ի քղանցս հանդե

րձից նո՛ր մերձենայ
ցէն. եւ որ միա՛ն
գամ մերձե
ցան փրկե
ցան:
կը Եժողովեցա՛ն
առ նա՛ փարիսա
ցիքն. եւ ոմանք
ի դպրացն որ եկե
ալ էին յէմէ. եւ
տեսեալ զոմանս
յաշակերտաց ան
տի. զի խառնակ
ձեռօ՛ք այսինքն
անլուայ ուտէին
հաց՝ բամբասեցին:
Զի փարիսեցիքն
եւ ամ՛ Հրեայք. ե
թէ ոչ բռնաւոր
լուանան զձեռս՝
հաց ոչ ուտեն:

քանզի ունին զա՛ւ
անդութի՛ ծերոցն
եւ ի հրապարակէ
մտեա՛լ. եթէ ոչ
նախ մկրտեցեն.
ոչ ուտեն:
Եւ այլ՛ են բազում
զոր ընկալան ու
նել՝ մկրտութի՛ս
բաժակաց. եւ ս՛տ
ամանաց. եւ պղ
նձեա՛ց եւ մահ
ճաց:
կթ Ապա՛ հարցան
էն զնա փարիսե
ցիքն եւ դպիրք.
եթէ ընդէ՛ր աշա
կերտքն քո ոչ գն
ան ըստ ա՛ւան
դութե՛ ծերոցն.
այլ խառնա՛կ ձե

մբ
կը

մ
կթ

մ
ճծդ

որք հաց ուտե̃ն:
Ղ, ապաստանեա
նի ետ և ասէ ցնա
թէ բարիոք մար
գարեացաւ եսայ
ի՛ վա̃ն ձեր կեղ
ծաւորաց՝ որպէ̃ս
ասաց։ Ժողովո.
վրդս այս շրթա
մբք մեծարէ զիս
և սիրտք նոցա հե
ռացեալ ի բացեա̃
են յինէն․ զուր
պաշտեն զիս՝ ու
սուցանեն վար
դապետութիւ̃ն
զմարդկան պատ
ուիրեանս:
Թողէ̃լ զպատ
ուիրանն ա̃յ․ ու
նիք զմարդկան
աւանդութիս:
Եւ ասէ ցնա̃՝ բա
րիոք խոտէք զը
պատուիրանն ա̃յ
զի զձեր աւանդու
թիւն հաստատի
ցէք:
Զի մովսէս ասէ
պատուեա զհայր
քո և զմայր։ Եւ որ
չարախօսեսցէ զը
հայրէ կամ զմա̃յ
րէ՝ մահու վախ
ճանեսցի:
Եւ դուք ասէք՝
եթէ ոք ասիցէ
ց հայր կամ ցմայր
կորբան․ որէ պա
տարագ զոր յինէն
աւգտեսցիս։ Եւ ոչ
և ստայք թողլ նմ̃:

ել

չառնել ինչ հօրն
կամ մօր։ և ա
նարգէք զբանն այ
ձերով աւանդու
թբն․ զոր աւանդե
ցէք։ և բզմ ինչ այլ
որ այսմ նմանէ
առնէք։
Կոչեցեալ առ
ինքն զամ ժողով
ուրդն՝ ասէ ցնոսա
լուարուք ինձ ա
մենեքեան և ի
մացարուք։ ոչ ինչ
արտաքուստ ի
մարդ մտեալ՝ է
թէ կարիցէ պղ
ծել զնա։
այլ որ ելանէ ի
նմանէ․ այն է որ
պղծէ զմարդն։

որ ունիցի ակա
նջս լսելոյ
լուիցէ։
Հ Եւ իբրև ե
մուտ ի տուն
յամբոխէն անտի
հարցանէին ցնա
աշ աշկերտքն վն
առակին։
Ասէ ցնոսա
այդպէս և դուք
անմիտք էք։ ոչ
իմանայք եթէ
ամ որ արտաքու
ստ ի ներքս մտա
նէ ի մարդ․ ոչ կա
րէ զնա պղծել։
զի ոչ եթէ ի սիր
տն մտանէ՝ այլ
յորովայն։ և ար
տաքս ելանէ․ և

մր
հ

եւ սրբէ զամ կե-
րակուրսն :
Տեսանե՞ր թէ որ
ինչ ի մարդոյն ե-
լանէ՞ այն պղծէ
զմարդ : զի ի ներ
քուստ ի սրտէ
մարդկան խոր
հուրդք չարութե
ելանեն : Շնութիւնք
պոռնկութիւնք :
գողութիւնք : սպա
նութիւնք : ագահ
ութիւնք : չարու
թիւնք : նենգութիւնք
գիջութիւնք : չար
ակնութիւն : հայ
հոյութիւն : ամբար
տաւանութիւն :
անզգամութիւն :
այս ամ չարիք ի
ներքուստ ելանեն
եւ պղծեն զմարդ :
Եւ անտի յարու
ցեալ եկն ի սահ
մանս տիւրոսի եւ
սիդոնի : եւ մտեալ
ի տուն ոչ ումեք
կամէր յայտնել :
Եւ ոչ կարաց ծա
ծկել :
Լուաւ կին մի
զնմանէ որոյ դու
ստր իւր նեղեալ
էր յայսոյ պղծոյ :
էկն անկաւ առա
ջի նր : եւ կինն էր
հեթանոս փիւն
իկ ասորի յազգէ
եւ աղաչէր զնա
զի զդեւն հանցէ
ի դստերէ նորա :

Եւ յս̃ ասէ ցնա
Թոյլ տուր· նախ
յագեսցին ման
կունք· զի ոչ է բա
րւոք առնուլ զհ
աց մանկանց եւ
արկանել շանց։
Նա պատասխա
նի ետ եւ ասէ· այո
եւ շունք ի փշրա
նաց սեղանոյ ման
կանցն կերակրին
Եւ ասէ ցնա վս̃
այդր բանի երթ
ել դեւն ի դստերէ
քումմէ։
Գնաց ի տուն
իւր եւ եգիտ ել
եալ զդեւն եւ զդու
ստրն զի անկեալ
դնէր ի մահիճս։

Հ Դարձեալ ելեալ ի
սահմանացն
Տիւրոսի եւ Սիդո
նի· եւ եկն ի ծով
եզրն Գալիլեաց
ւոց ի մէջ սահ մա
նացն Դեկապօ
լեան։
Է Եւ բերեն առ նա
նր̃ խուլ մի եւ հա
մր· եւ աղաչէին
զի ձեռն դիցէ ի
վր̃ նորա։
Եւ առեալ զնա
մեկուսի յամբո
խէ անտի· արկ
զմատունս իւր
ընդ ականջս նր̃·
եւ եթուք անդր· եւ
կալաւ զլեզուէ

նորա հայեցաւ
յերկինս հոգւոց
եհան եւ ասէ՝ եփ
փաթա՝ որ է բա֊
ցիր. եւ նոյնժամ
այն բացան լսե֊
լիք նորա. եւ լուծան
կապանք լեզուի
նորա եւ խօսէր
ուղիղ.
Պատուիրեաց
նոցա զի մի ումեք
ասիցեն.
հգ Որչափ նոցա
պատուիրէր նոցա.
նոքա եւս առաւել
քարոզէին. եւ եւս
քան զեւս զարմա֊
նային եւ ասէին.
Զամենայն բարւ
ոք գործեաց.

զի խուլս լսել տայ
եւ համերց խօ֊
սել.
Յաւուրսն
յայնոսիկ
դարձեալ ժողո֊
վուրդ բազմէր. եւ
ոչ ինչ ունէին ու֊
տել. կոչեաց զա֊
շակերտսն իւր եւ
ասէ ցնոսա. գթամ
ես ի վերայ ժողովրդ
եանդ՝ զի արդ ե֊
րեք աւուրք են
մինչ առ իս են. եւ
ոչ ունին զինչ ու֊
տիցեն. եւ եթէ
արձակեմ զդոսա
նօթիս ի տունս
իւրեանց, նքթի
ցեն ի ճանապար

մր հգ   Հ ճ   մր հդ   մ ճկ

հի ։ զի ոմանք ՚ի
դողման ՚ի հեռաս
տանէ եկեղեցւոյն ։
Պատասխանի
է տուն նմա աշա
կերտքն նր՟՝ ուս
տի՛ կարես յագե
ցուցանել զդոսա
հացիւ յանապա
տի աստ ։ ~~
Եւ հարցանէր
զնոսա․ քանի՛ նկա
նակ հաց ունէ՛ք
և նք՟ ասեն եօթն ։
Եւ հրամայեաց
ժողովրդեանն բա
զմել ՚ի վր՟ երկրի ։
և առեալ զեօթն
նկանակն ։ գոհա
ցաւ եբեկ և ետ՟ր
ցաշակերտսն ։ զի

արկցեն ։ և ար
կին առաջի ժող
ովրդեանն ։ և ձը
կունս սակա՛ւ ու
նէին ։ և զայն և ս
՟օրհնեաց և հրա
մայեաց արկանել ։
Կերան և յագե
ց ան՝ և բարձին
զնշխարս կոտորո
ցն եօթն զամ
բիղ ։
Եւ էին որք կե
րանն իբրև չորք
հազարք․ և ար
ձակեաց զն՟
նոսա ։
Եւ նոյն ժա
մայն մտեա՟լ
՚ի նաւ․ համերձ
աշակերտաւքն

եկն ի սահմանս
դաղմանութեա:
ՀԵ Ելին փարիսե
ցիքն և սկսան
վիճել ընդ նմա
և խնդրէին ի նմա
նէ նշան յերկն
ից. փորձելով զն
նա:
ՀԶ Եւ հառաչեաց ի
հոգի իւր և ասէ.
զի՞է զի ազգս այս
նշան խնդրէ: ա
մէն ասեմ ձեզ.
թէ տացի նշան
ազգիս այսմիկ:
Եւ թողեալ զնոսա դար
ձեալ եմուտ ի նաւ:
Եւ գնաց յայնկոյս:
Եւ մոռացան
հաց բառնալ:

բայց միայն մի նկ
կանակ ունէին
ընդ ինքեանս ի
նաւին:
ՀԷ Եւ պատուիրէր
նոցա և ասէր զգոյշ
լերուք ի խմորոյ
անտի փարիսեցւո
ց. և ի խմորոյ հե
րովդիանոսաց:
ՀԸ Եւ խորհէին ընդ
միմեանս և ասէին
թէ զի հաց ոչ ու
նիմք:
Եւ գիտաց յս և ա
սէ ցնոսա. զի՞ խոր
հիք ի սիրտս ձեր
թէ հաց ոչ ունիմք.
տակաւին չիմա
նայք և ոչ յիշէք

մր ՀԵ ՀԶ — Մ ԻԴ. ԾԴ — Մ ՃԿԱ ՃԿԲ ՃԿԴ
մր ՀԷ ՀԸ — Ղ ՃԻԴ — Մ ՃԿԶ ՃԿԵ

ապ։ շուղթի ունի
զսիրտս ձեր։ Աչք
գոն՝ եւ ոչ տեսա
նէք։ ականջք են
եւ ոչ լսէք. եւ ոչ
իմանայք տակա
ւին եւ ոչ յիշէք՝ յոր
ժամ զհինգ նկա
նակն ի հինգ հա
զարսն. եւ քանի
սակառի բարձէք
զկոտորոցն լի։
Ասեն երկոտա
սան։
Եւ յորժամ զեւ
թն նկանակն ի
չորս հազարսն.
եւ քանի զամբիղ լի
բարձէք զկոտո
րոցն։
Եւ նոքա ասեն՝
եւթն
Եւ ասէ ցնոսա՝
իսկ զիարդ ոչ ի
մանայք։
հթ Գան ի Բեթսայի
իգ դայ. եւ ածեն ա
ռաջի նր կոյր մի
եւ աղաչէին զնա՝
զի մերձեսցի ի նա
Կալեալ զձե
ռանէ կուրին. ե
հան արտաքոյ
շինին. եթուք
յաչս նր. եւ ձեռն
եդ ի վր նր։ եւ հար
ցանէր ցնա՝ թէ
տեսանիցէ ինչ։
Հայեցաւ եւ ասէր
տեսանեմ զմար
դիկս զի շրջին
իբրեւ զծառս։

մր
հթ

Դարձեալ եդ
ձեռս ի վերայ աչաց
նր. երաց և սա տե
սանէր. ողջա
ցաւ և տեսանէր
զամ համարձակ.
Արձակեաց զնա
ի տուն իւր և
ասէ. ի շէնդ մի
մտանիցես. այլ
երթ ի տունքո. և
յորժամ ի շէնն
մտանիցես. մի ու
մեք ասա
ցես ի շի
նին.
[ձա] Ել յս ա
շակերտօքն հան
դերձ ի շէնս կեսա
րեա փիլիպպեա.
[իդ] Ի ճանապար
հին հարցանէր
ցաշակերտսն և ա
սէր. զո՞ ասեն ա
սեն զինէն մարդիկ
Թէ իցեմ.
Նոքա ետուն պա
տասխանի և ասեն
զյովհաննէս մկ
րտիչ. և այլք զե
ղիա. և այլք զմի ոք
ի մարգարէիցանուի.
Ասէ ցնոսա. իսկ
դուք զո՞ ասէք
ասէք զինէն Թէ
իցեմ.
Պատասխանի
ետ պետրոս և
ասէ ցնա. դու ես
քս.
Սաստեաց ի
նոսա զի մի ումեք

մր ձ — ղ ղէ — ժ ժե. հդ — մ ձկդ
մր ձա — ղ ղէ. մղ — մ ձկը

ասեցեն զնմանէ:
Եւ սկսաւ ուսու
ցանել զնոսա. թէ
պարտ է որդւոյ
մարդոյ բազում
չարչարանս ընդունել
և յանարգել յերի
ցանց՝ և ի քահա
նայապետից և ի
դպրաց: և սպան
նել. և յետ երից աւ
ուր յառնել:
Համարձակ
զբանն խօսէր:
ձբ Առեալ զնա
մեկուսի պետրոս
ի սկսաւ սաստել
նմա:
Նա դարձաւ
եւ ետես զաշակեր
տսն. սաստեաց

պետրոսի և ասէ
երթ յետս իմ սա
տանայ: զի ոչ խո
րհիս դու զաստուծ
այլ զմարդկանն:
ձգ Եւ կոչեցեալ
առ ինքն զժողով
ուրդն աշակերտօ
քն հանդերձ
ասէ ցնոսա. Եթէ
ոք կամի գալ զհետ
իմ. ուրասցի
զանձն իւր և բար
ձցէ զխաչ իւր. և
եկեսցէ զհետ իմ:
Զի որ կամիցի
ապրեցուցանել
զանձն իւր՝ կոր
ուսցէ զնա:
Եւ որ կորուսցէ
զանձն իւր վասն

Մր ձբ — Մ ճկթ

Մր ձգ — Ղ ղզ — Մ ճհ

աւետարանին.
ապրեցուսցէ զնա
Զինչ աւգուտ է
մարդոյ՝ եթէ զաշ
խարհս ամենայն շա
հեսցի. և զանձն
իւր տուժեսցէ։
Քանզի զի՞նչ տա
ցէ մարդ փոխա
նակ անձին իւրոյ։
Զի որ կամիցի ա
պրեցուցանել զա
նձն իւր. կորուս
ցէ զնա։
Եւ որ կորուսցէ
զանձն իւր վասն
ճդ Զի որ ոք ամօթ
համարեսցի զիս
և զբանս իմ. ի շը
նացող և՛ ի մեղաւոր
ազգիս այսմիկ։

և որդի մարդոյ
յամաւթ արասցէ
զնա յորժամ եկե
ցէ փառաւք հօր
իւրոյ՝ և հրեշտա
կաց սրբոց։
ճե Եւ ասէ ցնոսա՝
ամէն ասեմ ձեզ՝
զի են ոմանք ի սո
ցանէ՝ որ աստ
կան՝ որք մի՛ ճա
շակեսցեն զմահ
մինչև տեսցեն
զարքայութի
այ եկեալ զօ
րութ։
Եւ յետ վեց
աւուր՝ առ
նու ընդ իւր յս զ
պետրոս՝ և զյա
կովբոս. և զյով

Մ ճդ   Ղ ղէ-ճխզ   Մ ղդ

Մր ճե   Ղ ղը   Մ ճհե

հաննէս. և հա
նէ զնոսա ի լեռն
մի բարձր առան
ձինն։ և այլակե
րպ եղև առա
ջի նոցա։ և ձորձք
նորա եղեն սպիտակ
փայլուն յոյժ. որ
պէս թափիչք եր
կրի ոչ կարեն այն
պէս սպիտակա
ցուցանել։
Եւ երևեցան նոցա
եղիա մովսիսիւ
հանդերձ։ և խօ
սէին ընդ յի։
Պատասխանի
ետ պետրոս և
ասէ ցյս։ ռաբբի
բարւոք է մեզ աստ
լինել. և արասցուք
երիս տաղաւարս։
մի քեզ. և մի մով
սէսի. և մի եղիայի։
քանզի ոչ գիտէր
զինչ խաւսէր.
զի զարհուրեալ
էին։
Եւ եղև ամպ մի
հովանի ի վր նց։
ձայն եղև յամպոյ
անտի և ասէ. դա
է որդի իմ սիրե
լի. դմա լուարուք։
Յանկարծա
կի հայեցեալ այ
սր անդր. ոչ ևս
ուրեք զոք տեսին
բայց միայն զյս
ընդ իւրեանս։
Եւ մինչ դեռ
իջանէին ի լեռ

նէ անտի · պատու
իրեաց նց՟ և ասէ՝
եղիա նախ : զի մի
ումեք պատմես
ցեն զոր տեսին
մինչեւ որդի մար
դոյ ի մեռելոց յա
րիցէ :
ձզ Ի զբանն ի
միտ ունէին · և
խնդրէին ընդ մի
մեանս թէ զինչ
իցէ ի մեռելոցն
յառնել :
ձէ Հարցին զնա և
ա սեն · զինչ է
այն զոր դպիրքն
ասեն · թէ նախ
եղիայի պարտ է
գալ :
Եւ պատասխանի
ետ նց՟ և ասէ
եղիա նախ եկեալ
յարդարեսցէ զամ
եւ զիարդ գրեալ է
զորդւոյ մարդոյ ·
զի բզ՟մ ինչ չար
չարեսցի և անարգո
նեսցի :
Այլ ասեմ ձեզ
եթէ եղիա եկն · և
արարին ընդ նմա
զինչ և կամեցան
որպէս և գրեալ
է վասն
նորա :
ձը Եւ եկեալ առ
աշակերտսն · ետե
սին ամբոխ շուրջ
զնոքօք · և զդպ
պիրսն զի վիճէին
ընդ նոսա :

մը
ձզ
ձէ

մ
ջհգ

մը
ձը

Եւ փաղփաղփակի
ամ ժողովուրդն
իբրև տեսին զնա
զարմացան. և
ընդ յառաջ ընթա
ցեալ ողջոյն տայ
ին նմա.
Եւ եհարց ցնոսա
թէ զինչ վիճէիք
ընդ նոսա.
ՃԹ Պատասխանի
ետ մի ոմն ի ժո
ղովրդենէն և ասէ
վարդապետ. ա
ծի զորդի իմ առ
քեզ զոր ունի այս
համր. և ուր հա
սանէ զարկուցա
նէ զնա և փրփրէ
և կրճտէ զատա
մունս իւր և ցամաք
ի. և ասացի ցա
շակերտսն քո զի
հանցեն. և ոչ կա
րացին հանել զնա.
Պատասխանի
ետ նոցա և ասէ.
ով ազգ ան հաւ
ատ. մինչև յերբ
իցեմ ընդ ձեզ.
մինչև ցերբ ան
սայցեմ ձեզ. ա
ծէք զնա առ իս.
Եւ ածին զնա
առ նա.
Իբրև ետես զնա
այսն վաղվաղա
կի շարժեաց զնա
նա. և անկեալ յեր
կիր թաւալէր
և փրփրէր.
Եհարց ցհայրն

Մր ՃԹ
Ղ ՃՂԹ
Մ ՃՀԴ

նոր և ասէ՝ քանի՛
ժամանակք էն յոր
մէ հետէ այդ ե
ղև դմա:
Եւ նա ասէ. ի
մանկութենէ:
բազում անգամ
ի հուր արկանէ
զդա և ի ջուր.
զի կորուսցէ զդ
դա: արդ եթէ
կարող ինչ ես՝ օգ
նեա մեզ. գթ
թացեալ ի վերայ
մեր:
Յս̄ ասէ ցնա
ասացեր թէ կա
րող ես: ամ̄ ինչ
հնարաւոր է այնմ
որ հաւատայ:
Եւ վաղվաղակի
աղաղակեաց հայր
մանկանն և ասէ
հաւատամ. օգ
նեա անհաւատու
թեան իմում:
Իբրև ետես յս̄
թէ կուտի ժողո
վուրդն ի վր̄: սաս
տեաց այսոյն և
ասէ. համր և
խուլ այս՝ ես տամ
քեզ հրաման ել ի
դմանէ: և այլ ես
մի մտանիցես ի
դա:
Եւ աղաղակեաց
յոյժ. և զարկեաց
զնա և ել: և եղև
պատանեակն իբ
րև զմեռեալ. մին
չև բազմացն ասե

սել թէ մեռաւ։
Յս կալաւ զ
ձեռանէ նր. յա
րոյց զնա եւ կանգ
նեցաւ։
ղ Եւ իբրեւ եմուտ
նա ի տուն՝ աշա
կերտքն առան
ձինն հարցին զ
նա՝ մեք ընդէ՞ր ոչ
կարացաք հանել
զնա։
ղա Ասէ ցնոսա՝
այդ ազգ ոչ իւիք
ելանէ եթէ ոչ
պահովք եւ
աղօթ
իւք։
ղգ Եւ անտի ելե
ալ անցանէին՝ առ
գալիլեացովք. եւ
ոչ կամէր եթէ ոք
գիտասցէ. քան
զի ուսուցանէր
զաշակերտսն իւր
եւ ասէր ցնոսա.
թէ որդի մարդոյ
մատնելոց է ի ձե
ռս մարդկան. եւ
սպանցեն զնա.
եւ իբրեւ սպանցի
յերիր աւուր յա
րիցէ։
Եւ նոքա ոչ գիտէ
ին զբանն. եւ երկն
չէին հարցանել
զնա։
ղբ Եկն ի կափառ
նայում։ Եւ իբրեւ
եմուտ ի տունն՝ հար
ցանէր զնոսա զինչ
վիճէիք ընդ ճանա

մր ղ ղա ղէ | ղ ծա | մ ծհղ | Թ | մր ղգ

պարհ այն ընդ
մի մեանս ։
Նոքա լռեալ լի
նէին ։
ղբ ւէ Զի ընդ մի
մեանս վիճէին
ի ճանապարհին
թէ ո՞վ մեծ իցէ ։
Եւ իբրեւ նստաւ
կոչեաց զերկոտա
սանսն եւ ասէ ՝
ցնոսա ։ Եթէ ոք կա
մի առաջին լինել
եղիցի ամենեցուն
կրտսեր ՝ եւ ամե
նեցուն պաշտօ
նեայ ։
Եւ առեալ մա
նուկ մի կացոյց
ի մէջ նոցա ՝ եւ ընկա
լեալ զնա ի գիրկս

իւր ասէ ցնոսա ։
որ մի անգամ յայս
պիսի մանկտոյ
ընկալցի յանուն
իմ ՝ զիս ընդունի ։
ղէ Եւ որ զիսն ընդու
նիցի ՝ ոչ զիս ընդու
նի ՝ այլ զայն որ
առաքեացն զիս ։
ղզ Պատասխանի
ետ նմա յովհան
նէս եւ ասէ ՝ վար
դապետ ՝ տեսաք
զոմն զի յանուն
քո դեւս հանէր
եւ զմեր կնի ոչ շըր
ջէր եւ արգելաք
զնա ։
Եւ նա ասէ ՝ մի
արգելուք զնա ՝ զի
ոչ ոք է որ արասցէ

մտ ղդ · ղ ճբ. մհշ ժէ · մ ճհռ · [illegible] · մտ ղէ ղզ · ղ ճժզ ճզ · յ ճժա · մ ղզ

զաւրութիւն յանուն իմ. և կարիցէ հայհոյել զիս. զի որ ոչն է ընդդէմ հակառակ ի մեր կողմն է:

ՂԵ Որ արբուսցէ ձեզ ջուր բաժակաւ յանուն այսորիկ եթէ Քրիստոսի էք. ամէն ասեմ ձեզ մի կորուսցէ զվարձս իւր:

ՂԶ Եւ որ գայթագղեցուսցէ զմի ի փոքրկանց յայսցանէ որ հաւատան յիս. լաւ էր նմա առաւել. եթէ արկանէր ընդ պարանոցն նորա երկան իշոյ և ընկենոյր ի ծով:

ՂԷ Եւ եթէ գայթագղեցուսցէ զքեզ ձեռն քո. հատ. ընկեա ի քէն. զի լաւ է քեզ խեղ ի կեանս յաւիտենից մտանել. քան երկուս ձեռս ունել և երթալ ի գեհեն ի հուրն անշէջ:

ՂԸ Եւ եթէ ոտն քո գայթագղեցուսցէ զքեզ. հատ ընկեա ի քէն. լաւ է քեզ կաղ մտանել ի կեանս. քան երկուս ոտս

մր ղե ղզ · հ ձղե · մ ձհթ · մր ղթ ձ · մ ձձ ձձ

ունել՝ և անկան
ել ի՛ գեհեն ։
Ճա Եւ եթէ ակն քո
գայթագղեցու
ցէ զքեզ․ հան
զնա ի բաց՝ լա՛ւ
իցէ քեզ միով
ակամբ մտանել
յարքայութիւն այ
քան երկուս աչս
ունել՝ և անկան
ել ի գեհեն ։
Ուր որդնն նց ոչ
մեռանի․ և հուրն
ոչ շիջանի ։ զի
ամ ինչ հրով
յաղեսցի ։
Ճբ Բարւոք է աղ՝
և եթէ աղն ան
համեսցի․ իւ
համեսցի ։

մբ Ճա Ճբ — ղ ՃՃե — մ ՃՃ

Արդ դուք կալա
րուք յանձինս
ձեր զաղն․ և խա
ղաղութի ա
րարէք ընդ
միմեանս ։ ԽԲ
Ճգ Եւ անտի յա
րուցեալ գայ ի սահ
մանս հրէաստա
նի յայնկոյս յոր
դանանու ։
Եւ երթային զօր
ձեալ խռնեալ ժո
ղովուրդն առ նա ։
և որպէս սովոր էր
միւսանգամ ու
սուցանէր զնոսա ։
Իսկ փարիսեցի
քն մատուցեալ
փորձելով հար
ցանէին զնա և

մր Ճգ — մ ՃՃթ

տանէին՝ եթէ ար
ժանիցէ առն զ
կինն իւր արձակել։
Նա պատասխա
նի ետ և ասէ ցնոսա
զինչ պատուիրեաց
ձեզ մովսէս։
Եւ նոքա ասեն մով
սէս հրամայեաց
գիր մեկնելոյ գր
ել և արձակել։
Պատասխանի
ետ յիսուս և ասէ
ցնոսա վասն խստա
սրտութեան ձերոյ
գրեաց զպատուի
րանն զայն։
Այլ ի սկզբանէ
արարածոց՝ ար
ու և էգ արար
զնոսա ած և ասէ

վասն այսորիկ
թողցէ այր զ
հայրն իւր՝ և զմայր
իւր՝ և երթիցէ
զհետ կնոջ իւրոյ
և եղիցին երկոքեան
ի մարմին մի։ և
այսուհետև ոչ
են երկու՝ այլ մար
մին մի։ Արդ զոր
ած զուգեաց՝
մարդ մի մեկնեսցէ։
ճդ Եւ ի տան դար
ձեալ աշակերտ
քն զնոյն հարցին
ցնա։
Եւ ասէ ցնոսա։
ճե Եթէ այր արձա
կեսցէ զկին իւր
և արասցէ այլ
շնայ։ և կին եթէ

մր ղ մ
ճդ ճղէ ճղ
ճե

եղցէ յառնէ իւր
մէ. եւ եղիցի առն
այլում
ճզ շնայ:
Մատու-
ցանէին առ նա
մանկունս. զի ձեռն
դիցէ նց: Իսկ ա-
շակերտքն սաս-
տէին այնոցիկ
որ մատուցանէին:
Իբրեւ ետես յս
բարկացեալ սաս-
տեաց նց եւ ասէ.
Թոյլ տուք մանկ-
տոյդ գալ առ իս
եւ մի արգելուք զդո-
սա. զի այդպի-
սեացդ է արքայ-
ութիւն այ:
Ամէն ասեմ ձեզ

որ ոչ ընկալցի
զարքայութիւն այ
իբրեւ զմանուկ
ոչ մտցէ ի նա:
Եւ առեալ զնոսա
ի գիրկս. ձեռն
եդ ի վր եւ օրհնեաց
զնոսա:
ճէ Եւ ընդ ելանելն
նր անտի ի ճանա-
պարհ. ահա ա-
յր ոմն մեծա-
տուն ընթացեալ
ի ծունր իջանէր
հարցանէր ցնա եւ
ասէր. վարդապե-
տ բարի. զինչ ա-
րարից զի զկեան-
սն յաւիտենակա-
նս ժառանգեցից:
Եւ ասէ յս ցնա.

զի՞ ասես զիս բարի
չիք ոք բարի՝ բայց
մի Ած ։ զպատուի
րանս գիտես ։ մի՛
շնար ։ մի՛ սպանա
ներ ։ մի՛ գողանար ։
մի՛ սուտ վկայեր ։
պատուեա՛ զհայր
քո և զմայր ։
Պատասխանի
ետ և ասէ ցնա
զայդ ամ արարի ։
ի մանկութենէ
իմմէ՝ արդ զինչ
ևս պակասեցեմ
ՃԲ [Ե]ւ Յս հայեցեալ
ընդ նա սիրեաց զնա ։
[Ե]ւ ասէ ցնա ։ մի՛
ինչ պակասէ քեզ ։
եթէ կամիս կա
տարեալ լինել ՝
երթ՝ զոր ինչ ու
նիս վաճառեա՛
և տուր աղքատ
աց ։ և ունիցիս
գա՛նձ յերկինս ՝
և ա՛ռ զխա՛չն և
եկ զկնի իմ ։
ՃԹ [Ե]ւ նա՛ խոժոռեալ
ընդ բանն՝ գնա՛ց
տրտում զի ունէր
ինչս բազում ։
[Ե]ւ հայեցեալ
յայս կոյս յայն
կոյս՝ Յս ասէ ցա
շակերտսն ։ զի՛
արդ դժուարին
է որ զինչս ունի
ին մտանել յար
քայութիւն Այ
[Ե]ւ աշակերտքն
զարմացեալ էին ։

Մր ՃԲ — Ղ ՄԺԹ — Մ ՃՂԴ

Մր ՃԹ — Մ ՄԻ — Մ ՃՂԵ

Ի վ՟ր բանիցն ն՟ր։
Իսկ յ՟ս· դարձե
ալ պատասխա
նի ետ ն՟ց եւ ասէ։
որդեակք։ որչափ
դժուարին է յու
սացելոց յինչս մ՟տ
տանել յարքայ
ութ՟ե ա՟յ։ դիւրին է։
մալխոյ ընդ ծակ
ասղան անցանել
քան մեծատան
յարքայութ՟ե ա՟յ
մտանել։
Նք՟ առաւել
եւս զարմանային
եւ ասէին ընդ մի
մեանս։ եւ ո՞ կա
րասցէ ապրել։
Հայեցեալ ընդ
նոսա յ՟ս· ասէ։ առ

ի մարդկանէ այդ
ան հնարին է։ այլ
ոչ առ ա՟յ։
Սկսաւ ասել
ցնա պետ
րոս։ ահաւասիկ
մեք թողաք զա՟մ
եւ եկաք զհետ քո։
ճժ Պատասխանի
ետ յ՟ս եւ ասէ։
ամէն ասեմ ձեզ՝
ոչ ոք է որ եթող·
զտուն· կամ զեղ
բարս· կամ զքորս
կամ զհայր· կամ
զմայր՝ կամ զորդիս
կամ զագարակս՝
վասն իմ կամ վասն
աւետարանին·
եթէ ոչ առնուցու
հարիւրապատիկ

մր	ղ	մ
ճժ	միա	ճղը

ՂԷ

այժմ յայսմ ժա-
մանակի՝ տունս
և եղբարս՝ և քոյ
րս՝ և մայրս՝ և
որդիս՝ և ագարակս
հալածմանաւք
համդերձ՝ և յաշ
խարհին որ գա-
լոցն է զկեանսն
յաւիտենականս

ՃԺա Բազումք եղիցին
առաջինք յետինք
և յետինք առա-
ջինք ։

ՃԺբ Եւ էին ի ճանա-
պարհին մինչ ելա-
նէին յԵրմ ։ և
երթայր առա-
ջի նոցա Յս ։ և
զարմացեալ էին
որ զհետն երթայ
ին և երկնչէ
ին ։

Եւ առեալ
միւսանգամ
զերկոտասանսն
առանձինն՝ սկսաւ
ասել ցնոսա զինչ
անցք անցանե-
լոցիցեն ընդ նմա ։
Թէ ահաւասիկ
ելանեմք յԵմ ։ և
որդի մարդոյ մատ
նեսցի քահանայ
ապետիցն և դպ
րաց՝ և դատեսց
են զնա ի մահ և
մատնեսցեն զնա
հեթանոսաց՝ և
կատակեսցեն զնա,
վաւ ։ և հարկա
նիցեն զնա՝ և թք

Մր ՃԺա ՃԺբ
Ղ ՃՀԳ ՄԻԲ
Մ ՃՂԹ Մա

փառնիցէն ի նա և
սպանցէն և յեր
կր անուր յարիցէ:
ձժգ Ներթայցեն առ
Ը նովաւ: յակոբոս
և յովհաննէս որ
ղեքն զեբեդեա·
և ասեն ցնա՝ վար
դապետ· կամիմք
զի զորինչ խնդ
րեսցուք ի քէն՝
արասցես մեզ:
Նա ասէ ցնս·
զինչ կամիք՝ յին
էն զի արարից ձեզ:
Նոքա ասեն ցնա
տուր մեզ՝ զի նստ
ցուք մի յաջմէ
քումմէ՝ և մի՝ ի
ձախմէ ի փառս
ան՝ քում:

Պատասխանի
ետ յս և ասէ ցնս
ոչ գիտէք զինչ
խնդրէք: կարէք
ըմպել զբաժակն
զոր ես ըմպելոցեմ
կամ զմկրտութին
մկրտել զոր ես մը
կրտելոցեմ:
Նոքա ասեն ցնա
կարողեմք:
Յս ասէ ցնս
զբաժակն զոր ես
ըմպելոցեմ· ըմպէ
ցէք: և զմկրտու
թին զոր ես մկրտե
լոցեմ մկրտիցէք:
Այլ նստուցանել
ընդ աջմէ իմմէ
և ընդ ահեկէ· ոչ
է իմ տալ՝ այլ որոց

մր
ձժգ
ձժ

մ
մր

պատրաստեալ
իցէ ։
Եւ լուեալ զայն
տասանցն սկսան
բարկանալ յակ
ովբայ և յովհան
նու ։
Եւ կոչեաց զն[ո]
նոսա առ ինքն և ա
սէ ցնոսա ։
Գիտէք զի որ
յ անուանեն իշ
եկ խանքնեն հեթա
նոսաց տիրեն նց ։
և մեծամեծք նոցա
իշխեն նց ։
Ոչ նոյն պէս իցէ
և ի ձերում միջի ։
այլ որ կամիցի ի
ձէնջ մեծ լինել ։
եղիցի ձեր պաշ
տօնեայ ։
Եւ որ կամիցի ի
ձէնջ առաջին լի
նել ։ եղիցի ձեր
ամենեցուն ծառայ ։
Զանզի և որդի
մարդոյ ոչ եկն
պաշտօն առնուլ
այլ պաշտել ։ և
տալ զանձն իւր
փրկանս բազ
մաց ։
Եւ գան յերի
քով ։ և ընթ
ելանելն նր յերի
քովէ աշակեր
տացն ։ և բազում
ժողովրդով ։ որ
դի տիմէի բար
տիմէոս կոյր նստ
էր մուրացիկ ։

յանցս ճանապա
րհի ։ իբր լուա
թէ յս նազովրեցի
է ։ սկսաւ աղա
ղակել ՝ որդի դա
ւթի յս ողորմեաց
ինձ ։
Սաստէին նը
մա ընդդէմ զի լռես
ցէ ։
Եւ նա առաւել
եւս աղաղակէր որ
դի դաւթի ողոր
մեաց ինձ ։
Ոտեղի առ յս
եւ հրամայեաց
կոչել զնա ։
Կոչեն զկոյրն
եւ ասեն ցնա ՝
քաջալերեաց ա
րի կոչէ զքեզ ։

Եւ նր ընկեցեալ
զձորձս իւր յա
րեաւ եկն առ յս ։
Պատասխանի
ետ նմ յս եւ ասէ
զինչ կամիս թէ
արարից քեզ ։ Ա
սէ ցնա կոյրն ՝
րաբունի զի բա
ցայց ։
Եւ յս ասէ ցնա ՝
երթ հաւատք քո
կեցուցին զքեզ ։
Եւ վաղվաղակի
բացաւ ՝ եւ երթայր
զհետ նր ի ճանա
պարհին ։
Եւ յորժամ մերձ
եղեն յեմ ի բեթ
փագէ եւ ի բեթա
նիա մօտ ի լեառն

Ձիթենեաց։ առա
քէ երկուս յա
շակերտացն անտի
և ասէ ցնսա։ եր
թայք դուք ի գեօ
ղդ որ ընդդէմ
ձեր կայ։ և նոյն
ժամայն իբրև մ
տանիցէք ի նա
գտանիցէք յաւա
նակ մի կապեալ
յորոյ վր ոչ ոք ի
մարդկանէ նստաւ
լուծէք զնա և ա
ծէք։ և եթէ ոք ասա
ասցէ ձեզ. եթէ
զի լուծանէք զը
յաւանակդ։ ասաս
ջիք եթէ տն իւր
ում պիտոյ է։ և
վաղվաղակի. ա
ռաքեսցէ զնա
այսր։
ձբ ը Գնացին և գտին
զյաւանակն կա
պեալ առ դրունս։
արտաքոյ ի փողո
ցի անդ. և լուծին
զնա։
Ե Եւ ոմանք յորոց
անդ կային ա
սեն ցնսա. զի գոր
ծէք զի լուծանէք
զյաւանակդ։
Զ Եւ նոքա ասեն
ցնսա որպէս ասաց
յս. և թոյլ ետուն
նոցա։
Ածեն զյաւա
նակն առ յս։ և
արկանեն ի վր նր
զհանդերձս։ և

մր
ձժբ

Նստաւ ի վր նր ։
ւ բզմք զհան
դերձս իւրեանց
տարածանէին
ի վր ճնպրհին ։
ւ այլք ոստս
ի ծառոց հատա
նէին և արկանէ
ին զճանապար
հաւն ։
ճթ ւ որ առաջին
և զկնի երթային․
աղաղակէին և
ասէին ։ ովսան
նայ բարձրելոյն
օհնեալ որ գալոց
յանունն տն ։ օհ
նեալ թագաւոր
ութիւն եկեալ
հաւր մերոյ դաւ
թի ։ խաղաղու

թիւն յերկինս և
փառք ի բարձ
ունս ։
ւ եմուտ յեմ
ի տաճարն յս ։ և
հայեցեալ շուրջ
զամենեքումբք ։
և զի էր երեկոյա
ցեալ ժամն ։ ել ի
բեթանիա եր
կոտասանիւքն
հանդերձ ։
Եւ ի վաղիւ
անդր մինչ ԼԲ
դեռ ելանէին ի
բեթանիա քաղ
ցեաւ ։ և տեսեալ
թզենի մի ի բաց
ուստ տերևալից
եկն թէ գտանի
ցէ ինչ ի նմա ։ և

մր ճժթ | ղ մլէ | յ ճ | մ ճթ | մր ճկ

իբրեւ եկն ի նա
ոչ ինչ եգիտ բայց
միայն տերեւ։ Զի
ոչ իսկ էր ժամա
նակ թզոյ։
Պատասխանի
ետ եւ ասէ ցնա
մի եւս յաւիտե
ան ի քէն պտուղ
կերիցէ։
Եւ լուան աշա
կերտքն նր։
ճիա Գան յԵմ եւ մը
տեալ ի տաճարն
սկսաւ հանել զոր
վաճառականսն
եւ զգնաւղսն որ
էին ի տաճարին
եւ զսեղանս հատա
վաճառացն ցրո
եաց։ եւ զաթոռս

աղաւնէ վաճա
ռացն կործանե
աց։ եւ ոչ թողոյր
եթէ ոք անօթ
ինչ անցուցանի
ցէ ընդ տաճարն
Ուսուցանէր եւ
ասէր. գրեալ է
թէ տուն իմ տո
ւն աղաւթից կո
չեսցի ամ հեթա
նոսաց։ եւ դուք
արարէք զդա
այրս աւազակաց։
ճիբ Լուան քահան
այապետքն եւ դպ
իրք. եւ խնդրէ
ին թէ որպ կո
րուսցեն զնա։
բայց երկնչէին
ի նմանէ։ զի ամ

ժողովուրդն զար
մացեալ էր ընդ
ուսումն նր ։
ճժգ Եւ իբրև երեկոյ
լինէր, արտաքոյ
քան զքաղաքն
ելանէին ։
Եւ մինչ դեռ այ
գուցն առնովաւ
անցանէին, տե
սին զթզենին ցա
մաքեալ յարմա
տոյ ։
Յիշեաց պետր
ոս և ասէ ցնա ։
Ռաբբի՝ ահաւա
սիկ թզենին զոր
անիծեր ցամաքե
ցաւ ։
ճժդ Պատասխանի
ետ յս և ասէ
ցնոսա ։ Եթէ ունից
իք զհաւատսն այ
ամէն ասեմ ձեզ
որ ոք ասիցէ լեր
ինս այսմիկ՝ բար
ձիր և անկիր ի ծով
և ոչ երկմտեսցէ ի
սրտի իւրում, այլ
հաւատասցէ թէ
զոր ասէն լինի՝ ե
ղիցի նմ զոր ինչ
և ասիցէ ։
ճժե Վասն այսորիկ
ասեմ ձեզ՝ զամ
ինչ վորոյ աղօ
թս արարեալ խնդ
րիցէք՝ և հաւա
տայցէք թէ առ
նուցուք՝ եղիցի
ձեզ ։
ճժզ Յորժամ յա

մր
ճժգ
ճժդ

մր
ճժե

ղ
մթ

յ

մ

ղամաւթս կայցէք
թողուցուք եթէ
ունիցէք ինչ զու
մեքէ· զի և Հայր
ձեր որ յերկինսն է
թողցէ ձեզ զյ
անցանս
ձեր։
Գան միւս
անգամ յԵ
մ. ևմինչդեռ
ի տաճարի անդ
զգնայր։ գան առ
նա քահանայա
պետք և դպիրք
և ծերք և ասեն
ցնա։ որով իշխա
նութեամբ առնես
զայդ· և ո՞վ ետ
քեզ զիշխանու
թիւն զայդ ։

Պատասխանի
ետ Յս և ասէ
ցնոսա ։ Հարցից և
ես զձեզ բանմի
տուք ինձ պատա
սխանի ։ և ես ա
սացից ձեզ որով
իշխանութեամբ առ
նեմ զայս ։ –
Վկայութիւնն Յով
հաննու յերկնից
էր· թէ ի մարդ
կանէ· տուք ինձ
պատասխանի ։
Խորհէին ընդ
միմեանս և ասէ
ին ։ եթէ ասեմք
եթէ յերկնից· ա
սէ ցմեզ· իսկ ընդ
էր ոչ հաւատա
ցէք նմա ։ այլ

մր
ճիէ
ղ
յ
ճծ
մ
մթ

եթէ ասեմք ի մա
րդկանէ երկնչիմք
ի ժողովրդենէն.
զի ամենեքին զի
տէին զյովհան
նէս թէ մարգա
րէ էր : --
Պատասխանի
ետուն եւ ասեն
ցյ͞ս ոչ գիտեմք :
Եւ յ͞ս ետ ն͞ց պա
տասխանի եւ ասէ
եւ ոչ ես ասեմ ձեզ
որով իշխանութբ
առնեմ զայս :
ՃԻԸ Եւ սկսաւ խօ
սել ընդ նոսա առա
կօք եւ ասէ :
Բ Այր մի տնկեաց
այգի . եւ ած շուրջ
զնովաւ ցանկ . եւ

զուբ հնձան փո
րեաց ի նմա . եւ շի
նեաց աշտարակ
եւ ետ զնա ցմշակս
եւ գնաց ի տար աշ
խարհ :
Եւ առաքեաց առ
մշակսն ի ժամանա
կի ծառայ մի . զի
ի մշակաց անտի
առցէ ի պտղոյ այ
գւոյն : Եւ նոքա կա
լեալ զնա հարին
զնա եւ արձակե
ցին ունայն :
Դարձեալ առա
քեաց այլ ծառայ
եւ զնա կառափնա
տեցին եւ արձակե
ցին անարգեալ :
Դարձեալ այլ

մր   ղ մխա   մ մթ

առաքեաց և զնա
սպանին:
Եւ բազումս այլս
զոմանս հարկա-
նէին. և զոմանս
սպանանէին:
Ապա որդի մի էր
նոր սիրելի. զնա
առաքեաց առ նս
յետոյ և ասէ.
թերևս ամաչես-
ցեն յորդւոյ աս
տի իմմէ:
Իսկ մշակքն իբ-
րև տեսին զնա
թէ զայ՝ ասեն ցմի
մեանս՝ սա է ժա-
ռանգն. եկայք
սպանցուք զսա
և մեր լիցի ժառան
գութին: Եւ կա-

լեալ զնա սպան
ին և հանին ար
տաքս այգւոյն:
Արդ զինչ արաս
ցէ տր այգւոյն.
եկեսցէ և կորու
ցէ զմշակսն. և
տացէ զայգին ի
ձեռս այլոց:
Եւ ոչ զգիրն զայն
իցէ ընթերցեալ
ձեր. թէ զվէմն
զոր անարգեցին
շինողքն. նա
եղև ի գլուխ ան
կեան: ի տնէ եղև
այս. և է սքանչե
լի յաչս մեր:
ճէ Թ Եւ խնդրէին զն
նա ունել. և եր
կեան ի ժողովրդէ

մր ղ յ մ
ճիթ բճկա· հէ մի

նէ անտի․ զի գի
տացին թէ
առ նս ասաց
զառակն։
Եւ առաքեն
առ նա զոմանս ի
փարիսեցւոցանտի
եւ ի հերովդիանո
սաց՝ զի զնա որ
սայցեն բանիւ։
ճէ Եւ նոքա եկեալ
հարցանէին զնա
նենգութեամբ եւ ա
սէին․ վարդապե
տ․ գիտեմք զի ճշ
մարիտ ես․ եւ ոչ
ինչ փոյթ է քեզ
զումեքէ․ զի ոչ
հայիս յերեսս
մարդկան․ այլ
ճշմարտութեամբ

զճանապարհն
այ ուսուցանես։
արդ․ ասա մեզ
արժանէ հարկ
տալ կայսեր․ թէ
ոչ։ տացուք եթէ
ոչ տացուք։
Եւ նա գիտաց զնց
կեղծաւորութիւ
նն։ ասէ ցնս․ զի
փորձէք զիս կեղ
ծաւորք․ բերէք
ինձ դահեկան մի
զի տեսից։
Եւ նոքա բերին։
Եւ ասէ ցնս․ ո՞յր
է պատկերս այս
կամ գիր։
Եւ նոքա ասեն ցնա
կայսեր։
Պատասխանի

ետ յս եւ ասէ ցնս
երթայք տո՛ւք զըն
կայսեր՛. կայսեր.
և զայ այ ։
ւզարմացան
ընդ նա ։

Գան առ նա
սադուկեցէ՛ն
որ ասէն թէ չի՛ք
յարութի ։ Հար
ցանէին ցնա և ա
սէն ։ վարդապետ
մովսէս գրեաց մեզ
եթէ ուրուք եղբա
յր մեռանիցի և
թողուցու կին. և
որդի ո՛չ թողուցու
զկնացէ եղբայր
նր զկին նր. և յա
րուսցէ զա՛ւակ
եղբօր իւրում

Արդ. եղբարք
եւթնէին առ մեզ
առաջինն առ կին
և մեռա՛ւ. և ո՛չ ե
թող զա՛ւակ. և
երկրորդն առ զը
նոյն և մեռա՛ւ. և
ո՛չ նա եթող զա՛ւ
ակ ։ նոյնպէս և
երրորդն առ զնոյն
և եւթնեքեան իսկ
և ոչ թողին զա՛ւ
ակ ։ յետ ամենե
ցուն. մեռա՛ւ և
կինն ։ արդ՝ ի յա
րութեն յոր ժամ
յառնիցեն. ո՛յր
ինոցանէ լինիցի
կինն ։ զի եւթնե
քեան կալան զնա
կին ։

Պատասխանի
ետ յս եւ ասէ ցն
ոսա . ոչ վասն այդո
րիկ իսկ մոլորեալ
էք . զի ոչ գիտէք
զգիրս եւ ոչ զզաւ
րութիւն այ :
Զի յորժամ ի մե
ռելոց յարիցեն .
ոչ արք կանայս
առնեն . եւ ոչ կա
նայք արանց լի
նին . այլ իբրեւ զհ
րեշտակս իցեն
որ յերկինսն են :
Իսկ վասն յարու
թե մեռելոց զի
յառնեն . ոչ իցէ
ընթերցեալ ձեր
ի գիրսն մովսէսի
ի մորենւոջն որպ

ասաց ցնա ած :
եսեմ ած աբ
րահամու : եւ ած
իսահակայ . եւ
ած յակոբայ . եւ
ոչ է ած մեռելոց
այլ կենդանեաց :
եւ արդ՝ դուք յոյժ
մոլորեալ էք :
ճլա ը Մատուցեալ
մի ոմն ի դպրացն
լուեր նց մինչ վի
ճէինն . իբրեւ ե
տես թէ բարւոք
ետ նց զպատաս
խանին . եհարց
ցնա եւ ասէ . որ
պատուիրան է ա
ռաջին :
Յս ասէ ցնա :
առաջինն քան

մր ճլա
մ միդ

զամ. լուր իէղ
տր ած մեր. տր մի
է։ Եւ սիրեսցես
զտր ած քո յամ
սրտէ քումմէ։ եւ
յամ անձնէ քում
մէ. եւ յամ մտաց
քոց։ եւ յամ զօրու
թենէ քումմէ.
այս է առաջին
պատուիրան։
Եւ երկրորդն նմ
ման սմին. սիրես
ցես զընկեր քո իբ
րեւ զանձն քո։
Մեծ քան զսոսա
այլ պատուիրան
ոչ գոյ։
ՃԼԸ Ասէ ցնա դպ
պիրն. բարւոք
վարդապետ ճշմ

մարտութբ ասա
ցեր թէ մի է ած.
եւ ոչ գոյ այլ ած
բայց ի նմանէ։
եւ սիրելն զնա
յամ սրտէ. եւ յամ
զօրութենէ. եւ
յամ մտաց. եւ
սիրելն զընկերն
իբրեւ զանձն. ա
ռաւել է քան զող
ջակէզս. եւ զզոհս։
Տեսեալ յի
թէ իմաստութբ
ետ զպատասխա
նին. ասէ ցնա
չես հեռի յարքայ
ութենէ այ։
ՃԼԹ Եւ ոչ ոք իշ
խէր ինչ հարցա
նել ցնա։

ճլգ Պատասխա
նի ետ յս
եւ ա սէ մինչ
ու սուցանէր
ի տաճարին. զի
ա՞րդ ասեն դպ
իրքն թէ քսն
որդի դաւթի է:
եւ ինքն դաւիթ
հոգւովն սրբով
ասէ. ասաց տր
ցտրիմ նիստ ընդ
աջմէ իմմէ մին
չեւ եդից զթշ
նամիս քո պատո
ւանդան ոտից քոց:
արդ. եթէ ինքն
իսկ դաւիթ զնա
տր կոչէ՝ զիարդ
որդի նորա իցէ:
Եւ բզմ ժողով

ուրդն լսէր նմա
քաղցրութբ:
ճլդ Եւ ասէր ուսու
ցանելով ի վար
դապետութեան իւր
ում. զգուշ լերուք
ի դպրաց անտի.
որ կամեցին ի հան
դերձս երեւելիս
շրջել: զնախ ող
ջոյնս խնդրել ի
հրապարակս. եւ
զնախ աթոռս ի
ժողովուրդս. եւ
զգահաւորակս
յընթրիս: որ ու
տեն զտունս այր
եաց պատճառաւ.
նախ երկարել
զաղօթս՝ զի մե
ծե եւս դատաս

տանս ընկալցին։
ճլգ այր յ̃ս ընդդէմ
տ եսանէր զիա̃րդ
ժողովուրդն արկա-
նէր պղինձ ի գան
ձանակն. և բազում
մեծատունք ար
էզ կին բազում ինչ։ Եկն
այրի մի և արկ
երկուս լումայս
որ է նաքարակի
տ̃ մի։
[Ե]ւ կոչ եցեալ
առ ինքն զաշա-
կերտսն. ասէ ցնո-
սա. ամէն ասեմ ձեզ՝
զի այրին այն տա-
ռապեալ՝ չա̃ւ
քան զամենեսե
ան ի գանձանակն
զի ամենեքեան յա-

ւելորդաց իւրեանց
արկին. այլ նա ի
չքաւորութենէ
իւրմէ զամ̃ ինչ
զոր ունէր արկ
գոյն՝ չափ
զկեանս
իւր։
ճլէ Ե ելանելն
նր̃ ի տաճարէ
անտի. ասէ ցնա
մի յաշակերտացն
նր̃. վարդապետ
տես որ պիսի
քարինքս և որ
պիսի շինուածք։
[Պ]ատասխանի
ետ նմա յ̃ս և ասէ
տեսանես զայդ
ամ̃ շինուածս։
Ամէն ասեմ ձեզ

մր
ճլգ

ժ

մր
ճլդ

ղ
մխէ

մ

եթէ ո՛չ թող ցի
այդր քար ի քա
րի վր̃ որ ո՛չ քակ
տեսցի :
Եւ մինչ նստէր
նա ի լերինն Ձի
թենեաց յանդի
ման տաճարին
հարցանէին զնա
առանձինն՝ պետ
րոս՝ յակոբոս՝
յովհաննէս : եւ
անդրէաս : ասա՛
մեզ՝ երբ լինիցի
այդ՝ եւ զինչ նշա
նէ յորժամ կա
տարելոցիցէ այդ
ամենայն :
Պատասխանի
ետ յս̃ եւ ասէ ցնս̃
զգոյշ կացէք մի՛ ոք
զձեզ խաբեսցէ՝
զի բ̃զմք եկեսցեն
յանուանէ իմ եւ ասա
ցեն թէ ես եմ քն̃
եւ զբ̃զմս մոլորե
ցուցանիցեն :
Յորժամ լս̃
սիցէք պատերազ
մունս եւ համբա̃
պատերազմաց .
մի՛ խռովիցիք՝ զի
պա՛րտ է լինել՝ այլ
չե՛ւ է կատարած :
Զի յարիցէ ազգ
յազգի վր̃ . եւ թա
գա՛ւորութի ի թա
գա՛ւորութե վր̃ :
եւ եղիցին շարժմո
ւնք ի տեղիս տեղիս
սովք եւ սրածու
թիւք . եւ խռովու

թիւք։ այլ այն ամ
սկիզբն են երկանց։
ճլթ Եւ զձեզ իսկ մատ
նեսցեն յատեանս
և ի ժողովուրդս։
տանջեսցեն և ա
ռաջի դատաւոր
աց և թագաւոր
աց կայցէք վն իմ
ի վկայութիւն նց. և
ամ հեթանոսաց։
ճխ Բայց նախ պար
տէ աւետարան
իս քարոզել։
ճխա Այլ յորժամ տա
նիցեն զձեզ մատ
նել. մի յառաջա
գոյն հոգայցէք
և մի զմտաւ ածի
ցէք թէ զինչ խօ
սիցէք. այլ որ ինչ
տացի ձեզ ի ժա
մուն յայնմիկ զա
յն խօսիցէք. զի
ոչ դուք էք որ խօ
սիցէքն. այլ հո
գին սբ։
Մատնեսցէ եղ
բայր զեղբայր ի
մահ. և հայր
զորդի։ և յարիցեն
որդիք ի վր հարց
և սպանանիցեն
զնոսա. և եղիջիք
ատեցեալք յա
մենեցունց վասն
անուան իմոյ։
Այլ որ համբե
րեսցէ ի սպառ.
նա կեցցէ։
ճխբ Եւ յորժամ տե
սանիցէք զպղծու

մր
ճլթ
ճխ

մր
ճխբ

թե աւերածին
զի կայցէ ի տե
ղոջ ուր չիցէ ար
ժան. որ ընթեռ
նուն ի միտ առցէ
ճկգ Յայնժամ որ ի
Հրէաստանի իցեն
փախիցեն ի լերի
նս. և որ ի վր տա
նեացն իցէ. մի իջ
ցէ ի տուն. և մի
մտցէ բառնալ ի
ինչ ի տանէ իւր
մէ. և որ յագա
րակին իցէ. մի
դարձցի յետս
առնուլ զձորձս
իւր.
ճկդ Բայց վայ իցէ
յղեաց և ստըն
դուաց յաւուրսն
յայնոսիկ.
ճկե Աղաւթս կա
ցէք. զի մի ձմե
րանի լինիցի այն.
ճկզ Եղիցին աւուրքն
այնոքիկ նեղութ
որպիսի ոչ եղեն
երբէք այնպիսիք
իսկզբանէ արա
րածոց մինչև ցա
յժմ. և ոչ այլ լիցի.
Եւ եթէ ոչ էր կար
ճեալ տր զաւուր
սըն զայնոսիկ վս
ընտրելոց իւրոց
ոչ ապրէր ամ մար
մին. այլ վսն ընտ
րելոցն զորս ընտ
րեաց կարճեաց
զաւուրսն զայնո
սիկ.

մր
ճկգ
ճկդ

մր
ճկե
ճկզ

ՃԽԸ Յայն ժամ եթէ
ոք ասիցէ ձեզ. ե
թէ ահաւասիկէ
քսն. կամ աւանիկ
մի՛ հաւատայցէք
ՃԽԹ Զի յարիցեն
սուտ քրիստոսք.
և սուտ մարգա
րէք. և տացեն նշ
շանս և արուես
տս. առ ի մոլորե
ցուցանելոյ եթէ
հնար ինչ իցէ և
զընտրեալսն:
Բայց դուք զգոյշ
լերուք. ահա
ւասիկ յառաջա
գոյն ասացի ձեզ
զամենայն:
ՃԾ Այլ յաւուրսն
յայնոսիկ. յետ
նեղութեան այնո
րիկ. արեգակն
խաւարեսցի. և
լուսին ոչ տացէ
զլոյս իւր. և աս
տեղք յերկնից
թօթափեսցին. և
զօրութիւնք յերկնի
նս շարժեսցին:
ՃԾԱ Եւ յայն ժամ տես
ցեն զորդի մարդոյ
եկեալ ամպովք.
և զօրութե. և փա
ռօք բազմօք:
Եւ յայն ժամ առա
քեսցէ զհրեշտ
ակս իւր և ժողով
եսցէ զընտրեալս
իւր ի չորից հող
մոց ի ծագաց երկ
րի մինչև ի ծագս

Մր
ՃԽԸ
ՃԽԹ
ՃԾ

Ղ
Մտ

Մր
ՃԾԱ

երկնից :
Այլ դուք ի
թզենւոյ անտի
ուսջիք զառակն՝
յորժամ տակաւին
ոստքն նր կակ
ղանայցեն . և տե
րև արձակիցի
ն . գիտէք թէ
մերձ է ամառն :
Նոյնպէս և դուք
յորժամ տեսա
նիցէք՝ զայս ամ
եղեալ՝ գիտաս
ջիք թէ մերձ է
առ դուրս :
Ամէն ասեմ ձեզ
թէ ոչ անցցէ ազգս
այս մինչև այս
ամ եղիցի :
Երկինք և երկիր
անցցեն . և բանք
իմ ոչ անցանիցեն :
ՃԾԵ Այլ վասն աւուրն
այնորիկ և ժամու՝
ոչ ոք գիտէ . ոչ
հրեշտակք յեր
կինս և ոչ որդի .
բայց միայն հայր :
ՃԾԴ Զգոյշ եղերուք
սկեցէք և կացէք
յաղօթս , զի ոչ
գիտէք երբ ժամա
նակն իցէ :
Որպէս այրմի գնա
ցեալ ի տարաշ
խարհ . թողուցու
զտունն իւր՝ և տա
ցէ ծառայից իւ
րոց իշխանութի
և իւրաքանչիւր
զգործս իւր . և դռ

մր ղ մ
ՃԾԵ մբը մկ
ՃԾԴ մբ մգ
ՃԾԴ

նապանին պատ
ուէր տայցէ զի
արթուն լինիցի:
ՃԾԵ Որ արթուն
կացէք զի ոչ գի
տէք երբ տէր տան
գայցէ. յերեկոյ
եայ. եթէ ի մէջ
գիշերի. եթէ ի
հաւախօսս. ե
թէ ընդ առաւօտս
գուցէ եկեալ յան
կարծակի գտանի
ցէ զձեզ ի քուն:
Բայց զոր ձեզդ
ասեմ. ամենե
ցուն ասեմ
արթուն կա
ցէք:
ՃԾԷ Եւ էր զատի
կն եւ բաղար

ջակերքն յետ եր
կուց աւուրց:
ՃԾԶ Եւ խնդրէին քա
հանայապետքն
եւ դպիրքն. եթէ զի
արդ զնա նենգու
կալեալ սպանա
նիցեն.. բայց ասէ
ին. թէ մի ի տօ
նի առ զի մի խռ
ովութիւն լինիցի
ժողովրդեանն:
ՃԾԸ Իգ Եւ մինչդեռ էր ի Բե
թանիայ. ի տան
սիմովնի բորոտի
բազմեալ: Եկն
կին մի որ ունէր
շիշ իւղոյ նարդ
եան ազնուի մե
ծագնոյ. եւ բեկեալ
զշիշն եհեղ ի վե

Մր
ՃԾԵ
ՃԾԷ

Մր
ՃԾԶ
ՃԾԸ

գլխոյ նորա ։
Եւ աշակերտ
քն զչարէին և
ասէին. ընդէր է
զև կորուստ իւղ
ոյդորիկ՝ մարթ
էր զայդ եղ վա
ճառել աւելի
քան երեք արիւր
դահեկանի և
տալ աղքատաց
և զայրանային
յոյժ ։
Եւ յս̃ ասէ ցնս̃ա՝
թոյլ տուք դմա՝
զի աշխատ առ
նէք զի գործ մի
բարի գործեաց
դա յիս ։ յամ̃ ժամ
զաղքատս ընդ
ձեզ ունիք՝ ևյոր
ժամ կամիք՝ կար
ող էք առնել նոց̃
բարիս՝ այլ զիս ոչ
յամ̃ ժամ ընդ ձեզ
ունիք ։
ճժթ Նա զոր ունէր
արար՝ յառաջա
գոյն խնկեաց զմ̃
մարմին իմ ի նշան
պատանաց ։
Ամէն ասեմ ձեզ
ուր և քարոզեսցի
աւետարանս այս
ընդ ամ̃ աշխարհ
և զոր արար դա
խօսեսցի վս̃ յի
շատակի դորին ։
ճկ Եւ յուդա̃ սկարի
ովտացի մի յերկո
տասանից անտի
գնաց առ քահա

Մգ
ճժթ
ճկ

նայապետսն զի
մատնեսցէ զնա
նոցա ։
Նոքա իբրեւ լու
ան՝ խնդացին՝ եւ
խոստացան նմա
տալ արծաթ ։ եւ
խնդրէր թէ զիարդ
պարապով
մատնեսցէ
զնա ։
Եւ յառաջ
նում աւուր
բաղարջակերա
ցն յորժամ զզա
տիկն զենուին
ասեն ցնա աշա
կերտքն ։ ուր կա
միս երթիցուք պա
տրաստեսցուք՝
զի կերիցես զզա
տիկն ։
Եւ առաքէ եր
կուս յաշակերտ
աց անտի ։ եւ ա
սէ ցնսա .. երթայք
ի քաղաք ․ եւ իբրեւ
մտանիցէք ի քա
ղաքն ․ պատահես
ցէ ձեզ այր մի որ
սափոր ջրոյ յու
սանիցի .. երթայք
զհետ նր ․ եւ յոր
տուն մտանիցէ՝
ասասջիք ցտա
նուտէրն ։ վար
դապետ ասէ՝ ուր
են իջեւանքն ուր
աշակերտօքս
ուտիցեմ զզա
տիկն ։ եւ նա ցուց
ցէ ձեզ վերնատուն

ն մի մեծ զար
դարեալ. անդ պա
տրաստեսջիք մեզ:
Եւ գնացին պատ
րաստել աշակե
րտքն: եկին ի
քաղաքն՝ եւ գտին
որպէս ասացն նոցա
եւ պատրաստեցին
զզատիկն:
ՃԿա Եւ իբրեւ երեկոյ
եղեւ գայ երկոտա
սանիւքն հանդերձ:
Խզ Եւ իբրեւ բազմե
ցան՝ եւ դեռ ուտէ
ին: ասէ յս: ամէն
ասեմ ձեզ. զի մի
ոմն ի ձէնջ մատ
նեսցէ զիս որ ու
տէ իսկ ընդ իս:
ՃԿԲ Եւ նքա սկսան տրտ

մել եւ ասել միըստ
միոջէ. միթէ ես
իցեմ. եւ միւսն մի
թէ ես իցեմ:
ՃԿԳ Նա պատասխա
նի ետ եւ ասէ ցնս.
մի յերկոտասա
նից այդի որ մխ
խեաց ընդ իս ի
սկաւառակդ:
Այլ որդի մարդոյ
երթայ որպս եւ գր
եալ է վս նր. բայց
վայ իցէ մարդոյն
այնմիկ յոր ձեռս
որդին մարդոյ մա
տնեսցի:
ՃԿԴ Լաւ էր նմ եթէ
չէր իսկ ծնեալ
մարդն այն:
Եւ մինչդեռ ու

Մր	Ղ	Յ	Մ
ՃԿա	,	ՀԲ·Ճիա	ՄՀԹ
ՃԿԲ	ՄԿԹ	ԾԻԲ	ՄՀ

Մր	Ղ	Յ	Մ
ՃԿԳ	ՄԿԸ	,	ՄԾա
ՃԿԴ	,	,	ՄՀԲ

ուտէին· առեալ յի
հաց· աւրհնեաց
եբեկ· ետ նոցա եւ ա
սէ· առէք· այդ է
մարմին իմ։
ճկզ Եւ առեալ բա
ժակ գոհացաւ եւ
ետ նոցա։ եւ արբին
ի նմանէ ամենե
քեան։ եւ ասէ ցնո
նոսա· այս է արիւն
իմ նորոյ ուխտի
որ փոխանակ բազ
մաց հեղու։
Ամէն ասեմ ձեզ
թէ ոչ եւս յարբից
ըմպել ի բերոյ որ
թոյ· մինչեւ ցաւուրն
ցայն· յորժամ ար
բից զնա յարքայ
ութե՛ այ ։~

ճկէ Եւ գոհացեալ
ելին ի լեառն
ձիթենեա
ց։
ճկը Եւ ասէ ցնոսա
յս ամենե
քեան գայթագ
ղեսջիք յինէն
յայսմ գիշերի։
ճկթ Ի գրեալ է թէ
հարից զհովիւն
եւ ոչ խարքն ցրու
եսցին ։
Այլ յետ յարու
թեն իմոյ յառա
ջեցից քան զձեզ
ի գալիլեայ։
ճհ Պատասխանի
ետ պետրոս եւ
ասէ ցնա։ թէպէտ
եւ ամենեքին գայ

մր
ճկզ

մր
ճկէ
ճկը
ճկթ
ճհ

ղ
ճծէ

մ
մձզ
մձէ
մձը

թագղեսցին. այլ
ես ոչ
Եւ ասէ ցնա յս՟
ամէն ասեմ քեզ
թէ դու իսկ յայս
ամ գիշերի մինչ
չեւ հաւու խօ՟
սեալեցէ երիցս
ճհա ուրասցիս զիս:
Եւ պետրոս՝
առաւել եւս պըն
դէր եւ ասէր. ե
թէ մեռանել եւս
հասանիցէ ընդ
քեզ՝ զքեզ ոչ ու
րացայց:
Նոյնպէս եւ ամէ
նեքեան ասէին:
ճհբ Գան ի գեօղն
որում անուն էր
գեթսամանի. եւ ա

սէ ցաշակերտսն:
ճհգ Նստարուք աստ
մինչ ես յաղօթս
կացից:
Եւ առնու ընդ
իւր զպետրոս. եւ
զյակովբոս. եւ զ
յովհաննէս. եւ
սկսաւ տխրել եւ
հոգալ:
ճհդ Յայնժամ ասէ
ցնոսա. տրտում է
անձն իմ մինչեւ
ի մահ: Կացէք
աստ եւ արթուն
կացէք:
ճհե Եւ մատուցեալ
սակաւիկ մի յա
ռաջ. անկանէր ի վե
րերեսաց իւրոց յեր
կիր եւ կայր յա

մր ճհա մր ճհբ մր ճհգ ճհդ ճհե

ղաւթս՝ զի եթէ
հնար ինչ իցէ՝ անց
ցէ ի նմանէ ժամն։
Եւ ասէ՝ աբբա
հայր՝ ամ ինչ քեզ
հնարաւոր է. ան
ցո զբաժակս զայ
յինէն։
ՃԿԴ Բայց ոչ որպս
կամիմ. այլ որպս
դու կամիս։
Եւ գայ գտանէ
զնսա զի ննջէին.
և ասէ ցպետրոս
սիմովն ննջես։
ոչ կարացեր ժամ
մի արթուն կալ։
ՃԿԵ Արթուն կացէք
և յաղաւթս կացէք
զի մի մտջէք ի փոր
ձութի։

ՃԿԸ Ոգիս յաւժարէ
բայց մարմինս
տկար։
ՃԿԹ Եւ դարձեալ չո
գաւ եկաց յաղ
աւթս և զնոյն
բանս ասաց։
Դարձաւ միւս
անգամ անդրէն
և եգիտ զնս ի քուն
քանզի էին աչք
իւրեանց ծանրա
ցեալ. և ոչ գիտէ
ին թէ զինչ պա
տասխանի տայց
են նմա։
Գայ երրորդ ան
գամ և ասէ ցնս
ննջեցէք այսու
հետև և հանգէ
րուք զի հասեալ է

վախճան։
ճձ Եկն ժամ և ահա
մատնի որդի մար-
դոյ ի ձեռս մեղա-
ւորաց։ ան արիք
գնասցուք զի ա-
հաւասիկ մերձե-
ցաւ որ մատնել-
ոցէ զիս։
ճձա Եւ մինչ դեռ նա
զայն խօսէր`
գայ յուդայ սկա-
րիովտացի մի յեր-
կոտասանիցն ան-
տի։ և ընդ նմա
ամբոխ սուսերօք
և բրօք. ի քահա-
նայապետիցն` և
ի դպրաց և ի ծե-
րոց։
ճձբ Տուեալ էր նշան
մատնչին և ասէր`
ընդ որում ես համ-
բուրեցից` նա է
կալջիք զնա և
տարջիք զգուշու-
թեամբ։
Եւ մատուցեալ
վաղվաղակի ասէ
ցնա. ռաբբի. ռաբ-
բի. և համբուրե-
աց զնա։
Նոքա արկին ի
նա ձեռս. և կա-
լան զնա։
ճձգ Եւ մի ոմն յայն-
ցանէ որ զնով-
ան կային. ձգեալ
սուր` և եհար զ
ծառայ քահանայ-
ապետին. և ի բաց
եհան զունկն նոր։

մր
ճձ
ճձա

ճյբ

մր
ճձգ

ճղդ Պատասխանի
ետ յս և ասէ ցն
նոսա· իբրև ի վր
աւազակի ելէք·
սուսերաւք և բ
րաւք ունել զիս։
Հանապազ· առ
ձեզ էի· և ուսու
ցանէի ի տաճա
րին. և ոչ կալար
ուք զիս· այլ զի
լցցին գիրք մար
գարէիցն։
ճղե Յայնժամ թո
ղին զնա աշակեր
տքն ամենեքին
և փախեան։
ճղզ Եւ ոմն երիտա
սարդ զհետ եր
թայր նր· արկեալ
զիւրեաւ կտաւ
մի ի մերկութ։ ու
նէին զնա երիտա
սարդքն։ և նր թո
ղեալ զկտաւն·
փախեաւ մերկ
ի նոցանէ։
ճղէ Ածին զյս
առ քահանայա
պետն կայիափայ
և գային ընդ նմ
ամ քահանայա
պետքն և դպիրք
և ծերք։
ճղը Եւ պետրոս եր
թայր ի հեռաս
տանէ զհետ նր·
մինչև ի ներքս
ի գաւիթ քա
հանայապետին·
և նստէր ընդ սպ
ասաւորսն· և

մր
ճղդ ճղե ճղզ

մր
ճղէ ճղը

Ջեռնոյր առ լու
սոյն ։
ճձթ Իսկ քահանայ
ապետքն և ամ͞ն
ատեանն՝ խնդրէ
ին հակառակ յ͞սի
վկայութ͞ի ինչ զի
սպանանիցեն զնա
և ոչ գտանէին ։
Զի բազումք սուտ
վկայութ͞ի վկայ
էին զնմանէ ։ և
նման միմեանց ոչ
էին վկայութիւնքն ։
ճղ Ոմանք յարուցե
ալ վկայէին սուտ
զնմանէ և ասէին
թէ մեք լուաք ի
դմանէ զի ասէր
ես քակեցից զտա
ճարդ զայդ ձեռա
գործ՝ և զերիս աւ
ուրս շինեցից այլ
առանց ձեռագո
րծի ։
Սակայն և այն
պէս չէր նման վկ
այութիւն նոցա ։
Ապա յարուցե͞ալ
քահանայապետն
ի մէջ՝ հարցանէր
զյ͞ս և ասէր ։ ոչ
ինչ տաս պատաս
խանի զինչ դոքա
զքեզ վկայեն ։
Եւ նա լուռ եւեթ
կայր․ և ոչ տայր ինչ
պատասխանի ։
Դարձեալ քա
հանայապետն
հարցանէր զնա
կրկին անգամ և

մ
ճձթ ճղ մյ
ճ.

ասէ դու ես քս
որդի աւրհնելոյն։
Պատասխանի
ետ յս և ասէ
ցնա դու ասացեր
թե ես եմ։
ճղա Բայց տեսանի
ցէք զորդի մար
դոյ նստեալ ընդ
աջմէ զօրութեան
և եկեալ ընդ ամպս
երկնից։
ճղբ Քահանայա
պետն պատառե
աց վաղվաղակի
զպատմուճանս
իւր և ասէ։
ճղգ Զինչ ևս պիտոյ
են մեզ վկայք։ ա
հա լուայք ամենե
քեան զհայհոյու

թիւն բերանոյ դո
րա։ զի արդ թուի
ի ձեզ։
Եւ ամենեքեան
դատապարտեցին
թե մահապարտ է։
ճղդ Եւ ոմանք սկսան
թքանել ընդ երեսն
նր. ձորձ զգլխով
արկանել կոփել
և ասել մարգարէ
աց մեզ քս ով է
այն որ եհարն զքեզ
և սպասաւորքն
ապտակս հանէ
ին նմա։
ճղե Եւ Պետրոսի մինչ
դեռ էր ի խոնարհ
ի գաւիթն. գայ ա
ղախին մի քահա
նայապետին. և

մր
ճղա ճղբ ճղգ

մր
ճղդ ճղե

տեսանէր զնա զի
ջեռնոյր ։ հայե-
ցաւ ընդ նա և ա-
սէ ․ և դու ընդ յս̅
նազովրեցւոյն էիր ։
խէ Նա ուրացաւ և
ասէ ․ ոչ ճանաչեմ
և ոչ գիտեմ զինչ
դու դասես ։
ճղգ Եւ ելեալ էր յար
տաքին գաւիթն
և՛ հաւն խօսեցաւ
Դարձեալ ետես
զնա աղախինն
և սկսաւ ասել ցայ
նոսիկ որ շուրջն
կային թէ և սայ
ի նոցանէ է ։
Եւ նա դարձեալ
ուրացաւ ։
Եւ յետ սակաւու

միոյ դարձեալ որ
շուրջն կային ա-
սէին ցպետրոս ․ ար
դարև դու ի նոցա
նէ ես ։ և խօսուածդ
իսկ քո նմանէն ։
քանզի գալիլեա
ցի ես ։
Եւ սկսաւ նզով
ել և երդնուլ և ա-
սել ․ թէ ոչ գիտեմ
զայրն զորմէ դուքդ
ասէք ։
Եւ նոյն ժամայն
կրկին հաւն խօ̅
սեց սեցաւ ։
ճղէ Եւ յիշեաց պետ
րոս զբանն զոր ա-
սաց ցնա յս̅ ։ թէ
չև ի հաւու
երկիցս խօսեցեալ

մր ճղգ

մր ճղէ

զի[illegible] երկիցս ու-
րասցես զիս
եւ սկսաւ
լալ:

ճղ Եւ վաղվաղակի
ընդ
առաւօտն խո-
րհուրդ արարեալ
քահանայապետ-
ացն հանդերձ
դպրօքն եւ ծեր-
ովք՝ եւ ամ ա-
տենին:

ճղթ Կապեցին զՅս
եւ տարան մատնէ-
ցին պիղատոսի:

ճ Եւ հարց զնա պի-
ղատոս եւ ասէ.
դու ես թագաւոր
հրէից:

Նա պատասխա-
նի ետ եւ ասէ.
դու ասես:

ճա Եւ չարախօսէ-
ին զնմանէ յոյժ
քահանայապետ-
քն. եւ նա ոչինչ
տայր պատաս-
խանի:

Եւ պիղատոս
դարձեալ հար-
ցանէր զնա՝ ոչ-
ինչ տաս պատա-
խանի. տես քա-
նի ամբաստանեն
զքեն:

Եւ յս այնուհե-
տեւ ոչինչ ետ պա-
տասխանի. մին-
չեւ զարմանալ
յոյժ պիղատոսի:

ճբ Բայց ըստ տօնի

մր ՃԼ ՃԹ մ

մր մա մբ

նի արձակեր նշ̃
զիմիոք զկապե
ալ զոր ինքեանք
խնդրեին ։
ձգ Եւէր որում ա
նուանէր բարաբբա̃
կապեալ ընդ խռ
ովիչսն · որոց ի
խռովելն այրմի
սպանեալ էր ։
Ի ձայն բարձր
սկսաւ աղաղա
կել ամբոխն եւ խն
դրել որպէս սովոր
էր զի արձակեսցէ
նշ̃ զբարաբբայն ։
Պատասխանի
ետ պիղատոս և
ասէ ցնս̃ · կամիք
զի արձակեցից
ձեզ զարքայն հր̃է

րէից ։
Քանզի գիտեր
թէ առ նախան
ձու մատնեցին զնա
քահանայապետքն ։
ձդ Որք և զամբոխն
հաւանեցուցին
զի արձակեսցէ նշ̃
զբարաբբայն ։
ձե Դարձեալ պա
տասխանի ետ
պիղատոս և ասէ
ցնս̃ ։ Իսկ զինչ կա
միք թէ արարից
զարքայն հրէից ։
Եւ նք̃ դարձեալ
աղաղակէին յու
զեալք ի քահա
նայապետացն ի
խաչ հան զդա ։
Ասէ ցնս̃ պիղա

տոս՝ զինչ ինչ չար
արարեալ իցէ դո
րա ։
Եւ նորա առա
ւել եւս աղաղակէ
ին եւ ասէին. ի խաչ
հան զդա ։
մգ Եւ պիղատոս
իբրեւ զմիտս կա
մեցաւ հաճել զա
մբոխին՝ արձակե
աց նոցա զբարաբ
բայն ։ եւ զյիսուս
հարեալ ետ ի ձեռս
զինուաց եղանիցէ ։
մէ Եւ զինուորքն
տարան զնա ի նե
րքս ի գաւիթն որ
հրապարակն էր ։
եւ կոչեն միանգամ
այն զամ գունդն

եւ զգեցուցանէին
նմա քղամիդ կար
միր եւ ծիրանիս ։
եւ եդին ի գլուխ
նր՝ պսակ արա
րեալ ի փշոց ։ եւ
սկսան ողջոյն
տալ նմա եւ ասել՝
ողջ լեր արքայդ
հրէից ։ եւ ծեծէ
ին զգլուխն եղէ
գամբ ։ եւ թքանէ
ին ընդ երեսս ։ եւ ի
ծունր իջեալ եր
կիր պագանէին
նմա ։
մը Եւ իբրեւ կատա
կեցին զնա՝ մեր
կացուցին զքղա
միդն եւ զծիրանիս
եւ զգեցուցին նմա

զիւր հանդերձն
ՃԹ Եւ հանին արտա
քս զի ի խաչ հա
նիցեն զնա։
Եւ տանէին պա
հակ զսիմովն
կիւրենացի որ ընդ
այն անցանէր ե
կեալ յագարակէ
զհայրն աղեքսա
նդրի եւ ռուփայ
զի բարձցէ զխա
ՃԺ չափայտն նոր
Եւ ածէն զնա ի
գողգոթայ տեղի
ն որ թարգմանի
տեղի կառափելո։
ՃԺա Եւ տային նմա գի
նի զմուռսեալ՝ եւ
նա ոչ առ. եւ հա
նեն զնա ի խաչ։

ՃԺբ Եւ բաժանեցին
զհանդերձս նորա։
արկեալ վիճակս
ի վերայ թէ ո զինչ առ
նուցու ։
ՃԺգ Եւ էր ժամ երրորդ
եւ հանին զնա ի խաչ։
ՃԺդ Եւ էր գիր վնասու
նր գրեալ՝ թէ թա
գաւորէ հրէից ։
ՃԺե Եւ ընդ նմա հանին
ի խաչ երկուս աւ
ազակս՝ մի ընդ աջ
մէ. եւ մի ընդ ահե
կէ նորա ։
ՃԺզ Եւ լցաւ գիրն որ
ասէ. թէ ընդ ա
նօրէնս համարե
ցաւ ։
ՃԺէ Եւ որք անցանէ
ինն. հայհոյէին

ՃԿ
ՃԺ ՃԺգ ՃԺդ ՃԺե ՃԺզ ՃԺէ

զնա՛ շարժեալ զ
գլո՛ւխս իւրեա՛նց
և ասէին. վա՛հ
որքակէիր զտա
ճարն և զերիս ա՛ւ
ուրս շինէիր. ապ
րեցո. զանձն քո և
էջ ՚ի խաչէդ ։
միը Նոյնպէս և քա
հանայապետքն
այպն արարեալ
ընդ միմեա՛նս համ
դերձ դպրօ̃քն և
ասէին՝ զա՛յլս ապ
րեցոյց՝ զանձն ո՛չ
կարէ ապրեցու
ցանել. ք̃ս ար
քայ իս̃ղի՝ իջցէ
այժմ ՚ի խաչէ այտի
զի տեսցուք և հա՛ւ
տասցուք դմա ։

միթ Եւ որ ընդ նմա՛ն
խա՛չն եղեալ էին
նախատէին զնա
մլ Եւ իբրև վեց ժամ
եղև. խա՛ւար կա
լա՛ւ զա̃մ երկիր
մինչև ցիննն ժա՛մն
մլա Եւ յիննն երորդ
ժամուն՝ աղաղա
կեաց յս̃ ՚ի ձ̃այն
մեծ և ասէ. էլի՛
էլի. լամասաբաք
թանի, որ թարգ
մանի. ա̃ծ իմ ա̃ծ
իմ. ընդէր թողեր
զիս ։
Եւ ոմանք ՚ի նոցա
նէ որ շուրջն կայ
ին զնովա՛ւ. իբրև
լուան, ասէին՝ թէ
զեղիա կարդայ ։

մր
միը

մր
միթ մլ մլա

միբ Եւ ընթացեալ
մի ոմն ելից սպու
նգ մի քացախով․
և հարեալ յեղէ
գան տայր ըմպել
նմա ։ և ասէ՝
Թոյլ տուր տես
ցուք զայ եղիա
իջուցանել զդա։
միգ Եւ յս̅ արձակեց
ձայն մեծ․ և ե
հան զոգի ։
միդ Եւ վարագոյրտա
ճարին պատառե
ցաւ յերկուս ի վեր
ուստ մինչև ի
խոնարհ ։
միե Եւ տեսեալ հա
րիւրապետին որ
կայր անդ ։ եթէ
աղաղակեաց և
եհան զոգի ։ և ա
սէ՝ արդարև այրս
այս որդի այ̅ էր ։
միզ Էին և կանայք
որ հայէին ի հե
ռաստանէ ։ յորս
էր մարիամ մագ
դաղենացի ․ և մա
րիամ յակովբու
փոքր կան ։ և յով
սեայ մայրն ։ և
սողոմէ ։ որք յոր
ժամ էին ի գալի
լեա զհետ երթե
ին նր̅ ․ և պաշտե
ին զնա ։ և այլ կա
նայք բազումք որք
ընդ նմա իսկ
ելեալ էին
յեմ̅ ։

մր̅
միբ միգ միդ միե
մր̅
միզ

Եւ իբրեւ երե
կոյ եղեւ
քանզի ուրբաթն էր
որ է շաբաթն մը
տանէր՝ եկեալ յով
սէփ որ յարիմա
թեայ էր ։ այրպար
կեշտ՝ նախարար
որ եւ ինքն ակն
ունէր արքայու
թեն այ ։ համար
ձակեցաւ եմուտ
առ պիղատոս եւ
խնդրեաց զմար
մինն յի ։
պիղատոս զար
մացաւ թէ այն
չափ վաղ մեռաւ ։
եւ կոչեցեալ առ
ինքն զհարիւրա
պետն՝ եհարց զը
նա եւ ասէ՝ թէ ար
դարեւ այնչափ
վաղ մեռաւ ։
եւ իբրեւ ըստու
գեաց ի հարիւրա
պետէ անտի շնը
նորհեաց զմար
մինն յովսեփայ ։
ՄԻԲ Յովսէփ գնե
աց կտաւ ։ եւ իջու
ցեալ զնա պատե
աց կտաւովն եւ
եդ ի գերեզմանի
զոր էր փորեալ ի
վիմէ ։ եւ թաւալե
ցոյց վէմ մի դուռն
գերեզմանին ։
ՄԻԳ ակ մարիամ
մագդաղենացի
եւ մարիամ յակո
վբայ եւ յովսեայ

Մր
ՄԻԵ

Ծա

ՄԻԲ
ՄԻԲ

ՄԻԳ

տեսին զտեղին
ուր եդաւ :
Եւ իբրև անց
շաբաթն : Մարի
ամ Մագդաղէ
նացի . և Մարիամ
յակովբեայ՝ և սա
ղոմէ ·· չոգան
պատրաստեցին
խունկս զի եկես
ցեն աւծ
ցեն զնա :
Ընդ առ
աւաւտս միաշա
բաթուն , գան ՚ի
գերեզմանն ընդ
արև ագալն : և
ասէին ցմիմեանս
ով թաւալեսցէ
մեզ զվէմն ի
դրանէ գերեզմանին .

Եւ հայեցեալ ի
տեսին զի թաւա
լեցուցեալ էր զվէ
մն ի գերեզմանէն
քանզի մեծ էր յոյժ :
Եւ մտեալ ի ներքս
՚ի գերեզման՝ տե
սին երիտասարդ
մի զի նստէր ընդ
աջմէ կողմանէ
զգեցեալ պատմու
ճան սպիտակ և
զարհուրեցան :
Եւ նա ասէ ցնո
սա . մի երկնչիք՝ զՅս
խնդրէք զնազով
րեցի զխաչելեալն
յարեաւ չէ աստ
ահաւասիկ տե
ղին ուր եդին զնա :
Աւրհնեալ… ա .

ասցէք ցաշակերտ
ան նր. եւ ցպետ
րոս. եթէ ահա
յառաջագոյն եր
թայ քան զձեզ ի
գալիլեա. անդ տե
սանիցէք զնա որ
պէս ասացն ձեզ։
Եւ իբրեւ լուան
ելին եւ փախեան
ի գերեզմանէն.
քանզի զահի հա
րեալ էին. եւ ոչ ու
մեք ինչ ասացին զի
երկնչէին։
Յարուցեալ
Յառաւօ
տուն. առաջին
միաշաբաթուն
երեւեցաւ մարի
ամու մագդաղէ
նացւոյ յորմէ հա
նեալ էր զեւթն
դեւն։
Եւ նա երթեալ
պատմեաց այնո
ցիկ որ ընդ նմայն
էին. մինչ դեռ
լային եւ սգային։
Նոքա իբրեւ լու
ան թէ կենդանի
է եւ երեւեցաւ նց
ոչ հաւատացին։
Յետոյ երեւեցաւ
նց այլով կերպա
րանաւ. որք եր
թային յանդաս
տան։ Նք չոգան
պատմեցին այլոց։
եւ ոչ նց հաւատացին։
Յետոյ մինչ դեռ
բազմեալ էին մե

մետասանիցն ե-
րեւեցաւ նց և
թշնամանեաց զնս
հաւատութն նց
և զխստասրտու
թի՝ զի որ երեւե
ցաւ ննց յարու
ցեալ ի մեռելոց
և ոչ նք հաւատա
ցին ։
Եւ ասէ ցնս՝ եր
թայք յաշխարհ
ամ ։ և քարոզեցէք
զաւետարանն
ամ արարածոց ։
որ հաւատայ և
մկրտի՝ կեցցէ ։
և որ ոչ հաւատայ
դատապարտեսցի ։
Նշանք այնոցիկ
որ հաւատանն՝ եր
թիցեն զհետ այսո
ցիկ ։ յանուն իմ դեւս
հանցեն ։ լեզուս
խաւսեսցին ։ ի
ձեռս իւրց օձս բա
ձցեն ։ և եթէ մա
հացու դեղ ինչ արբ
ցեն ․ նց ոչ ինչ վն
նասեսցին ի վր հիւ
անդաց ձեռս դից
են և բժշկեսցեն ։
Եւ ինքն տր յետ
խաւսելոյ ընդ նոսա
համբարձաւ յեր
կինս՝ և նստաւ
ընդ աջմէ հաւր ։
Եւ նք ելեալ քա
րոզեցին ընդ ամ
երկիր ․ տն գործակ
ցութբ ։ և զբանն
հաստատէին ամ

նշանակեաց որ երթ
այր զհետ նոցա ։

Աւետարան Ըստ Մարկոսի ։
Նախադրութիւն Ղուկասու Աւետարանին ։

Աւետարանս որ ըստ Ղուկասու գրեալ է ։ Նոյն
ինքն Ղուկաս աշակերտ Պետրոսի. և ձեռնադրեցաւ
ընթացակից Պօղոսի. և վկայեցաւ ի նմանէ ։ Սա
գրեաց զաւետարանս զայս. սկիզբն առնէ ի ծննդէ
նէն յովհաննու. և զոր ըստ նմին. պատմէ և զմարմ
նաւոր փրկչին. ազգաբանութիւն առնէ. և եղանէ յովսէ
փայ ի դաւիթ. և ի դաւթայ մինչև յադամ ։ պատ
մէ և զմկրտութիւն յովհաննու. և լինելով ի լեառն
զփորձելն ի սատանայէ. և զընտրութիւն աշակեր
տացն. և այլ եօթանասունսն ։ եցոյց նշանս և արու
եստս բազումս եղելս ։ և զխաչ մատնութիւնն ։ և զ կա
տարածն որ մատնեցաւ պիղատոսի պոնտացւոյ
և խաչեցաւ մարմնով. զի զինուորքն բաժանեցին
զհանդերձս նորա ։ և որք խաչեցան յերկուց աւազա
կացն. մին ապաշխարեաց խոստովանութեամբ. և զի
մարմինն եդաւ ի գերեզման. և յարեաւ յերրորդ

աւուր. և յետ այսորիկ համբարձաւ յերկինս
տեսանելով հրեշտակացն ։ Ղուկաս՝ անտիոքացի
բժիշկ գոլով ։ սա աշակերտեցաւ Փրկչին. և հա-
մարեալ կոչեցաւ ի եւթնեսն եւթանասնիցն ։ Եւ
յետոյ աշակերտեցաւ Պօղոսի. մինչ զի ասէ գով-
ութի սորա աւետարանին ։ Սա հրամանաւ
պօղոսի գրեաց զաւետարանսն իւր ։ յանտիոք քա-
ղաքի. ի յէգոս ամսոյ. զկնի. ԺԷ. ամի համբառ-
նալոյ Փրկչին ։ Ո... ։ Վկայութիւնս. ԺԷ
Տունս. Ռ. Պ ։ Աւետարանս գլխաւորս. հա. ..
Հեշտս. ... ։ ... ։ ... ։ ... ։ ...
... ։ ... ։ ... ։ ... ։ ... ։ ...
Տերունական հրամանս ։ Ղուկաս յարութի ։

	Ղուկաս	Յոհաննու	Մատթէոս	Մարկոս
Նիշքն գլխոց Աւետարանին Ղուկասու				
Աշխարհագրին ։	ա			
Բացօթեայ հովուացն ։	բ			
Սիմէոնին ։	գ			
Մարգարէին աննայի ։	դ			
Լինելոյ բանին առ յովհաննէս ։	ե		գ	
Որոց հարցանէին զյովհաննէս ։	զ			
Փորձութեանց փրկչին ։	է			
Որ ունէր զհոգին դիւական ։	ը			
Զոքանչին պետրոսի ։	թ		ը	բ
Որոց բժշկեին ի պէսպէս հիւանդութեանց	ժ		թ	գ
Որսոյ ձկանցն ։	ժա			
Բորոտին ։	ժբ		զ	դ
Անդամալուծին ։	ժգ	ժգ	ժգ	ե
Ղեւեայ մաքսաւորին ։	ժդ		ժդ	զ
Գօսացեալ ձեռինն	ժե		իա	է
Առաքելոցն համարոյ ։	ժզ		ժթը	ժդ
Երանութեանց ։	ժէ		է	
Հարիւրապետին ։	ժը	զ	է	
Որդւոյ այրւոյն ։	ժթ			

	Ղուկաս	Յովհաննէսի	Մատթէոսի	Մարկոսի
Որոց առաքեցան ի յովհաննէ :	ի		ի	
Վ. օծելոյ զՏրն մեր միւռոնաւ :	իա	ժբ	կբ	իդ
Վ. առակի սերմանցանին :	իբ		իգ	թ
Սաստելոյ ջուրցն :	իգ		ժա	ժ
Որում էր զլեգէոնն :	իդ		ժբ	ժա
Դստեր ժողովրդապետին :	իե		ժէ	ժբ
Արեանհոսին կնոջն :	իզ		ժզ	ժգ
Վ. առաքելոյ զԺԲանսն :	իէ		ժթ	ժդ
Հինգ հացին և ·բ· ձկանցն :	իը	ժէ	իզ	ժզ
Յաշակերտացն հարցանելոյ :	իթ		լգ	իդ
Վ. այլակերպութեանն Յի :	լ		լդ	իե
Լուսնահարին :	լա		լե	իզ
Խորհելոյն թէ ով մեծիցէ :	լբ		լէ	իէ
Զառաջոյն հրաման զկնի երթալ :	լգ		ժ	
Երևեցուցանելոյ զեւթնասունսն :	լդ			
Հարցանելոյ աւրէնսականին :	լե			
Վ. ընկանելոյն ի ձեռս աւազակց :	լզ			
Մարիամու և Մարթայի :	լէ			
Յաղօթս կալոյն :	լը			
Խուլ դիւին :	լթ		իը	
Որ կինն ձայն եբարձ ի ժղվրդենէն :	խ			

	Ողորմ.	[illegible]	Մա[illegible]	Մա[illegible]
Նշան խնդրելոյն	խա		իգ	
Որ փարխեցին կոչէց զօրն ։	խբ			
Վայ տալոյ օրհնականացն ։	խգ		ծղ	
Խմորոյ փարխեցոցն ։	խդ		լբ	իբ
Բաժանելոյ զինչանց եւ եղբօրն ։	խե			
Պտղաբերելոյ անդոյ մեծատանն ։	խզ			
Գալիլեացոց եւ որոց խեղովամ ։	խէ			
	խը			
Կարկամեալ կնոջն այսահարի ։	խթ			
Աշաակացն ։ Ը	խթ		իդ	
Թէ աակաւք իցէն որպայրիցէ	ծ			
Որքաասցեն ցմն զհերովդէէ	ծա			
Որ ջրգողեալէ ։	ծբ			
Որք սիրեն զնախագահսն	ծգ			
Կոչելայն ընթրիս ։	ծդ		ծա	
Շինելոյ աշտարակին ։	ծե			
Հարիւր ոչխարացն ։	ծզ		լը	
Գտնալոյն յԱծ հեռի անառակին ։	ծէ			
Անիրաւ տնտեսին ։	ծը			
Մեծատանն եւ ղազարու ։	ծթ			
Տասն բորոտացն	կ			

	Ղուկաս	Յովհաննէս	Մատթէոս	Մարկոս
Զանիրաւ անուանեալն դատաւորէն :	կա			
Փարիսեցւոյն և մաքսաւորին :	կբ			
Հարցանելոյ մեծատանն զկ՟ն	կգ		խա	խթ
Կուրին :	կդ			
Զակքէոսին :	կե			
Գնալոյն առնուլ իւր թգւթի և դարձն :	կզ			
Ըմբռնելոյ զաւանակն :	կէ			
Յաւանակին :	կը	իզ	իէ	լը
Հարցանելոյ քհյից զօրն :	կթ		խը	լէ
Առակի այգւոյն :	հ		ծ	լգ
Դահեկանին :	հա		ծբ	լէ
Սադուկեցւոցն :	հբ		ծգ	լը
Թէ զիարդ է որդի դաւթի Քս :	հգ		ծէ	խ
Երկու լումայի այրւոյն :	հդ			խա
Հարցման կատարածին :	հե		ծէ	խբ
Զատկին :	հզ		խզ	խէ
Վիճելոյն թէ ով մեծ իցէ :	հէ		լէ	իէ
Խնդրելոյն սատանայի :	հը			
Նախատանաց հերովդի զօրն :	հթ			
Կոծելոյ կանանցն :	ձ			
Ապաշխարելոյ աւազակին :	ձա			
Խնդրելոյ զտէրունական մարմինն :	ձբ	լգ	կը	խը
Կղէովպեանցն :	ձգ			
Համբառնալոյն :	ձդ			

Ես արդ աղաչեմ զձեզ ով հարք եւ եղբարք որք հանդիպիք [illegible]
[illegible] աւետարանիս. յիշեցէք ի Քս [illegible]
[illegible]
[illegible]
Ով եղբարք որք [illegible] յիշեցէք ի Քս. [illegible]
[illegible]
[illegible]. յիշեցէք [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ցին. մեզ որք իսկզբա-
նէ ականատեսք եւ ս-
պասաւորք եղեն բա-
նին:

Կամ եղեւ եւ ինձ
որ իսկ զբանէ զհե
տ երթեալ էի ամ ճշ
մարտութբ կար
գաւ գրել. քեզ. քջդ
թէոփիլէ: զի ծա-
նիցես զբանիցն ո-
րոց աշակերտեցար
զճշմարտութիւնն:

Եղեւ յաւուրս
հերովդի արքայի հրէա-
քահանայ ոմն անուն
զաքարիայ ի դասա
կարգէ աբիայ:
Եւ կին նորա ի դը
ստերաց ահարոնի
եւ անուն նորա եղի-
սաբեթ:

Էին արդարք
երկոքին առաջի այ
գնային յամենայն ի
պատուիրանս եւ յի-
րաւունս տն անա-
րատք:

Եւ ոչ գոյր նոցա որ
դեակ: զի էր եղիսա-
բեթ ամուլ. եւ երկո-
քին անցեալ էին զա
ւուրբք իւրեանց:

Եւ եղեւ ի քահանայա
նալն նր. ըստ կար-
գի աւուրցն հասանե-
լոյ առաջի այ. ըստ օ-
րինի քահանայութեն
եհաս նմա խունկ ար-
կանել մտեալ ի տա-
ճարն տն. եւ ամ բազմ
ութն ժողովրդեանն

կայեն յաղօթս ար
տաքոյ ի ժամու
խնկոցն:
Երեւեցաւ նմա
հրեշտակ տն. զի կա
յր ընդ աջմէ սեղանո
յ խնկոցն. եւ խռովե
ցաւ զաքարիայ իբ
րեւ ետես. եւ անկա
ւ ահ ի վերայ նորա:
Ասէ ցնա հրեշտա
կն տն. մի երկնչիր զա
քարիա. զի լուե
լ եղեն աղաւթք քո
եւ կին քո եղիսաբեթ
ծնցի քեզ որդի. եւ կո
չեսցես զանուն նորա
յովհաննէս. եւ եղիցի
քեզ ուրախութի. եւ
ցնծութի. եւ բազում
ք ի ծնընդեանն նորա խ
նդասցեն. զի եղիցի ի
մեծ առաջի տն. եւ գի
նի եւ ցքի մի արբցէ
եւ հոգւով սրբով լցցի
անդստին յորովայնէ
մօր իւրոյ. եւ զբազու
մս յորդւոցն իսղի դար
ձուսցէ ի տր ած իւ
րեանց:
Եւ նա եկեսցէ ա
ռաջի նորա հոգւով
զօրութբ եղիայի. դա
րձուցանել զսիրտս
հարց յորդիս. եւ զան
հաւանս յիմաստութի
արդարոց պատրաստ
ել տն ժողովուրդ
կազմեալ:
Ասէ զաքարիայ
ցհրեշտակն. ըստէ գի
տասցեմ զայդ. զի ես

ծեր եմ և կին իմ անցե-
ալ է զաւուրբքն իւ-
րովք:
Պատասխանի ետ
հրեշտակն և ասէ ցն-
նա. ես եմ Գաբրիէլ որ
կամ առաջի Աստուծոյ. և առա-
քեցայ խօսել ընդ
քեզ և աւետարանել
քեզ զայդ. և ահա ե-
ղիցես համր. և մի կա-
րասցես խօսել մինչև
ցօրն յորում այդ լինի-
ցի. փոխանակ զի ոչ
հաւատացեր բանից
իմոց. որք լցցին ժա-
մանակի իւրեանց:
Եւ ժողովուրդն ա-
կն ունէր Զաքարիայ
և զարմանային ընդ
յամելն նորա ի տաճարին

և ելեալ ոչ կարէր
խօսել ընդ նոսա. և գիտա-
ցին եթէ տեսիլ ետես
ի տաճարին. և նա նշ-
անացի խօսէր ընդ նոսա
և կայր պապանձեալ:
Եւ եղև իբրև լցան
աւուրք պաշտաման
նորա գնաց ի տուն իւր:
Յետ աւուրցն այ-
նոցիկ յղացաւ Եղիսա-
բեթ կին նորա. և
թաքուցանէր զանձն
ամիսս հինգ: և ասէր
զինչ գործ գործեաց
ընդ իս Տէր. յաւուրս յո-
րս հայեցաւ յիս բառ-
նալ զնախատինս իմ
ի մարդ-
կա-
նէ:

[Ե]ւ յամսեա
նն վեցեր
որդի առաքեցաւ գա
բրիէլ հրեշտակն յայ ի
քաղաք մի գալիլեաց
ւոց. որում անուն էր նա
զարեթ. առ կոյս խօսե
ցեալ առն՝ որում անու
ն յովսէփ. ի տանէ
դաւթի և անուն կու
սին մարիամ: ~ :-
[Ե]ւ եկեալ առ նա աս
է. ուրախ լեր բերկ
րեալդ տր ընդ քեզ:
[Ե]ւ նա ընդ բանն խռո
վեցաւ. և խորհէր
ընդ միտս. թէ որպիսի
ինչ իցէ ողջոյնս այս:
[Ե]ւ ասէ ցնա հրեշ
տակն. մի երկնչիր մա
րիամ զի գտեր շնոր
հս առ այ. և ահա յղասջիր
և ծնցես որդի. և կոչէ
սցես զանուն նորա յս
սա եղիցի մեծ. և որդի
բարձրելոյ կոչեսցի.
և տացէ նմա տր ած
զաթոռն դաւթի հօ
րն նորա. և թագաւո
րեսցէ ի վերայ տանն
յակոբայ յաւիտե
ան. և թագաւորութե
նորա վախճան մի լի
ցի: Եւ ասէ մարիամ
ցհրեշտակն. զի արդ
լինիցի ինձ այդ. քան
զի զայր ոչ գիտեմ:
[Պ]ատասխանի ետ
հրեշտակն և ասէ ցնա
հոգի սուրբ եկեսցէ ի քեզ
և զօրութիւն բարձրելո
հովանի լիցի ի վր քո

քանզի եւ որ ծնանելո-
ցն է ի քէն սուրբ է. եւ որդի
Այ կոչեսցի:
Եւ ահա Եղիսաբեթ
ազգական քո. եւ նա յղացեալ է
ի ծերութեան իւրում. եւ
այս վեց երորդ ամիս է
նորա. որ ամուլն կո-
չեցեալ էր. զի ոչ տկա-
րասցի առ յԱյ ամ բան:
Եւ ասէ Մարիամ
ահաւասիկ կամ աղախին Տն
եղիցի ինձ ըստ բա-
նի քում:
Եւ գնաց ի նմանէ
հրեշտակն:
Յարուցեալ
Մարիամ յաւ-
ուրսն յայնոսիկ գնաց
ի լեռնակողմն փու-
թանակի ի քաղաքն Յու-
դայ. եւ եմուտ ի տուն
Զաքարիայ. եւ ետ ողջոյն
յԵղիսաբեթ:
Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ
զողջոյն Մարիամու
Եղիսաբեթ խաղաց
մանուկն յորովայնի
նորա:
Եւ լցաւ Եղիսաբեթ
հոգւով սրբով. եւ
ձայն բարձրաղաղա-
կեաց եւ ասէ:
Օրհնեալ ես դու
ի կանայս. եւ օրհնե-
ալ է պտուղ յորովա-
յնի քո. եւ ուստի ինձ
այս. զի եկեսցէ մայր
տեառն իմոյ առ իս:
Զի ահաւասիկ իբ-
րեւ եղեւ ձայն ողջու-
նի քո յականջս իմ

խաղաց ցնծալ ով
մանուկս յորդորեայնն
իմում։ Եւ երանի որ հանա
պազ է․ եթէ եղիցի
կատարումն աստուծոյ
լոյս նմա իմն է։
ւաստկեցմարևամ
մեծացուսցէ անձն
իմ զտր․ եւ ցնծասցէ
հոգի իմ յամենայն փրկի
չիմ։ զի հայեցաւ ի
խոնարհութիւն աղա
խնոյ իւրոյ։
Զ խահա յայսմհետէ
տէ երանեսցեն ինձ
ամենայն ազգք։ զի
արար ինձ մեծամե
ծս հզորն․ եւ սուրբ ա
նուն նորա․ եւ ողոր
մութիւն նորա ազգաց
յազգս երկիւղածաց
իւրոց։
Արար զօրութիւն
բազկաւ իւրով ցրո
ւեաց զամբարտա
ւանս միտս սրտից
իւրեանց․ քակեաց զհզօ
րս յաթոռոց․ եւ բարձ
րացոյց զխոնարհս։
Զ․քաղ ցեալս լցոյց
բարութեամբ․ եւ զմեծա
տունս արձակեաց
ունայնս։
Պաշտպանեաց իսրա
յէլի ծառայի իւրում յի
շել զողորմութիւն․
որպէս խօսեցաւ առ
հարս մեր աբրահամու
եւ զաւակին նորա ի
յաւիտեան։
Կացմարիամ ա
նմա երիս ամիսս է

րիս եւ դարձաւ ի
տուն իւր:
Եւ Եղիսաբեթի լց
ցան ժամանակք ծ
նանելոյ եւ ծնաւ որ
դի:
Եւ լուան որ շուրջ
զնովաւ էին. եւ ազգա
տոհմ նորա՝ զի մեծ
արարտր զողորմու
թիւն իւր ընդ նմա. եւ
խնդացին ընդ նմա:
Եւ եղեւ յաւուրն ութ
երորդի եկին թլփա
տել զմանուկն. եւ կո
չէին զնա յանուն հօր
իւրոյ զաքարիայ:
Պատասխանի ետ
մայր նր եւ ասէ. ոչ այլ
կոչեսցի յովհաննէս:
Ասեն ցնա քանզի

ոչ ոք է յազգէ քում ո
րոյ կոչի անուամբն յով
հաննէս: Նշանակէ
ին հօրն նր. թէ զինչ
կամիցի կոչել զնա:
Եւ խնդրեաց տախ
տակ. եւ գրեաց եւ ասէ
յովհաննէս է անուն
դորայ:
Եւ զարմացան ա
մենեքեան:
Եւ բացաւ բերան
նորա վաղվաղակի
եւ լեզու նորա եւ խօ
սէր եւ աւրհնէր զած:
Եւ եղեւ ահ ի վերայ ամե
նեցուն որ լսէին զայս
եւ որ շուրջ բնակեա
լն էին զնոքօք. եւ ընդ
ամ լեռնակողմն
հրէ աստանի. պատ

սէին ամէնայն բան
ս զայսոսիկ եդին
ամէնեքեան որ լսէ
ին ի սիրտս իւրեանց. և
ասէին. զինչ լիցի
մանուկս այս. և ձեռ
ն տ͞ն էր ընդ նմա։
[Ե]ւ զաքարիայ հա
յր նորա լցաւ հոգ͞ւ սր
բով. մարգարէացա
և ասէ։~
[Օ]րհնեալ տ͞ր ա͞ծ
ի͞էլի զի այցել մեզ եւ ա
րար փրկու͞թի ժողո
վրդեան իւրում և յ
արոյց եղջիւր փրկ
ու͞թե մեզ ի տանէ դ
աւ͞թի ծառայի իւր
ոյ. ո͞պս խօսեցաւ բե
րանով սրբոց որ յա
ւիտենից մարգարէ
ին նորա էին փրկու
թի ի թշնամեաց մեր
ոց եւ ի ձեռաց ամէն
այն ատելեաց մերոց
առնել ողորմու͞թի
ընդ հարս մեր. և յիշ
ել զուխտն իւր ս͞բ. զ
երդումն զոր երդ
ուաւ աբրահամու հ
օր մերում տալ մեզ
առանց երկիւղի. ի
ձեռաց թշնամեա
ց փրկելոց պաշտ
ել զնա սրբու͞թբ. և
արդարու͞թբ առ
աջի ն͞ր. զամէնայն
աւուրս կենաց մեր
ոց։ [Ե]ւ դու մանու
կ մարգարէ բար
ձրելոյ կոչեսցիս
զի երթիցես առաջի

երեսաց տ͞ն պատրա-
ստել զճանապարհ
նորայ· տալ զգիտու-
թ͞ն փրկու͞թե ժողո-
վրդեան նորայ ի
թողու͞թն մեղաց ն͞ց
վասն գթու͞թեց ողո-
րմու͞թե ա͞յ մերոյ ո-
րովք այց արասցէ
մեզ արեգակն ի բար-
ձանց երեւել որոց ի
խաւարի· եւ ի ստուերս
մահու նստէին· ուղ-
ղել զոտս մեր ի ճա-
նապարհս խաղաղու-
թեան:

Եւ մանուկն աճէր
եւ զօրանայր հոգւով
եւ էր յանապատի մի-
նչեւ յօր երեւելոյ նոր͞
իսրայէլի:

Եւ եղեւ յ
աւուրսն յ
այնոսիկ ել հրաման
յօգոստոս կայսերէ
աշխարհագիր առնել
ընդ ամ͞ տիեզերս· այս
առաջին աշխարհա-
գիր եղեւ ի դատաւո-
րու͞թե ատորոց կիւ-
րենայ:

Եւ երթային ամ-
ենեքեան մտանել աշ-
խարհագիր իւրաքան-
չիւր ի քաղաքի:

Եւ յովսէփ ի գա-
լիլեէ ի քաղաքէն նա-
զարեթէ ի հրէաս-
տան ի քաղաքն դաւ-
թի· որ կոչի բեթղա-
հեմ· վասն լինելոյ
նորայ ի տանէ եւ յազ-

գէ դաւթի մտանել
յաշխարհագիր մարե
ամբ հանդերձ զոր
խօսեալն էր նմա և
էր յղի:
Եւ եղև ի հասանե
լն նոցա անդր լցան
աւուրք ծնանելոյ նր
և ծնաւ զորդին իւր
զանդրանիկ. և պատե
աց զնա ի խանձա
րուրս. և եդ զնա ի մ
սուր. զի ոչ գոյր նոցա
տեղի իջաւան
ին:
Եւ հովիւք
էին ի տե
ղւոջն յայնմիկ բաց
օթեայք. որ պահէ
ին զպահպանութիւ
գիշերոյ հօտից իւրեանց

Եւ հրեշտակ տն
երևեցաւ նոցա և
փառք տն ծագեցին
առ նոսա և երկեան
երկիւղ մծ:
Եւ ասէ ցնոսա հրեշ
տակն մի երկնչիք
զի աւասիկ աւե
տարանեմ ձեզ ու
րախութի մծ որ
եղիցի ամն ժողովրդե
անն. զի ծնաւ ձեզ
այսօր փրկիչ. որ է
օծեալ տր ի քաղա
քի դաւթի. և այս նշ
շանակ ձեզ. գտանի
ցէք մանուկ պատեալ
ի խանձարուրս. և եդե
ալ ի մսուր:
Եւ յանկարծակի ե
ընդ հրեշտակին ընդ

այն մինչ բազմութեան
զաւրաց երկնաւոր ո-
րաց. որոտաբհնչեն
զած և ասեն. փառք
ի բարձունսն այ և յեր-
կիր խաղաղութիւն ի
մարդիկ հաճութիւն:

Եւ եղև իբրև մեկնե-
ցան ի նոցանէ հրեշ
տակքն յերկինս ա-
սեն ցմիմեանս հով
իւքն. եկայք երթի-
ցուք մինչև ցբեթղե
եմ. և տեսցուք զինչ
բանս այս որ եղև զոր
տէր եցոյց մեզ:

Եկին փութանակի
և գտին զմարիամ և
զյովսէփ. և զմանու-
կն եդեալ ի մսուրս. և
ծանեան վս բանին որ
ասացաւ նց զմանկա-
նէն:

Ամենեքին որ լսէին
զարմանային վասն բա-
նիցն զոր խօսեցան ընդ
նոսա հովիւքն:

Եւ մարիամ զամ զբ
բանս զայնոսիկ պա-
հէր և խելամուտ լի-
նէր ի սիրտ իւրում:

Եւ դարձան հովիւ-
քն փառաւոր առնէին
և աւրհնէին զած. վս ամ
զոր լուանն և տեսին ո-
րպէս պատմեցաւ
նոցա:

Եւ իբրև լց
ցան աւուրք
ութ թլփատել զն
նա և կոչեցաւ անուն
յն որ կոչեալն էր ի հրեշ

տակէն մինչ չյղացեալ
էր զնա յորովայնի:
Եւ իբրե
լցան աւ
ուրք սրբու թե՟ նց՟
ըստ օրինացն մովսէ-
սի· ածին զնա յե՟մ-
յանդիման առնել տ՟ն
որպէս եւ գրեալ է յօ
րէնս տ՟ն· թէ ա՟մ արու
որ բանայ զարգանդ
ս՟բ տ՟ն կոչեսցի:
Եւ տալ պատարագ
ըստ ասացելոյն յօ՟
րէնս տ՟ն զոյգս տատ-
րակաց· կամ երկուս
ձագս աղաւնեաց:
Եւ ահա էր այր մի
յե՟մ· որոյ անուն էր
սիմէոն· եւ էր այրն
այն արդար· եւ երկիւ-
ղած· եւ ակն ունէր
մխիթարութե՟ իէ՟լի
եւ հոգի սուրբ էր ի նմա· եւ
էր նորայ հրաման ի
առեալ ի հոգւոյն
սրբոյ մի տեսանել
զմահ մինչեւ տեսցէ
զաւծեալն տ՟ն:
Եւ եկն հոգւովն
ի տաճարն· եւ իբրեւ
ածին ծնաւղքն զ
մանուկն յս՟ առնել
նոցայ ըստ սովորու-
թե՟ օրինացն ի վերայ
նորա· եւ նա առ ըն-
կալաւ զնա ի գիրկս
իւր· աւրհնեաց զա՟ծ
եւ ասէ:
Արդ արձակես
զծառայս քո տ՟ր ըստ
բանի քում ի խաղա-

ղութբ զի տեսին ա
չք իմ զփրկութիւ քո
զոր պատրաստեցեր
առաջի ամ ժողով
րդոց։ Լոյս ի յայտ
նութի հեթանոսաց
և փառք ժողովրդեան
քում իղի։
Եւ էին հայրն և
մայր նորա զարմա
ցեալ ի վերայ բանի
ցն զոր խօսէին զն
մանէ։ ~։~։~
Եւ աւրհնեաց զնս
սիմէոն· և ասէ ց
մարիամ մայր նորա
ահա սա կա ի գլորու
մն· և ի կանգնումն
բազմաց ի մէջ իղի
և ի նշան հակառակու
թե· և ընդ քո իսկ ան

ձն անցցէ սուր զի
յայտնեսցին ի բազ
ում սրտից խորհու
րդք։
Եւ անդ էր աննայ
մարգարէ դուստր
փանուէլի· յազգէ ա
սերայ· սա ինքն անցեա
լէր զաւուրբք բազմ
աւք· կեցեալ ընդ ա
ռն ամս եւթն· ի կու
սութենէ իւրմէ և
էր այրի ամաց իբրե
ւթսուն և չորեց որ
ոչ մեկնէր ի տաճա
րէն· այլ պահօք և
աղօթիւք պաշտէր
զ ցայգ և զ ցերեկ· և
սա ի նմին ժամու յա
րուցեալ գոհանայր
զտնէ· և խօսէր ընդ

ամենեսին որ ակնկալու
նէին փրկութեանն Երուսաղեմի:
Եւ իբրեւ կատարե
ցին զամ ըստ օրինա
ցն Տն դարձան անդ
րէն ի Գալիլեա ի քա
ղաքն իւրեանց Նա
զարեթ:
Եւ մանուկն աճէր
եւ զօրանայր լի իմաս
տութբ. եւ շնորհք այ
էին ի վերայ
նր:
Եւ երթայ
ին ծնողքն
նորա ամ յամէ յԵմ
ի տօնի զատկին:
Եւ իբրեւ եղեն նր
ամք երկոտասան յե
լանել նոցա յԵմ
ըստ սովորութեան տօ

նին. եւ կատարել
զաւուրսն ի դառնալն
անդրէն. մնաց յս
մանուկն յԵմ եւ
ոչ գիտացին ծնո
ղքն նր: կարծէին
զնմանէ. թէ ընդ
ուղեկիցսն իցէ: Ե
կին երթ աւուր մի
ոյ ճանապարհ եւ
խնդրէին զնա ընդ
ազգականս. եւ ընդ ծա
նօթս եւ իբրեւ ոչ
գտին դարձան
անդրէն յԵմ խնդ
րել զնա:
Եւ եղեւ յետ երից
աւուրց գտին զնա
ի տաճարին, զի նս
տէր ընդ վարդա
պետսն. լսէր նոցա

նէ և հարցանէր զնս:
Զարմանային ամքն
որ լսէինն ի նմանէ.
ընդ իմաստութն և
ընդ պատասխանիսն
նորայ. և իբրև տեսին
զնա զարմացան:
Եւ ասէ ցնա մայրն
իւր. որդեակ զինչ գո
րծ գործեցեր դու ընդ
մեզ. ահաւասիկ հա
յր քո և ես տառապեալ
ք խնդրէաք զքեզ:
Եւ ասէ ցնոսա զի
խնդրէիք զիս ոչ գի
տէք եթէ ի տան հօր
իմոյ պարտ է ինձ
լինել:
Եւ նոքայ ոչ իմացան
զբանն զոր խօսեցաւ
ընդ նոսայ:

Եւ էջ ընդ նոսա և
գնաց ի նազարէթ. և
էր նոցայ հնազանդ:
Եւ մայրն նորա
պահէր զամենայն զբ
անսն ի սրտի իւրում:
Եւ յս զարգանայր ի
մաստութբ և հասա
կաւ և շնորհօք այ և
ի մարդկանէ:
Ի հնգետաս
ասաներ է
րորդի ամի տէ
րութեն տիբերեա
կայսեր ի դատաւորու
թեն հրէաստանի
պիղատոսի պոնտա
ցւոյ. և ի չորրորդապե
տութեն գալիլեաց
ոց հերովդի. և ի փի
լիպպոսի եղբօրն

չորրորդ պետութե̃
իտուրացւոց և ի
տրաքոնացւոց աշ-
խարհին. և ի չորրորդ
պետութե̃ն. լուսան-
եայ աբիլէնացւոց. և
ի քահանայապտ̃ ու-
թե̃ն աննայի և կայի-
ափայ:
Եղև բանն այ̃ ի վր̃
յովհաննու որդւոյ
զաքարիայ յանապա-
տի անդ:
Եկն յամ̃ կողմն
յորդանանու. քարո-
զել մկրտութե̃ն ա-
պաշխարութե̃ ի
թողութե̃ մեղաց:
Որպէս և գրեալ է ի
գիրս պատգամաց ե-
սայեայ մարգարէի:

› Ձայն բարբառոյ յա-
› նապատի պատրա-
› ստ արարէք զճանա-
› պարհ տ̃ն. և ուղիղ ա-
› րարէք զշաւիղս նո-
› րա. ամենայն ձորք
› լցցին. և ամենայն
› լերինք և բլուրք խո-
› նարհեսցին. և եղիցի
› ն ամ̃ դժուարինք ի
› դիւրինս. և առապա-
› րքն. ի հարթ ճանա-
› պարհս. և տեսցէ ամ̃
› մարմին զփրկու-
թիւն այ̃:
Ասէր ցժողով-
ուրդսն ելեալս մկր-
տել ի նմանէ. ծնու-
նդք իժից. ո՞ ցոյց
ձեզ փախչել ի բարկ
ութենէն որ գալոցն է:

արարէք այսուհետև
պտուղ արժանի ա-
պաշխարութե:
և մի սկսանիցէք
ասել. Թէ ունիմք
հայր զաբրահամ. զա-
յասեմ ձեզ, եթէ
կարող է ած ի քա-
րանցս յայսցանէ յա-
րուցանել որդիս ա-
բրահամու:
Բայց ահաւասիկ
տապար առ արմինս
ծառոց կայ:
Ամենայն ծառ որ ոչ
առնէ զպտուղ բարի
ք հատանի և ի հուր
արկանի:
Հարցանէին զնա
ժողովուրդքն և ասէ-
ին իսկ արդ զինչ գոր-
ծեսցուք:
Պատասխանի ետ
և ասէ ցնս որ ունիցէն
երկու հանդերձ,
տացէ զմին այնմ
որ ոչն գուցէ. և որ
կայցէ կերակուր նո-
յնպէս արասցէ:
Եկին և մաքսաւո-
րք մկրտել. և ասեն
ցնա վարդապետ զի-
նչ գործեսցուք:
Նա ասէ ցնոսա
մի ինչ աւել. քան զհ-
րամայեալն ձեզ առ-
նիցէք:
Հարցանէին զնա
և զինուորքն և ասէ-
ին. և մեք զինչ գոր-
ծեսցուք:
սէ ցնոսայ մի զոք

խաւսեցէք. եւ մի զըր-
պարտուցէք. շատ
լիցին ձեզ թոշակ-
քն ձեր:

Մինչ ակն ունէր
ժողովուրդն. եւ խոր-
հէին ամենեքեան ի
սիրտս իւրեանց վա(սն)
յովհաննու. մի թէ
նա իցէ քն:

Պատասխանի ետ
ամենեցուն եւ ասէ.
ես մկրտեմ զձեզ ջը-
րով. բայց գայ զաւ-
րագոյն քան զիս. զո-
րոյ չեմ բաւական
բառնալ զկօշիկս
նա մկրտեսցէ զձեզ
հոգւով սրբով և
հրով:

Որոյ հեծանոցն ի
ձեռին իւրում. սրբէ
զկալ իւր. և ժողովէ
զ ցորեանն ի շտեմա-
րանս իւր. և զ յարդն
այրեսցէ անշէջ հը-
րով:

Բազում և այլ ինչ
մխիթարէր. եւ
աւետարանէր ժո-
ղովրդեանն:

Իսկ հերովդէս
չորրորդապետն.
յանդիմանեալ ի նը-
մանէ. վասն հերով-
դեայ կնոջ փիլիպպո-
սի եղբաւր իւրոյ.
և վասն ամենայն չա-
րեացն զոր գործեա-
ցն հերովդէս. յաւել
եւ զայն եւ ի վերայ ա-
մենայնի. եւ եդ ի բան-

ատի զյովհաննէս:
Եւ եղեւ ի մկրտել ա-
մենայն ժողովրդեա-
նն. եւ ընդ յի մկրտելն
եւ կալ յաղօթս բա-
նալ յերկնից եւ իջա-
նել հոգւոյն սրբոյ,
մարմնաւոր տեսլե-
ամբ. երբեւ զաղաւ-
նի ի վերայ նորայ:
Եւ գալ ձայնի յեր-
կնից որ ասէր դու
ես որդի իմ սիրելի ի
ընդ քեզ հաճե-
ցայ:
Եւ ինքն յս էր
ամաց իբրեւ երես-
նից. սկսեալ յորոց
որպէս եւ կար
ծէր որդի յովսե-
փայ:

յակովբա յն:
հեղեա յն:
մատաթեայ ն:
ղեւեա յն:
մեղքեա յն:
յաննեա յն:
յովսեփեա յն:
մատաթեա յն:
ամովսա յն:
նաւումա յն:
եսղեա յն:
նանգեա յն:
մաաթա յն:
մատատաթեայն:
սեմէեա յն:
յովսեքեայ ն
յովդա յն:
յովնանա յն:
րեսայ ն:
զորաբաբելի ն:
սաղաթիէլ ին:

ներեա յն:
մելքեա յն:
ադդեա յն:
կովսամա յն:
եղմով դադայն:
երա յն:
յեսուա յն:
եղիազարա յն:
յովրամա յն:
մատթա յն:
ղեւայ յն:
սիմէովնի ն:
յուդայ ի ն:
յովսեփա յն:
յովնամա յն:
եղիակիմա յն:
մելեա յն:
մեննա ա յն:
մատատաթա յն:
նաթանա յն:
դաւթի ն:

յեսսա յն:
յովբեդա յն:
բոոսա յն:
սաղմանա յն:
նաասովնի ն:
ամինադաբա յն:
արամա յն:
ադամեա յն:
առնեա յն:
եսրովմա յն:
փարեսի ն:
յուդայի ն:
յակովբա յն:
իսահակա յն:
աբրահամու ն:
թարայի ն:
նաքովրա յն:
սերուքայ ն:
ռագաւա յն:
փաղեկա յն:
եբերա յն:

սաղայ ի ն:
կայնանա յն:
արփաքսադայն:
սեմ ա յն:
նոյի ն:
ղամէքա յն:
մաթուսաղայէն:
ենովքա յն:
յարեդի ն:
մաղաղիէլ ի ն:
կայնանա յն:
ենովսայն :
սեթ ա յն:
ադամա յն:
այ ն:

Յս լի հոգւով
սրբով դարձաւ ի
յորդանանէ. եւ վարէր
հոգւովն յանապատ ա
ւուրս քառասուն
փորձեալ ի սատանա
յէ:
Եւ ոչ եկեր ինչ զա
ւուրսն յայն
նոսիկ:
Եւ ի կատարել նո
նորայ քաղցեաւ:
Ասէ ցնա սա
տանայ. եթէ որդի ես
այ ասա քարիդ այդ
մի կ. զի հաց լիցի:
Պատասխանի ետ
ետ նմա յս եւ ասէ
գրեալ է. եթէ ոչ հա
ցիւ միայն կեցցէ
մարդ այլ ամենայն
բանիւ այ:
Եւ հանեալ զնա ի
լեառն մի բարձր ե
ցոյց նմա զամենայն
թագաւորութիւնս աշ
խարհի ի վայրկեան

ժամանակի ։ և ա
սէ՛ ցնա սատանայ
քե՛զ տաց զա՛յսամ
իշխանութի և զ
փա՛ռս սոցա ։ զի
ինձ տուեա՛լ է՝ և
ո՛ւմ կամիմ տամ
զսա ։
րդ՝ դու եթէ
անկեալ երկիր պա
գանիցես առաջի
իմ, քեզ եղիցի ամ ։
Պատասխանի
ետ նմ յս և ասէ ։
գրեա՛լ է երկիր պա
գցես տն այ. քում
և զնա միայն պաշ
տեսցես ։
ա՛ծ զնա յեմ.
և կացոյց ի վե՛ր աշ
տարակի տաճարին

և ասէ՛ ցնա եթէ
որդի ես այ ։ արկ
զքեզ աստի ի վայր
զի գրեա՛լ է ։ թէ
հրեշտակաց իւ
րոց պատուիրեա՛լ է
վս քո ։ պահել զք
քե՛զ՝ զի վր ձեռաց
բարձցեն զքեզ՝
մի՛ երբէք հարցես
զքարի զոտն քո ։
Պատասխանի
ետ նմ յս և ասէ
ասացեա՛լ է թէ ոչ
փորձեսցես զտր
ած քո ։ և կատա
րեալ զամ փոր
ձութիւն սատա
նայի ։ ի բաց եկաց
ի նմանէ
առ ժամանակ մի ։

ԺԷ Եւ դարձաւ
յս զաւրու
թէ հոգւոյն ի գա
լիլեայ: Եւ ել համ
բաւ զնմանէ ընդ
ամ կողմանս գաւ
առին: Եւ նա ու
սուցանէր ի ժող
ովուրդս նց փա
ռաւորեալ յամե
նեցունց:
ԺԸ Եւ եկն ի նազա
րեթ ուր սնեալն
էր: Եւ եմուտ ըստ
սովորութե իւր
ում յաւուր շաբա
թու ի ժողովուրդն:
Եւ ետուն նմա
գիրս զեսայայ մար
գարէի. Եւ յարե
աւ ընթեռնուլ

Եւ իբրեւ եբաց զհր
գիրսն. եգիտ զայն
տեղի յորում գր
եալ էր: Հոգի
տն ի վր իմ. վս որ
ոյ եւ աւծ իսկ զիս:
աւետարանել աղ
քատաց առաքե
աց զիս: քարոզել
գերեաց զթողու
թի. եւ կուրաց տե
սանել: արձակել
զվիրաւորս ի թո
ղութի: քարոզել
զտարեկան տն ըն
դունելի:
Եւ խփեալ զգիր
սն ետ ցպաշտօն
եայն եւ նստաւ:
Եւ ամենեցուն
որ ի ժողովրդեան

Է
ԺԵ ԺԸ

էին աչք ի նա հայ
էին ։
Սկսաւ ասել
ցնս. այսաւր ելից
գիրքս այս
յականջս ձեր։
ժթ Եւ ամենեքեան վկ՟
այէին նմ. և զար
մանային ընդ բանս
շնորհացն որ ելա
նէին ի բերանոյ
նորա ։
Եւ ասէին. ոչ
սայ է որդին յով
սեփայ ։
ի Ասէ ցնս. ա
պաքէն ասիցէք
առ իս զառակս
զայս ։ բժիշկ բժշ
կեա զանձն քո ։
որչափ լուաք
զոր արարեր ի կա
փառնայում. ա
րա և աստ ի քում
գաւառի ։
իա Ասէ. ամէն
ասեմ ձեզ. թէ չէ
մարգարէ ընդու
նելի ի քաղաքի
իւրում ։
իբ Արդարև ասեմ
ձեզ. զի բազում
այրիքէին յաւ
ուրս եղիայի ի մէջ
իղի յորժամ փակե
ցան երկինք զե
րիս ամս և զվեց
ամիս ։ և եղև սով
մեծ ընդ ամ՟ երկիր ։
և ոչ առ մի ի նոցա
նէ առաքեցաւ ե
ղիա ։ բայց միայն

Հ ժթ ի

Հ իա իբ

ի սարեփթայ սի
դովնացոց առ
կին մի այրի ։
Եւ բազում բորոտք
էին յիսրայէլ առ եղի
սէիւ մարգարէիւ
և ոչ ոք ի նոցանէ
սրբեցաւ. բայց մի
այն նեեմանն ասորի
Լցան ամենե
քին բարկութ(եամ)բ
ի ժողովրդեանն ։
իբրև լսէին զայս
և յարուցեալ հա
նին զնա արտաքո
քաղաքին ։ և ածին
զնա մինչև յարտև
անն լերինն յոր
ոյ վ(երայ) քաղաքն նոց(ա)
շինեալ էր գահա
վէժ առնել զնա ։

Եւ նա անցեալ
ընդ մէջ նոց(ա)
գնայր ։
Եւ էջ ի կափ
առնաւում
ի քաղաքն գալիլեա
ցոց. և ուսուցա
նէր զնոսա ի շա
բաթուն ։
Եւ զարմանային
ընդ վարդապե
տութիւն նոր(ա) զի իշ
խանութ(եամ)բ էր
բանն նորա ։
Եւ էր ի ժողովրդ
եանն այր մի. զոր
ունէր այս դև ի
պղծոյ ։ և աղաղա
կեաց ի ձայն մեծ.
ասէ ։ թող զի՞
նչ կայ մեր և քո

նազովրեցի ։ Ե
կիր կորուսանել
զմեզ՝ գիտեմ զք
եզ ո՛վ ես սրբ այ ։
Սաստեաց ի նա
յս եւ ասէ՝ պապան
ձեաց եւ ել ի դմանէ ։
Եւ զետնեաց զնա
դեւն ի միջի անդ
եւ ել ի նմանէ ։ եւ ոչ
ինչ վնասեաց նմ
Եւ եղեն զարմա
նալիք ի վր ամենե
ցուն ։ խաւսէին ին
ընդ միմեանս եւ ա
սէին ։ զինչ է բա
նս այս զի իշխա
նութբ ․ եւ զօրու
թբ սաստէ այսոց
պղծոց եւ ելանեն ։
Եւ երթայր հըռ
չակ զնմանէ յամ
տեղիս շուրջ զգաւ
առաւն ։
Եւ յարուցեալ ի
ժողովրդենէն ան
տի եմուտ ի տուն
սիմովնի ։ զոքանչ
սիմովնի տագնա
պէր ջերմամբ մե
ծաւ ․ եւ աղաչէց
ին զնա վասնոր ։ Ե
կաց առ նմ ․ սաս
տեաց ջերմանն եւ
եթող զնա ։
Եւ վաղվաղակի
յարեաւ եւ պաշ
տէր զնոսա ։
եւ վաղվաղակի
յարեաւ ․
Ընդ արեւմու
մտանել ․ ամենե

ցուն որոց էին հիւ-
անդք ՚ի պէսպէս
ցաւս բերէին զնս
առ նա:
Նա իւրաքանչ
իւր ումեք ՚ի նոցա
նէ դնէր. ձեռամբ և
բժշկէր զնս:
Ելանէին դևք ՚ի
բազմաց. աղաղա
կէին և ասէին. ե
թէ դու ես որդին այ
Նա սաստէր
և ոչ տայր թոյլ նց
խօսել՝ զի գիտէ
ին զնա թէ
Քսն է:
ԻԴ Իբրև
տիւ եղև. ելգնաց
յանապատ տեղի.
և ժողովուրդն՝
խնդրէին զնա:
եկին մինչև առ
նա և աղաչէին
զնա զի մի գնասցէ
՚ի նոցանէ:
Նա ասէ ցնս
և այլոց քաղաքաց
պարտ է ինձ աւետ
արանել զարք
այութիւն այ: զի յա
յն իսկ առաքեցայ:
Եւ քարոզէր ՚ի
ժողովուրդսն գա
լիլեացոց: —
Եղև ՚ի խռնել
զնովաւ ժողով
րդեանն. և լսել
զբանն այ: և ինք
կայր առ ծովակին
գեննէսարեթայ:
և ետես երկու

նա՟ւս զի կային
առծովակին։ և
ձկնորսքն ելեա՟լ
ի նոցանէ լուանա
յին զգործիսն։
Ե[?]նա ի մի՛ նաւու
րցն որ էր սիմով
նի։ և աղաչեաց
զնա՝ սակա՟ւիկմի
տանել ի ներքս ի
ցամաքէն. նստ
ա՟ւ և ուսուցա
նէր ի նա՟ւէ ան
տի զժողովուրդ
սըն։
Ե[ւ] իբրև լռեաց
ի խաւսեցն։ ասէ
ցսիմովն. խաղա
ցոյ ի խորն. և ար
կէք զգործիս ձեր
յորս։

Պ ատասխանի
ետ սիմովն և ա
սէ ցնա։ վարդա
պետ. զա՟մ զիշերս
աշխատեցաք և
ոչ ինչ կալաք բա՟յց
վ՟քո բանիդ արկ
ցուք զգործեսս։
Զ այս իբրև արա
րին. փակեցին ի
ներքս բազմութի՟ն
ձկանց յոյժ։ մին
չև պատառէին
ուռկանքն ն՟ց։ և
ակնարկէին որ
ընկերացն ի միւ՟ս
նա՟ւն գալ օգնել
նոցա։
Ե կին և լցան
երկոքին նա՟ւքն.
մինչև մե՟րձ յըն

կղմէր նոցա։
ԼԱ Իբրեւ ետես սի
մովն պետրոս
անկաւ առ ծու
նկսն յի եւ ասէ։
ի բաց գնա յինէն
տր. զի այր մեղա
ւոր եմ ես։ Քանզի
ԻԴ ահ պատեաց զը
նա՝ եւ զամենեսին
որ ընդ նմայն էին
վն որսոյ ձկանցն
զոր ըմբռնեցին։
Նոյնպէս եւ զ
յակովբոս եւ զյով
հաննէս զորդիսն
զեբեդեայ որ էին
հաղորդք սի
մովնի։
ԼԲ Եւ ասէ ցսիմովն
յս. մի երկնչիր՝
յայսմ հետէ զմ
մարդիկ որսայցես
ի կեանս։
Լ Եւ հանեալ զը
նաւսն ի ցամաք
թողին զամ եւ զը
նացին զհետ
նո
րա։
ԼԴ Եւ եղեւ ի
հասանելն
նր իմի քաղաք
ացն՝ ահա այր մի
լի բորոտութե։
Իբրեւ ետես զյս
անկեալ ի վր երե
սաց աղաչեաց
զնա եւ ասէ. տր
եթէ կամիս կա
րող ես զիս սրբել։
ըգեաց զձեռն

Ղ
ԼԱ

ԼԵ

Հ
ԼԷ

եր· հպեցաւ ի նա
եւ ասէ· կամիմ
սրբեաց :
Եւ վաղվաղա-
կի գնաց ի նմանէ
բորոտութիւն :
Եւ նա պատու-
իրեաց նմա միում
էք ասել· այլ թէ
երթ ցոյց զանձն
քո քահանային
եւ մատոյ պատա-
րագ վն սրբու-
թե քո որպս եւ
հրամայեաց մով-
սէս ի վկայութի
նոցա :
ԺԳ Եւ շրջէր ա-
ռաւել բանն զն
նմանէ· եւ ժո-
ղովէին ժողով-

Ղ
Գ

ուրդք բզմք լսել
եւ բժշկել ի հիւան-
դութեց իւրեց :
Ե Եւ նա խոյս տայր
յանապատ տեղիս
եւ կայր յաղօթս :

ԺԷ

Եւ եղեւ ի
միում աւու-
րց· եւ ինքն ու-
սուցանէր : եւ փա-
րիսեցիքն եւ օ-
րինացն վարդա-
պետք նստէին որ
ժողովեալ էին յամ
քաղաքաց գալիլե-
ացւոց : եւ հրէաս-
տանէ· եւ եմի : եւ
զօրութի տն էր ի
բժշկել զնոսա :
Ե Եւ ահա արք բե-

Ղ
Ե Գ Ե

րէին մահճօք
զայր մի որ էր ան
դամալոյծ ։ և խնդ
րէին զնա մուծա
նել ի ներքս և դը
նել առաջի նորա
և իբրև ոչ գտա
նէին թէ ընդ որ
մուծանիցեն զնա
ի ներքս վասն ամբո
խին ։ ելին ի տան
իս և ի ցուցոյն կա
խեցին զնա ։ և ի
ջուցին մահճօքն
հանդերձ ի մէջ
առաջի Յիսուսի ։
Եւ տեսեալ զհ
աւատս նոցա ։ ա
սէ ցնա՝ այր թո
ղեալ լիցին քեզ
մեղք քո ։

Սկսան խորհել
դպիրքն և փարի
սեցիքն և ասեն ։
ո՞վ է սա որ խօսի
զհայհոյութիւս ։
ո՞վ կարէ թողուլ
զմեղս բայց միայն Աստուած
Իբրև գիտաց Յիսուս
զխորհուրդս նոցա
պատասխանի ետ
և ասէ ցնոսա ։ զի՞
խորհիք ի սիրտս
ձեր՝ զինչ դիւրա
գոյն է ։ ասել ցան
դամալոյծն ։ թո
ղեալ լիցին քեզ
մեղք քո եթէ
ասել արի և գնա ։
Այլ զի գիտաս
ջիք եթէ իշխա
նութիւն ունի որդի

մարդոյ յերկրի
թող զմեղս. ասէ
ցանդամալոյծն.
քեզ ասեմ՝ արի
առ զմահիճս քո
եւ երթ ի տուն քո։
Եւ առժամայն
յարուցեալ առա
ջի ամենեցուն առ
զեւր եւ յորոյ վե
անկեալ դնէր՝ գն
աց ի տուն իւր եւ
փառաւոր առ
նէր զած։
Զարմանք կալան
զամենեսին. եւ փա
ռաւոր առնէին
զած. լցեալ ա
հիւ եւ ասէին
թէ տեսաք
այսօր նորանշան։

Եւ յետ այսո
րիկ ելանէր
եւ ետես մաքսաւո
որ մի որում անուն
էր ղեւի. զի նստէր
ի մաքսաւորութե։
եւ ասէ ցնա՝ եկ
զկնի իմ։
Եւ թողեալ զամ
յարեաւ գնաց զկ
նի նորա։
Եւ արար ընդու
նելութի մեծ նմ
ղեւի ի տան իւրում։
Եւ էր ժողով բա
զում մաքսաւորաց
եւ այլոց որ էին
բազմեալ ընդ նոսա։
Եւ տրտնջէին
փարիսեցիքն եւ
դպիրքն նց զնմա

նէ առ աշակեր
տսն նր եւ ասէին:
ընդէ՞ր ընդ մաք
սաւորս եւ ընդ մե
ղաւորս ուտէք եւ
ըմպէք:

Խ Պատասխանի ե
տ յս եւ ասէ ցնս՝
ոչ են պէտք բժշկի
ողջոց՝ այլ հիւան
դաց: ոչ եկի կոչել
զարդարս՝ այլ զմ
եղաւորս յապաշ
խարութի:

Եւ նք ասեն ցնա՝
ընդէ՞ր աշակերտ
քն յովհաննու
պահեն ստէպ՝
եւ խնդրուածս
առնեն: նոյնպս
եւ փարիսեցոցն

Հ
Խ

եւ քոյդ ուտեն եւ
ըմպեն: Եւ նա
ասէ ցնս՝ մի՞ թէ
կարողիցէք մանկա
նց առագաստի՝
մինչ փեսայն ընդ
նոսա իցէ՝ հրաման
տալ պահել: Եկես
ցեն աւուրք յոր
ժամ բարձցի ի
նոցանէ փեսայն՝
ապա պահեսցեն
յաւուրսն յայնո
սիկ:

Ասաց եւ առակ
մի առ նս՝ թէ ոչ ոք
արկանէ ի նոր
հանդերձէ ի վր
հնացեալ հանդերձոյ:
ապա թէ ոչ՝ եւ զ
նորն պատառէ:

ւ ընդ հնոյն չմիա- խա
բանի կապերտն
որ ի նորոյն։
Եւ ոչ ոք արկա-
նէ գինի նոր՝ ի
տիկս հին։ ապա
թէ ոչ պայթուցա
նէ գինին նոր զտ
տիկսն հինս։ ինքն
հեղու. և տիկքն
կորնչին. այլ գի
նի նոր ի տիկս նո
րս արկանելի է.
և երկոքին պահ
ին։ Եւ ոչ ոք ըմպէ
զհինն և կա
միցի զնորն։
քանզի ասէ
թէ հինն
քաղցրա
գոյն է։

ԲԵ

Եղև ի շա
բաթու յեր
կրորդում առաջ
նոյն անցանել նմ
ընդ արտորայսն
և աշակերտքն նր
կորզէին հասկ շը
փէին ընդ ափ և
ուտէին։
Ոմանք ի փարի
սեցւոցն ասէին ցնս
զինչ գործէք որ
չէ արժան ի շաբա
թու։
Պատասխանի
ետ նոցա յս և ասէ
չիցէ ընթերցեալ
ձեր զոր արարն
դաւիթ յորժամ
քաղցեաւ ինքն
և որ ընդ նմայն

Հ
խա

էին · զիարդ եմուտ
նա ի տունն այ · և
զհացն զառաջաւո
րութե եկեր · և
ետ այնոցիկ որ ընդ
նմայնէին · զոր ոչ
էր արժան ուտել
բայց միայն քահա
նայապետիցն ։
Եւ ասէ ցնս · տր է
որդի մարդոյ և շա
բաթու ։
ԽԲ Եւ եղև ի միւսում
շաբաթուն մտա
նել նմա ի ժողով
ուրդն և ուսուցա
նել ։
ԺԷ Եւ էր անդ այր մի
և ձեռն նորա աջ գօ
սացեալ էր ։
Սպասէին նմա

դպիրքն և փարի
սեցիքն թէ ի շա
բաթուն բժշկիցէ
զի գտանիցեն չա
րախօսութի
զնմանէ ։
Նա գիտէր զխ
որհուրդս նց ։
Ասէ ցայրն որոյ
ձեռն գօսացեալ
էր · արի կաց ի մէջ ։
Եւ նա յարուցե
ալ եկաց ։
Ասէ ցնս յս · հար
ցից ինչ զձեզ ։
զինչ արժան է ի
շաբաթու · բարի
ինչ առնել եթէ
չար գործել · ոգի
մի ապրեցուցան
ել թէ կորուսանել ։

Ղ
ԽԲ

Եւ հայեցեալ
շուրջ զամենեքը
ումբք զաշակերտօքն ։
ասէ ցնսա՛ ձգեա՛յ
զձեռնքո ։
Նա՛ ձգեաց եւ
հաստատեցաւ
ձեռննր̃ իբրեւ զ
միւսն ։
Նոքա լցան մի
մարութբ̃ ․ եւ խօ
սէին ընդ միմեա՛նս
եթէ զինչ առ
նիցեն յի̃ ։
խգ Եւ եղեւ ընդ
աւուրսն
ընդայնոսիկ ե՛լ ի
լեա՛ռն կալ յաղ
օթս ։ եւ հանէր
զգիշե՛րն ի գլու՛խ
յաղօթան այ̃ ։

Հ
խգ

խդ Եւ իբրեւ այգ եղեւ
կոչեա՛ց զաշակե
րտսն իւր՝ եւ ընտ
րեաց ի նոցանէ
երկոտասանս զո
րս եւ առաքեա՛լս
անուանեաց ։ զ
սիմովն զոր եւ
պետրոս անուա
նեա՛ց՝ եւ զանդրէ
աս եղբայրն նր̃ ։ եւ
զյակովբոս՝ եւ
զյովհաննէս ։ եւ
զփիլիպպոս ․ եւ զ
բարթուղիմէոս ։
եւ զմատթէոս ։ եւ
զթովմաս՝ եւ զյա
կովբոս ալփեայ ։ գկ
եւ զսիմովն զկոչ
ցեցեա՛լն նախան
ձայոյզ ։ եւ զյու

Հ
խդ

դա Յակոբեան ։ և
զՅուդա Իսկարի
ովտացի որ եղև
և մատնիչ ։
խե Եւ իջեալ նոքօք
հանդերձ· ի տեղի
մի տափարակ ։ և
ժողով աշակերտա
ացն նորա· և բազմու
թիւն յոյժ ժողովրդ
եանն ։ յամենայն Հրէաս
տանէ · և յԵրուսաղեմէ ։
և յայնկոյս կողմանէ ։
և ի ծովեզերէն Տիւ
րոսի և Սիդոնի ·
որք եկին լսել ի
նմանէ և բժշկել
ի հիւանդութե
նէ իւրեանց ։ և
նեղեալքն յայսոց
պղծոց բժշկէին

և ամենայն ժողովուրդն
խնդրէր մերձե
նալ ի նա ։ զի զօրու
թիւն ի նմանէ ելա
նէր ի նմանէ ։ և
բժշկէր զամենե
սեան ։
Եւ նա ամբարձ խզ
զաչս իւր յաշակեր
տսն իւր և ասէ ։
Երանի է աղքա ԻԷ
տացդ հոգւով·
զի ձեր է արքայ
ութիւն Աստուծոյ ։
Երանի որ քաղ խէ
ցեալ էք այժմ· զի
յագեսջիք ։
Երանի որ լայք խը
այժմ· զի ծիծա
ղեսջիք ։
Երանի է ձեզ յոր խթ

Հ
խե

Հ
խզ խէ խը խթ

ժամ նախատեսցեն
զՁեզ մարդիկ. և
յորժամ որոշի
ցեն զՁեզ և նախ
ատեսցեն. և հա
նիցեն անուն չար
զՁէջ վասն որդւոյ
մարդոյ. ուրախ
լինիջիք յաւուր յայն
միկ. և ցնծասջիք
զի ահա վարձք
Ձեր բզմն յերկինս
ըստ զմին օրինա
կի առնէին մար
գարէիցն հարք
իւրեանց.
ձ Բայց վայ Ձեզ
մեծատանցդ.
զի ընկալայք զմխ
իթարութիւն Ձեր.
Վայ Ձեզ որ յա

գեալ էք այժմ. զի
քաղցիցէք.
Վայ Ձեզ որ ծի
ծաղէք այժմ. զի
սգայցէք և լայցէք.
ձա Վայ Ձեզ յորժամ
բարի ասիցեն զՁէ
նջ ամ մարդիկ. զի
այսպէս առնէին
սուտ մարգարէ
իցն հարքն.
ձբ Այլ Ձեզ ասեմ որ
լսէքդ. սիրեցէք
զթշնամիս Ձեր.
բարի արարէք ա
տելեաց Ձերոց.
օրհնեցէք զանի
ծիչս Ձեր. աղօթս
արարէք ի վր նեղ
չաց Ձերոց.
ձգ Որ հարկանէ զք

Հ ձ
Հ ձա ձբ ձգ

ծնաւտըդ՝ մատո́
նմա և զմիւսն ։
և որ հանէ ի քէն
զբաճկոնակդ՝ մի́
արգելուր ի նմանէ
և զշապիկս ։ ամ
որ խնդրէ ի քէն
տուր ։ և զոր ինչ
հանէ ոք ի քէն մի́
պահանջեր ։
ծդ Որպէս կամիք
թէ արասցեն ձեզ
մարդիկ՝ այնպէս
արասջիք և դուք
նոցա ։
ծե Եւ եթէ սիրէք
զսիրելիս ձեր՝
զինչ շնորհ է ձեր՝
զի և մեղաւորք սի
րեն զսիրելիս իւր
եանց ։ Եւ եթէ բա
րի առնէք բարե
րարաց ձերոց ո́ր
շնորհ է ձեր․ զի
և մեղաւորք զնո
յն գործեն ։ Եւ եթէ
տայք փոխ այնո
ցիկ յորոց ակն
ունիցիք առնուլ՝
որ շնորհ է ձեր․
քանզի և մեղա
ւորք մեղաւորաց
փոխ տան․ զի առ
ցեն անտի զկշ
շիռն ։
Բայց սիրեցէք
զթշնամիս ձեր՝
և բարի արարէք
ատելեաց ձերոց ։
և տայք փոխ ու
ստի ոչ ակն ունի
ցիք առնուլ ։ և

Է
ծդ ծե

եղիցին վարձք
ձեր բազում ։ և եղի
ջիք որդիք բարձ
րելոյ. զի նա քաղ
ցր է ի վերայ չարաց
և ապաշնորհաց ։
Եղերուք գթա
ծք որպէս և հայրն
ձեր երկնաւոր
գթած է ։
ծզ Մի դատիք և ոչ
դատիցիք. մի պարտ
ժէք և ոչ պարտ
ժիցիք ։ արձակե
ցէք և արձակի
ցիք ։ տուք և
տացի ձեզ. չափ
բարիոք թաթա
ղուն. շարժուն
զեղուն տացեն ի
գոգս ձեր ։ Նովին

չափով որով չա
փէք. չափեսցի
ծէ ձեզ ։ Ասաց և ա
ռակ մի առնս. մի
թէ կարիցէ կոյր
կուրի առաջնոր
դել ։ ոչ ապաքէն
երկոքին ի խոր
խորատ անկանի
ցին ։
ծը Չէ աշակերտ
ևս քան զվարդա
պետն իւր ։ ամ կա
տարեալն եղիցի
իբրև զվարդապետ
իւր ։
Զի՞ տեսանես զշ
շիւղ յական եղ
բաւրքո ։ և զգերան
ական զքում
ոչ նշմարես ։

Հ
×ծզ

Հ
․ծէ ծը

Կամ զիարդ կա
րես ասել ցեղբա
ւր քո. եղբայր թո
ղ հանից զշիւղդ
յականէ քումմէ:
և ահա ի քում ա
կանդ զգերանդ
ոչ տեսանես:
Կեղծաւոր հան
նախ զգերանդ
յականէ քումմէ
և ապա հայեսցիս
հանել զշիւղ յա
կանէ եղբաւր քո:
Կ Ոչ է ծառ բա
րի որ առնէ պտու
ղ չար: և ոչ դար
ձեալ ծառ չար.
որ առնէ պտուղ
բարի: զի իւրաք
անչիւր ծառ ի

պտղոյ իւրմէ ճա
նաչի:
Կա Ոչ եթէ ի փը
շոց քաղեն թուզ
և ոչ ի մորենւոյ կը
թեն խաղող:
ԿԲ Այր բարի ի
բարի գանձուց
սրտի իւրոյ բղխէ
զբարի: և մարդ
չար. ի չարէն բը
ղխէ զչար: քան
զի յաւելուածոյ
սրտին խաւսին
բերան նորա:
ԿԳ Զի կոչէք զիս տր
տր. և զոր ասեմն
ոչ առնէք:
ԿԴ Ամենայն որ գայ
առ իս. և լսէ զը
բանս իմ և առնէ

զնս. ցուցից ձեզ
զում նմանէ.
Նմանէ առն որ
շինիցէ տուն. որ
փորեաց և խորե
աց և եդ հիմն ի
վե՛ր վիմի. և յոր
ժամ հեղեղ եղև բա
խեաց գետն զտու
նն. և ոչ կարաց
շարժել զնա. զի
հաստատեալ էր
հիմն ի վե՛ր վիմի.
Իսկ որ լուէ զբ
անս իմ և ոչ առ
նէ նմանէ առն
որ շինիցէ տուն
ի վե՛ր հողոյ առ
անց հիման. զոր
բախեաց գետն և
վաղվաղակի ան

կաւ. և եղև կոր
ծանումն տանն
այնորիկ մեծ
յոյժ.
կէ Եւ իբրև կա
տարեաց զամ
բանս իւր ի լսելիս
ժողովրդեանն. ե
մուտ ի կափառ
նայում.
ձը Հարիւրապետի
ուրումն ծառայ
չարաչար հիւան
դացեալ մեռանէր
ի վախճանել. որ
էր նմա պատուա
կան. և իբրև լու
աւ զՅս. առաքե
աց զծերսն ի հր
էից աղաչէր զն

Հ
կէ

նա զի եկեսցէ
ապրեցուսցէ զ
ծառայն նորա:
Եւ նոքա եկեալ առ
յս· աղաչէին զնա
ստէպ եւ ասէին.
թէ արժանի է որ
ում զշնորհս զայս
առնես: զի սիրէ
զազգս մեր. եւ զ
ժողովրդանոցն
նա շինեաց մեզ:
Եւ յս գնաց ընդ
նոսա: իբրեւ ոչ ինչ
կարի հեռի էր ի
տանէն. յղեաց
առ նա հարիւրա
պետն բարեկամս
եւ ասէ ցնա: Տէր
մի ինչ աշխատ
լինիր. զի չեմ բաւ

ական եթէ ընդ
յարկաւ իմով մտ
տանիցես՝ վասն որոյ
եւ ոչ զանձն հա
մարեցայ արժա
նի առ քեզ գալոյ:
այլ ասա բանիւ
եւ բժշկեսցի մա
նուկս իմ: Քանզի
եւ ես այր մի եմ
կարգեալ ընդ իշ
խանութեամբ. ու
նիմ ընդ ձեռին զին
ուորս: եւ ասեմ
սմա երթ. եւ երթայ
եւ այլում թէ եկ
եւ գայ: եւ ծառայ
ի իմում թէ արա
զայս եւ առնէ:
Իբրեւ լուաւ
զայս յս· զարմա

ցաւ։ դարձաւ
առ ժողովուրդն
որ երթային զհե
տ նորա եւ ասէ։ ա
մէն ասեմ ձեզ.
թէ եւ ոչ յիղի այս
չափ հաւատս
գտի ։
կզ Եւ դարձան անդ
րէն պատգամաւ
որքն ի տուն ։ եւ
գտին զծառ
այն հիւանդ
բժշկեալ։
կէ Եւ եղեւ ի
ժթ վաղիւն. եւ երթայր
ի քաղաք մի որ
ում անուն էր Նայ
ին. երթային ընդ
նմա եւ աշակերտ
քն նր եւ ժողովու

րդ բզմ։ Իբրեւ
մերձ եղեւ ի դուռն
քաղաքին։ եւ ա
հա եհանէր մեռե
ալ միորդի միա
մօր մօր իւրոյ
եւ նա էր այրի։ եւ
ժողովուրդ բզմ
քաղաքին էր ընդ
նմա ։
Իբրեւ ետես զնա
տր. գթացաւ ի
նա եւ ասէ մի լար։
Եւ մատուցեալ
մերձեցաւ ի դա
գաղն. եւ որ բար
ձեալն տանէին զդը
տեղի առին ։
Եւ ասէ պատա
նի դու քեզ ասեմ
արի ։

գգ

Հ
կզ
կէ

Կանգնեցան. և
նստաւ մեռեալն
և սկսաւ խաւսել
և ետ զնա ցմայր
իւր ։
Եւ ահ կալաւ
զամենեսեան և փա
ռաւոր առնէին
զած և ասէին.
թէ մարգարէ ոմն
մեծ յարուցեալ է
ի միջի մերում. և
թէ այց արար ած
ժողովրդեան իւր
ում ի բարութի։
ՃԸ Եւ ել զրոյցս այս
ընդ ամն Հրէաս
տան վասն նր. և ընդ
ամն կողմանս աշ
խարհին ։
ՃԹ Եւ պատմեցին.
յովհաննու աշա
կերտքն. վան ամն
այսորիկ ։
Եւ կոչեաց առ
ինքն երկուս ոմա
նս յաշակերտացն
իւրոց. յովհան
նէս. առաքեաց
առ տէր և ասէ.
դու ես որ գալոցն
ես. եթէ այլում
ակն կալցուք ։
Եկեալ առն
արքն ասեն ։ յով
հաննէս մկրտիչ
առաքեաց զմեզ
առ քեզ և ասէ.
դու ես որ գալոցն
ես. եթէ այլում
ակն կալցուք ։
Ի նմին ժամու

Հ
ՃԸ ՃԹ

բժշկեա՛ց զքեզմն
՛ի հիւանդութեց
և՛ի հարուածոց.
և յայլոց չարաց։
և կուրաց բացմեց
շնորհեաց տեսս,
Նել ։
Պատասխանի
ետ նց և ասէ
երթայք պատմե
ցէք յովհաննու
զոր լուայք և
տեսէք. զի կոյրք
տեսանեն. կաղք
գնան. բորոտք՝
խուլք՝ լսեն. մե
ռեալք՝ յառնեն.
աղքատք՝ աւետա
րանին. և երանի
իցէ՝ որոչ գայթ
ագղեսցի յիս.

Իբրև գնաց
ին հրեշտակքն
յովհաննու. սկս
աւ յս ասել ընդ
հրեշտակքն
ժողովուրդսն վն
յովհաննու. զի
ելէք յանապատն
տեսանել. եղեգն
՛ի հողմոյ շարժ
ուն ։
Է Այլ զի՞նչ ելէք
տեսանել. այր ի
հանդերձս փափ
կութե զարդրել.
ահաւասիկ որ՛ք
հանդերձս երև
ելիս և՛ի փափ
կութե են յար
քունիսն ։
Այլ զի՞նչ ելէք

Ժէ Ղ
Հ

տեսանել. մար
գարէ՞. այո ասեմ
ձեզ եւ առաւել
եւս քան զմարգա
րէ: զի նա է վն
որոյ գրեալ է. թէ
ահաւասիկ ես
առաքեմ զհրեշ
տակ իմ առաջի
քո՝ որ յարդարես
ցէ զճանապար
հս քո առաջի քո:
հա Ամէն ասեմ ձեզ
մեծ ի ծնունդս
կանանց մարգա
րէ քան զյով
հաննէս ոչ ոք է:
բայց փոքրիկն
յարքայութե̃ն եր
ա̃յ. մեծ է քան
զնա:

հբ Ամ̃ ժողովու
րդն իբրեւ լուաւ
եւ մաքսաւորքն
արդարացուցին
զա̃ծ զի մկրտե
ցան ի մկրտութե̃ն
յովհաննու:
Իսկ փարիսեց
իքն. եւ օրինակա
նք զխորհուրդն
ա̃յ անարգեցին
յանձինս իւրց
զի ոչ մկրտեցան
ի նմանէ:
հգ Որով. ում նմա
նեցուցից զմար
դիկ ազգիս այս
որիկ. եւ ումիցեն
նմանողք: նման
են մանկտոյ որ ի
հրապարակս նս

Հ
հա

Հ
հբ

ուեցին ։ կարդայ
ցեն զմիմեանս
և ասիցեն ։ փողս
հարաք ձեզ՝ և ոչ
կաքաւեցէք․ ող
բացաք և ոչ լացէք
Եկն յովհաննէս
մկրտիչ՝ ոչ ուտէր
և ոչ ըմպէր․ և ա
սէիք՝ դև գոյ ի
նմա ։
Եկն որդի մարդոյ
ուտէ և ըմպէ ․
և ասէք՝ ահա
այր կերող և ար
բեցող բարեկամ
մաքսաւորաց և
մեղաւորաց․ և
արդարացաւ ի
մաստութիւն յորդ
ւոց իւրոց ։

ձդ Աղաչէր ումն
զնա ի
փարիսե
ցւոց․ զի կերիցէ
հաց ընդ նմա ։
Եւ մտեալ ի տունն
փարիսեցւոյն բա
զմեցաւ ։
խա Եւ կին մի էր ի
քաղաքին մեղա
ւոր ։ Իբրև գիտաց
թէ բազմեալ է ի
տան փարիսեցւո
յն․ բերեալ շիշ
մի իւղոյ ազնուի
կայր յետոյ առ
ոտս նր լայր ։ և
արտասուօքն սը
կսաւ թանալ զո
տս նր ։ և հերովք
գլխոյ իւրոյ ջնջէր

Հ
ձդ

եւ համբուրէր զոտս նր. եւ օծանէր իւղովն։ Տեսեալ փարիսեցւոյն որ կոչեացն զնա՝ ասէր ընդ միտս իւր. սա թէ մարգարէ ոք էր, ապա գիտէր թէ ո՛վ, եւ որպիսի ոք կին մերձենայ ի նա զի մեղաւոր է։

Պատասխանի ետ յս եւ ասէ ցնա. սիմովն, ունիմ ինչ ասել քեզ։

Եւ նա ասէ. ասա՛ վարդապետ։

Եւ ասէ. երկու պարտապանք էին ուրումն փոխատուի. մին պարտէր հինգ հարիւր դահեկան, եւ միւսն յիսուն։ Եւ իբրեւ ոչ գոյր նց հատուցանել, երկոցունց շնորհեաց։ Արդ ասա՛, ո՛ առաւել սիրեսցէ զնա։

Ասէ սիմովն. ինձ այսպէս թուի ինձ, որում զառաւելն շնորհեաց։

Եւ նա ասէ ցնա. ուղիղ դատեցար։

Դարձեալ ի կինն կողմն ասէ ցսիմովն. տեսա

նե՞ս զայսկին. մը
տի ի տուն քո ջուր
ոտից իմոց ոչ ե
տուր ։ Իսկ սա ար
տասուօք իւրովք
եթաց զոտս իմ. և
հերով իւրով ի ջե
ջեաց ։ Համբոյր
մի դու ոչ ետուր
ինձ սա անասիկ
յորմէ հետէ մը
տեալ եմ. ոչ դադա
րեաց ի համբուրե
լոյ զոտս իմ. իւղ
ով զգլուխ իմ ոչ
օծեր ։ սա իւղով
անուշիւ օծ ։
Վասն որոյ ասեմ քեզ
ՀԵ թողեալ լիցին սր
սա մեղք իւր բազումք
զի յոյժ սիրեաց ։

Ողորմած շատ
թողուցող. շատ
սիրող ։ և ողորմ
ած. ամէն. ամէն.

Եւ ասէ ցնա. Թո
ղեալ լիցին քեզ
մեղք քո ։
Եւ սկսան որ բազ
մեալ էին ընդ
նմա ասել ընդ
մտի իւրեանց ։
Ո՞ է սա որ և զմե
ղս թողու ։
Եւ ասէ ցկին.
հաւատք քո կե
ցուցին զքեզ.
երթ ի խաղա
ղութի ։
Եւ եղև յետ ԳԷ
այնորիկ
և ինքն շրջէր

Ղ
ՀԵ

ընդ ճանապարհս և
ընդ գետնոյ՝ բա-
րոզէր և աւետա-
րանէր զարքայ-
ութն այ ։ Եւ եր-
կոտասանքն ընդ
նմ ։ և կանայք ո-
մանք որք բժշկեալ
էին յայսոց չար-
եաց և ի հիւանդ-
ութեց ։ մարիամ
որ կոչէր մագդա-
ղենացի ։ յորմէ
եւթն դեւ ելեալ
էր ։ և յովհաննայ
կին քուզայ հա-
զարապետին հե-
րովդի ։ և շուշան
և այլք բազումք
որ պաշտէին զնա
յընչից իւրեանց ։

հզ Եւ ի ժողովել բա-
զում ժողովրդոց
և ըստ քաղաքաց
քաղաքաց եկել-
ոցն առ նա ։ և ա-
սէ առակաւ ։
իբ Ել սերմանացան
սերմանել զսեր-
մանս իւր ։ և ի սեր-
մանելն իւրում
էր որ անկաւ առ
ճանապարհաւն ։
և եղև կոխան՝ և
թռչունք երկնից
կերան զնա ։
Եւ այլն անկաւ
յապառաժի ։ և
ընդ բուսանելն
չորացաւ առ ի
չգոյէ հիւթոյն
Եւ այլն անկաւ

ի մէջ փշոց՝ և ընդ-
նմին բուսեալ
փշո՛ցն հեղձու-
ցին զնա ։
Եւ այլն անկա-
նէր յերկիր բարի. և
պարարտ ։ Եւ բու-
սեա՛լ արար պտու
ղ հարիւրապատիկն ։
Զայս իբրև խօ-
սեցաւ՝ ասէ՝ որ
ունիցի ականջս
լսելոյ լուիցէ ։
Հարցին ցնա ա-
շակերտքն՝ թէ
զինչ իցէ առակն ։
Եւ նա ասէ ։ Ձեզ
տուեա՛լ է գիտել
զխորհուրդս ար-
քայութե՛ան այ ։
ձէ Բայց այլո՛ցն ա-

առակաւք ։ զի տեսա-
ցեն՝ և մի՛ տեսցեն ։
և լուիցեն՝ և մի՛ ի-
մասցին ։
ձը Բայց առակն՝
այս ինչ է ։
Սերմն՝ բանն
այ է ։ Եւ որք առ
Ճանապարհաւն
այնոքիկ են՝ որ լը-
սեն՝ և ապա գայ
սատանայ հանէ
զբանն ի սրտից նոց
զի մի՛ հաւատաս-
ցեն. և ապրեսցին ։
Եւ որք յապառա-
ժին ։ որք յորժամ
լսիցեն՝ խնդութբ
ընդունին զբանն ։
և արմատս ոչ ու-
նիցին ։ որք առ-

Է
ձէ

Է
ձը

ժամանակ մի հաւ
ատան ։ և ի ժամա
նակի փորձութե
հեռանան ։
Եւ որ ի մէջ փը
շոցն անկաւ ՝ նո
քա են որք լու
ան զբանն ։ և ի
հոգս և ի մեծութի
և ի ցանկութի աշ
խարհիս զբաղե
ալ հեղձնուն և
անպտուղ լինին
Եւ որ յերկիրն
պարարտ՝ որք
բարւոք և զուա
րթագին սրտիւ
լուեալ զբանն
ընդունին ․ և տան
պտուղ համբերու
թեամբ ։

ՀԹ Ոչ ոք լուցանէ
ճրագ և թաքու
ցանէ ընդ կարա
սեաւ ․ կամ դնէ
ընդ մահճաւ ։
այլ ի վեր աշտանա
կի դնի ․ զի որ մը
տանեն զ լոյս տես
ցեն ։
Ձ Զի չիք ինչ ծած
ուկ որ ոչ յայտ լի
ցի ։ և ոչ գաղտնի
որ ոչ ծանիցի և
եկեսցէ ի յայտ
Ձա Տեսէք այսուհետ
և զիարդ լսէք
զի որ ունիցի տա
ցի նմա ։ և որ ոչն
ունիցի ՝ և զոր կար
ծէ թէ ունիցի ՝
բարձցի ի նմանէ ։

Ղ
ՀԹ Ձ Ձա

ՃԲ Եկին առնուլ մա
յրն և եղբարք իւր
և ոչ կարէին հա
սանել նմա վասն
բազմութեանն:
Ազդ եղև նմա և ա
սեն. մայր քո և եղ
բարք քո կան ար
տաքոյ և կամին
զքեզ տեսանել:
Եւ նա ասէ ցնոսա. մայր
իմ և եղբարք իմ
սոքա են որ զբա
նն այ լսեն և
առնեն:
ՃԳ Եղև ի
միում յաւու
րց. ինքն եմուտ ի նա
և աշակերտք նր:
և ասէ ցնոսա. եկ
այք անցցուք
յայնկոյս ծովա
կին:
Եւ գնացին:
Եւ մինչ դեռ
նաւէին ննջեաց
ի նաւուն: և էջ մրր
իկ հողմոյ ի ծով
ակն: և լնոյր
և տագնապէին:
Մատուցեալ զար
թուցին զնա և աս
են. վարդապետ
կորնչիմք մեռանիմք:
ԽԳ Եւ նա յարուցե
ալ սաստեաց հող
մոյն և խռովութե
ջրոցն. և հանդ
արտեցին. և ե
ղև խաղաղութի:
Ասէ ցնոսա. ուր
են հաւատք ձեր:

Դ
ՃԲ ՃԳ

և զահի հարեալ
զարմացան և ա
սէին ընդ միմեանս ։
Ո՛ արդեւք իցէ
սա ։ զի և հողմ
ոց և ջրոց հրա
մանտայ և հնա
զանդին սմա ։
Եւ նաւեցին ի
ջին յաշխարհն
Գերգեսացւոց յա
յն կոյս յանդէպ
Գալիլեայ ։
իգ Եւ ընդ ելանելն
նորա ի ցամաք՝ պա
տահեաց այր մի
ի քաղաքէն յոր
ում էին դեւք ։ և
բազում ժամանակս չէր
հանդերձ զգեցեալ
և ոչ ի տան բնակէր

այլ ի գերեզմանս
Եւ տեսեալ զՅիսուս
աղաղակեաց և
անկաւ առաջի
նորա և ասէ մեծա
ձայն ։ զի՞ կայ իմ և
քո Յիսուս որդի Աստուծոյ բա
րձրելոյ աղաչեմ
զքեզ մի տանջեր
զիս՝ քանզի հր
աման տայր այս
ոյն պղծոյ ելան
ել ի մարդոյ անտի
զի բազում ժամանա
կս յափըշտակե
ալէր զնա ։ և կա
պէին ի շղթայս և
պահէին յերկաթս ։
և խզէր զկապա
նսն ։ և վարէր
ի դիւէն յանա

պատս։
Եհարց զնա յս
եւ ասէ. զինչ ա-
նունէ քո։
Եւ նա ասէ լէ-
գէովնէ անուանէ՝
զի դեւք բազումք մը-
տեալ էին ի նա։ Եւ
աղաչէին զնա՝ զի
մի հրաման տացէ
նոց երթալ յան-
դունդս։
Եւ անդ էր երա-
մակ մի խոզից՝ բա-
զմաց արօտական
ի լերինն։ Եւ աղա-
չէին զնա զի հը-
րաման տացէ նոց
մտանել ի նոսա
եւ հրաման ետ
նոց. նոցա։

Ելեալ դեւքն
յառնէն՝ մտին
ի խոզեանն։ Եւ
դիմեաց երամակն
ի դարէ անտի
ի ծովակն՝ եւ
հեղձաւ։
Իբրեւ տեսին
խոզարածքն զի-
րսն որեղէն՝ փա-
խեան՝ եւ պատմե-
ցին ի քաղաքին
եւ յագարակսն։
Եւ իբրեւ ելին
տեսանել զգործ
ն. եւ եկին առ յս
եւ գտին զայրն ու-
ստի դեւքն ելեալ է-
ին։ զգեցեալ՝ եւ զ-
գաստացեալ նըս-
տէր առ ոտսն յի

ներկեան ։
Պատմեցին
նց որոց տեսեալն
էր. թէ զիարդ
փրկեցաւ դիւա
հարն ։
Եւ աղաչէր զնա
ամ բազմութիւն
շուրջ զկողմամբ
քն գերգեսացոց ։
գնալ ի սահմանա
ցն նց ։ քանզի ա
հիւ մեծաւ տագ
նապէին ։
ձդ Եւ նա մտեալ ի
նաւ՝ դարձաւ
անդրէն ։
Աղաչէր զնա
այրն ուստի դեւքն
ելեալ էին շրջել
ընդ նմա ։

Արձակեաց զն
նա եւ ասէ դարձ
ի տուն քո՝ եւ պատ
մեա զոր մի անգամ
արար քեզ ած ։
Գնաց ի քաղաքն
եւ քարոզէր զոր
ինչ արարն նմա յս ։
ձե Եւ իբրեւ դարձաւ
անդրէն յս. ընկա
լաւ զնա ժողով
ուրդն ։ քանզի
ամենեքեան ակն
ունէին նմա ։
իե Եւ ահա եկն այր
մի որում անուն էր
Յայրոս ։ եւ նա էր
իշխան ժողովրդ
եան ․ անկեալ
առ ոտս յի՝ աղա
չէր զնա մտանել

Ղ
ձդ

Ղ
ձե

ի տունն նր· զի դո
ւստր միամաւր
էր նր ամաց իբրև
երկոտասանից և
էր մերձ ի մահ:
Եւ ընդ երթալն
նր ժողովուրդքն
նեղէին զնա:
իզ Եւ կին մի էր ի
տեռատեսութե
արեան յամաց եր
կոտասանից: որ
ուժ ոչ էր լեալ հը
նար յումեքէ բժշ
կել: մատուցեալ
յետոյ մերձեցաւ
ի քղանցս հան
դերձին նր: և նոյն
ժամայն եկաց բղխ
ումն արեանն
նորա:

Եւ ասէ յս· ով
է որ մերձեցաւն
յիս:
Իբրև ամենեքե
ան ուրանային
ասէ պետրոս և
որ ընդ նմայն էին
վարդապետ. ժո
ղովուրդք պնդեն
և նեղեն զքեզ:
Եւ ասէ յս· ոմն
մերձեցաւ յիս:
քանզի գիտացի
եթէ զաւրութի
ել յինէն:
Իբրև ետես կինն
եթէ ոչ ծածկե
ցաւ ի նմանէ. եկն
դողալով և անկա
առաջի նր· Թէ վս
որոյ իրաց մերձե

ցաւ ի նա. պատ
մեաց առաջի ժո
ղովրդեանն. և
թէ որպէս բժշկե
ցաւ առ ժամայն:
Եւ ասէ ցնա՝ քա
ջալերեաց դուստր
հաւատք քո կե
ցուցին զքեզ երթ
ի խաղաղութի:
Մինչ դեռ
նա խաւսէր գայ
ոմն ի տանէ ժող
ովրդապետին և
ասէ ցնա. մեռա
դուստրն քո մի
ինչ աշխատ առ
նէր զդա:
Յս իբրև լու
աւ պատասխա
նի ետ նմ և ասէ
մի երկնչիր. մի
այն հաւատա.
և կեցցէ:
Եւ մտեալ ի տունն
ոչ զոք եթող մը
տանել: բայց մի
այն զպետրոս և
զյակովբոս. և
զյովհաննէս:
և զհայր մանկա
նն և զմայր նոր:
Լային ամենե
քեան. և կոծէին
զնա: և նա ասէ.
մի լայք. զի չէ
մեռեալ այլ
ննջէ:
Եւ ծաղր
առնէին զնա զի
գիտէին թէ
մեռաւ:

Եւ նր հանեալ
զամենեսեան ար
տաքս : կալեալ
զձեռանէ նր.
բարբառեցաւ
և ասէ : արի
կաց մանուկ
դու :
Եւ դարձաւ ո
գի նր և կանգնե
ցաւ վաղվաղա
կի : և հրամայէ
աց տալ նմա ուտել
և զարմացան ծը
նաւղք նր : և
նա պատուիրէր
միումէք ասել
որ ինչ է
ղեն :
ձգ / ժէ Եւ կոչեցե
ցեալ զեր
կոտասանսն առա
քեալսն : ետ նոցա
զաւրութիւն և իշ
խանութիւն ի վերայ
ամ դիւաց՝ և բժշ
կել զհիւանդու
թիս :
Եւ առաքեաց
զնս քարոզել զա
րքայութիւննայ. և
բժշկել զախտա
ժետս :
ձէ Եւ ասէ ցնոսա
միթինչ բառնայք
ի ճանապարհ հա
մի՛ գաւազան.
և մի՛ մախաղ :
մի՛ հաց. և մի՛
արծաթ : մի՛ եր
կու հանդերձս
ունիցիք :

Ղ
ձգ

Ղ
ձէ

ծը
Եւ յոր տուն մ
տանիցէք՝ անդ
ագջիք . և անտի
գնայցէք :
ծը Եւ որք ոչ ընդ
ունիցին զձեզ·
յորժամ ելանի
ցէք ի քաղաքէն
յայնմանէ · զփո
շի ոտից ձերոց
թաւթափեսջիք
ի վկայութիւն նց̃ :
ծթ Ելեալ շրջէ
ին ընդ քաղաքս
և ընդ գեւղս ·
աւետարանէին
և բժշկէին ընդ
ամ̃ տեղիս :
ղ Լուաւ հերովդ
դէս չորրորդա
պետ զգործսն ·
ամ̃ և զարմանայր
վասն ասելոյ յոմ
անց եթէ յովհան
նէս յարեաւ ի մե
ռելոց : եւ յոմանց
եթէ եղիա յայտ
նեցաւ : եւ յայլոց
եթէ մարգարէ
ոմն յառաջնոցն
յարեաւ : –
Ասէ հերովդէս
զյովհաննէս ես
գլխատեցի : իսկ
սա ո՞վ իցէ՝ զոր
մէ զայսպիսիս
լսեմ :
Եւ խնդրէր տե
սանել զնա :
ղա Դարձան առա
քեալքն և պատ
մեցին նմա զամ̃

Ղ
ծը ծթ ղ

Է
ղա

զոր արարին:
ՂԷ Առեալ զնս
խուսեաց առան
ձինն ի տեղի անա
պատ քաղաքի մի
ոյ՝ որում անուն
էր բեթսայիդա:
Եւ ժողովուրդքն
իբրեւ գիտացին.
գնացին զհետ
նր: Եւ ընկալեալ
զնսա խօսէր
ընդ նս վսն արքայ
ութեն այ՝ եւ որոց
պիտոյքէին բժշկու
թե բժշկէր:
ՂԸ Եւ աւուրն սկսեալ
տարաժամել: մա
տեան երկոտա
սանքն եւ ասեն
ցնա: արձակեա
զժողովուրդդ՝
զի երթեալ շուրջ
ի գեօղսն եւ յա
գարակսն հանգի
ցեն. եւ գտցեն կե
րակուր. զի աստ
յանապատ տե
ղոջ եմք:
Ասէ ցնս. դուք
տուք դոցա ուտել
ԽԵ Եւ նք ասեն ոչ
գոյ մեզ աւելի
քան զհինգ նը
կանակ. եւ զերկ
ուս ձկունս: բայց
եթէ երթիցուք
գնեսցուք բաւա
կան ժողովրդեաս
նր կերակուր: Քն
զի էին արք իբրեւ
հինգ հազար.

Ղ
ՂԷ ՂԸ

գէ

Ասէ ցաշակերտ
ան. բազմեցուցէք
զդոսա՝ դասս դա
սս յիսուն յիսուն։
Արարին այն
պէս. և բազմեցու
ցին զամենեսե
ան։
Առեալ զհի
նգ նկանակն և
զերկուս ձկունսն
հայեցաւ յերկինս
օրհնեաց. և եբեկ
և տայր ցաշակե
րտսն արկանել
ժողովրդեանն։
Առեալ ։
Կերան և յագե
ցան ամենեքեան և
բարձին զնշխարս
կոտորոցն երկո

Հդ տասան սակա
ռի։
Եւ եղև ի
կալն նր
յաղօթս առան
ձինն. էին ընդ
նմա և աշակերտ
քն նորա։
ԺԹ Եհարց զնոսա և
ասէ. զո՞ ոք ասեն
զինէն ժողովու
րդքն թէ իցեմ։
Նոքա պատաս
խանի տուեալ ա
սեն. զՅովհան
նէս մկրտիչ. և
այլք զԵղիա. իսկ
այլք թէ մարգա
րէ ոք յառաջնո
ցն յարեաւ։
Ասէ ցնս. դուք

Հ
Հդ

զո՞ վճառեաք զի
նէն թէ իցեմ:
ճէ Պատասխանի
ետ պետրոս՝ զՔը
քրիստոսն այ :
Սաստեաց
ի նոսա․ և պատու
իրեաց միումեք
ասել զայն․ և ա
սէ՝ թէ պարտ է
որդւոյ մարդոյ՝
բազում չարչարանս
և անարգել ի քա
հանայապետաց
և ի ծերոց և ի
դպրաց․ և սպա
նանել․ և յերիր
աւուր յառնել:
ճը Ասէր առ ա
մենեսեան, եթէ որ
կամի զկնի իմ գալ

ուրասցի զանձն
և առցէ զխաչ
իւր համապազ՝
և եկեսցէ զհետ
իմ:
Որ կամիցի
զանձն իւր կեցու
ցանել՝ կորուսցէ
զնա․ և որ կորու
սցէ զանձն իւր վս
իմ․ կեցուսցէ
զնա :
Զինչ օգուտ է
մարդոյ եթէ զաշ
խարհ շահեսցի
և զանձն իւր կո
րուսցէ․ կամ
տուժեսցի:
ճէ Որ ամօթ
համարեսցի զիս
և զբանս իմ․ զնա
և որդի մարդոյ

Ղ
ճէ
ճզ

Ղ
ճէ

յամաւթ արասա
ցէ յորժամ գայ
ցէ փառաւք իւր
ովք՝ և Հօր և Հր
րեշտակաց սրբոց:
ՂԷ [Բ]այց արդարև
ասեմ ձեզ՝ եթէ
են ոմանք ի դոցա
նէ որ այդր կան
որք մի ճաշակես
ցեն զմահ մին
չև տեսցեն
զարքայու
թիւն այ:
Լ [Ե]ւ եղև յետ
այսց բանից
իբրև աւուրք ութ
առեալ զպետրոս
և զյակոբոս. և
զյովհաննէս.
ել ի լեառն կալ

Ղ
ՂԷ

յաղաւթս:
[Ե]ւ ի կալ նմա յա
ղաւթս: եղև տե
սիլ երեսաց նորա
այլակերպ: և փո
խեցան հանդերձ
նր. և եղև սպի
տակ փայլուն: և
ահա արք երկու
խաւսէին ընդ նմ
որ էին մովսէս՝ և
եղիա երևեալ
փառաւք: և ասէ
ին զելսն նր զոր
կատարելոց էր՝ ի
յէմ:
[Բ]այց պետրոս և
որ ընդ նմայն էին
ծանրացեալք ի
քնոյ: զարթեան
և տեսին զփառս

նր. և զերկուս
տուն որ կային
առ նմա։
Եւ եղև ի մեկնե
լն նց ի նմանէ.
ասէ պետրոս
ց յս։ վարդապետ
բարւոք է մեզ
աստ լինել։ և ա
րասցուք երիս
տաղաւարս. մի
քեզ՝ և մի մովսէ
սի. և մի եղիայի.
և ոչ գիտէր զինչ
խօսէր։
Մինչդեռ զայս
ասացին եկն ամպ
և հովանի եղև
ի վր նց։ և երկե
ան ի մտանելն նց
ընդ ամպովն։

Եւ ձայն եղև յամ
պոյն և ասէ՝ դա
է որդի իմ ընտր
եալ դմա լուարուք։
Եւ ընդ լինել բար
բառոյն՝ գտա
յս միայն։ —
Եւ նոքա լռեցին. և ոչ ումեք պատմեցին
յաւուրսն յայն
ոսիկ. և ոչինչ
յորոց տեսինն։

ղթ Եւ եղև ի
վաղիւն
մինչ իջանէին նք
ի լեռնէ անտի՝
ընդ առաջ եղև
նմա ժողովուրդ
բազում։

ղ
ղթ

լա Եւ ահա այր մի
ի ժողովրդենէ
անտի. աղաղակ
եաց եւ ասէ. վար
դապետ. աղաչեմ
զքեզ: հայեաց
յորդի իմ. զի միա
մօրէ ինձ: Եւ ա
հա այս հարկա
նի ի նմա: Եւ յան
կարծ գոչէ. եւ
զարկուցանէ եւ
թաւալեցուցանէ
զնա. եւ փրփրե
ցուցանէ: Եւ հա
զիւ. մեկնի ի նմա
նէ խորտակեալ
զնա. եւ աղաչեցի
զաշակերտսն քո
զի հանցեն զնա
եւ ոչ կարացին:

Պատասխանի
ետ յս եւ ասէ.
ով ազգ անհաւ
ատ եւ թիւր. մին
չեւ յերբ եղէց ընդ
ձեզ. եւ անսայցեմ
ձեզ. մատո այսր
զորդին քո:
Եւ մինչ դեռ մատ
չէր. զարկոյց զնա
դեւն. եւ շարժեաց
Սաստեաց յս
այսոյն պղծոյ. եւ
բժշկեաց զմանու
կն. եւ ետ զնա ցհա
յր իւր:
Ձ Եւ զարմանային
ամենեքեան ի վր
մեծամեծացն այ:
Ձա Եւ ի զարմանալ
ն ամենեցուն ի վր

Լ
Ձ
Ձա

ամի զոր առնէր
ասէ ցաշակերտ
սն իւր: Դի՛ք դուք
ի լսելիս ձեր զբա
նս զայսոսիկ. զի
որդի մարդոյ մատ
նեսցի ի ձեռս մա
րդկան :

Եւ նք ոչ գիտէ
ին զբանն. և էր
ծածկեալ ի նոցա
նէ՝ զի մի գիտաս
ցեն: և երկնչէ
ին հարցանել
ցնա վսն բանին.
այնորիկ :

ճէ Եւ եմուտ խոր
ԱԲ հուրդ ի նս՝ թէ ո
արդեօք մեծ իցէ
ի նոցանէ :

իբրև ծանե
աւ զխորհուրդս
սրտից նց: առ
մանուկ մի կա
ցոյց ի մէջ նց առ
իւր և ասէ ցնս:
որոք ընկալցի զը
մանուկս զայս յա
նուանիմ զիս ընդու
նի: և որ զիս ըն
դունիցի. ընդու
նի զառաքիչն իմ
Զի որ փոքրիկն
է յամենեսին ի
ձէնջ: նա եղիցի
մեծ :

ճգ Պատասխանի
ետ Յովհաննէս
և ասէ: վարդա
պետ. տեսաք զոմն
որ յանուն քո դևս
հանէր: և արգե

Հ ճէ

Հ ճգ

լաք զնա՝ զի ոչ
շրջի ընդ մեզ։
Ասէ ցնոսա յս. մի
արգելուք։ զի որ
ոչն է ձեր թշ
նամի ի ձեր
կողմնէ։
Եղեւ ի կա
տարել աւ
ուրց վերանալոյ
նր. և ինքն զերեսն
հաստատեաց եր
թալ յԵՄ։
Եւ առաքեաց հրե
շտակս առաջի
երեսաց իւրոց։
Երթեալ չոգան մտ
ին ի գեւղ մի սա
մարացւոց պատ
րաստել ինչ նմա։
և ոչ ընկալան զնա՝

զի դէմ եղեալ էր
նր երթալ յԵՄ։
Իբրև տեսին ա
շակերտքն յակ
ովբոս և յովհան
նէս՝ ասեն՝ տր. կա
միս՝ զի ասասցուք
և իջցէ հուր և
սատակեսցէ զնս։
Դարձաւ սաս
տեաց ինոս և
ասէ՝ ոչ գիտէք որ
ոյ հոգւոյ էք դուք
զի որդի մարդոյ
ոչ եկն զոգիս մա
րդկան կորուսա
նել այլ կեցու
ցանել։
Եւ գնացին յայլ
գեւղ։
Եւ մինչդեռ եր

թային նոքա ՚ի ճա
նապարհի ։ ասէ
ոմն ցնա՝ եկից զ
կնի քո յորվայր եւ
երթիցես ։
Ասէ ցնա յս. ա
ղուեսուց որջք
գոն. եւ թռչնոց
երկնից դադարք
եւ որդւոյ մարդոյ
ո՟չ գոյ ուրդիցէ
զգլուխ իւր ։
Ասէ ցմիւս եւս՝
եկ զկնի իմ ։ եւ նա
ասէ. տր. հրաման
տուր ինձ երթալ
նախ թաղել զ
հայր իմ ։
Ասէ ցնա յս թող
զմեռեալսն՝ թա
ղել զմեռեալս իւ

րեանց ։ եւ դու
երթ պատմեա
զարքայութիւն այ
ծգ Ասէ եւ այլ ոմն՝
եկից զկնի քո տր.
բայց նախ հրա
ման տուր ինձ հր
աժարել ՚ի տանէ
իմ մէ ։
Ասէ ցնա յս. ոչ
ոք արկանէ ձեռս
զմաճ ձող. եւ հայի
ցի յետս՝ եթէ յա
ջողեալ իցէ ար
քայութեան ։
ծդ Յետ այսորիկ
ԼՏ երեւեցոյց
տր. եւ այլս եօթա
նասուն եւ երկուս ։
եւ առաքեաց զնս
երկուս երկուս

ծգ ղ ծգ ծդ

առաջի իւր յամ
քաղաքս և ի տեղ
իս ուր ինքն երթա
լոց էր ։
Եւ ասէ ցնոսա՝
ՃԸ Հունձք բզմէն
և մշակք սակա
ւ։ արդ աղաչեցէք
զտէր հնձոց զի
հանիցէ մշակս ի
հունձս իւր ։
ՃԹ Երթայք՝ ահա
առաքեմ զձեզ
իբրև զգառինս
ի մէջ գայլոց ։
Մի բառնայք քը
սակ՝ և մի մախաղ
մի կօշիկս ։
ՃԺ Եւ ի ճանապար
հի ումեք ողջոյն
մի տայցէք ։

ՃԺԱ Յոր տուն մտա
նիցէք՝ նախ ասա
ցէք՝ ողջոյն տանդ
այդմիկ ։ Եւ եթէ իցէ
անդ որդի ողջու
նի՝ հանգիցէ ի վր
նց ողջոյնձեր ։ ա
պա թէ ոչ՝ ի ձեզ
դարձցի ։
ՃԺԲ Եւ ի նմին տան ա
գանիջիք՝ ուտի
ջիք՝ և ըմպիջիք
ի նոցանէ ։ զի ար
ժանի է մշակն վար
ձու իւրոյ ։
Մի փոխիցիք տա
նէ ի տուն ։
ՃԺԳ Յոր քաղաք մը
տանիցէք և ընդու
նիցին զձեզ ։ ուտի
ջիք զինչ առաջի

Ղ
ՃԸ ՃԹ ՃԺ

Ղ
ՃԺԱ ՃԺԲ ՃԺԳ

ձեր դնիցեն. եւ բժ
շկեսջիք որ ի նմ
հիւանդք իցեն. եւ
ասասջիք նց. մեր
ձեալ է ի վր ձեր
արքայութիւն այ.
Ճժդ Եւ յոր քաղաք
մտանիցէք եւ ոչ
ընդունիցին զձեզ
իբրեւ ելանիցէք
ի հրապարականս
ասասջիք. եւ զփո
շին որ կցեալ է
ի քաղաքէս ձերմէ
յոտս մեր թաւ
թափեսցուք ի ձեզ
բայց զայս գիտաս
ջիք զի մերձեալ է
արքայութիւն այ.
Ասեմ ձեզ՝ զի սո
դովմայեցոց ընդ
արձակագոյն լի
ցի յաւուրն յայն
միկ. քան քաղա
քին յայնմիկ.
Ճժե Վայ քեզ քորա
զին. վայ քեզ բեթ
սայիդայ՝ զի եթէ
ի տիւրոս եւ ի սի
դովն եղեալ էին
զաւրութիւնքն որ
եղեն ի ձեզ՝ վաղո
ւց եւս արդեւք ի
խորգ եւ ի մոխիր
նստեալ ապաշ
խարեալ էր.
Բայց տիւրոսի
եւ սիդովնի ընդ
արձակագոյն լի
ցի ի դատաստանի
քան ձեր.
Եւ դու կափառ

Ղ
Ճժդ Ճժե

Ղ
Ճժե

նայում. որ մինչև
յերկինս բարձրա
ցեալ ես. մինչև ի
դժոխս իջ ցես:
ՃԺԴ Որ ձեզ լսէ՝ ինձ
լսէ: և որ զձեզ
անարգէ՝ զիս անար
գէ: և որ զիս անար
գէ՝ զառաքիչն իմ
անարգէ: և որ ինձ
լսէ՝ լսէ այնմիկ որ
զիսն առաքեաց:
ՃԺԵ Դարձան եւթա
նասուն և երկու
քն խնդութբ և
ասեն. տր. և դևք
հնազանդին մեզ յա
նուն քո:
Ասէ ցնոսա. տե
սանէի զսատանա
անկեալ յերկնից
իբրև զփայլակն:
Ահա ետու ձեզ
իշխանութի կոխ
ել զօձս և զկա
րիճս և զամ զօ
րութի թշնամոյն
և ձեզ ինչ ոչ մեղա
նչիցէն:
Բայց ընդ այն մի
խնդայք եթէ
այսք հնազանդին
ձեզ: այլ խնդացէք
զի անուանք ձեր
գրեալ են յերկինս:
ՃԺԶ Ի նմին ժամու
ցնծացաւ յս հոգ
ւովն սրբով և ա
սէ: գոհանամ զ
քէն հայր տր երկ
նից և երկրի. զի
ծածկեցեր զայս

յիմաստնոց և ի
գիտնոց։ Եյայտ
նեցեր տղայոց։ այ
ո՛ հայր՝ զի այսպէս
հաճոյ եղև առա
ջի քո։
ՃԺԹ Ամենայն տուաւ
ինձ ի հաւրէ իմ
մէ։ Եւ ոչ ոք գիտէ
եթէ ո՛վ է որդի՝ ե
թէ ոչ հայր։ Եւ ո՛
է հայր՝ եթէ ոչ
որդի։ Եւ ում կամի
ցի որդին յայտնել։
ՃԻ Եւ դարձեալ ա
ռանձինն առ աշա
կերտսն ասէ։ Ե
րանի աչաց որ տե
սանիցեն զոր տե
սանիցէքդ։ ասեմ
ձեզ՝ զի բազում մար

գարէք և թագաւո
րք կամեցան տե
սանել զոր դուքդ
տեսանէքդ՝ և ոչ
տեսին։ և լսել զոր
լսէքդ՝ և ոչ
լուան։
ՃԻԱ ԻԷ Եւ ահա յա
րեաւ ոմն
օրինական փոր
ձէր զնա և ասէր
վարդապետ՝ զինչ
գործեցից՝ զի զկե
անսն յաւիտենա
կանս ժառանգեցից։
Նա ասէ ցնա
յօրէնսն զինչ գրե
ալ է՝ որպէս ըն
թեռնուս։
Նա պատասխա
նի ետ և ասէ։ սի

րեսցես զտ՟ր ա՟ծ քո
յամ սրտէ քումմէ
և յամ անձնէ քումմ
մէ. և յամ զաւրու
թենէ քումմէ, և
յամ մտաց քոց. և
զընկեր քո իբրև
զանձն քո.
Ասէ ցնա՝ ու
ղիղ ետուր զպա
տասխանի՝ զայդ
արա՛ և կեցցես.
Նա՛ իբրև կամէ
ցա՛ւ զանձն արդա
րացուցանել. ա
սէ ցՅ՟ս. և ո՛վ է իմ
ընկեր.
ՃԺԲ ԼԴ Պատասխանի
ետ Յ՟ս և ասէ.
այր մի իջանէր
յԵ՟րմէ յԵրիքով. և

անկա՛ւ ի ձեռս
աւազակաց. որք
մերկացուցին զնա
և վէ՛րս ի վե՛ր եդեա՛լ
թողին կիսամահ
և գնացին.
Դէպ եղև քահա
նայ մի իջա
նել ընդ նոյն ճա
նապարհ. և տես
եալ զնա զանց ա
րար. Նոյնպէս և
ղևտացի մի եկեա՛լ
ընդ նոյն տեղի. ե
տես և զա՛նց արար.
Սամարացի ոմն.
ճանապարհորդե
ալ. եկն ընդ նոյն
առնովա՛ւ. և տես
եալ զնա գթացաւ
և մատուցեա՛լ պա

ԺԸ
ՃԺԲ

տեաց զվէրս նր
արկեալ ի վր ձէթ
և գինի ։
Եւ եդեալ ի վր գր
րաստու իւրոյ ած
զնա ի պանդոկի մի ։
և դարմանեաց զը
զնա ։ Եւ ի վաղիւ
անդր իբրև ելան
էր անտի ․ հանեալ
ետ ցպանդոկապե
տն երկուս դահե
կանս ։ և ասէ՝ դար
մանտար զդա ։ և
զոր ինչ ծախես
ցես ի դա՝ ի միւս
անգամ գալստեա
նիմում հատու
ցից քեզ ։
Որղ ո՛ յերիցանց
ի նոցանէ թուի

քեզ մերձաւոր
լեալ անձկելոյն ի
ձեռս աւազակաց ։
Եւ նա ասէ՝ որ
արար զողորմու
թիւն ի վր նր ։
Ասէ ցնա յս՝ երթ
և դու արա նոյնպս ։
Է Եւ եղև ի գնալն
նց ․ և ինքն եմուտ
ի գեաւղ մի ։ և կին
ոմն՝ անուն մար
թա ընկալաւ զնա
ի տուն իւրում ․ և նր
էր քոյր մի որում
անուն էր մարիամ ։
որ և եկն նստաւ
առ ոտսն տն և
լսէր զբանս նր ։
Մարթայ զբա
ղեալ էր ի բազ սպա

սու։ եկն եկաց
ատեան և ասէ. Տր
ոչինչէ փոյթ քեզ
զի քոյրդ իմ միայն
եթող զիս ի սպա
սաւ։ արդ ասա
դմա՝ զի ինձ օգնես
ցէ ինձ։
Պատասխանի
ետ նմա յս և ասէ
մարթա մարթա.
դու հոգաս և զբ
բզմ իւիք զբաղե
ալես. բայց այսու
սակաւ ինչ պիտոյ
է. մարիամ մասն
բարի ընտրեաց՝ որ
ոչ բարձցի ի
նմանէ։
դզ Եղև ի տե
ղոջ ուր կալ
ըէ
Հ
ճկգ

յաղօթս։ և իբրև
դադարեաց՝ ասէ
ցնա ոմն յաշակեր
տացն իւրոց. Տր
ուսո մեզ յաղօ
թս կալ. որպէս և
յովհաննէս ուս
ոյց աշակերտացն
իւրոց։
Ասէ ցնս. յոր
ժամ կայցէք յա
ղօթս. ասասջիք
Հայր մեր՝ որ եղի
ցի անունքո եկես
ցէ արքայութիք.
զհաց մեր հանա
պազորդ՝ տուր մեզ
զաւուր ամենայն.
և թող մեզ զպարտս
մեր. զի և մեք թո
ղումք ամի որ պար

տուիցեն մեզ. և մի
տանիր զմեզ ի փոր
ձութիւն։

ճխդ Եւ ասէ ցնս. ո՞վ
է ի ձէնջ որոյ իցէ
բարեկամ. և եր
թայցէ առ նա ի
մէջ գիշերի. և ասի
ցէ ցնա. բարեկամ
տուր ինձ փոխ ե
րիս նկանակս. զի
բարեկամ իմ եկն
առ իս յուղւոյ. և
ոչ ինչ ունիմ դնել
առաջի նր. և նա
ի ներքուստ տայ
ցէ պատասխանի
և ասիցէ. մի աշ
խատ առներ զիս.
զի դուռն փակեալ
է և մանկունքս

ընդ ինև կան յան
կողնի. ոչ կարեմ
յառնել և տալ
քեզ։

Ասեմ ձեզ. եթէ
ոչ յարուցեալ տայ
ցէ նմա զինչ և պի
տոյ իցէ։

ճխե Եւ ես ասեմ ձեզ։
խնդրեցէք և տա
ցի ձեզ. հայցեցէք
և գտջիք. բախե
ցէք. և բացցի ձեզ
զի ամ որ խնդրէ
առնու. և որ հայ
ցէ գտանէ. և որ
բախէ բացցին։

Ո՞ր ի ձէնջ
հայր. խնդրեսցէ
որդի իւր ձուկն.
մի թէ փոխանակ

Ղ
ճխդ

Ղ
ճխե

ձըկանն, աւձ տայ
ցէ նմ̄: և կամ խն
դրեսցէ ձու. միթէ
կարիճ տայցէ նմ̄
իսկ եթէ դուք որ
չարքդ էք՝ գիտէք
պարգեւս տալ որդ
ւոց ձերոց: որչափ
և ս առաւել հայր
ձեր յերկնից տա
ցէ բարիս այնոց
իկ որ խնդրեն
՚ի նմանէ:
Եւ հանէր դե
ւ մի համր: և
եղեւ յելանել դիւ
ին խաւսեցաւ
համրն: և զար
մացան ամ̄ ժո
ղովուրդք:
ՃԻԵ Ոմանք ՚ի նոցա
նէ ասէին. բէեղ
զեբուղաւ իշխա
նաւն դիւաց հա
նէ դա զդեւս:
ՃԻԶ Եւ այլք փորձէ
ին. և նշան յերկ
նից խնդրէին ՚ի
նմանէ:
ՃԻԷ Եւ ինքն գիտացե
ալ զխորհուրդս
նց. ասէ ցնս: ամ̄
թագաւորութի
բաժանեալ յանձն
աւերի: և տուն
բաժանեալ յանձն
կործանի:
Ապա եթէ և սա
տանայ բաժանե
ցաւ յանձն իւր. զի
զիարդ կայցէ թա
գաւորութիւն նր.

զի ասէք յինէն
եթէ բէեղզեբուղ
աւ իշխանաւն հա
նէ դա զդեւս ։
Եթէ ես բէեղզե
բուղաւ հանեմ
զդեւս՝ որդիքն ձեր
իւ՞ հանիցեն ։
Վասն այսորիկ
նոքա եղիցին ձեր
դատաւորք ։
Ապա եթէ մատա
մբ Աստուծոյ հանեմ զդե
ւս՝ ապա հասեալ
է ի վերայ ձեր ար
քայութիւն Աստուծոյ ։
Յորժամ հզօր
վառեալ պահիցէ
զտունն իւր՝ ի խա
ղաղութեան ինչք
նորա ։ բայց եթէ հզօ

ՃԼ

րագոյն քան
զնա ի վերայ եկեալ
յաղթեսցէ նմա
զսպառազինութի
նորա հանէ յոր յու
սացեալն էր ։ եւ
զաւար նորա բաշխես
ցէ ։
Որ ոչ է ընդ իս հա
կառակ իմ է ։ եւ որ
ոչ ժողովէ ընդ իս՝
ցրուէ ։
Յորժամ այսն
ելանիցէ ի մարդոյ
շրջի ընդ անջրդի
տեղիս խնդրէ
հանգիստ ։ եւ իբրեւ
ոչ գտանէ ։ ասէ
դարձայց անդրէն
ի տուն իմ ուստի
ելի ։ եւ գայ գտա

նէ մաքրեալ և յար
դարեալ ։ յայնժամ
երթայ և առնու
եւթն այլ այսս չար
ևս քան զինքն ։ և
մտանէ՝ բնակէ
անդ ։ և լինի յետի
նն մարդոյն այնոր
իկ չար քան զա
ռաջինն ։
Ճլա Ժ Եւ եղև մինչ դեռ
խօսէր զայս՝ ձայն
եբարձ կին մի ի ժո
ղովրդենէ անտի և
ասէ ։ երանի է ո
րովայնին որ կրե
աց զքեզ · և ստ
տեանցն որ դիե
ցուցին զքեզ ։
Նա ասէ · նա
երանի այնոցիկ

Դ
Ճլա

որ լուեալ զբանն այ ։
և պահիցեն ։
Ճլբ Եւ ի դիզանել ի վր
Ժ նր ժողովրդոցն ·
սկսաւ ասել ։ ազգս
այս՝ ազգ չար է ։
նշան խնդրէ · և
նշան յերկնից ոչ
տացի նմ · բայց նշ
շանն յովնանու ։
Զի որպէս եղև
յովնան նշան նի
նուէացւոց ։ այնպէս
եղիցի և որդի մար
դոյ ազգիս այսմիկ ։
Դշխոյն հարաւ
ոյ յարիցէ ի դա
տաստանի՝ ընդ
արս ազգիս այսո
րիկ · և դատապար
տեսցէ զսոսա · զի

Դ
Ճլբ

եկն ի ծագաց երկ
րի լսել զիմաստ
ութիւն սողոմոնի։
Եւ ահա առաւ
ել քան զսողոմոն
է աստ։
Որք նինուէացի
ք յարիցեն ի դա
տաստանի ընդ
ազգիս ընդ այս
միկ. և դատապար
տեսցեն զսա՝ զի
ապաշխարեցին
ի քարոզութեն
յովնանու։
Եւ ահա առաւել
քան զյովնանէ
աստ։
Ճգ Ոչուրոք
լուցեալ
Ճրագ դնէ ի Թաք

ըստեան՝ այլ ի վեր
աշտանակի։ զի որ
մտանեն լոյս տե
սանիցեն։
Ճց Ճրագ մարմնոյ
ակնն է։ յորժամ
ակնն առատ է՝ ա
մենայն մարմինն
լուսաւոր եղիցի։
Եւ երբ ակն չար է
և մարմինն խաւ
արին եղիցի։ արդ
զգոյշ լեր. գուցէ
լոյսդ որ ի քեզ է
խաւար իցէ։
Եթէ մարմինդ
քո ամ ի լուսա
որ է՝ և չ գուցէ
մասն ինչ խաւար
ին. եղիցի լուսա
որ ամ։ որպէս յոր

Ղ
Ճգ

Ղ
Ճգ

ժամ ճրագն նշու
լիւք լուսաւորես
ցէ զքեզ։
կզ Եւ մինչ խօսէր
Ճլէ զայս. աղաչէր զն
նա ոմն փարիսե
ցի զի ճաշ կերիցէ
առ նմա. և նա մտե
ալ բազմեցաւ։
Իսկ փարիսեցին
իբրև ետես զարմա
ցաւ. զի նախ ոչ
մկրտեցաւ յա
ռաջ քան զճաշն։
Ասէ ցնա տէր.
այժմ դուք փարի
սեցիք. զարտա
քին զբաժակին
և զպնակին սրբէք
և ներքին ձեր լի է
յափշտակութեամբ
և չարութեամբ. ան
միտք ոչ ապաքէն
որ զարտաքինն ա
րար. և զներքինն
նոյն արար։
Բայց աղէ զոր
ժամն իսկ տուք
ողորմութի. և ա
հա ամէն ինչ սուրբ
է ձեր։
Ճկզ Այլ վայ ձեզ փա
րիսեցւոց. զի տա
սանորդէք զանա
նուխ և զփեգենայ
և զամ բանջար. և
անցանէք զիրաւ
ամբք և զսիրովն
այ. զայս արժա
նէր առնել և զայն
ոչ անցանել։
Ճլէ Վայ ձեզ փարի

սեցոց ։ զի սիրէք
զառաջնորդագահս ի
ժողովուրդս ․ և զ
նախ ողջոյնս ի հր
րապարակս ։
ՃԼԸ Վա՜յ ձեզ՝ զի էք
որպէս իբրև զգերե
զմանս անյայտս՝
և մարդիկ գնան ի
վերայ և ոչ գիտեն ։
ՃԼԹ Պատասխանի ե
ետ ոմն յօրինա
կանացն և ասէ ցնա
նա ։ վարդապետ,
զայդ բանս ասելով
և զմեզ թշնամանես ։
Նա ասէ ․ և
ձեզ վայ օրինա
կանացդ ։ զի բառ
նայք մարդկան
բեռինս դժուարա
կիրս ։ և դուք մա
տամբ միով ի բե
ռինսն ոչ մերձենայք ։
ՃԽ Վայ ձեզ զի շինէք
զշիրիմս մարգարէ
իցն ։ և հարքն ձեր
սպանին զնոսա ։ Ա
պա ուրեմն վկայ
էք ․ եթէ կամակից
էք գործոց հարցն
ձերոց ։ զի նոքա կո
տորեցին զնոսա ․ և
դուք զգերեզմանս
նոցա շինէք ։
ՃԽԱ Վասն այսորիկ և
իմաստութիւնն այսպէս ա
սաց ։ առաքեցից
ի նոսա մարգարէս
և առաքեալս ․ և ի
նոցանէ սպանա
նիցեն և հալածի

ցէ՟ն ։ զի խնդրեսցի
արիւն ա՟մ մարգա
րէից հեղեա՟լ ի սկ
զբանէ աշխարհի
յազգէ յայդմանէ
յարենէ աբելի
մինչեւ ցարիւնն
զաքարիայ կորու
սելոյ ընդ սեղանն
եւ ընդ տաճարն ։
այո՛ ասեմ ձեզ ։
խնդրեսցի յազգէ
յայդմանէ ։
Վա՟յ ձեզ օ՟րինա
կանացդ՝ զի թա
փուցանէք զփա
կանս գիտութեն ։
դուք ոչ մտանէք՝
եւ որ մտանելոցեն
արգելուք ։
Եւ ի խօ՟սելն զա՟յ
ա՟մ առ նս՟ առաջի
ա՟մ ժողովրդեանն
զամա՟ն թի հարկա
նէին ։
Սկսան դպիրք՟ն
եւ փարիսեցիք՝ զօ՟
չարել եւ զոգուե՟լ
ընդ նմ՟ է՟զմ իրաց ։
եւ սպասել որսա
լինչ բանս ի բերա
նոյ նր՟՝ զի չարա
խօսեսցեն զնմանէ ։
Որովք ի կուտել
բիւրաւորաց ժող
ովրդեանն՝ մինչեւ
կոխել զմիմեա՟նս ։
Սկսա՟ւ ասե՟լ ցա
շակերտսն իւր ։
Նախ զգո՟ւշ լերուք
անձանց ի խմորոյ
փարիսեցւոցն որ է

Զ ի ոչ ինչ է ի ծա
ծուկ որ ոչ յայտնես
ցի. և գաղտնի որ
ոչ ծանիցի ։
Վ ասն զի զոր ա
սէք ի խաւարի.
լուեալ լիցի ի լոյս.
և զոր յունկանէն
խաւսեցարուք ի
շտեմարանս քա
րոզեսցի ի վ՟ր տա
նեաց ։
Բ այց ձեզ ասեմ
սիրելեացդ իմոց.
մի զարհուրիցէք
յայնցանէ որ սը
պանանեն զմար
մին. և յետոյ ոչ
ինչ աւելի ինչ ոչ
ունիցին առնել ։
Ց ուցից ձեզ
յումմէ երկնչիցէք.
երկնչիջիք յայն
մանէ՝ որ յետ սպա
նանելոյն ունի իշ
խանութիւն արկա
նել ի գեհեն. այո
ասեմ ձեզ յայն
մանէ երկնչի
ջիք ։
Ո չ ապաքէն հի
նգ ձագ երկուց
դանգաց վաճա
ռի. և մի ի նոցա
նէ ոչ է մոռացեա
լ առաջի ա՟յ ։
Այլ ձեր և ա՟մ
խսկ հեր գլխոյ
թուեալ է ։ Մի եր
կնչիցէք՝ զի քան
զբ՟զմ ձագս լա՟ւ
էք դուք ։

ՃԻԳ Ասեմ ձեզ. զի ամ՟
որ խոստովանեսցի
յիս առաջի մարդ
կան. և որդի մար
դոյ խոստովանես
ցի զնմանէ առա
ջի հրեշտակաց
այ ։
ՃԻԴ Իսկ որ ուրասցի
զիս առաջի մարդ
կան. ուրացեալ լի
ԷԵ ցի առաջի հրեշ
տակաց այ ։
ՃԻԵ Ամենայն որ ասէ
բան զորդւոյ մար
դոյ թողցի նմա .
բայց որ զՀոգին
սբ. հայհոյեսցէ
մի թողցի նմա ։
ՃԻԶ Յորժամ տա
նիցեն զձեզ ի ժո
ղովուրդս. և ի պե
տութիւս. մի հոգայ
ցէք որպս թէ զինչ
պատասխանի տա
յցէք. կամ զինչ
ասիցէք ։ զի հո
գին սբ ուսուսցէ
զձեզ ի նմին ժա
մու. զինչ պարտ
իցէ խօսել ։
ՃԻԷ / Թ Ասէ ոմն ի
ժողով
րդ ենէն ցնա .
վարդապետ . ա
սա ցեղբայր իմ բա
ժանել ընդ իս զժ
ժառանգութիւն ։
Եւ նա ասէ ցնա .
այր դու . ո՞ կացոյց
զիս դատաւոր և
բաժանարար ի վե՟ր

Ղ
ՃԻԴ · ՃԻԵ · ՃԻԶ

Ղ
ՃԻԸ

ձեր ։
ւաւէ ցնմ տէ
սէջ՝ և զգոյշ լե
րուք յամ ագահ
ութենէ ։ զի ոչ
եթէ ի մթերից
ընչից ուրուքիցէն
կեանք նորա ։
իզ աւսեցաւ առ
նոմ առակ մի և
ասէ՝ առն ուրումն
մեծատան եստն
անդք տոհմա
կանք ։ և խորհէր
ընդ միտս իւր և
ասէր ։ զինչ գործե
ցից՝ զի ոչ գոյ տե
ղի ուր ժողովեցից
զարդիւնս իմ ։ Եւ
ասէ զիտեմ զինչ
արարից ։ քակեցից
զ շտեմարանսն իմ
և և ս մեծամեծս
շինեցից ։ և անդր
ժողովեցից զ ցոր
եանն և զամ բար
ութիւնս իմ ․ և ասա
ցից ցանձն իմ՝
ունիս ․ բզմ բարու
թիւնս յամբարեալ
ամաց բազմաց ։
Հանգիր ։ կեր ․․
արբ ․ և ուրախ
լեր ։
Ասէ ցնա ած՝ ան
միտ՝ յայսմ գիշե
րի զոգիդ ի քէնէ
բաց պահանջեն
են ։ իսկ զոր պատ
րաստեցերն՝ ում
լինիցի ։
Նոյնպէս և որ

գանձէ անձինն և
ոչ յա̃ծ մեծանայ
ցէ ։
Ասէ ցաշակեր
տսն իւր՝ վ̃ն այսո
րիկ ասեմ ձեզ՝
մի՛ հոգայք ընդ
ոգւոյ թէ զինչ ու
տիցէք. և մի՛ ընդ
մարմնոյ թէ զինչ
զգենուցուք ։ զի
ոգի առաւել է քան
զկերակուր. և
մարմին քան զ̃
հանդերձ ։
Հայեցարուք
ընդ ագռաւս զի
ոչ սերմանեն. և
ոչ հնձեն՝ որոց
ոչ գոն շտեմարանք
և ոչ համբարա
նոցք. և ա̃ծ կեր
ակրէ զն̃ս. որ
չափ ևս առաւել
զձեզ որ լաւ էք
քան զթռչունս.
Ո՞վ ի ձէնջ առ
հոգալ կարիցէ
յաւելուլ ի հա
սակ իւր՝ կանգուն
մի ։ Իսկ արդ եթէ
և փոքուն չէք բա
ւական՝ վ̃ն այլոցն
զի՞ հոգայցէք ։
Հայեցարուք
ընդ շուշանն ո՞ր
պէս աճէ. ոչ ջա
նայ՝ և ոչ նիւթէ ։
ասեմ ձեզ և ոչ
Սողոմոն յա̃մ ի
փառսն իւր զգե
ցաւ իբրև զմի ի

նոցանէ։ Իսկ եթէ զխոտն որ այսօր ի բացի է, եւ վաղիւ ի հնոց արկանելի է։ Ած այսպէս զգեցուցանէ. որչափ եւս առաւել զձեզ թերահաւատք։ Եւ դուք մի խնդրեցէք՝ զինչ ուտիցէք՝ կամ զինչ ըմպիցէք։ եւ մի զբաղնուք։ Զի զայն ամ հեթանոսք աշխարհի խնդրեն։ Այլ ձեր հայրն գիտէ՝ զի պիտոյ է այն ամ։ Բայց խնդրեցէք զարքայութի այ եւ այն յաւելցի ձեզ։

Մի երկնչիր հօտ փոքրիկ՝ զի հաճեցաւ հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութին։ Վաճառեցէք զինչս ձեր եւ տուք ողորմութի։ Արարէք ձեզ քսակս առանց հնանալոյ՝ գանձ յերկինս անպակաս։ ուր ոչ գող մերձենայ եւ ոչ ցեց ապականէ։ Զի ուր գանձն ձեր է՝ անդ եւ սիրտք ձեր եղիցին։ Եղիցին գօտիք

եգ

ձեր պնդեալ ընդ
մէջս ․ և ճրագու
նք լուցեալք ․ և
դուք նմանողք
մարդկան որ ակն
ունիցին տն իւր
եանց՝ թէ երբ
դառնայցէ ի հա
րսանեաց ։ զի յոր
ժամ գայցէ և
բախեսցէ վաղվա
ղակի բանայցեն
նմա ։
Երանի եցէ ծա
ռայիցն այնոցիկ
զորս եկեալ տրն
գտցէ արթուն ։
Ամէն ասեմ ձեզ
զի գօտի ընդ
մէջ ածցէ և բազ
մեցուսցէ զնս և
անցեալ պաշտես
ցէ զնս և եթէ
յերկրորդ՝ կամ
յերրորդ պահու
եկեսցէ և գտցէ
այնպէս երանելի
են ծառայքն այն
ոքիկ ։
Բայց զայն գի
տասջիք ․ եթէ
գիտէր տանուտէ
րն յորում ժամու
գող գայ՝ հսկայր
թոյլ՝ ական հատա
նել տան իւրում ։
Եւ դուք եղերուք
պատրաստ՝ զի
յորում ժամու
ոչ կարծիցէք
գայ որդի մարդոյ ։
Ասէ պետրոս

տր. առ մեզ ասա
ցեր զառակդ զայդ
եթէ առ ամենե
սեան ։
Եւ ասէ տր՝ ով
իցէ հաւատարիմ
տնտես եւ իմաս
տուն. զոր կա
ցուսցէ տր ի վր
գերդաստանի իւր
դ տալ ի ժամու
զկերակուրս ։
Երանի իցէ ծա
ռային այնմիկ զոր
եկեալ տր իւր գը
տանիցէ արարեալ
այնպէս ։
Արդարեւ ասեմ
ձեզ՝ զի ի վր ամ
ընչից իւրոց կա
ցուսցէ զնա ։

Ապա թէ ասիցէ
ծառայն այն ի սր
տի իւրում ։ յամէ
տր իմ ի գալ ։ եւ սկ
սանիցէ հարկա
նել զծառայսն ։
ուտել. եւ ըմպել՝
եւ արբենալ ։ եկես
ցէ տր ծառային
այնորիկ յաւուր
յորում ակն ոչ ու
նիցի. եւ ի ժամու
յորում ոչ գիտիցէ
ընդ մէջ կտրեսցէ
զնա. եւ զբաժին նր
ընդ անհաւատս
դիցէ ։
Եւ ծառայ որ գի
տիցէ զկամս տն
իւրոյ. եւ ոչ պատ
րաստեսցէ՝ ըստ կա

մաց նր՝ արբցէ
գան բզմ ։
Ու որ ոչն գիտացէ
և արժանի գան
ինչ գործեսցէ արբ
ցէ գան սակաւ ։
Ամենայնի որում
շատ տուաւ՝ շատ
խնդրեսցի ի նմա
նէ ։ և որում բզմ
աւանդեցաւ՝ ա
ռաւել ևս պահան
ջեսցեն ի նմանէ ։

եդ

Հուր եկի ար
կանել յեր
կիր և զինչ կա
միմ եթէ արդէն
իսկ բորբոքէր ։ և
մկրտութի մի ուն
իմ մկրտել՝ և զի

ա՛րդ փութամ մինչև
կատարեսցի ։
Համարէք եթէ
խաղաղութի եկի
տալ յերկիր ։ ոչ ա
սեմ ձեզ ։ այլ
բաժանել ։
Եւ եղիցին յայսմ
հետէ հինգ ի տան
միում բաժանեալք
երեքն յերկուս ։ և
երկուքն յերիս ։
Բաժանեսցի
հայր յորդւոյ ։ և
որդի ի հաւրէ ։
մայր ի դստերէ ։
և դուստր ի մաւրէ
սկեսուր ի հարսնէ
և հարսն ի սկես
րէ իւրմէ ։
ձկա
Ասաց և ժողով

ուրդսն՝ յորժամ
տեսանիցէք ամպ
ծագեալ յարև
մտից. իսկոյն ա
սէք՝ թէ անձրև
գայ՝ և լինի այն
պէս. և յորժամ
հարաւ շնչեալ՝
ասէք՝ եթէ խոր
շակ լինի. և լինի
այնպէս։
Կեղծաւորք՝ զե
րեսս երկնի և եր
կրի գիտէք փորձ
ել. իսկ զժամա
նակս զայս զիարդ
ոչ փորձէք։
Ընդէր և յանձա
նց իսկ ոչ ընտրէք
զարժանն։
Որժամ երթայ
ցես ընդ ոսոխի
քում առ իշխանն
ի ճանապարհի
տուր զհաշիւն
զերծանել ի նմա
նէ. զի գուցէ քար
շիցէ զքեզ առ դա
տաւորն. և դատա
ւորն մատնիցէ
դահճի. և դահ
ճն արկանիցէ
ի բանտ. ասեմ քեզ
ոչ ելանիցես անտի
մինչև հատուցա
նիցես զյետին
բնոռն։
Եկին ոմանք ի
նմին ժամանակի
և պատմեցին նմա
վասն գալիլեացւոցն
որոց զարիւնն պի

ղատոսի խառն
եաց ընդ զոհսն
նց :

Պատասխանի
ետ յս և ասէ ցնս
համարէք եթէ
այն գալիլեացիք
եղեն մեղաւորք
քան զամ գալիլէ
ացիս՝ զի զայնպի
սի անցս կրեցին:
ոչ. ասեմ ձեզ:
այլ եթէ ոչ ապաշ
խարիցէք. ամենե
քին նոյնպէս կո
րնչիջիք :

Կամ նոքա ութ
ու տասանքն յո
րոց վր անկաւ աշ
տարակն ի սելով
ամ և սպան զնս.

համարէք եթէ նո
քա պարտապանք
եղեն քան զամ
մարդիկ որ բնակե
ալեն յեմ: ոչ. ասեմ
ձեզ: այլ եթէ ոչ
ապաշխարիցէք
ամենեքեան յորմէ
հետէ գամ խնդ
րել պտուղ ի թզ
ենոջդ: և ոչ գտա
նեմ: արդ կոտեա
զդայ՝ ընդէ՞ր և
զերկիրդ խափա
նէ:

Պատասխա
նի ետ և ասէ՝ տր
թող զդա այս ամ
ևս՝ մինչև շուրջ
զդովաւ բրեցից
և արկից աղ՝ թէր

եւ արասցէ պտ
ուղ՝ ապա թէ ոչ
յարմէ եւ
հատցես զ
դա։
Եւուսուցա
նէր միում
ի ժողովրդանոցաց
ի շաբաթու։ եւ ահա
կին՝ զորունէր այս
հիւանդութե
ամս ութուտասն
եւ էր կարկամեալ՝
եւ ոչ կարէր ամե
նեւին ի վեր հայել։
Իբրեւ ետես զնա
յս կոչեաց առ
ինքն եւ ասէ ցնա։
կին դու՝ արձա
կեալ ես ի հիւան
դութենէ ։ քում

մէ։ Եդ ի վերայ
նր ձեռն. եւ առ
ժամայն ուղղեցա
ւ եւ փառաւոր առ
նէր զած։
Պատասխանի
ետ ժողովրդա
պետն ցասուցեալ
թէ ընդէր ի շա
բաթու բժշկեաց
յս։ եւ ասէ ցժո
ղովուրդն։ վեց
աւուրք յորս ար
ժան է գործել.
յայնս եկայք
բժշկեցարուք՝ եւ
մի ի յաւուր շա
բաթու։
Պատասխանի
ետ նմա տր եւ
ասէ. կեղծաւ

որք՝ իւրաքանչ
իւր ոք ի ձէնջ ի շա
բաթու ոչ արձա
կէ զեզն իւր կամ
զէշ ի մսրոյ եւ տա
նի տայ ջուր։ Իսկ
այս դուստր աբ
րահամու է զոր
կապեաց սատա
նայ՝ ահաւասիկ
ութուտասանամ
ոչ էր արժան ար
ձակել ի կապա
նաց աստի ի շա
բաթու։
ՃԿԴ Եւ զայս իբրեւ
ասաց յամօթ
լինէին ամենեքե
ան որ հակառակն
կային նմա։
Եւ ամ ժողովու
րդն ուրախ լինէր
ի վր ամ փառաւո
րութեցն· որ գոր
ծէին ի նմանէ։
ՃԿԵ Ասէր՝ ում ն
մանէ արքայու
թի այ· եւ որում
նմանութե նմանե
ցուցից զնա։ Ն
մանէ հատոյ մա
նանխոյ զոր առ
եալ մարդոյ արկ
ի պարտէզ իւր։
աճեաց եւ եղեւ
ծառ· եւ թռչունք
երկնից բնակեալ
էին յոստս նորա։
ՃԿԸ Եւ դարձեալ ա
սէ· ում նմանե
ցուցից զարքայ
ութի այ։ Նմանէ

Ղ
ՃԿԴ

Ղ
ՃԿԵ ՃԿԸ

խմորոյ զոր առե
ալ կնոջ թաքոյց
յալեւր երից գրւ
ոց՝ մինչ խմո
ճկթ րեցաւ ։
Շրջէր
ընդ քաղաքս
եւ ընդ գեօղս ։ ուս
ուցանէր ։ եւ ճա
նապարհ արարե
ալ յԵրւմ ։
ճհ սէ ոմն ցնա տր̃
եթէ սակա՞ւք իցեն
որ ապրելոց իցեն ։
նա ասէ ցնս̃ ։
Ջանացարուք մ
տանել ընդ դուռն
նեղ ։ ասեմ ձեզ՝
զի բազումք խնդ
րեսցեն մտանել՝ եւ
ոչ կարասցեն ։

ճհա որմէ հետէ ։
մտցէ տանուտէրն
եւ փակեսցէ զդու
ռնն ։ եւ սկսանիցիք
կալ արտաքոյ եւ
բախել զդուռնն
եւ ասել ։ տր̃ տր̃՝
բաց մեզ ։ եւ պատա
սխանի տուեալ
ասիցէ ձեզ ։ ոչ
գիտեմ զձեզ ուս
տի էք ։
Յայնժամ սկսա
նիցիք ասել ։ կե
րաք առաջի քո՝ եւ
արբաք ։ եւ ի հրա
պարակս մեր ու
սուցեր ։
ասիցէ՝ ասեմ
ձեզ ։ ոչ գիտեմ զձ
ձեզ ուստի էք ։ Ի

բաց կացէք յինէն
ամ. մշակք անօր
էնութե։
ՃՀԲ Անդ եղիցի լալ և
կրճել ատամանց
յորժամ տեսանի
ցէք զաբրահամ
և զսահակ. և զյա
կոբ. և զամ. մար
գարէս յարքայու
թե այ. և զձեզ հա
նեալ արտաքս։
Եւ եկեսցեն յա
րևելից. և յարև
մտից. և ի հիւսիս
ոյ. և ի հարաւոյ
և բազմեսցին յար
քայութե այ։
ՃՀԳ Եւ ահաւասիկ յե
տինք որ եղիցին
առաջինք. և իցեն

առաջինք որ եղի
ցին յետինք։
ՃՀԴ Նովին աւուր մա
տեան ոմանք փա
րիսեցիք և ասեն
ցնա. ել և գնա աս
տի. զի Հերովդէս
կամի սպանանել
զքեզ։
Եւ ասէ ցնս. եր
թայք ասացէք ա
ղուեսուդ այդմիկ
ահաւասիկ հա
նեմ դևս. և բժշկու
թիւս կատարեմ
այսօր և վաղիւ.
և յերիրորդ աւուր կա
տարիմ։
Բայց պարտ է
այսօր և վաղիւ
և ի միւսում աւուր

Է ՃՀԲ ՃՀԳ Է ՃՀԴ

գնալ՝ զի ոչէ մարթ
մարգարէի կորն
չել արտաքոյ Երուսա ճհզ
ղեմ ։
ճհե Եմ։ Եմ որ կո
տորեիր զմարգա
րէսն։ Եւ քարկոծ
առնէիր զառա
քեալսն առ քեզ։
Քանիցս անգամ
կամեցայ ժողովել
զորդիս քո՝ որպէս
հաւ զձագս ընդ
թեւովք։ Եւ ոչ կա
մեցարուք։ Ահա
թողեալ լիցի ձեզ
տունն ձեր։
Բայց ասեմ ձեզ
եթէ ոչ եւս տեսա
նիցէք զիս։ Մինչեւ
ասիցէք՝ Օհնեալ

եկեալն յանուն
տն ։
Եւ եղեւ ի մտա
նել նր ի տուն
ուրումն ի տուն ո
իշխանացն փարի
սեցւոց ի շաբաթ
ու ուտել հաց
եւ նք սպասէին
նմա ։
Եւ ահա այր մի
հիւանդ ջրգողեալ ա
ռաջի նր ։
ճհէ Պա տասխանի
ետ յս եւ ասէ ցօրէ
նսգէտսն եւ ցփա
րիսեցիսն։ եթէ ար
ժան իցէ ի շաբա
թու բժշկել ։
Եւ նք լռեցին ։
Իսկ նա ձեռն հարե

Հ
ճհե

Է
ճհզ

ճհէ

զնմանէ բժշկեաց
զնա եւ արձակեաց։
Ասէ ցնս ոյր
ուրուք ի ձէնջ էշ
կամ եզն անկանի
ցի ի ջրհոր․ եւ ոչ
վաղվաղակի հա
նիցէ զնա յաւուր
շաբաթու ։
Եւ ոչ կարացին
տալ նմ պատաս
խանի առ այն։
Ասաց եւ առ կոչ
նականսն առակ
մի հայեցեալ թէ
զիարդ բարձրընտ
իր լինէին ։ ասէ
ցնս ։ յորժամ
կոչիցէ ոք զքեզ
ի հարսանիս կամ
ի կոչունս մի բազ
միցես յառաջին
բարձին ։ գուցէ
պատուականա
գոյն եւս քան զքեզ
իցէ կոչեցեալն
ի նմանէ ։ եւ եկեալ
որ զքեզ եւ զնա
կոչեաց ասիցէ
ցքեզ․ տուր սմա
տեղի ։ եւ ապա սկ
սանիցես ամօթ
ով զյետին տե
ղին ունել ։
Այլ յորժամ կո
չիցես․ երթիջիր
բազմիջիր ի յետին
տեղւոջ ։ զի յոր
ժամ գայցէ որ կո
չեացն զքեզ ասի
ցէ ցքեզ բարե
կամ ի վեր մատիր

յա՛յնժամ եղիցին
քեզ փառք առա
ջի բազմականացն
քո ։
Զի ամ որ բարձ
րացուցանէ զան
ձն խոնարհեսցի
և որ խոնարհեց
ուցանէ զանձն
բարձրասցի ։
Ասէ և զկոչնա
տէրն ․ յորժամ
առնիցես ճա՛շ կամ
ընթրիս ։ մի՛ կոչեր
զբարեկամս քո ․
և մի՛ զեղբարս քո՛
և մի՛ զազգականս
քո ․ և մի՛ զդրաց
իս քո ։ և մի՛ զմեծա
մեծս ․ զի մի՛ նոքա
փոխարէն կոչես

ցեն զքեզ ․ և լինի
ցի քեզ հատուց
ումն ։
Այլ յորժամ առ
նիցես ընդունելու
թի ․ կոչեա՛ զաղ
քատս ․ և զխեղս ․
զկաղս ․ և զկոյրս՛
և երանելի լինիցիս
զի ոչ ունին փոխա
րէն հատուցա
նել քեզ ․ և հա
տուսցի քեզ փո
խարէն ՚ի յարքայ
ութեան արդարոց ։
Եւ լուեալ զայս
ոմն ՚ի բազմակա
նացն ․ ասէ ցնա՛
երանի որ կերիցէ
ճա՛շ յարքայու
թեան այ ։

ձչ ա
ծդ
Եւ նա ասէ՝ այր ոմն գործեաց ընթրիս. և հրաւիրեաց զբազումս։

Եւ առաքեաց զծառայս իւր ի ժամու ընթրեացն կոչել զհրաւիրեալսն թէ եկայք զի ահաւասիկ պատրաստ է ամ՟ ինչ։

Եւ սկսան միաբան միոջէ ամենեքեան հրաժարել։

Առաջինն ասէ՝ ագարակ գնեցի. և հարկ է ելանել տեսանել զնա. աղաչեմ զքեզ կալ զիս հրաժարեալ։

Եւ միւսն ասէ՝ լուծս հինգ եզանց գնեցի. և երթամ փորձել զնս՟. աղաչեմ զքեզ կալ զիս հրաժարեալ։

Եւ միւսն ասէ՝ կին առի. և վասն այնորիկ ոչ կարեմ գալ։

Եւ եկեալ ծառայն պատմեաց զայս տն՟ իւրում։

Յայնժամ բարկացեալ տանուտէրն ասէ ցծառայն իւր. ել վաղվաղակի ի հրապարակս և ի փողոցս քաղաքին. և զաղքատս. և

Ղ
ձձա

զխեղս. եւ զկաղս
եւ զկոյրս մոյծ
այսր ։
Եւ ասէ ծառայն
տր. եղեւ զոր հրա
մայեցերն. եւ կայ
եւս տեղի ։
Եւ ասէ տրն ցը
ծառայն. ել ի ճա
նապարհս. եւ ի
ցանկս, եւ արկ
ստիպ մտանել. զի
լցցի տունս իմ։
Ասեմ ձեզ. զի ոչ
ոք յայնց կոչեցե
լոց ճաշակեսցէ
յընթրեաց իմ
ճծը ոց։
Երթային
ընդ նմա ժո
ղովուրդք՝ բզմք։

ղ
ճծը

դարձեալ եւ ասէ
ցնս. եթէ որ գայ
առ իս՝ եւ ոչ ատեայ
զհայր իւր եւ զմայր
եւ զկին իւր, եւ զոր
դիս, եւ զեղբարս։
եւ զքորս։ Նա եւ
զանձն եւս իւր՝
ոչ կարէ իմ աշա
կերտ լինել ։
ճծդ Որ ոք ի ձէնջ
ծէ կամիցի շինել աշ
տարակ։ եւ ոչ նախ
նստեալ համարի
ցի զծախսն. եթէ
ունիցի բաւական
ի կատարումն։ զի
գուցէ իբրեւ ար
կանիցէ հիմն եւ
չկարիցէ կատարել։
ամենեքեան որ տե

ղ
ճծդ

ամենեքեան սկսանի
ցեն ծաղր առնել
զնա: եւ ասիցեն
թէ այս այր սկսա
շինել եւ ոչ կարաց
կատարել:
Կամ որ թագաւոր
երթեալ տայցէ
պատերազմ ընդ
այլում թագաւորի: եւ
ոչ նստեալ նախ
խորհիցի եթէ
կարող իցէ տասն
հազարաւ զդէմ
ՂԳ ունել զայնորիկ
որ գայցէ ի վերայ նոր
քսան հազարաւ
ապա թէ ոչ մինչ
դեռ հեռագոյն
իցէ. հրեշտակու
թիւն առաքեալ աղա
չեսցէ ի խաղաղու
թիւն:
ՃՂԴ Սոյնպէս ամ
որ ի ձէնջ որ ոչ հը
րաժարեսցէ յամ
ընչիցն իւրոց. ոչ
կարէ ինձ աշակերտ
լինել:
ՃՂԵ Բարւոք է աղն
ապա թէ աղն ան
համեսցի. իւ համ
եմեսցի: ոչ յեր
կիր. եւ ոչ յաղբն
պիտանացու. այլ
ընկենուլ զնա ար
տաքս: որ ունիցի
ականջս լսելոյ
ՃՂԶ լուիցէ:
Եւ էին մերձ
առ նա ամ
մաքսաւորք եւ մե

ղաւորք լսել ի նմա
գ նէ ։
Տրտնջէին
փարիսեցիքն և
դպիրքն և ասէին
ընդէ՛ր սա զմեղաւ
որս ընդունի և ու
տէ ընդ նոսա ։
ճձ է Ասաց առ նոսա զա
ռակս զայս ։ ով ոք
ի ձէնջ մարդ՝ որոյ
իցէ հարիւր ոչ
խար ։ և կորուսա
նիցէ մի ի նոցանէ
ոչ թողուցու զինն
սուն և զինն յա
նապատի ․ և երթայ
ցէ զհետ կորուս
ելոյն մինչև գտա
նիցէ զնա ։ Եւ
իբրև գտանէ՝ դնէ

ի վր ուսոց իւրոց ․
խնդալով և երթայ
ի տուն ․ կոչէ զբ
բարեկամս և զդը
րացիս և ասէ ցնո
սա ուրախ լերուք ըն
դիս ․ զի գտի զոչ
խարս իմ զկորու
սեալ ։
Ասեմ ձեզ ․ զի
այսպէս ուրա
խութիւն յերկինս
վասն միոյ մեղաւորի
որ ապաշխարիցէ
քան վասն իննսուն
և իննից արդարոց
որոց չիցէ պիտոյ
ապաշխարութիւն ։
ճձ ը Կամ ո՞ր կին
որոյ իցեն դրամք
տասն ․ և եթէ կո

հ
ճձէ

հ
ճձը

րուսանիցէ դրամ
մի․ ոչ լուցանէ
ճրագ․ և ածիցէ
աւել՝ ի տան։ և
խնդրիցէ ստէպ
մինչ գտանիցէ։
և իբրև գտանէ՝
կոչէ զբարեկամս
և զդրացիս եւ ասէ
ուրախ եղերուք
ընդիս՝ զի գտի զդ
րամն իմ զոր կոր
ուսի։
ճհթ Այնպս ասեմ
ձեզ․ ուրախութի
եղիցի առաջի հ
րեշտակաց այ ի
վր միոյ մեղաւորի
որ ապաշխարիցէ։
ճղ Եւ ասէ ա՛ռն։
միոջէ էին երկու

որդիք։ ասէ կրտսե
րն ի նոցանէ ցհր
հայրն։ հայր՝
տուր ինձ բաժին
որ անկանի յընչ
ից։
Եւ նա բաժանեաց
նց զկեանսն։
ճէ Եւ յետ ոչ բզմ աւ
ուրց ժողովեալ զա՛մ
կրտսեր որդւոյն՝
գնաց յաշխարհ հ
հեռի։ և անդ վատ
նեաց զինչս իւր․
զի կեայր անառա
կութբ։
Եւ իբրև սպառե
աց զամ․ եղև սով
սաստիկ յաշխար
հին յայնմիկ․ և
սկսաւ ինքն չքաւո

ղ
ճհթ ճղ

որել. և գնացեալ
յարեցա՛ւ ի միում
քաղաքացւոց աշ
խարհին այնորիկ
և յղեաց զնա յա
գարակս իւր արա
ծել խոզս ։ և ցան
կայր լնուլ զորով
այն իւր յեղջերացն
զոր խոզքն ուտէ
ին. և ոչ ոք տայր
նմա ։
Եկեալ ի միտս
իւր ասէ ։ քանի
վարձկանք իցեն
ի տան հաւր իմոյ
հացալիցք՝ և ես
աստ սովամահ
կորնչիմ ։ յարու
ցեալ գնացից առ
հայր իմ ։ և ասաց

ից ցնա ։ հայր.
մեղայ յերկինս և
առաջի քո. ոչ ևս
եմ արժանի կոչել
որդի քո ։

Ասէ հայրն ցծա
ռայս իւր՝ վաղվա
ղակի հանէք զ
պատմուճանն ա
ռաջին և ագուցէք
նմա ։ և տուք զմա
տանին ի ձեռն նր.
և կաւշիկս յոտս
նր ։ և ածէք զեզն
պարարակ զենէք ։
կերիցուք և ուրախ
լիցուք ։ զի այս որ
դիս իմ մեռեալ էր
և եկաց՝ կորուսեալ
էր և գտաւ ։ և
սկսան ուրախ լի

Արա զիս իբրև զմի ի վարձկանաց քոց ։ Եւ յարուցեալ եկն առ հայր իւր ։
Եւ մինչ դեռ հեռագոյն էր՝ ետես զնա հայրն և գթացաւ յար
եաւ. ընթացեալ անկաւ զպարանոցաւն նր. և
և համբուրեաց զնա ։ Եւ ասէ ցնա որդին. հայր մեղայ յերկ
ինս և առաջի քո ոչ ևս եմ արժանի կոչել որդի քո ։...

նել ։
Եւ էր երէց որդի
նոր յագարակի ․ և
մինչ դեռ գայր՝ և
մերձ եղև ի տունն
լուաւ զձայն եր
գոց և զպարուց ։
և կոչեցեալ առ
ինքն զմի ի ծառայ
ից հարցանէր
եթէ զինչ իցեն այն ։
Նա ասէ ցնա
զի եղբայր քո է
կեալ է ։ և եզեն
հայր քո զեզն
պարարակ զի ող
ջամբ ընկալաւ
զնա ։
Բարկացաւ և
ոչ կամէր մտա
նել ։

Եւ հայրն ելեալ
արտաքս աղաչէր
զնա ։
Նա պատասխանի
ետ և ասէ ցհայ
րն ։ այս քանի
ամք են զի ծառայ
եմ քեզ ։ և երբէք
զպատուիրանաւ
քով ոչ անցի՝ ուլ
մի երբէք ոչ ետուր
ինձ զի ուրախ է
ղեց ընդ բարեկամս
յորժամ եկն որդ
ի քո այդ որ եկեր
զկեանս քո ընդ
պոռնիկս զեներ
դմա զեզն պարա
րակ ։
Նա ասէ ցնա՝ որ
դեակ՝ դու հանա

պազ ընդ իս ես և
ա̃մ որ ինչ իմ է՝ քո
է = այլ ուրախ լի
նել և խնդալ պար
տէր = զի եղբայրս
քո այս · մեռեալ էր
և եկաց · և կորուս
եալ էր և գը
տաւ =
ՃԸ Եւ ասէ առ
աշակերտսն = այր
մի էր մեծատուն
որոյ էր տնտես = և
եղև զնմանէ ամ
բաստանութի՛ որ
ա̃ս թէ վատնեցէ
զինչս նր̃ = կոչեց
և ասէ ցնա՝ զինչ
է այս զոր լսեմս զք̃
քէն = տուր զհա
մար տնտեսութե
քո զի ոչ ևս կարես
լինել տնտես =
Ասէ ընդ միտս
իւր տնտեսն · զինչ
գործեցից՝ զի տր̃
իմ հանէ զտնտե
սութիս = գործել
ոչ կարեմ · մուրա
նալ ամաչեմ = գի
տեմ զինչ արարից
զի յորժամ ի բաց
լինիցիմ՝ ի տնտես
ութենէս ընկալցին
զիս ի տունս իւր
եանց =
Եւ կոչեցեալ առ
ինքն մի ըստ միո
ջէ ի պարտապան
աց տն̃ իւրոյ = ասէ
ցառաջինն՝ քանի
է ինչ պարտիս տն̃

իմում :
Եւնա ասէ՝ հա
րիւր մար ձիթոյ :
Ասէ ցնա՝ կալ
զգիրքո՝ ևնստեալ
գրեա՛ վաղվաղա
կի յիսուն :
Դարձեալ ասէ
ցմիւսն՝ դու
քանի ինչ պար
տիս :
Եւնա ասէ՝ հա
րիւր քոռ՝ ցորենոյ :
Ասէ ցնա՝ կալ
զգիրքո՝ ևնստեալ
գրեա՛ ութսուն :
Եւ գովեաց տ̄րն
զտնտեսն անիրաւ–
ութ̄ե՝ զի իմաս
տութ̄բ արար :
Զիորդիք աշխա
րհիս այսորիկ իմաստ
նագոյնք են քան
զորդիս լուսոյ յա
զգս իւրց̄ :
Եւ ես ձեզ ասեմ
արարէք ձեզ բա
րեկամս ի մամոն
այէ անիրաւութ̄ե
զի յորժամ պակա
սիցէ այն՝ ընկալ
ցին զձեզ ՚ի յարկսն
յաւիտենականն :
Որ ի փոքրում հաւա
տարիմ է . և ի
բազմին հաւատար
իմ է : և որ ի փոք
րուն անիրաւ է . և ի
բազմին անիրաւ է .
Իսկարդ՝ եթէ
յանիրաւ մամո
նային չեղէք հաւ

ատարիմք զճշմա
րիտն ձեզ ո՞ հաւ
ատասցէ :
Եւ եթէ յօտա
րի չեղէք հաւա
ատարիմք · զձերն
ո՞ տացէ ձեզ :
ճղա Ոչ ոք կարէ եր
կուց տերանց ծա
ռայել : զի եթէ
զմին ատեսցէ · և
զմիւսն սիրեսցէ :
կամ զմին մեծա
րեսցէ, և զմիւսն :
արհամարհեսցէ :
Ոչ կարէք այ ծա
ռայել և մամոնայի
ճղբ Եւ լսէին զամ
ն փարիսեցիքն
քանզի արծաթա
սէրք էին անգոս

նէին զնա :
Եւ ասէ ցնս դուք
էք որ արդարացու
ցանէք զանձինս
առաջի մարդկան
սակայն ած գիտէ
զսիրտս ձեր : զի
որ առաջի մարդ
կան բարձր է՝ պիղ
ծէ առաջի այ :
ճղգ Օրէնքն և մար
գարէք մինչև ցյ
ովհաննէս՝ յայնմ
հետէ արքայութի
այ աւետարանի ·
և ամոք զնա բռ
նաբարէ :
ճղդ Դիւրին իցէ երկ
նից և երկրի ան
ցանել · քան յաւր
ինացն միոյ նշանա

խեցի անկանել։
Ամենայն որ ար
ձակէ զկին իւր
եւ առնէ այլ՝ շնայ.
եւ որ զարձակեալն
առնէ՝ շնայ։
Ճ̅Ղ̅Դ̅ ծթ Այր ոմն էր մե
ծատուն. եւ ագա
նէր բեհեզս եւ ծի
րանիս՝ եւ ուրախ
լինէր հանապազ
առատապէս։
Եւ աղքատ ոմն
անուն Ղազարոս
անկեալ դնէր առ
դրան նր̃ վիրաւոր
էր եւ ցանկայր յա
գել ի փշրանաց
որ անկանէին ի սե
ղանոյ մեծատանն
այլ եւ շունքն գայ

ին լեզուին զն̃
վէրս նր̃։
Եղեւ մեռանել
աղքատին. եւ տա
նել հրեշտակաց
զնա ի գոգն աբ
րահամու։
Մեռաւ մեծա
տունն. եւ թաղեցա
եւ ի դժոխսն ամբարձ
զաչս իւր մինչ ի
տանջանսն էր. ե
տես զաբրահամ
ի հեռաստանէ
եւ զղազարոս ի գոգ
նր̃ հանգուցեալ։
Եւ նա աղաղա
կեաց եւ ասէ։
Հայր աբրահամ
ողորմեաց ինձ։ եւ
առաքեա զղազա

Ղ
ՃՂԴ

րոս՝ զի թացցէ
զծայր մատին իւր
ի ջուր՝ և զովաց
ուսցէ զլեզու իմ
զի պապակիմ ի
տապոյ աստի ։
Եւ ասէ ցնա Աբ
րահամ. որդեակ
յիշեա՛ զի ընկալ
ար անդէն զբարիս
քո ի կենդանութեան քում.
և Ղազարոս նոյնպէս
զչարչարանս ։
Արդ՝ սա աստ մխի
թարի. և դու այդր
պապակիս ։ Եւ ի
վերայ այսր ամենայնի վիհ
մեծ է ընդ մեզ և
ընդ ձեզ ։ Եթէ կա
միցին աստի առ
ձեզ անցանել՝ ոչ
կարեն. և ոչ այտի ոք
առ մեզ անցանել ։

Եւ ասէ՝ աղա
չեմ զքեզ հա
յր զի արձակե
ցես զդա ի տուն
հաւր իմոյ ։ են իմ
անդ եղբարք հինգ
որպէս զի տայցէ
նոցա վկայութիւն՝ զի
մի և նոքա գայցեն
յայս տեղի տանջա
նաց ։
Եւ ասէ Աբրա
համ. ունին զՄով
սէս և զմարգար
էս. նոցա լուի
ցեն ։
Եւ նա ասէ՝ ոչ
հայր Աբրահամ
բայց եթէ ի մեռե
լոց ոք երթիցէ
առ նոսա ապաշ

խարեսցեն։
ՃՂԸ Ասաց ցնա. ե-
թէ մովսեսի եւ մար-
գարէիցն ոչ լսեն՝
եւ ոչ թէ ի մեռելոց
ՃՂԹ ոք յառնիցէ հաւա-
նեսցին։
ՂԴ Ասաց եւ առ
աշակերտս
ն իւր։ ոչ է մար-
թ չգալ գայթագ-
ղութեան. բայց վայ
այնմիկ յորմէ գա-
յցէ։ Լաւ էր նմա
եթէ վէմ երկանա-
քար կախէր զպա-
րանոցէ նր. եւ ան-
կանէր ի ծովն քան
թէ գայթագղեցու-
ցանիցէ զմի ի
փոքրկանցս յայս

Է
ՃՂԷ

ցանէ։
ՃՂԸ Զգոյշ կացէք
անձանց. եթէ
մեղիցէ եղբայրքո
սաստեա նմա.
ՃՂԹ Եւ եթէ ապաշ-
խարիցէ. թող նմա
Եւ եթէ եւթն ան-
գամ մեղիցէ քեզ
եւ եւթն անգամ
դարձցի ի քեզ եւ
ասիցէ ապաշխար-
եմ թող ցես նմա։
Մ Ասեն առաքե-
ալքն ցտր. յաւե-
լ մեզ հաւատս։
Զ ՃՄ Եւ ասէ տր թէ
ունիցէք հաւատս
քան զհատ մանան-
խոյ՝ եւ ասիցէք թզ-
թենւոյս այդմիկ խլ-

Է
ՃՂԸ ՃՂԹ Մ

լեաց եւ տնկեաց
ի ծովու։ եւ հնա-
զանդեսցի ձեզ։
մա
սկ ո՞վ ոք ի ձէնջ
որ ունիցի ծառայ
հողագործ՝ կամ
հովիւ՝ որ ի բերոյ
մտանիցէ յագա-
րակէ՝ ասիցէ
ցնա վաղվաղակի
թէ անց բազմեաց։
այլ ո՞չ ասիցէ ցնա
թէ պատրաստեա
զինչ ընթրեցից
եմ։ եւ գաւտի ա-
ծեալ պաշտեա զիս
մինչեւ կերայց եւ
արբից. եւ ապա՛ կե-
րիցես եւ արբցես
դու։ մի՛ թէ շնորհ
ինչ ունիցի ծառայ

Ղ
մա

ին այնմիկ՝ զի ա-
ր զամ հրամանսն։
Նոյնպէս եւ դուք
յորժամ առնիցէք
զամ հրամայեալսն
ձեզ։ ասասջիք ե-
թէ ծառայք ան-
պիտանիքեմք՝ զոր
պարտէաքն առնել
արարաք։
ւ եղեւ մինչեւ
երթայր նա յէմ
եւ ինքն անցանէր
ընդ մէջ սամարեա
եւ գալիլէացւոց։
Կ
ւ մինչ դեռ մտա-
նէր ի գեօղ ուրեմն
պատահեցան նմ-
մա տասն այր բորոտ
որք կացին ի հեռաս
բարձին զձայնս

և ասէին. յս վար
դապետ ողորմեա՛ց
մեզ:
Եւ իբրև ետես
զնս ասէ ցնս. եր
թայք ցուցէք զան
ձինս քահանայիցն:
Եւ եղև իբրև գը
նային. առ ժա
մայն սրբեցան:
Մի ոմն ի նոցանէ
իբրև ետես թէ
բժշկեցաւ. դար
ձաւ անդրէն ի
ձայն մեծ փառա՛
որ առնէր զած:
անկա՛ւ ի վր երե
սաց իւրոց առ
ոտս նր. և գոհա
նայր զնմանէ. և
ինքն էր սամարացի

գբ

Պատասխանի ետ
յս և ասէ. ոչ տա
սն սոքա սրբեցան
իսկ արդ ինն ուր
են. զի ոչ գտան
դառնալ տալ փա
ռս այ. բայց միայն
այլազգիս այս: և
ասէ ցնա. արի և
գնա զի հաւատք
քո կեցուցին
զքեզ:
մբ Հարցեալ
ցա ի փարի
սեցւոց եթէ
երբ գայցէ ար
քայութիւն այ:
Պատասխանի
ետ նց և ասէ. ոչ
գայ արքայութի
այ խորհրդանաւք

ՃԷ Հ
մբ

և ոչ ասասցեն Թէ ա-
հաւասիկ աստ է
կամ անդ ։ զի ահա
արքայութիւն այ ի
ներքս ի ձեզ է ։
ճզ ասաց և առ աշա-
կերտսն ։ եկեսցեն
աւուրք ցանկանա-
լոյ ձեզ ։ զի մի յաւ-
ուրցն որդւոյ մար-
դոյ տեսանել և ոչ
տեսանիցէք ։
ճզ եթէ ասիցեն
ձեզ ։ եթէ ահա-
ւասիկ ։ կամ անդ
մի երթայցէք զհ-
հետ ։
ճէ որպէս փայլակն
փայլատակեալ ի
ներքոյ երկնից
ընդ երկնիւք ծա-
գէ ։ նոյնպէս և
որդի մարդոյ յաւ-
ուրն իւրում ։
ճզ այլ նախ պար-
տ է նմա բազում չար-
չարել ։ և խոտել
յազգէս յայսմա-
նէ ։
ճէ որպէս եղև յաւ-
ուրս Նոյի ։ նոյնպ
եղիցի յաւուրս որ-
դւոյ մարդոյ ։ ու-
տէին ։ ըմպէին ։
կանայս առնէին
և արանց լինէին
մինչև յաւուրն յոր-
ում եմուտ Նոյ ի
տապանն ։ և եկն
ջրհեղեղն և կոր-
ոյս զամենեսեան ։
ճը նոյնպէս և որպ

Ղ ճզ ճզ ճէ
ճը
Ղ ճզ ճէ ճը

յաւուրսն ղովտա
եղև : ուտէին ըմ
պէին . գնէին . վա
ճառէին : տնկէին
շինէին : և յորում
աւուր էլ ղովտ ՚ի
սոդոմայ տեղեաց
հուր և ծծումբ
յերկնից և կորոյս
զամենես ին :
Ըստ նմին օրի
նակի եղիցի նյա
ւրն յորում որդի
մարդոյ յայտնելոցէ :
մթ Յայնմ աւուր որ
կայցէ ՚ի տանիս՝
և կարասի իւր ՚ի
տան . մի իջցէ
առնուլ զայն :
Եւ որ յանդի իցէ
նոյնպս մի դարձցի
յետս :
մժ Յիշեցէք զկինն
ղովտայ :
մժա Որ խնդրիցէ զան
ձն իւր ապրեցու
ցանել՝ կորուսցէ
զնա : և որ կորու
ցէ . ապրեցուսցէ
զնա :
մժբ Ասեմ ձեզ՝ յայնմ
գիշերի . եթէ եղի
ցին երկու ՚ի մի մա
հիճս . մին առցի
և միւսն թողցի :
մժդ Պատասխանի
ետուն և ասեն
ցնա . յո՞ տէր :
Նա ասէ՝ ուր
մարմինն , անդ
և արծուիք ժողով
եսցին :

ծդ

Սասաց և առ-
ակ մի նց։
առ այն թէ պա-
րտէ յամ ժամ կալ
նց յաղօթս և մի
ձանձրանալ ասէ
կա Դատաւոր մի էր
ի քաղաքի ուրեմն
յայ ոչ երկնչէր.
և ի մարդկանէ ոչ
ամաչէր։
Այրի մի էր ի
նմին քաղաքի գայր
առ նա և ասէր.
դատարա ինձ յո-
սոխէ իմմէ։ և ոչ
կամէր ի բզմ ժա-
մանակս։
Յետ այնորիկ
ասէ ի միտս իւրու-
մ. թէ և յայ ոչ եր

կընչիմ. և մարդ-
կանէ ոչ ամաչեմ
գոնէ վսն աշխատ
առնելոյ զիս այրոյն
արարից նմա դատ
զի մի խսպառ եկե-
ալ թախանձիցէ
զիս։
Ասաց տր. լու-
արուք զինչ դա-
տաւորն անիրաւ-
ութե ասէր։ իսկ
ած ոչ առնիցէ վր-
էժ խնդրութե
ծառայից իւրոց
որ աղաղակեն առ
նա ի տուէ. և ի
գիշերի. և երկայն
ամիտ միայն լինի
ցի առ նա։ այո
ասեմ ձեզ. զի ա-

զէ

Ղ
ծդ

րասցէ վրէժխնդ
րութիւն նց վաղվա
ղակի ։
Իսկ որդի մար
դոյ եկեալ գտա
նիցէ արդեաւք
հաւատս յերկրի ։
Ասաց և առ ո
մանս պանծացե
ալս յանձինս թէ
արդարք իցեն և
խոտեցեն զընկերս
զառակս զայս
ԿԵ Արք երկու ելին
ի տաճարն կալ յա
ղաւթս՝ մին փարի
սեցի. և միւսն մաք
սաւոր ։ փարիսեց
ին կայր մեկուսի.
և զայս առանձին
աղաւթս մատու-

ցանէր ։ Ած գո
հանամ զքէն զի
ոչ եմ իբրև զայլս
ի մարդկանէ. զյա
փշտակողս և զան
իրաւս. և զշնացողս
կամ իբրև զայս
մաքսաւոր ։ այլ
պահեմ երկիցս ի
շաբաթու. տամ
տասանորդս յամ
ստացուածոց
իմոց ։
Եւ մաքսաւորն
կայր մեկուսի. և
ոչ կամէր՝ և ոչ
զաչս ի յերկինս
ամբառնալ ։ այլ
կոծէր զկուրծս
իւր և ասէր ։ Ած
քաւեա զիս զմե-

ղաւորս ։
Ասեմ ձեզ՝ էջ
սա արդարացեալ
ի տուն իւր քան զնա
ձծե Զի ամ որ բարձրա
ցուցանէ զանձն
իւր խոնարհեսցի.
եւ որ խոնարհեցու
ցանէ զանձն բա
րձրասցի ։
ձծզ Մատուցա
նէին առ
նա մանկտի զի
մերձենայցէ ի նս ։
Իբրեւ տեսին ա
շակերտքն՝ սաս
տէին նց ։
Եւ յս կոչեցեալ
զնս առ ինքն ասէ
Թոյլ տուք մանկ
տւոյ գալ առ իս

եւ մի արգելուք զդ
դա՝ զի այդպիսեաց
եացդէ արքայու
թի այ ։
ձծէ Ամէն ասեմ ձեզ
որ ոչ ընդունիցի
զարքայ ութի այ
իբրեւ զմանուկ՝ ոչ
մտցէ ի նա ։
ձծը Եւ հարց զնա
ոմն իշխան եւ ասէ
վարդապետ բարի՝
զինչ գործեցից զի
զկեանսն յաւիտե
նականս ժառանգե
ցից ։
զէ
Ասէ ցնա յս. զի՞
ասես բարի ։ Չէ՛
ոք բարի. բայց միայ ։
զպատուիրանս գի
տես ։ Մի շնար. մի

սպասանանէր. մի՛ գո
ղանար՝ մի՛ սուտ
վկայէր: պատուեա
զհայր քո և զ֊
մայր:
Ասա՛ ասէ՝ զայդ
ա̃մ պահեցի ի ման
կութենէ իմմէ:
մթ Իբրև լուաւ զայս
յս̃. ասէ ցնա: մի֊
ա̃ ևս պակասէ
քեզ. զա̃մ ինչ զոր
ունիս վաճառեա.
և տուր աղքատաց
և ունիցիս գանձ
յերկինս: և եկ զ֊
կնի իմ:
մի Նա իբրև լուաւ
զայս. տրտմեցաւ.
քանզի էր մեծա
տուն յոյժ:

Իբրև ետես զնա
յս̃ տրտմեալ ասէ:
որքա̃ դժուարաւ
մտանիցեն որ զինչս
ունիցին յարքայու
թիւն ա̃յ: դիւրագոյն
իցէ մալխոյ ընդ
ծակ ասղան անցա
նել՝ քան մեծատան
յարքայութի ա̃յ
մտանել:
և որ լուանն ա
սէին. և ո՞վ կարի
ցէ ապրել:
Նա ասէ. ան
հնարինք առ ի մարդ
կանէ հնարաւորք
են ա̃յ:
ասէ պետրոս
ահաւասիկ մեք
թողաք զա̃մ ինչ

Ղ
փթ մփ.

մեր և եկայք զկնի
քո։
միա Եւ նա ասէ ցնա
ամէն ասեմ ձեզ. ե-
թէ ոչ ոքէ որ եթող
զտունս. կամ զծը
նօղս. կամ զեղբա
րս. կամ զկին. կամ
զորդիս. վասն արքայ
ութե. եթէ ոչ առ
նուցու բազմապա
տիկ ի ժամանակի
յայսմիկ. և յաշ
խարհին որ գալոցն
է զկեանսն յաւի
տենականս ժառան
գեսցէ։
միբ Առեալ զերկո
տասանսն առանձ
ինն. ասէ ցնա. ա-
հաւասիկ ելանեմք

յԵրուսաղէմ. և կատա
րեսցին ամ գրեալ
քն մարգարէիւք
վասն որդւոյ մարդոյ։
զի մատնեսցի հե-
թանոսաց. և կա-
տակեսցի. և հար
կանիցեն. և թքա
նիցեն. և յետ հար
կանելոյն. սպանա
նիցեն զնա. և յեր
իր աւուր յարիցէ։
միգ Եւ նք ոչ ինչ իմացան
յայնցանէ. այլ էր
բանն ծածկեալ ի
նոցանէ. և ոչ գի
տացին զասա
ցեալսն։
միդ Եւ եղև ի մերձ
կդ ենալ նոր յե
րիքով. կոյր մի

Հ
միա միբ

Հ
միգ միդ

նստէր առ ճանա
պարհաւն մուրա
ցիկ ։ Իբրեւ լուաւ
զանցանել ժողով
րդեանն ։ հարցա
նէր թէ զինչ իցէ
այն ։
Պատմեցին նմ
թէ յս նազովրեցի
անցանէ ։
Աղաղակեաց եւ
ասէ ։ յս որդի դաւ
թի ողորմեաց ինձ ։
Եւ որ առաջին էին եր
թային ․ սաստէին
նմա զի լռեսցէ ։
եւ նա եւս առաւել
աղաղակէր եւ ասէր
որդի դաւթի ողոր
մեաց ինձ ։
Ո տեղի առ յս եւ

հրամայեաց ․ ածել
զնա առ ինքն ։ եւ իբ
րեւ մերձ եղեւ առ
նա ՝ եհարց զնա եւ
ասէ ․ զինչ կամիս
զի արարից քեզ ։
եւ նա ասէ ։ տր զի
բացցին աչք իմ եւ
տես իցեմ ։
Եւ յս ասէ ցնա ․
հայեաց ․ հաւատք
քո կեցուցին զքեզ ։
Եւ առժամայն է
տես ․ երթայր զհետ
նորա ․ եւ փառաւոր
առնէր զած ։ եւ
ամ ժողովրդեանն
տեսեալ տային աւհն
ութի այ ։
մրէ Եւ մտեալ շրջէր
ընդ երեքով ։

Հ
մրէ

կէ Եւ ահա այրմի
անուն կոչեցեալ
զակքէոս. եւ նա էր
մաքսապետ եւ ինքն
մեծատուն. եւ
խնդրէր տեսանել
թէ ով իցէ յս. եւ ոչ
կարէր ի բազմութե
նէն զի կարճէր
հասակաւ. եւ ըն
թացեալ յառաջս
ել ի ժանտաթզեն
ին. զի տեսանիցէ
զնա. քանզի ընդ
այն խոյ անցանել
ոց էր.

Իբրեւ եկն ի տե
ղին. հայեցաւ ի
վեր յս եւ ասէ ցնա
զակքէ. փութա
էջ այտի. զի այսօր
ի տան քում արժա
նէ ինձ ագանել.
փութացաւ եւ էջ
եւ ընկալաւ զնա
ուրախութբ.

Իբրեւ տեսին ա
մենեքեան տրտն
ջէին եւ ասէին
թէ առ այր մե
ղաւոր եմուտ
լուծանել.

Եւ կացեալ զակ
քէոս եւ ասէ ցյս.
տր ահա զկէս ըն
չից իմոց տաց աղ
քատաց. եւ եթէ
զոք զրկեցի. հա
տուցից չորեքկին.

Եւ ասէ ցնա յս.
այսաւր եղեւ փրկ
ութի տանս այս

մեկ ։ վասն զի և
սա որդի աբրա
համու էր ։
ժըզ Ի եկն որդի մար
դոյ խնդրել և կե
ցուցանել զկոր
ուսեալն ։
ժըէ Մինչ դեռ նոքա
զայն լսէին յաւել
առակ մի և ասէ
վասն մերձ լինելոյ
նր յէմ ․ և համա
րելոյ նց եթէ առ
ժամայն յայտնել
ոցիցէ արքայու
թի այ ։
ժըը Այր ոմն ազ
կզ նուական գնաց
յաշխարհ հեռի
առնուլ իւր թագ
աւորութի և դառ
նալ ։
ժըթ Կոչեցեալ զժ
կէ ծառայսն իւր ․ ետ
նց տասն մնաս ։ և
ասէ ցնս ․ յարդե
ցէք զայդ մինչև
եկից ։
Քաղաքացիք
նր ատէին զնա ։
առաքեցին հրեշ
տակս զկնի նր և
ասեն ․ թէ ոչ կա
միմք թագաւորել
դմա ի վր մեր ։
Եւ եղև դառնալ
նմա առեալ զթա
գաւորութին ։ և
կոչեաց զծառայսն
որոց տուեալ էր
զարծաթն ․ զի
գիտասցէ թէ ո

Հ
ժըզ ժըէ ժըը

Հ
ժըթ

զինչ շահեցաւ։
[Ե]կն առաջինն
և ասէ. տր̃. մը
նասն քո տասն մը
նաս արար։
[Ե]ւ ասէ ցնա՝ ազ
նիւ ծառայ և բա
րի. զի ի փոքու
ն հաւատարիմ ե
ղեր. լիցիր իշխա
նութի ունել ի վե̃ր
տասն քաղաքի։
[Ե]կն երկրորդն և
ասէ. մնասն քո
արար հինգ մնաս։
[Ա]սէ և ցնա. և
դու լիցիր ի վերայ
հինգ քաղաքաց։
[Ե]կն միւսն. և ա
սէ. տր̃ ահա մը
նասն քո զորունէ

ի ծրարեալ ի վար
շամակի։ երկնչէ
ի ի քէն՝ զի դու ստա
մբակես. բառնաս
զորոչ եդեր. և հն
ձես զորոչ սերմա
նեցեր։
[Ե]ւ ասէ ցնա՝ ի բե
րանոյ քումմէ՝ դա
տեցայց զքեզ։ ծա
ռայ անհաւատ
գիտէիր թէ ես ա̃յր
մի ստամբակեմ։
բառնամ զորոչ ե
դի. և հնձեմ զոր
ոչ սերմանեցի։ և
ընդէր ոչ ետուր
զարծաթն իմ ի սե
ղանաւորս։ և ես
եկեալ տոկոսեօք
պահանջէի։ և

ասէ ցսպասաւորսն
առէք ի դմանէ զմ
նասն. և տարայք
տուք այնմ որ ու
նիցի զտասն
մնասն։
Եւ ասեն ցնա.
տ̅ր. ունի տասն
մնաս։
ՃԼ Ասեմ ձեզ. ե
թէ ամ̅ն որում ունի
ցի. և յայնմանէ
որոյ ոչն ունիցի. և
զորունիցին բար
ձցի ի նմանէ։
ՃԼԱ Բայց զթշնա
մինսն զայնո
սիկ. որոց ոչն կամէ
ին զիս թագաւո
րել ի վ̅ր ն̅ց. ածէք
այսր և սպանէք

Հ
ՃԼ
ՃԼԱ

առաջի իմ։
ՃԼԲ Եւ իբրև զայսա
սաց գնայր յա
ռաջ ելանել
յէղմ։
ԿԸ Եւ եղեւ իբրև
մերձեցաւ ի
բեթ փագէ և ի բե
թանիա մօտ ի
լեառն որ կոչի
Ձիթենեաց։ առա
քեաց երկուս աշա
կերտացն իւրոց
և ասէ. երթայք
դուք ի գեօղն որ
հանդէպ ձեր կայ
յոր իբրև մտանի
ցէք գտանիցէք
յաւանակ կա
պեալ յոր ոչ
ոք ի մարդկանէ

Հ
ՃԼԲ

երբէք ոչ նստաւ.
լուծէք զնա և ա-
ծէք. և եթէ ոք
հարցանիցէ զձեզ՝
եթէ ընդէր լու-
ծանէք. այսպէս
ասասջիք ցնա՝ է
թէ տն իւրում
պիտոյ է.
լգ բրև չոգան
որ առաքեցանն՝
գտին որպէս աս-
ցն ցնս. կայր
յաւանակն.
մինչ դեռ լու-
ծանէին զյաւա-
նակն. ասեն ն
տեարքն նր ցնս.
զի լուծանէք զը
յաւանակդ.
ոքա ասեն.

Ղ
լգ

տն իւրում պի
տոյ է..
ածին զնա
առ յս.
ւարկին զնով
ան՝ հանդերձս
և հեծուցին զյս.
մինչ դեռ եր
թայր՝ զհանդեր
ձս իւրեանց տա
րածանէին զճա
նապարհն.
լէ իբրև այն ինչ
մերձ եղև ի զառի
վայր լերինն ձի
թենեաց. սկսան
ամ բազմութիւն ա
շակերտացն ու
րախութբ աւրհ
նել զած ի ձայն
մեծ. վասն եղե

Ղ
լէ

լոց զաւրութեանցն
զոր տեսին։ և ա
սէին աւրհնեալ
որ գաս թագաւորդ
յանուն Տ(եառ)ն։ խաղա
ղութիւ յերկինս և
փառք ի բարձունս։
Եւ ոմանք ի փա
րիսեցոցն յամբոխէ
անտի ասեն ցնա՝
վարդապետ՝ սաստե
ա աշակերտաց ք
քոց։
ձէ Պատասխանի
ետ Տ(է)ր և ասէ։
Ասեմ ձեզ՝ զի
թէ և դոքա լռես
ցեն՝ քարինքդ ա
ղաղակեսցեն։
ձզ Եւ իբրև մերձե
ցաւ՝ տեսեալ զք
քաղաքն ելաց ի
վ(ե)ր(այ) ն(ո)ր(ա) և ասէ․ եթէ
գիտէիր դու գոնէ
յաւուրս յայսմիկ
զխաղաղութիւն քո։
բայց այժմ ծածկե
ցաւ յաչաց քոց։
Զի եկեսցեն աւ
ուրք ի վ(ե)ր(այ) քո․ և
պատեսցեն զքեւ
թշնամիք քո պատ
նէշ։ և պաշարես
ցեն զքեզ։ և նեղես
ցեն զքեզ յամ(ենայն) կող
մանց․ և յատակես
ցեն զքեզ․ և զոր
դիսքո ի քեզ։
ձէ Եւ ոչ թողուցուն
քար ի քարի վ(ե)ր(այ) ամ
ի քեզ։ փոխանակ
զի ոչ ծանեար զժա

Է
ձզ ձէ

Է
ձէ

ժամանակ այցելու
թե քո :
ԽԵ [Ե]ւ մտեալ ի տա
ճարն · սկսաւ հա
նել զաղաւնեվա
ճառսն · և զգնաւ
ղսն : և զսեղանս
հատավաճառացն
ցրուեաց : և ասէ
ցնոսա · գրեալ է տու
նիմ տուն աղաւթ
ից կոչեսցի՝ և
դուք արարէք զդ
դա այրս աւազա
կաց :
ԽԷ [Ո]ւսուցանէր
զնոսա հանապազ ի
տաճարին :
[Ե]ւ քահանայա
պետքն և դպիրք
և գլխաւորք ժողով
րդեանն խնդրէին
զնա կորուսանել :
և ոչ գտանէին թէ
զինչ արասցեն :
զի ժողովուրդն ամ
կախեալ կայ
ին զնմանէ ի
լսել :
ՃԽ ԻԹ [Ե]ւ եղև ի մի
ում աւուր
ցն՝ յայնցանէ մինչ
դեռ ուսուցանէր
զժողովուրդն ի
տաճարին անդ և
աւետարանէր :
հասին ի վր քա
հանայապետքն և
դպիրք ծերովքն
հանդերձ · և աս
են ցնա :
[Ա]սա մեզ · որով

Դ
ՃԸ
ՃԺԹ

Դ
Ճա

իշխանութեամբ զոր
ծես դու զայդ .
կամ ով ետ քեզ
զայդ իշխանութիւնդ:
Պատասխանի ետ
և ասէ ցնոսա:
Հարցից և ես զձեզ
բանն մի. և ասասջիք
ինձ. մկրտութիւնն
յովհաննու յերկ
նից էր. եթէ ի մարդ
կանէ:
Նոքա խորհէ
ցան ի միտս իւրեանց
և ասեն. եթէ ա
սեմք յերկնից: ա
սէ: իսկ ընդէր ոչ
հաւատացէք նմա:
և եթէ ասեմք ի
մարդկանէ. ամ ժո
ղովուրդն քարկոծ
առնեն զմեզ: Զի
հաստատեալ է ի
միտս զյովհաննէ
թէ մարգարէ է:
Պատասխա
նի ետուն չգիտել
թէ ուստի իցէ:
Եւ յս ասէ ցնոսա
և ոչ ես ասեմ ձեզ
որով իշխանութեամբ
առնեմ զայս:
մկա Սկսաւ ա
սել առ ժո
ղովուրդն զառակս
զայս:
Այր մի տնկեաց
այգի. և ետ զնա
մշակաց. և ինքն
գնաց ճանապարհ
ժամանակս բազում:
Ի ժամու առա

Հ
մկա

քեաց առ մշակն
ծառայ • զի ի պտղոյ
այգւոյն տացեն
նմա :
Իսկ մշակքն գան
հարին զնա՝ եւ ար
ձակեցին ունայն :
Յաւել միւս
եւս ծառայ յղել՝
նոքա եւ զնա եւս
գան հարին անար
գեցին՝ եւ առաքե
ցին ունայն :
Յաւել զերրոր
դն առաքել՝ նոքա
եւ զնա վիրաւորե
ցին • եւ հանին ար
տաքս :
Ասէ տէր այգւոյն :
զի՞նչ արարից • ա
ռաքեցից զորդին իմ

սիրելի • թերեւս ի
սմանէ պատկառ
եսցեն :
Իբրեւ տեսին
զնա մշակքն՝
խորհեցան ընդ
միմեանս եւ ասեն՝
սա է ժառանգն՝
սպանցուք զսա՝
զի մեր լիցի ժա
ռանգութիւնն • եւ
հանին զնա ար
տաքս քան զայ
գին եւ սպանին :
Արդ զի՞նչ արաս
ցէ ընդ նոսա տէր այգ
ւոյն : ոչ ապաքէն
կորուսանիցէ զը
մշակսն՝ զայնոսիկ՝
եւ տացէ զայգին
այլ ոց

ետ

[Ի]բրեւ լուան՝ ա
սեն քա՛ւ լի
ցի :

[Ն]ա հայեցեալ
ընդ նոսա ասէ.
իսկ զինչ իցէ այն
որ գրեալն է. եթէ
վէմն զոր անարգե
ցին շինողքն,
նա եղեւ գլուխ
անկեան :

[Ա]մենայն որ հար
ցի ընդ վէմն ընդ
այս խորտակեսցի
եւ յորոյ վեր անկցի
հոսեսցէ զնա :

ճկբ [Ե]ւ խնդրէին դպ
պիրքն եւ քահանայ
ապետքն արկանել
ի նա ձեռս ի նմին
ժամու : եւ երկեան :

ի ժողովրդենէն, զի
գիտացին առ նոսա
ասաց զառակն :
զայն :

[Ե]ւ սպասեալ սպա
սեցին եւ առա
քեցին դաւաճանս
կեղծաւորեալս՝ զան
ձինս առ արդարս
ցուցանել. զի ըմբռնեսցեն
զնա բանիւք առ ի
մատնել զնա պետու
թեան եւ իշխանու
թեան դատաւորին :

ճկգ [Հ]արցին զնա եւ
ասեն. վարդապետ
գիտեմք եթէ ուղ
իղ խօսիս եւ ուսու
ցանես. եւ ոչ առնուս
աչառ : այլ ճշմարտու
թեամբ զճանապարհն

Հ
ճկբ

Հ
ճկգ

այ ուսուցանես ։
արժանի է մեզ՝ կայ
սեր հարկս տալ
թէ ոչ ։
հա Նայեցեալ ընդ
խորամանկու թե
նոցա ։ ասէ ցնոսա.
ցուցէք ինձ զդա
հեկանն ։
Նոքա ցուցին ։
Ասէ՝ զո՞յր
պատկեր և զգիր
ունի ։
Պատասխանի
ետուն և ասեն՝
զկայսեր ։
Ասէ ցնոսա՝
արդ երթայք տուք
զկայսերն կայսեր.
և զայն այ ։
Ոչ կարացին
զնա ըմբռնել բանի
ի նմանէ առաջի ժողով
րդեանն. և զարմա
ցեալ ընդ պատաս
խանին նորա լռ
եցին ։
հբ Մատուցեալ կէ
ոմանք ի սա
դուկեցւոցն հակա
ռակէին չլինել
յարութե ։ Հար
ցին զնա և ասեն՝
վարդապետ. մով
սէս գրեաց մեզ. ե
թէ ուրուք եղբայր
մեռանիցի որոյ ի
ցէ կին. և նա ան
որդի իցէ՝ զի առ
նուցու եղբայր նր.
զկինն. և յարուսցէ
զաւակ եղբօր իւրում ։

Արդ եւթն եղ
բարքէին. եւ առա
ջինն առեալ կին
մեռաւ անորդի։
առ զնա եւ երկրոր
դն՝ մեռաւ եւ նա
անորդի։ առ զնա
եւ երրորդն։ նոյնպէս
եւ եւթանեքեան։ եւ
ոչ թողին որդիս։
մեռաւ եւ կինն.
արդ ի յարութեան
ու՞մ ի նոցանէ լի
նիցի կին, զի եւթա
նեքեան կալան զնա
կին։

Պատասխանի ետ
նոց յիսուս որդիք
աշխարհիս այսոր
իկ կանայս առ
նեն եւ արանց լինին

իսկ որք արժանի լի
նիցին այնմ աշխար
հի հասանել եւ յա
րութեան որ ի մեռե
լոց։ ոչ կանայս առ
նեն. եւ ոչ արանց
լինին։ քանզի եւ ոչ
մեռանել եւս կարեն.
զի հաւասար հրեշ
տակաց են եւ որդիք
այ։ քանզի յա
րութեան որդիք են։

Բայց զի յառնեն
մեռեալք. եւ մով
սէս գուշակեաց ի
մորենւոջն. որպէս
ասէ՝ զտէր այ աբ
րահամու. եւ զայ
սահակայ։ եւ զայ
յակոբայ։ եւ ած
չէ մեռելոց այլ

կենդանեաց ։ զի
ամենեքին նմա կեն
դանի են ։
Պատասխանի ետո
ւն ոմանք ի դպ
րացն և ասեն՝ վար
դապետ, բարւոք ա
սացեր ։
մխդ Եւ ոչ ևս ոք իշխէր
հարցանել զնա և
ոչ ինչ ։
մխե Ասէ և առ
նոսա ։ զի
արդ ասեն զՔս
թէ որդի է Դւթի
և ինքն Դւթ ա
սէ ի գիրս սաղմոս
աց ։ ասաց Տր ցՏր
իմ նիստ ընդ աջմէ
իմմէ, մինչև եդից
զթշնամիս քո պատ

ուանդան ոտից քոց
Իսկ արդ եթէ Դւթ
զնա Տր կոչէ՝ զի
արդ որդի նորա
իցէ ։
մխզ Եւ լուեալ ամն
ժողովրդեանն, ա
սէ ցաշակերտսն ։
զգոյշ լերուք ի դպ
րացն, որ կամին
պատմուճանօք շրջ
ել ։ և սիրեն ող
ջոյն ի հրապարակս
և զնախաթոռս ի
ժողովուրդս, և զգահ
երէցս յընթրիս ։
մխէ Որք ուտեն զտունս
այրեաց, և պատճա
ռանօք յերկարեն
զաղօթս ։ նոքա
ընկալցին առաւել

Է
մխդ
մխե

Է
մխզ
մխէ

դատաստանս :

Հայեցեալ ե-
տես զմեծատուն
սն որ արկանէին
զտուրս իւրեանց ի գան
ձանակն : Ետես և
զկին մի այրի աղ
քատ որ արկանէր
երկուս լումայս : և
ասէ՝ արդարև
ասեմ ձեզ ։ զի այր
ին այն աղքատ աւե
լի արկ քան զա-
մենեսին : ամենեքին
նոքա ի մթերից իւր
եանց արկին՝ յընծ
այս այ : բայց նա
ի կարօտութենէ
իւրմէ զամ զկեա
նս իւր զոր ունէր
արկ :

մար
կզ

Եւ ասել ո-
մանց զտա-
ճարէն թէ գեղե-
ցիկ վիմօք և աշտա
րակօք զարդարեալ է
ասէ զայդ ամ զոր
տեսանէք՝ եկեսցեն
աւուրք յորս ոչ թող
ցի այդր քար ի քարի
վր որ ոչ քակտեսցի :

մար
կէ

Հարցին զնա և ա-
սեն : վարդապետ ·
երբ լինիցի այդ : և
զինչ նշանիցէ յոր
ժամ այդ լինելոց
իցէ :

Եւ նա ասէ՝ զ
գոյշ կացէք մի խա-
բեսջիք · զի բազումք
գայցեն յանուն իմ
և ասասցեն թէ ես

Հ
մար
մաթ

եմ. և մերձեցաւ
ժամանակ մի եր
թայցէք զհետ նց ։
Յորժամ լսիցէք
պատերազմունս և
խռովութիւս. մի՛ զար
հուրիցէք՝ զի պա՛րտ է
նախ այնմ լինել և
այլ ոչ ևս ժամայն
կատարած ։
Յայնժամ ասէ
ցնոսա ։ յարիցէ ազգ
յազգի վր. և թա
գաւորութի ի թա
գաւորութե վր ։ և
շարժմունք մեծա
մեծք ։ և ի տեղիս
տեղիս սովք և սր
բածութիւք՝ եղիցի.
եւ ահ արհաւիրք և
նշանք մեծամեծք
յերկնից ։
ՄԶ Այց յառաջ
քան զայս ամ. մի
ձգեսցեն զձեռս իւր
եանց ի ձեզ և հա
լածեսցեն. մատնես
ցեն ի ժողովուրդս
և ի բանտս. և տա
նիցեն առաջի դա
տաւորաց և թագաւ
որաց վն անուանն իմո
և լինիցի ձեզ այն ի
վկայութի ։
ՄԷ ա Արդ դիցէք ի սիրտս
ձեր, մի յառաջա
գոյն կրթել տալոյ
պատասխանի ։ զի
ես տաց ձեզ բերան
և իմաստութի ։ որ
ում ոչ կարասցեն
կալ հակառակ կամ

Ղ
ՄԶ
Մծա

տալ պատասխա
նի ամ հակառակ
որդքն ձեր :
Մատնեսջիք և ի
ծնողաց՝ և յեղբարց՝
և յազգականաց ՝
և ի բարեկամաց :
և սպանանիցեն ի
ձէնջ : և եղիջիք
ատեցեալք յամե
նեցունց վս անուա
ան իմոյ ․ և մազ մի
ի գլխոյ ձերմէ ոչ
կորիցէ ․ և համբե
րութբ ձերով ստ
տասջիք զոգիս ձեր :
մծէ Այլ յորժամ տե
սանիցէք շուրջ
պատեալ զօրօք
զԵրմ : յայն ժամ
գիտասջիք թէ մերձ
է աւեր նորա :
մծը Յայնժամ որ ի
Հրէաստանի իցեն
փախիցեն ի լերինս :
Եւ որք ի մէջ նորա իցեն
ի բաց ելցեն : և որ
ի միջի նր իցեն խոյս
տացեն : և որք ի գիւ
ղս իցեն ․ մի մտ
ցեն ի նա ։ զի աւ
ուրք վրէժխնդրու
թեան այնոքիկ են
ի կատարել ամ
գրելոց :
մծթ Բայց վայ իցէ
յղեաց և սնուց
ողաց յաւուրսն
յայնոսիկ : զի եղի
մկ ցի ի երկրի հարկ
նեղ մեծ ․ և բար
կութի ժողովրդեան

Հ
մծէ

ԺԸ

Հ
մծը
մծթ
մկ

այնմիկ ։
ճզ Անկցին ի
սուր սուսերի. և
գերեսցին յամ հե
թանոսս ։ և եեմ
եղիցի կոխան ազ
գաց. մինչև կա
տարեսցին ժամա
նակք հեթանո
սաց ։
ճէ Եղիցին նշանք
յարեգակն և ի
լուսին և յաստեղս
և յերկրի տագնապ
հեթանոսաց ։ ի
յահէ բարբառոյ
ծովու և
խռովութե յեղանե
լոյ ոգւոց մարդ
կան յերկիւղէ. և
ի կարծեաց եկելոց

ի վր̄ տիեզերաց ։
զի զօրութիք երկ
նից շարժեսցին ։
ճը Եւ յայնժամ տեսա
ցեն զորդի մարդոյ
եկեալ ի վր̄ ամպոց
երկնից զօրութ̄
և փառօք բազմօք ։
Յորժամ սկսա
նիցի այս լինել՝ ամ
բարձջիք և բարձ
րացուսջիք զգլու
խս ձեր. զի մերձ է
փրկութի ձեր ։
Ասաց առակ
մի նոցա. տեսանէք
զթզենին և զամ
ծառ. յորժամ ցու
ցանիցեն զպտուղ
իւրեանց. տեսանէք
և ի նոցանէ ճանա

Հ ճզ ճէ

Հ ճը

չէք եթէ մերձ է
ամառն ։ Նոյնպէս
եւ դուք յորժամ տե
սանիցէք զայս ամ
ենայն. գիտասջիք
թէ մերձ է արքայ
ութիւն այ ։
Ամէն ասեմ ձեզ
թէ ոչ անցցէ ազգս
այս. մինչ եւ այս
ամ եղիցի ։
Երկինք եւ երկիր
անցցեն. եւ բանք
իմ ոչ անցանիցեն ։
ճխբ Զգոյշ լերուք
անձանց՝ գուցէ
ծանրանայցեն սիր
տք ձեր շուայտու
թբ. եւ արբեցութբ
եւ հոգովք աշխար
հականաւք ։ Եւ յան
կարծակի հաս
նիցէ ի վր ձեր աւուր
այն՝ զի իբրեւ զորո
գայթ հասանիցէ
ի վր ամենեցուն որ
բնակեալ են ընդ ամ
երեսս երկրի ։
Արթուն կացէք
այսու հետեւ յամ
ժամ աղօթս արարէք
զի արժանի լինիցէք
զերծանել յայնմ
ամէ որ լինելոց է
եւ կալ առաջի որդ
ւոյ մարդոյ ։
Եւ էր ի տու
ընջեան ուսուցա
նէր. եւ զգիշերն ե
լեալ ագանէր ի լեր
ինն որ կոչէր ձի
թենեաց ։

Հ
ճկթ

Եւ ամ̃ ժողովուր
կանխէին ընդ առաւ
աւօտն առնել ի
տաճարն լսել ի
նմանէ:
ՃԿ Մերձեցաւ
տօն բաղար
ջակերացն որ կո
չէր պասքայ:
ՃԿԱ Եւ խնդրէին քա
հանայապետքն և
դպիրքն թէ որպէս
սպանանիցեն զնա:
Բայց երկնչէ
ին ի ժողովրդենէ
անտի:
ՃԿԲ Ապա եմուտ սա
տանայ ի յուդայ ի
կոչեցեալն իսկարի
ովտացի. որ էր ի
թուոյ երկոտասան

Հ
ՃԿ
ՃԿԱ ՃԿԲ

նիցն:
ՃԿԳ Չոգաւ եխ̃ բանս
ընդ քահանայա
պետսն և ընդ զօ
րագլուխս և ընդ իշխա
նս ժողովրդեանն
զի մատնեսցէ զն
նա նոցա:
Եւ խնդացին. և
խոստացան տալ
նմա արծաթ. և
յանձն առ: Եւ խնդ
րէր պարապ մատ
նել զնա նց̃ մեկու
սի յամբոխէն:
Եկն աւր բաղար
ջակերացն յորում
արժանէր զենուլ
զպասեքն: և առա
քեաց զպետրոս և
զյովհաննէս և

Հ
ՃԿԳ

ասէ ։ Երթայք
պատրաստեցէք
մեզ զպասեքն զի
կերիցուք ։
Եւ նոքա ասեն
ո՞ւր կամիս զի պատ
րաստեսցուք ։
Եւ ասէ ցնոսա. ա
հա իբրեւ մտանի
ցէք ի քաղաքն պա
տահեսցէ ձեզ այր
մի բարձեալ սա
փոր ջրոյ՝ երթիջիք
զհետ նորա ի տունն
յոր մտանիցէ ։ Եւ
ասասջիք ցտանուտ
տեր տանն ։ Վար
դապետ ասէ քեզ
ո՞ւր են վանքն իմ
յորում զպասեքն
ուտիցեմ աշակեր

տաւքս հանդերձ ։
Եւ նա ցուցցէ ձեզ
վերնատուն մի մեծ
զարդարեալ ։ Եւ անդ
պատրաստեսջիք ։
Եւ գնացեալ գտին
որպէս ասացն նոցա
եւ պատրաստեցին
զպասեքն ։
Եւ իբրեւ ժամ եղեւ
բազմեցաւ. եւ երկո
տասան առաքեալ
քն ընդ նմ ։ Եւ ասէ
ցնոսա ։
ՃԿԴ Ցանկանալով ցան
կացայ զայս պաս
եք ուտել ընդ ձեզ
մինչ չեւ չարչարե
ալ էցեմ ։
ՃԿԵ Բայց ասեմ ձեզ ։
թէ ոչ եւս կերայց

Հ
ՃԿԴ
ՃԿԵ

ի դմանէ. մինչև
լցցի յարքայու
թեան այ։
Ընկալեալ բա
ժակ՝ գոհացաւ և
ասէ. առէք զայդ
և բաժանեցէք ի ձեզ։
Ասեմ ձեզ. թէ
յայսմ հետէ ոչ
արբից ի բերոյ որ
թոյ. մինչև եկես
ցէ արքայու
թիւն այ։
ՄԿԴ Եւ առեալ հաց՝
գոհացաւ՝ եբեկ՝ և
ետ նոցա. և ասէ. այս
է մարմին իմ որ վասն
բազմաց տուեալ.
զայս արասջիք առ
իմոյ յիշատակի։
ՄԿԵ Նոյնպէս և զբա
ժակն յետ ընթրե
ացն և ասէ. այս
բաժակ է նոր ուխտ
իմով արեամբ. վասն
ձեր հեղլոյ։
ՄԿԸ Բայց ահաւա
սիկ ձեռն
մատնչի իմոյ
ընդ իս է ի սեղանս
և որդի մարդոյ
ըստ սահմանելոյն
երթայ. բայց վայ
մարդոյն այնմիկ
յորոյ ձեռն մատ
նիցի։
ՄԿԹ Եւ նոքա սկսան
խնդրել ընդ մի մե
անս. թէ ո՞ ոք իցէ ի նո
ցանէ որ զայն գոր
ծելոց իցէ։
ՄՀ Եղև հակառակ

Ը
ՄԿԴ
ՃԻԵ

Ը
ՄԿԸ
ՄԿԹ
ՄՀ

ութիւն ի մէջ նց՟. թէ
ո՞ ի նոցանէ հա
մարեսցի մեծ։
Նա ասէ ցնս՟.
թագաւորք ազգաց
տիրեն նց՟. և որ իշ
խենն նց՟ բարերարք
կոչին։ այլ դուք
ոչ նոյնպէս. այլ որ
մեծն է ի ձեզ եղիցի
իբրև զկրտսերն։
և առաջնորդն իբ
րև զպաշտօնեայն։
ճհա Զի՞ մեծ՝ բազմա
կն՝ եթէ պաշտօնե
այն։ ոչ ապաքէն
բազմականն։ բայց
ես եմ ի միջի ձերում
իբրև պաշտօնեայ։
Դուք էք որ
կացէք ընդ իս ի
փորձութիւնս իմ։ և
ես ուխտեմ ձեզ
որպէս և հայրն իմ
ուխտեաց ինձ զար
քայութիւն։ զի ուտի
ցէք և ըմպիցէք ի
սեղանն իմում յարքայու
թեան իմում։
ճհբ Նստիցէք յեր
կոտասան աթոռ։
դատել զերկոտասան
ազգ Իսրայէլի։
ճհգ Եւ ասէ տր՟. Սի
մովն Սիմովն ա
հա սատանայ խնդ
րեաց զձեզ խար
բալել իբրև զցոր
եան։ այլ ես աղա
չեցի վասն քո զի մի
պակասեսցէ հաւա
տք քո։

Ղ
ճհա

Ղ
ճհբ
ճհգ

ճհդ Եւ դու երբեմն
դարձցես և հաս
տատեսցես զեղ
բարս քո :
ճհե Նա ասէ ցնա՝
տէր ընդ քեզ պատ
րաստեմ ի բանտ
և ի մահ երթալ :
Նա ասէ ցնա
ասեմ քեզ պետրոս
չիցէ այսօր հաւ
ու խօսեալ մինչև
երիցս ուրասցիս
զիս չգիտել :
ճհզ Եւ ասէ ցնոսա՝ յոր
ժամ առաքեցի զձ
զեզ առանց քսա
կի և մախաղի և
կօշկաց . միթէ
կարօտեցայք
իմիք :

Ժ
ճհդ
ճհե
ճհզ

Նոքա ասեն և
ո՛չ իմիք :
Ապա ասէ՝ այլ
այժմ որ ունիցի
քսակ բարձցէ .
նոյնպէս և մախաղ
և որոյ ոչ ունիցի՝
վաճառեսցէ զհ
անդերձ իւր . և գնես
ցէ իւր սուսեր :
ճհէ Ասեմ ձեզ
զի այս ևս որ գր
եալ է պարտ է
զի կատարեսցի յիս :
Թէ ընդ անօրէնս
համարեցաւ՝ զի
որ վասն իմ ինչ է՝
վախճանեալ է :
ճհը Նոքա ասեն՝ տէր
ահաւասիկ են աստ
երկու սուսերք :

Ժ
ճհէ
ճհը

Եւ նա ասէ ցնոսա
բաւական են ։
մհթ Եւ ելեալ գնաց
ըստ սովորութեն
ի լեառն Ձիթենե-
աց՝ գնացին զհետ
նոր և աշակերտքն։
մձ Իբրեւ եհաս ի տե-
ղին ասէ ցնոսա։
աղաւթս կացէք
չմտանել ի փոր
ձութի ։
մձա Եւ ինքն մեկնեցաւ
ի նոցանէ իբրեւ
քար ընկեց մի՝ եդ
ծունր կայր յաղաւ
թս և ասէր ։
մձբ Հայր՝ եթէ կա-
միս անցո զբա-
ժակս զայս յինէն ։
մձգ Բայց ոչ իմ կամք

Հ
մձ
մձա
մձբ
մձգ

այլ քոյդ լիցին ։
Երեւեցաւ նմա
հրեշտակ յերկնից
և զաւրացուցանէր
զնա ։ և էր ի տագ
նապի՝ և մտադիւ-
րութբ և ս կայր յա-
ղաւթս ։ և հոսէ
ին ի նմանէ քրտունք
իբրեւ զկայլակս ա-
րեան՝ ոլոռն ոլոռն
հեղեալ ի յերկիր ։
մձդ Յարուցեալ յա-
ղաւթիցն եկն առ
աշակերտսն եգիտ
զնս ննջեալս ի տրտ
մութենէն և ասէ
ցնս՝ զի ննջէք՝ ա-
րիք կացէք յաղաւ-
թս՝ զի մի մտանի
ցէք ի փորձութի ։

Հ
մձդ

ՃԶԵ Նա մինչ դեռ խօսէ
ռէր. ահաւասիկ կ
ամբոխ. և որ կոչ
էրն յուդա մի յեր
կոտասանիցն ա
ռաջնորդէր նց։
ՃԶԶ Եւ մերձեցաւ
առ յս. համբու
րել զնա. քան զէ
զայն նշան տուեալ
էր նց. Թէ զոր
ում ես համբուրե
ցից նա է զնա ու
նիցէք։
Եւ յս ասէ ցնա. յու
դա. համբուրելով
մատնես զորդի
մարդոյ։
ՃԶԷ Եւ իբրև տեսին որ
զնովաւնէին որ
ինչ եղևն. ասեն

Ղ
ՃԶԵ
ՃԶԶ
ՃԶԷ

ցնա. տր. հարցուք
զնովա սրով։
Եւ հար մի ոմն
ի նոցանէ զքահա
նայապետին ծա
ռայ. և եհատ զա
կան զաջոյ ունկն
նորա։
Պատասխանի
ետ յս. Թոյլ տուք
մինչև ցայդ վայր։
ՃԶԸ Եւ մատուցեալ
յունկն. բժշկեաց
զնա։
ՃԶԹ Ասաց ցեկեալ
սն ի վր նր ցքա
հանայապետսն
և ցիշխանս տաճա
րին. և ցծերսն։
Իբրև ի վր աւա
զակի ելէք սուսե

Ղ
ՃԶԸ
ՃԶԹ

րօք և բրաւք: հա-
նապազ ընդ ձեզ
էի ի տաճարին և
ոչ ձգեցէք ձեռս
յիս. այլ այս է ձեր
ժամ և իշխանութիւն
խաւարի:
մղ Ըմբռնեալ զնա
ածին և մուծին
ի տունն քահանայ
ապէ ապետին:
մղա Եւ Պետրոս եր
թայր զհետ նորա հե-
ռագոյն: Իբրև
լուցին հուր ի մէջ
գաւթին և նստան
շուրջ: նստաւ և
Պետրոս ի մէջ նոցա
Ետես զնա. աղա
խին ոմն զի նստէր
առ լուսոյն՝ հայե-

ցաւ ընդ նա և ասէ
և սա ընդ նմա էր
որ ընդ նմայնէ էին:
Իսկ Պետրոս ու-
րացաւ և ասէ
ոչ գիտեմ զնա կին
դու:
մղբ Եւ յետ սակաւ
միոյ այլ ոմն ետես
զնա և ասէ: և դու
ի նոցանէ ես:
Եւ Պետրոսն ասէ
այր դու ոչ եմ ի նո-
ցանէ:
Եւ իբրև ժամ մի
անց ի վր(այ)՝ այլ ոմն
վիճէր և ասէր՝
ստոյգ և սա ընդ
նմա էր քանզի գա-
լիլեացի է::
Ասէ Պետրոս՝

Դ
մղ
մղա

Դ
մղբ

այր զոր չգիտեմ
զինչ խաւսեսդ:
Եւ առ ժամայն
մինչ դեռ նա զայն
ասէր: խաւսեցաւ
հաւ:
մղդ Դարձաւ տր. և
հայեցաւ ի
պետրոս:-
Յիշեաց պետ
րոս զբանն տն զոր
ասաց ցնա. մինչ
չև հաւ ու խաւս
եսցի երիցս ու
րասցիս զիս չգիտել:
Եւ ելեալ արտաք
ս եղաց դառնապէս:
մղե Եւ արքն որ պա
հէին զնա. այպն
առնէին զնմա
և հարկանէին:

ղ
մղդ
մղե

ծածկէին զերեսս
նր և տանջէին:
Եւ հարցանէին
ցնա և ասէին:
մարգարեաց՝ ով է
որ եհարն զքեզ: և
այլ բազում ինչ հայ
հոյութբ խաւ
սէին ՚ինա:
մղէ Եւ իբրև այգ
եղև. ժողով
եցան ծերակոյտ
ժողովրդեանն.
քահանայապետ
քն և դպիրք: և
հանին ածին զնա
յատեանն իւրեանց
և ասեն: Եթէ դու
ես քն՝ ասա մեզ:
մղզ Եւ ասէ ցնոսա. Եթէ

ղ
մղէ
մղզ

ասացի ձեզ ոչ հաւ-
ատայք ինձ : և
եթէ հարցից ինչ
ձեզ՝ չտայք ինձ
պատասխանի կամ
արձակիցէք ::
մղէ Այլ յայսմ հե-
տէ նստցի որդի
մարդոյ ընդ աջմէ
զօրութեն այ :
մղը Եւ ասեն ամենե-
քեան՝ ուրեմն դու
ես որդին այ :
Նա ասէ՝ թէ
մղթ եսեմ :: Նոքա
ասեն՝ զինչ ևս
պիտոյ է մեզ վկայ-
ութի՝ զի մեզէն
լուաք ի բերա-
նոյ դորա :
յ Եւ յարուցեալ

ժ
մղէ
մղը
մղթ
յ

ամ բազմութեն նոց
ածին զնա առ
պիղատոս :
յա Եւ սկսան չարա-
խաւս լինել զնմա-
նէ և ասել՝ գտաք
զսա զի թիւրէր
զազգս մեր : և ար-
գելոյր ի տալոյ հա-
րկս կայսեր : և ա-
սէր զանձնէ՝ եթէ
քն իցէ թգւր :
յբ Եւ պիղատոս
եհարց զնա և ասէ
դու ես թագաւոր
հրէից :
Պատասխանի
ետ նմա և ասէ
դու ասացեր :
յգ Ասէ պիղատոս
ցքահանայապետ-

ժ
յա
յբ
յգ

տսն՝ և ցժողովուր
դսն՝ չգտանեմ ինչ
վնաս յառնս յայս
միկ ։
ՄԴ Նոքա պնդէին
և ասէին ։ եթէ
խռովէ զժողովու
րդս՝ ուսուցանէ
ընդ ամ Հրէաստան
սկսեալ ի Գալիլեէ
մինչև ցայսր ։
Իսկ Պիղատոս
իբրև լուաւ զԳա
լիլեէ ։ եհարց ե
թէ Գալիլեացի է
այրն ։ և իբրև գի
տաց եթէ յիշխա
նութենէ Հերովդի
է ։ ետ տանել զնա
առ Հերովդէս ։
քանզի և նա յԵմ

Ղ
ՄԴ

էր յաւուրսն յայ
սոսիկ ։
Եւ Հերովդէս իբ
րև ետես զՅս՝ ու
րախ եղև յոյժ.
զի ցանկայր երկար
ժամանակաց տե
սանել զնա ։ քան
զի լսէր բզմ ան
գամ զնմանէ՝ և
ակն ունէր նշան
ինչ լեալ տեսանել
ի նմանէ ։
Հարցանէր զնա
բանիւք բազմօք՝
և նա ոչ ինչ ետ նմ
պատասխանի ։
ՄԵ Կային քահանայ
ապետքն և դպ
իրքն՝ և պնդագոյնս
չարախօսէին զնմանէ ։

Ղ
ՄԵ

ԺԱ Արհամարհեաց
զնա և հերովդէս
հանդերձ իւրովք
զօրականօքն`
և այպն արարեալ
արկ զնովաւ հան
դերձս սպիտակս`
ետ տանել անդրէն
առ պիղատոս :
Եւ եղեն բարե
կամք պիղատոս
և հերովդէս յաւ
ուր յայնմիկ : քան
զի յառաջ թշնա
միք էին միմեանց :
ԺԳ Կոչեաց պիղա
տոս զքահանայ
ապետսն և զիշխա
նս. և զժողովուրդն
և ասէ ցնոսա : ած
էք մատուցէք ինձ
զայրս զայս իբրև
զխոտորեցուցիչ
ժողովրդեանն. և
ահաւասիկ առա
ջի ձեր քննեցայ`
և վնաս ինչ ոչ գ
տի յառնդ յայդմիկ
զորոց դուք չարա
խօսէք զդմանէ :
ԺԵ Այլ և ոչ հերով
դէս` քանզի ետու
տանել զդա առ նա:
Եւ ահա` ոչ ինչ մա
հու արժանի է գոր
ծեալ դորա : Խրա
տեցից զդա և
արձակեցից :
ԺԷ Պարտ էր նմա մի
մի ըստ տօնի ար
ձակել նոցա :
ԺԸ նօք աղաղա

Հ
ԺԱ
ԺԳ

Հ
ԺԵ
ԺԷ
ԺԸ

կեցեն ամ̃ բազմու
թե̃ն և ասէ ին.
բարձ զդա՝ և ար
ձակեա մեզ զբա
րաբբա. որէր վս̃
խռովութե երէք
եղելոյ ի քաղաքին
և սպանութե մը՛
տեալ ի բանտ :
յժա Դարձեալ պիղա
տոս սկսա̂ խօ̃
սէր՝ քանզի կամէր
արձակել զՅս :
Նոքա անդրէն
աղաղակէին և ա
սէին ի խաչ հան
զդա :
յժբ Նա երիցս ա
սէ ցնոսա՝ զինչ չար
արար սա : ոչ ինչ
վնաս մահու գտի

Ղ
յժա
յժբ
յ

ի սմա : խրատեցից
զսա և արձակեց
ից :
յժգ Նոքա ստիպէին
մեծաձայն՝ և
խնդրէին զնա ի
խաչ հանել : և
զաւրանային բար
բառք նց̃ և քահա
նայապետացն :
յժդ Եւ պիղատոս հր̃ա
մնեցա̂ առնել
զհայցուածս նց̃ :
Արձակեաց նոցա
զբարաբբայն՝ զոր
վս̃ խռովութե և
սպանութե արկե
ալ էր ի բանտ՝ զոր
և խնդրէինն նք :
և զՅս̃ մատնեաց
կամացն նոցա :

Ղ
յժգ
յժդ

ՅԺԱ [Ի]բրև տանէին զը
նացեն զնա. ըմբռ
նեցին զոմն սիմոնին
կիւրենացի որ գայր
յանդէ. եդին ի վր
զխաչն բերել զը
կնի Յի :

ՅԺԲ [Ե]րթայր զհետ
նր բազմութի ժո
ղովրդեանն. և կա
նանց որ կոծէին
և աշխարհէին
զնա :

[Դ]արձեալ Յս և ա
սէ ցնոսա. դստերք
երսղմի. մի լայք ի
վերայ իմ. այլ լացէք
ի վր անձանց և ի
վր որդւոց ձերոց.
[Զ]ի եկեսցեն ա[ւ]
ուրք յորս ասիցեն
թէ երանի ամլոց
և որովայնից որ ոչ
ծնան. և ստեանց
որոց ոչ դիեցուցին :
[Յ]այնժամ սկսա
նիցեն ասել լե
ռանց թէ անկերուք
ի վր մեր. և բլրոց
թէ ծածկեցէք
զմեզ :

[Զ]ի եթէ ընդ փայտ
դալար զայս առ
նեն. ընդ չորն զինչ
լինիցի :

ՅԺԳ [Ա]ծին և այլ եր
կուս չարագործս
սպանանել ընդ նմ :

ՅԺԴ [Ի]բրև չոգան ի
տեղին կոչեցեալ
գագաթն. անդ հա
նին զնա ի խաչ :

ռժթ ւգ չարագործ
ան՝ զոմն ընդ աջմէ
և զոմն ընդ ձախմէ
խաչեցին :

ռի ւյսաւէ՝ հայր
թող սոցա՝ զի ոչ
գիտեն զինչ գոր
ծեն :

ռիա ւբաժանեն զբ̃
հանդերձսն նորա
արկեն վիճակս :

ւկայր ժողովու
րդն հայեցեալ :

ռիբ նգոսնեին զնա
իշխանքն հանդերձ
նոքաւք և ասէին :
զայլս ապրեցոյց :
ապրեցուսցէ զան
ձն՝ եթէ օծեալ ք̃ս
որդի ա̃յ ընտրեալն :

ռիգ յպն առնեին
զնա և զինւորքն
եկեալ առաջի նմա
մատուցանեին նմա
քացախ և ասեին՝
եթէ դու ես թագաւորն
հրեից փրկեա
զանձն քո :

ռիդ ւէր գիր գրեալ
ի վերն̃ր՝ յունա
րէն, և դաղմատա
րէն, և եբրայեցե
րէն գրով· եթէ սա
է արքայն հրեից :

ռիե ւկ մինն ի կա
խելոց չարագոր
ծացն հայհոյեր
զնա և ասէր : ոչ
դու ես ք̃ս, փրկե
ա զանձն քո և
զմեզ :

ռիզ ատասխանի

ետ ընկերն. սաս
տելով և ասէ:
Չերկնչիս դու յԱյ
զի ի նմին պատժի
կաս: և մեք յիրաւ
ի: զի յարժանի որ
ոց գործեցաքն առ
նումք զհատուց
ումն. և սա ապիր
ատ ինչ ոչ գործեաց:
Եւ ասէ ցՅս. յի
շեա զիս Տր յոր
ժամ գայցես ար
քայութբ քով:
Եւ ասէ ցնա Յս.
ամէն ասեմ քեզ.
այսաւր ընդ իս իցես
ի դրախտին:
ճիէ Եւ էր իբրև վեց
երորդ ժամ. և
խաւար եղև ի
վր ամ երկրի մին
չև ցիններորդ
ժամ. և խաւարեց
աւ արեգակն:
ճիը Եւ հերձաւ վա
րագոյր տաճա
րին ընդ մէջ:
ճիթ Եւ կարդաց Յս ի
ձայն մեծ և ասէ:
Հայր ի ձեռս քո ա
ւանդեմ զոգի իմ:
Զայս իբրև ասաց
եհան զոգի:
ճլ Եւ տեսեալ հա
րիւրապետին զոր
ինչ եղևն. փառաւո
որ արար զԱծ.
և ասէ. արդարև
այրս այս արդար էր:
ճլա Եւ ամ ժողովուր
դքն որ եկեալ էին:

և տեսանէին զան
ցեալսն զայն ահագոր
ծս ։ բախէին զկ̃ր
կուրծս ․ և դառ
նային ։
Կային ամ̃ ծա
նօթքն նր̃ ի հե
ռաստանէ ։ և կա
նայք որ եկեալ է
ին զհետ նր̃ ի գա
լիլեէ ։ տեսա
նէին զայն ։
ՅԼԱ Եւ ահա այր
մի անուն
յովսէփ որէր նա
խարար ։ այր բարի
գործ և արդար ։
սա՝ չէր միաբանեալ
ընդ խոր հուրդս
և ընդ գործս նց̃
յարիմաթեայ քա
ղաքէ հրէից՝ որ և
ինքն ևս ակն ունէր
արքայութե̃ ա̃յ ։
սա մատուցեալ
առ պիղատոս խնդ
րեաց զմարմինն յի̃ ։
ՅԼԲ Եւ իջուցեալ զնա
պատեաց պատա
նաւ կտաւոյ և եդ ի
կոածոյ գերեզմա
նի ուր չէր դր̃ բ̃
նս̃ երբեք ։
ՅԼԳ Եւ օրն էր ուրբաթ
և՛ շաբաթ լուսա
նայր ։։ և երթային
զհետ նր̃ կանայք
որ եկեալ էին ընդ
նմա ի գալիլեէ ։։
տեսին զգերեզմ̃նն
և որպ̃էս եդա̃ւ
մարմինն նորա ։

Հ
ՅԼԴ
ՅԼԴ

ՅԵ [Դ]արձան և պատ
րաստեցին խու
նկս և իւղս․ և իշա
բաթուն հանգար
տեցին ըստ պատու
իրանին :
ՅԶ [Ե]ւ ի միաշա
բաթուն՝ վաղ
վաղ ընդ առաւօ
տուն․ եկին ի գե
րեզմանն․ բերին
զխունկսն զոր պատ
րաստեցին․ և այլ
կանայք ընդ նոսա :
[Ե]ւ գտին զվէմն
թաւալեցուցեալ
ի գերեզմանէ ան
տի․ և մտեալ ի նե
րքս ոչ գտին զմար
․մինն տն յի :
[Ե]ւ եղև ընդ հիա
նալն նց․ վս այնո
րիկ․ և ահա արք
երկու հասին առ
նոսա ի հանդերձս
լուսաւորս :
ՅԷ [Ե]ւ ընդ երկեւղ զահի
հարեալ․ և խոնար
հեցուցեալ զերեսս
իւրեանց յերկիր
ասեն ցնոսա․ զի խնդ
րէք զկենդանին
ընդ մեռեալս․ չէ
աստ այլ յարեաւ :
[Յ]իշեցէք որպէս
խաւսեցաւ ընդ
ձեզ մինչ էրն ի
գալիլեայ և ասէր՝
թէ պարտ է որդ
ւոյ մատնել ի ձե
մարդոց մատնել
ի ձեռս մարդոց

Ժ
ՅԵ
ՅԶ

Ժ
ՅԷ

մեղաւորաց․ եւ ի
խաչ ելանել եւ յեր
րորդ աւուր յառ
նել ։
Յիշեցին զբան
ան նորա ։
յը Եւ դարձան պատ
մեցին զայս ամ մե
տասանիցն եւ այլ
ոցն ամենեցուն ։
յթ Էին մարիամ
մագդաղենացի եւ
յովհաննա․ եւ մա
րիամ յակովբայ եւ
այլք ընդ նոսա որ
պատմեցին զայս
առաքելոցն ։ եւ ե
րեւեցան առաջի
նց․ շաղփաղփու
թի․ բանքն նց ։ եւ
ոչ հաւատային նց ։

Ղ
յը
յթ

Բայց պետրոս
յարուցեալ ընթա
ցաւ ի գերեզմանն ։
եւ հայեցեալ տե
սանէ զկտաւսն
լոկ զի կային ։ եւ
գնաց ընդ միտս
զարմացեալ ընդ
զինչ եղեւ ։
Եւ ահա եր
կու ի նո
ցանէ երթային ի
նմին աւուր ի գեօղ
մի որ հեռի էր յեմէ
հարիւր եւ վաթ
սուն ասպարիսաւ ։
եւ էր անուն նր էմ
մաւուս ։ եւ նք
խաւսէին ընդ մի
մեանս վսն ամ
անցիցն անցելոց ։

Եւ եղեւ ընդ խաւսելն նոցա եւ ընդ վիճել. եւ ինքն յիսուս մերձեցաւ եւ երթայր ընդ նոսա: եւ նոցա աչք կալեալ էին առ ի չճանաչելոյ զնա:

Եւ ասէ ցնոսա. զինչ են բանքդ այդ զորս վիճիք ընդ միմեանս մինչդեռ գնայք եւ էք տրտմեալք:

Պատասխանի ետ մի ոմն ի նոցանէ որում անուն էր կղէովպաս եւ ասէ ցնա: դու միայն կեաս յԵրուսաղէմ որ ոչ գիտացեր զինչ գործեցաւ ի նմա յաւուրս յայսոսիկ:

Եւ ասէ ցնոսա. զինչ:

Եւ նոքա ասեն. զյիսուսէ Նազովրեցւոյ որ եղեւ այր մարգարէ, հզաւր արդեամբք եւ բանիւք առաջի Աստուծոյ եւ ամենայն ժողովրդեանն: որպէս մատնեցին զնա քահանայապետքն. եւ իշխանքն մեր ի դատաստան մահու. եւ հանին զնա ի խաչ:

Եւ մեք ակն ունէաք թէ նա է որ փրկելոց իցէ զԻսրայէլ:

Այլ հանդերձ պատուամբ. այս երրորդ աւր է յորմէ հետէ այն գործեցաւ:

Այլ եւ կանայք ոմանք ՚ի մէնջ զարմացուցին զմեզ՝ որք կանխեալ ընդ առաւաւտս չոգան ՚ի գերեզմանն եւ ո՛չ գտին զմարմինն նր: եկին եւ ասեն. թէ եւ տեսիլ եւս հրեշտակաց տեսին. որք ասէին զնմանէ եթէ կենդանի է:

Եւ գնացին ոմանք ՚ի մէնջ ՚ի գերեզմանն, եւ գտին նոյնպէս որպէս կանայքն ասացին բայց զնա ո՛չ տեսին:

Եւ նա ասէ ցնոսա՝ ո՛վ անմիտք՝ եւ հեղգամիտք ՚ի հաւատալ: յամ զոր խաւսեցան մարգարէքն՝ ո՛չ զնոյնս պարտէր չարչարել քս եւ մտանել ՚ի փառս իւր:

Եւ սկսեալ ՚ի մովսէսէ եւ յամ մարգարէից՝ մեկնէր նց որ ինչ յամ գիրս գրեալ է զնմանէ:

Եւ մերձեցան ՚ի գեաւղն յոր երթային. եւ նա պատճառէր հեռագոյն

և ոչ ուրեք երթալ:
Եւ բռնադատեցին զնա և ասեն
առ մեզ ագիր՝ զի
ընդ երեկս է․ և տա
րաժամեալ է օրս:
Եւ եմուտ ագա
նել անդ ընդ նոսա
Եւ եղև ի բազմելն
նր ընդ նոսա․ առեալ
զհացն աւհնեաց
եբեկ և ետ նց: և նց
բացան աչք և ծա
նեան զնա: և նա
եղև ի նոցանէ ա
ներևոյթ:
Եւ ասեն ցմիմե
անս: ոչ իսկ և
սիրտք մեր ջեռլէին
ի մեզ մինչ խաւսէր
զճանապարհայն

և որպէս բանայր
մեզ զգիրս:
Եւ յարուցեալ
նոյն ժամայն դար
ձան յէմ․ և գտին
ժողովեալ զմետա
սանսն և զորս ընդ
նոսայն էին: և աս
էին՝ թէ արդարև
յարեաւ տր՝ և ե
րևեցաւ սիմովնի:
Եւ նոքա պատմէին
զայն որ զճանապար
հայնն: և թէ զի
արդ եղև ծանօթս
նց ի բեկանել հա
ցին:
ճէ Մինչ դեռ զայն
խաւսէին․
Ինքն իսկ յս եկաց
ի մէջ նց և ասէ

ցնս. խաղաղու
թի ընդ ձեզ : Ես
եմ մի երկնչիք : Եւ
զահի հարեալ եր
կնչէին. եւ համա
րէին ոգի ինչ տե
սանել :
Եւ ասէ զնս. զի
խռովեալ էք. եւ
ընդէր խորհուր
դք ելանեն ի սիրտս
ձեր : տեսէք զձեռս
իմ եւ զոտս. զի ես
նոյն եմ. շօշափե
ցէք զիս եւ տեսէք
զի ոգի մարմին եւ
ոսկերս ոչ ունի որ
պէս զիս տեսանէք
զի ունիմ :
Եւ զայս ասացեալ
եցոյց նց զձեռսն

Եւ զոտսն :
Եւ մինչ դեռ
տակաւին չհա
ւատային ի խնդու
թենէն եւ զարմա
ցեալ էին : ասէ
ցնս. ունիք ինչ
կերակուր աստ :
Եւ նքա ետուն նմա
ձկան խորովելոյ
մասն եւ խորիսխ
մեղու :
Եւ առեալ եկեր ա
ռաջի նց. եւ զմնա
ցորդսն ետ նց :
Եւ ասէ զնս. այս
բանքն զոր խօսե
ցայ ընդ ձեզ.
մինչ առ ձեզ էի.
թէ պարտ է լնու
ամ գրելոցն յօ

րէնս մովսէսի․ և
ի մարգարէս․ և ի
սաղմոսն վասն իմ ։
Այնուժամ եբաց
զմիտս նոցա ի մանալ
զգիրս ։
Եւ ասէ ցնոսա․ թէ
այսպէս պարտէր
չարչարել քի ։ և
յառնել ի մեռելոց
յաւուր երրորդի ։
և քարոզել յանուն
նորա ապաշխարութիւն
և թողութիւն մեղաց
յամ ազգս սկսեալ
յեմէ ։ և դուք էք
վկայք այսոցիկ ։
Եւ ահա ես առաք
եմ զաւետիս
հաւրիմոյ ի ձեզ ։
և դուք նստարուք

ի քաղաքիս յեմ․
մինչև զգենուցուք
զաւրութիւն ի բար
ձանց ։
Եւ հան զնս մին
չև ի բեթանիայ․
և համբարձեալ
զձեռս իւր աւհնե
աց զնոսա ։
Եւ եղև յաւհնելն
նր զնս․ մեկնեցաւ
ի նոցանէ և վերա
նայր յերկինս ։ և
նց երկրպագեալ նմ
դարձան յեմ ուրա
խութբ մեծաւ ։
Եւ էին հանապազ
ի տաճարին
գովէին և
աւհնէին
զած ։

Կատարեցաւ աւետարանս Ըստ Ղուկասու
ի փառս քի։ Նախադրութի
Յովհաննու Աւետրնի։

Յովհաննու աւետարանն գրեցաւ յովհաննու
որ եղբայրն յակոբայ զեբեդեան։ որ անկաւ ի վր
լանջաց տն։ Նոյն սագրեաց զաւետարանս զայս։
և սկիզբնէ յաստուածային բանէն։ և զբուն մարմնոյ ծնն-
դեան յիշատակէ յասելն։ Էր բանն մարմին եղև
Եւ ցուցանէ զմիաւորութիւն յովհաննու։ և զընտրելն ի
աշակերտացն։ այլ և զնշանս և սքանչելիս զոր եղեն։
և զկատարածն որ մատնեցաւ պոնտացւոյ պիղա-
տոսի։ և խաչեցաւ։ յարուցեալ և զկնի որոց բաժանեցին
զհանդերձս նր։ և ի վր պատմուճանին նր վիճակ ար-
կին։ և մինչև նր եղաւ ի գերեզմանի։ և յարեաւ
յերրորդ աւուր երևեցաւ աշակերտացն իւրոց։

Յովհաննէս որդի որոտման։ զմիտսն որոտալով
պատմեաց մեզ։ Սա զկնի. ծգ. ամի համբառնալոյ
փրկչին։ գրեաց զաւետարանն իւր յեփեսոս քաղա-
քի։ ի խնդրոյ եկեղեցւոյն։ ասիա։ ի լեզու յոյն։ Մե-
ղուս։ բՃ. ԱԷ։ վկայութիւն. ՃԷ։ տունս. Ռ. Պ։
Աւետարանս գլուխս. ԾԸ։ Հեչոս. Ն. Ժա։ ամծ. ԱԷ
այ. խր։ խղի. դ։ ամլ. ա։ մր. խր։ Համառօտական հը
բամանս. ՃԼԷ։ Յովհաննէս հնազանդութի։

Կեփաղէն գլխոց Աւետարանին Յովհաննու ։	Յովհաննէս	Մատթէոս	Մարկոս	Ղուկաս
Զէան ըսկիզբնէ բանն ած պատմէ ։	ա			
Յովհաննու վկայելոյ բանին ։	բ			
Գալոյն առնա զառէինն Քի ։	գ			
Աշակերտացն առՅսի ազանալոյն ։	դ			
Գտանելոյն Նթ զմեսիայն ։	ե			
Հարսանեացն ի Կանա Գալիլեացւոց ։	զ			
Ելանելոյն Յի յԵմ ի տաճարն ։	է			
Նիկոդիմոսի և մկրտութե ։	ը			
Յովհաննու ի յայտնովն մկրտելոյն ։	թ			
Խնդրելոյն ընդ հրէի վաքրութե ։	ժ			
Սամարացի կնոջն և ջրոյն ։	ժա			
Թագաւոր այրին որդւոյ ։	ժբ	է		
Լը· ամի անդամալուծին ։	ժգ	ժգ	է	ժգ
Հայր սիրելոյ զորդի ։	ժդ			
Հինգ նկանակի և Բ ձկանցն ։	ժե	իգ	իգ	իը
Գնալոյն Յի ի վր ծովուն ։	ժզ	իէ	ժէ	
Կագելոյն ընդ միմեանս հրէիցն ։	ժէ			
Ելնելոյն Յի ի գալիլեա և եղբարցն նորա ։	ժը			
Կամելոյն հրէից ունել զՅն ։	ժթ			
Ի ծնէ կուրին բժշկութե ։	ի			
Դնելոյն Յի զանձն ի վր ոչխարաց ։	իա			

		Յովհաննէս	Մատթէոս	Մարկոս	Ղուկաս
ԿՍ	Լինելոյ նաւակատէացն յէկմ :	ԺԲ			
ԿՍ	Յարու Ղազարու :	ԺԳ			
ԿՍ	Մարիամայ օծելոյ զտրն :	ԺԴ	ԿԲ	ԺԴ	ԺԱ
ԿՍ	Որ ասաց Յուդայ զԼեւոյն :	ԺԵ	ԽԵ	ԼԵ	ԿԲ
ԿՍ	Յովսանակէն :	ԺԶ			
ԿՍ	Ելելոյ հեթանոսացն առ տրն :	ԺԷ			
ԿՍ	Փառաւոր հատին ցորենոյն :	ԺԸ			
ԿՍ	Զի լոյս յաշխարհ գալոյ	ԺԹ			
ԿՍ	Ընթրեացն եւ լուացման ոտիցն :	Ի			
ԿՍ	Չարչարանաց տն եւ աւանդին աշխտ :	ԻԱ			
ԿՍ	Սբ հոգւոյն գալոյ յաշակերտսն :	ԻԲ			
ԿՍ	Ուրացութեն պետ . եւ հաւատն խոստանելոյ :	ԻԳ			
ԿՍ	Ածելոյն զյս ի վանացն Կայիափայ :	ԻԴ			
ԿՍ	Տանելոյն զյս ի տեղն գողգոթայ :	ԻԵ			
ԿՍ	Աւանդելոյն յի զհոգին ի ձեռս հօր	ԻԶ			
ԿՍ	Յովսեփայ խնդրելոյ զմարմինն տն :	ԻԷ			
ԿՍ	Երեկոյ նիկոդիմոսի զզմուռս :	ԻԸ	ԿԲ	ԽԲ	ՃԲ
ԿՍ	Գալոյ իւղաբերիցն ի գերեզմանն :	ԻԹ			
ԿՍ	Դրօշմքն փակելովք մնանելոյն յի :	Լ			
ԿՍ	Զ թովմաս հաստատելոյն տն :	ԼԱ			
ԿՍ	Ուտելոյն ընն եւ հարցնելոյն պետրոս :	ԼԲ			
ԿՍ	Սիրելոյ աշկերտին · որ եգրեց զաւետարանն :	ԼԳ			

Ո՛վ եղբայրք որք հանդիպիք սուրբ Աւետարանիս յիշեցէք ի Քրիս-
տոս զստացող սորա [illegible] խնդրողն [illegible]
[illegible] որ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Քրիստոսի. [illegible]
յարութեան [illegible] յիշեցէք։
կատարեցաւ ի թվ. Թուականիս Հայոց [illegible]
մեր։

Ի ՍԿԶԲԱՆ

ԷՐ ԲԱՆՆ. ԵՒ ԲԱՆՆ ԷՐ ԱՌ

Ամենայն ինչ նով
աւ եղեւ. եւ առանց
նր եղեւ եւ ոչ ինչ.
որ ինչ եղեւ նովաւ։
Կեանք էր. եւ կեա
նքն էր լոյս մարդ
կան։ եւ լոյսն ի խաւ
արի անդ լուսաւ
որէ։ եւ խաւար
նմա ոչ եղեւ հասու։
Բ Եղեւ այր մի ա
ռաքեալ յԱծյ. ա
նուն նմ Յովհան
նէս. սա եկն ի վը
կայութի զի վկայ
եսցէ վս լուսոյն։
զի ամենեքին հաւա
տասցեն նովաւ։
ոչ էր նա լոյսն՝ այլ
զի վկայեսցէ վասն
լուսոյն։

Ժ
Բ

Դ Էր լոյսն ճշմա
րիտ որ լուսաւոր
առնէ զամ մարդ
որ գալոց է յաշ
խարհ։
Յաշխարհի էր եւ
աշխարհ նովաւ
եղեւ։ եւ աշխարհ
զնա ոչ ծանեաւ։
Ե Յիւրսն եկն. եւ
իւրքն զնա ոչ ըն
կալան։
Իսկ որք ընկալան
զնա՝ ետ նց իշխա
նութի որդիս այ
լինել։ որոց հաւա
տասցեն յանուն
նր։ որք ոչ յարե
նէ. եւ ոչ ի կամաց
մարմնոյ՝ եւ ոչ ի կա
մաց առն. այլ յայ

Ժ
Դ
Ե

ծնաւ:
ԺԴ Բանն մարմին
եղև. և բնակեաց
ի մեզ:
Տեսաք զփա
ռս նր՝ զփառս իբ
րև զմիածնի առ ի
հաւրէ՝ լի շնորհօք
և ճշմարտութբ:
ԺԵ Յովհաննէս վը
կայէ վասն նր՝ աղա
ղակեաց և ասէ՝
սա է զորմէ ասէ
ի. որ զկնի իմ գա
լոցն էր՝ առաջի իմ
եղև. զի նախքան
զիս էր:
Եւ ի լրութենէ
անտի նր. մեք ա
մենեքեան առաք
շնորհս փոխանակ

շնորհաց:
ԺԷ Զի օրէնքն ի ձեռն
մովսէսի տուան՝
շնորհքն և ճշմար
տութի ի ձեռն յի
քի եղեն:
ԺԸ Զածոչ ոք ե
տես եր
բեք. բայց միածինն
որդի որ է ի ծոց
հաւր՝ նա պատմե
աց:
ԺԹ Եւ այս է վկայու
թիւն յովհաննու
յորժամ առաքե
ցին առ նա հրեայ
քն յերուսղէմ քահա
նայս. և ղևտացիս
զի հարցանիցեն
ցնա թէ դու ո՞ ես:
Եւ խոստովան է

ԲԴ

ղեւ եւ ո՛չ ուրացա՛ւ
խոստովան եղեւ ․
եթէ ես ո՛չ եմ քն ։
Եւ հարցին զնա
իսկ ո՛վ ես դու ։
Եղիա՛յ ես ։
Եւ ասէ ո՛չ եմ ։
Եւ մարգարէ՛ն
ես դու ։
Պատասխանի
ետ [illegible] ո՛չ ։
Եւ ասա մեզ
դու ո՛ ես՝ զի պա
տասխանի տացուք
որոց առաքեցինն
զմեզ ։ զի՛ ասես վն
քո ։
Ժ Ասէ ես ձայն
բարբառոյ յանա
պատի պատրաստ
արարէք զճանա

Յ
Ժ

պարհ տն՝ որ
պէս ասաց եսայի
մարգարէ ։
ժա Եւ որք առաքե
ցանն ՝ ի փարիսեց
ւոց անտի էին ։
Եւ հարցին զնա եւ
ասեն ․ իսկ զի՛ մկ
րտես ՝ եթէ դու
չես քն ․ եւ ո՛չ եղի
ա ․ եւ ո՛չ մարգարէն
ժբ Պատասխանի ետ
նց յովհաննէս եւ
ասէ ։ ես մկրտեմ
զձեզ ջրով ․ ի միջի
ձերում կայ զոր
դուքն ո՛չ գիտէք՝
որ զկնի իմ գալոցն է
որում չեմն արժա
նի եթէ լուծից
զխրացս կօշկաց նր ։

Յ
ժա
ժբ

ժգ Այս ի բեթ աբրա
եղեւ . յայն կոյս յոր
դանանու ուր էրն
յովհաննէս եւ
մկրտէր :

Ի վաղիւ անդր
տեսանէ զյս
զի գայր առ նա
եւ ասէ՝ ահաւասիկ
գառն այ որ բառնայ
զմեղս աշխարհի :

ժդ Սա է վասն որոյ
ես ասէի . զկնի իմ
գայ այր . որ առաջի
իմ եղեւ՝ զի յառաջ
իմ էր քան զիս : եւ
ոչ գիտէի զնա՝ այլ
զի յայտնի լիցի իղի
վան այսորիկ եկի ես
ջրով մկրտել :

ժե վկայեաց՝ յովհան
նէս եւ ասէ . թէ տե
սանէի զհոգին զի
իջանէր իբրեւ զա
ղաւնի յերկնից եւ
հանգչէր ի վր նր .
եւ ես ոչ գիտէի զնա՝
այլ որ առաքեացն
զիս մկրտել ջրով .
նա ասաց ցիս՝ յոյր
վր տեսանիցես զհո
գին զի իջանիցէ
եւ հանգչիցէ ի վր
նր . նա է որ մկրտէ
հոգւովն սրբով : եւ
ես տեսի եւ վկայեցի
եթէ սա է որդին
այ :

ժզ Ի վաղիւ անդր
կայր յովհան
նէս՝ եւ յաշակեր
տաց անտի նր եր

Ե
ժգ
ժդ
ժե

Ե
ժզ

կու։ Եւ նայեցեալ
ընդ յսն զի գնայր։
ասէ. ահաւասիկ
քս գառն այ։
Լուան ի նմանէ
երկու աշակերտքն
զի խօսէր. և զհ
նացին զհետ յի։
Իբրև դարձաւ։
և ետես զնոսա զի
երթային զհետ նր
ասէ ցնոսա զինչ
խնդրէք։
Նոքա ասեն ցնա՝
ռաբբի՝ որ թարգմա
նեալ կոչի վարդա
պետ՝ ուրէն աւթե
վանքդ քո։
Ասէ ցնոսա՝ եկայք
և տեսէք։
Եկին և տեսին

ո՞ւրէին աւթեվանք
նր. և առ նմա ա
գան այնաւր։ զի
էր ժամ իբրև
տասն երորդ։
Էր անդրէաս եղ
բայր սիմովնի վէ
մի. մի յերկոցանէ
որ լուանն ի յով
հաննէ. և գնացին
զկնի նր։
ԺԵ Գտանէ սա նախ
զեղբայրն իւր զսի
մովն. և ասէ ցնա՝
գտաք զմեսիա որ
թարգմանի քս։
Ա ած զնա առ յս։
Հայեցեալ ընդ նա
յի ասէ. դու ես
սիմովն որդի յով
նանու. դու կոչես

ը
ժե

ցիս կեփաս որ թա
րգմանի պետ
րոս ։
Ի վաղիւ
անդր կամե
ցաւ ելանել ի
գալիլեայ՝ գտա
նէ զփիլիպպոս
և ասէ ցնա եկ
զկնի իմ ։

Էր փիլիպպոս
ի բեթսայիդա ՝ ի
քաղաքէ անդրեա
և պետրոսի ։

Գտանէ փիլիպ
պոս զնաթանայ
էլ և ասէ ցնա զոր
մէ գրեաց մովսէս
յաւրէնսն և մար
գարէքն ։ գտաք
զյս զորդի յովսէ
փայ ի նազարեթէ ։

Ասէ ցնա նաթա
նայէլ՝ իսկ ի նա
զարեթէ՝ մարթ
ինչ իցէ բարւոյ
ի մէջ լինել ։

Ասէ ցնա փիլիպ
պոս՝ եկ և տես ։

Իբրև ետես յս
զնաթանայէլ
զի գայր առ նա՝ ա
սէ վն նր՝ ահա
արդարև իսրայէլացի
յորում նենգութի
ոչ գոյ ։

Ասէ ցնա նաթա
նայէլ՝ ուստի ճա
նաչես զիս ։

Պատասխանի
ետ յս և ասէ ցնա
մինչ չև էր փիլիպ

ձէ

ձը

պտուղ կոչեցեալ
զքեզ զի էիր ի ներ
քոյ թզենւոյն տե
սի զքեզ :
բգ Պատասխանի
ետ նմ նաթանա
յէլ և ասէ : ռաբբի
դու ես որդի այ ·
դու ես թագրն իղի :
Պատասխանի
ետ նմ յս և ասէ՝
փոխանակ զի ասա
ցի քեզ · թէ տեսի
ի ներքոյ թզենւոյն :
հաւատաս · մեծա
մեծս ևս քան զայս
տեսցես :
Եւ ասէ ցնա՝ ա
մէն ամէն ասեմ
ձեզ՝ տեսանիցէք
զերկինս բացեալ.

և զհրեշտակայ զի
ելանիցեն և իջանի
ցեն ի վր որդ
ւոյ մարդոյ :
Եւ յաւուր
երրորդի հա
րսանիք եղեն ի կա
նայ գալիլեացւոց :
և անդ էր մայրն յի
կոչեցաւ և յս աշա
կերտաւքն նր ի
հարսանիսն :
Եւ պակասեալ
գինւոյն՝ ասէ մայրն
ցյս · գինի ոչ ունին :
Եւ ասէ ցնա յս
զի կայ իմ և քո կին
դու չև է հասեալ
ժամանակ իմ :
Ասէ մայրն նր
ցպաշտաւնեայսն

զի՛նչ ասասցէ ձեզ
արասջի՛ք :
Անդ էին թակոյք
կըճայք վէց ըստ
սրբութեն հրէից
տանէին մի մի ՛ի
նոցանէ մարս եր
կուս կամ երիս :
Ասէ ցնոսա յս` լը
ցէք զթակոյկսդ
ջրով :
Եւ լցին զնոսա մին
չև ՛ի վեր :
Ասէ ցնոսա` արկ
ատէք և բերէք
տաճարապետին :
Եւ նոքա բերին :
Իբրև ճաշա
կեաց տաճարապե
տն զջուրն գինի
եղեալ` և ոչ գիտէր
ուստի էր : բայց
սպասաւորքն գի
տէին որք արկին
զջուրն :
Կոչէ ընդ փե
սային տաճարա
պետն և ասէ :
Ամ մարդ զանոյշ
գինին յառաջա
գոյն պաշտէ . և
յորժամ արբենան
յայնժամ զոռոյն :
Դու պահեցեր զա
նոյշ գինիդ մինչև
ցայժմ :
Զայս արար սկիզ
բն նշանանաց յիս
կանա գալիլեացւոց .
և յայտնեաց զփա
ռս իւր` և հաւա
տացին ինմա աշկերտք
նր :

ժէ [Յ]ետ այսորիկ
ճթ էջ յս ի կա
փառնայում. ինքն
և մայր իւր. և եղ
բարք իւր: և անդ
լինէր ոչ բազում
ինչ աւուրս:
ի [Ե]ւ մերձ էր զա
տիկն հրէից. և ել
յս յէրմ:
իա [Ե]ւ եգիտ ի տաճա
րին զի վաճառէ
ին զարջառս և
զոչխարս. և զաղ
աւնիս: և զլումա
փոխսն որ նստէին:
և արար խարազան
չուանեաց. և եհան
զամենեսին ի տաճա
րէն: զոչխարսն և
զարջառս: և զլը
պղինձ հատավա
ճառացն ցրուեաց:
և զսեղանսն կոր
ծանեաց: և որ զա
ւանիսն վաճառէ
ին. ասէ ցնոսա. առ
էք զայդ աստի. և
մի առնէք զտուն
հաւրիմոյ տուն
վաճառի:
իբ [Յ]իշեցին
աշակերտքն նր. թէ
գրեալ է. նախանձ
տանդ քո կերիցէ
զիս:
իգ [Պ]ատասխանի ե
տուն հրեայքն
և ասեն. զինչ նշ
ան ցուցանես
դու մեզ զի զայդ
առնես:

Ց
ճթ
իա

Ց
իբ
իգ

ԻԴ Պատասխանի
ետ յս եւ ասէ
ցնոսա. քակեցէք
զտաճարս զայդ.
եւ զերիս աւուրս
կանգնեցից զդա:
Ասեն ցնա հրէ
այքն. զքառասուն
եւ զվեց ամ շինեցաւ
տաճարս. եւ դու
զերիս աւուրս կա
նգնես զդա:
Այլ նա ասէր
վն տաճարի մա
րմնոյ իւրոյ:
Իսկ յորժամ յա
րեաւ ի մեռելոց
յիշեցին աշակերտ
քն նր. թէ զայս
զոր ասացն. եւ հա
ւատացին գրոյն. եւ

Ը
ԻԴ

Եւ ի բանին զոր ա
սաց յս
Եւ իբրեւ էր
յԵրմ ի զատկին
ի տաւնի
բազումք հաւա
տացին յանուն նր
զի տեսանէին զնշ
անսն զոր առնէր:
Բայց ինքն յս ոչ
հաւատայր զան
ձն նց: վասն զի ինքն
գիտէր զամ: եւ զի
ոչ էր պիտոյ եթէ
ոք վկայեսցէ վսն
մարդոյ. զի ինքն
իսկ գիտէր զինչ
կայր ի մարդն:
Եւ էր այր մի ի
փարիսեցւոց անուն
Նիկոդիմոս անուն

նր իշխան հրէից։
սա եկն առ նա ի գի
շերի և ասէ ցնա
ռաբբի՝ գիտեմք.
եթէ յայ եկեալ ես
վարդապետ՝ զի ոչ
ոք կարէ զայս ն
շանս առնել զոր
դու առնես՝ եթէ
ոչ ած իցէ ընդ նմա։
Պատասխանի
ետ յս և ասէ ցնա՝
ամէն ամէն ասեմ
քեզ՝ եթէ ոչ ոք
ծնցի վերստին՝ ոչ
կարէ տեսանել
զարքայութի այ։
Ասէ ցնա նիկո
դիմոս՝ զիարդ կա
րէ մարդ ծնանել
որ ծերն իցէ։ մի

թէ մարթ ինչ իցէ
անդրէն յորովայն
մաւր իւրոյ կրկին
մտանել և ծնանել։
Պատասխանի ետ
յս և ասէ՝ ամէն
ամէն ասեմ քեզ։
եթէ ոչ ոք ծնցի ի
ջրոյ և ի հոգւոյ։
ոչ կարէ մտանել
յարքայութի այ։
Զի ծնեալն ի
ի մարմնոյ մարմին է
և ծնեալն ի հոգւոյ
հոգի է։
Մի զարմա
նար թէ ասացի
քեզ՝ պարտ է ձեզ
ծնանել վերստին։
զի հողմ ուր կամի
շնչէ։ և զձայն նր

լսես՝ այլ ո՛չ գիտես
ուստի գայ կամ յո՛
երթայ՝ նոյնպէս
եւ ամ ծնեալն ի
հոգւոյն ։
Պատասխանի
ետ Նիկոդիմոս եւ
ասէ ցնա՝ զի՞արդ
մարթի այդմ լի
նել ։
Պատասխանի
ետ յս եւ ասէ ցնա՝
դու ես վարդապետ
իէղի․ եւ զայդ ո՛չ գի
տես ։
Ամէն ամէն ա
սեմ քեզ՝ զի զոր ինչ
գիտեմք խօսիմք՝
եւ զոր տեսաք վը
կայեմք․ եւ վկայ
ութի մեր ո՛չ ըն
դունիք ։
Իսկ արդ եթէ
զերկրաւորս ա
սացի ձեզ եւ ոչ հաւ
ատայք ։ զի՞ արդ
եթէ զերկնաւորս
ասացից հաւա
տայցէք ։
Եւ ոչ ոք ել յեր
կինս․ եթէ ո՛չ որ
էջն յերկնից որդի
մարդոյ որ էն յեր
կինս ։
Եւ որպէս մովսէս
բարձրացոյց զօձն
յանապատի՝ նոյն
պէս բարձրանալ
պարտ է որդւոյ
մարդոյ․ զի ամ որ
հաւատայ ի նա
ընկալցի զկեանս ։

յաւիտենականս։
Այնպէս սի
րեաց ած զաշխարհ
մինչև զորդին իւր
միածին ետ․ զի
ամ որ հաւատայ
ինա մի կորիցէ․
այլ ընկալցի զ
կեանսն յաւիտե
նականս ։
Ոչ առաքեաց
ած զորդի իւր յաշ
խարհ․ թէ դատես
ցի զաշխարհ․ այլ
զի փրկեսցի աշ
խարհ նովաւ ։
Որ հաւատայ ի
նա ոչ դատապարտես
ցի․ և որ ոչ հաւա
տայ ինա․ արդէն
իսկ դատապարտե

ալ է․ զի ոչ հաւա
տաց յանուն միած
նի որդւոյն այ ։
Եւ այս է դա
տաստան․ զի լոյս
եկն յաշխարհ․ և
սիրեաց մարդիկ
զխաւար առաւել
քան զլոյս ։ զի էին
գործք իւրց չարու
թե ։ զի ամ որ զչար
գործէ՝ ատեա զ
լոյս ։ և ոչ գայ առ
լոյսն զի մի՛ յանդի
մանեսցին գործք
նր ։ Իսկ որ առնէ
զճշմարտութի՝ գայ
առ լոյսն․ զի յայտ
նի լիցին գործք նր
թէ այ գործե
ցաւ ։

Յետ այսորիկ
եկն յս եւ ա
շակերտքն նորա
յերկիրն հրէաս
տանի։ եւ անդ շր
ջէր նոքաւք հան
դերձ եւ մկրտէր։
ԻԷ Մկրտէր եւ յով
հաննէս՝ ի յայե
նովն մերձ առ
սաղիմ. զի ջուրք
բազում էին անդ. եւ
գային եւ մկրտէին։
ԻԸ Զի չեւ եւս էր ար
կեալ զյովհաննէս
ի բանտ։
ԻԹ Եղեւ խնդիր յաշ
ակերտացն յովհան
նու ընդ հրէի վս
սրբութե։ Եկին
առ յովհաննէս

եւ ասեն ցնա։ ռաբ
բի՝ որ էրն ընդ քեզ
յայնկոյս յորդա
նանու՝ որում դու
վկայեցեր՝ ահաւա
սիկ նա մկրտէ՝
եւ ամենեքին գան
առ նա։
Պատասխանի
ետ յովհաննէս
եւ ասէ. ոչ կարէ
մարդ առնուլ յա
նձնէ եւ ոչ ինչ. ե
թէ ոչ իցէ տուեալ
նմ յերկնից ի վե
րուստ։
Դուք ձեզէն վը
կայէք ինձ. զի
ասացի ձեզ թէ
չեմ ես քս. այլ
թէ առաքեալ եմ

ԻԷ ԻԸ ԻԹ

ԽԱ ԻԸ

առաջի նր:
ԻԹ Որ ունի հարսն
նա է փեսայ. իսկ
բարեկամ փեսայ
ին որ կայ եւ լսէ
նմ. ուրախութբ
ուրախ լինի վս ձայ
նի փեսային:
Արդ այս ուրա
խութիս որ իմն է
լցեալ է. նմ պար
տ է աճել. եւ ինձ
մեղմանալ:
Որ ի վերուստն
գայ ի վերոյ է քան
զամ: որ ի յերկրէ
աստի է. յերկրէ է
եւ յերկրէ խօսի:
Որ ի յերկնից
գայ զոր ինչ ետես
եւ զոր լուաւ վկայէ
եւ զվկայութի նորա
ոչ ոք ընդունի:
Որ ընդունի զվկ
այութի նր. կնքեց
թէ այծ ճշմարիտ է
զի զոր այծ առա
քեաց՝ զբանս այծ խօ
սի: զի ոչ եթէ չա
փով տայ այծ զհգին:
Լ Հայր սիրէ զոր
դի եւ զամ ինչ
ետ ի ձեռս նր:
ԼԱ Որ հաւատայ
յորդի՝ ընդունի զկե
անս յաւիտե
նականս: Եւ որ ոչ
հնազանդի որդւոյ
ոչ տեսցէ զկեանս
այլ բարկութի այծ
մնայ ի վր
նորա:

Իբրեւ գիտաց
յս. եթէ լու
ան փարիսե
ցւոցն եթէ յս բա
զում աշակերտս
առնէ եւ մկրտէ
քան զյովհաննէս
քանզի ոչ եթէ յս
ինքնին մկրտէր
այլ աշակերտքն
նորա:
Թող զհրեաս
տան երկիր. եւ եկն
միւսանգամ ի գա
լիլեա:
Եւ պէտր անցա
նել ընդ սամարիա:
Գայ նա ի քաղա
ք մի սամարաց
ւոց որում անուն
էր սիքար. մերձ ի
գեօղն զոր ետ յակ
ոբ որդւոյ իւրում
յովսեփայ: եւ անդ
էր աղբիւրն յա
կոբայ:
Եւ յս վաստակե
ալ ի ճանապարհէն
նստէր ի վր աղբերն
եւ էր ժամ իբրեւ
վեցերորդ:
Գայ կին մի սա
մարիա հանել
ջուր:
Ասէ ցնա յս տուր
ինձ ըմպել: զի աշա
կերտքն նր երթե
ալ էին ի քաղաք
անդր զի կերակու
ր գնեսցեն:
Ասէ կինն սամա
րացին. դու որ հրէ

այդես՝ զեւառդ յե
ղեզն ըմպել խնդ-
րեա՛ ի կնոջէ սամա
րացւո՛՝ զեւոչ երբեք
խառնակին հրե
այք ընդ սամարա
ցիս ։

Պատասխանի՛
է տն̄ յս̄՝ եթէ
գիտէիր դու զպա
րգեւսն այ̄ ։ եւ ով է
որ ասէդ ցքեզ՝
թէ տուր ինձ ըմ
պել ։ դու արդեօք
խնդրէիր ի նմանէ ։
եւ տայր քեզ զջուրն
կենդանի ։

Ասէ ցնա կինն՝
տր̄ դու քանզի եւ
դոյլ իսկ ոչ ունիս՝
եւ ջրհորս խոր է ։

իսկ արդ՝ ուստի
ունիցիս զջուրն
կենդանի ։ միթէ
դու մեծ իցես
քան զհայրն մեր
յակոբ՝ որ զայս ջըր
հորս ետ մեզ ։ եւ ինքն
աստի արբ՝ եւ որդիք
նր̄ եւ խաշինք նր̄ ։

Պատասխանի՛
է տն̄ յս̄ եւ ասէ ։
ամ̄ որ ըմպէ ի ջրոյդ
յայդմանէ ։ միւս
անգամ ծարաւի ։
բայց որ ըմպէ ի ջը
րոյն զոր ես տաց
նմ̄ ։ մի ծարաւի ես
ցէ յաւիտեան ։
այլ ջուրն զոր ես
տաց նմ̄ ։ եղիցի նմ̄
աղբիւր ջուրց բղխել

ղոյ ի կեանսն յաւ
իտենականս ։
Ասէ ցնա կինն.
Տէր, տուր ինձ զը
ջուրն զայն. զի մի
ծարաւեցից. և մի
եկից այսր հանել
ջուր ։
Ասէ ցնա Յիսուս երթ
կոչեա զայր քո և
եկ այսր ։
Պատասխանի
ետ նմա կինն և
ասէ. չիք իմ այր ։
Ասէ ցնա Յիսուս բա-
րւոք ասացեր թէ
թէ չիք իմ այր.
զի հինգ այր փո-
խեցեր, և զոր
այժմդ ունիս չէ քո
այր. զայդ արդար
ասացեր ։
Ասէ ցնա կինն.
Տէր թուի ինձ թէ
մարգարէ իցես դու ։
Հարքն մեր ի լե-
րինս յայսմիկ եր-
կիր պագին ։ և դուք
ասէք թէ յԵրուսաղէմ ե-
էթ ։ է տեղի ուր
արժանիցէ երկիր
պագանել ։
Ասէ ցնա Յիսուս կին
դու հաւատա ինձ.
զի եկեսցէ ժամա-
նակ յորժամ ոչ ի
լերինս յայսմիկ. և
ոչ յԵրուսաղէմ երկիրպա-
գանիցէք Հաւր ։
Դուք երկիր պագա-
նէք որում ոչն գի-
տէք. մեք երկիրպա-

գանեմք որում գի
տեմքն · զի փրկու
թի ի հրէից է : այլ
եկեսցէ ժամանակ
և այժմ իսկ է : յոր
ժամ ճշմարիտն
երկրպագուք՝ եր
կիր պագանիցեն
հաւր հոգւով և
ճշմարտութբ :
քանզի և հայրայն
պէտս երկրպագուս
իւր խնդրէ :

զէ Հոգի է ած և
երկ րպագողաց
նր հոգւով և ճշ
մարտութբ պար
տէ երկրպագանել

Ասէ ցնա կինն
գիտեմ զի մեսիայ
գայ անուանեալն քս :
յորժամ եկեսցէ
նա՝ պատմեսցէ մեզ
զամ :

Ասէ ցնա յս · ես
եմ որ խաւսիմս ընդ
քեզ :

Եւ յայն բան եկին
աշակերտքն նր · և
զարմացան զի ընդ
կնոջն խաւսէր :
բայց ոչ ոք ի նոցա
նէ ասաց թէ զինչ
խնդրէք · կամ զինչ
խաւսիս ընդ դմա :

Եթող կինն զսա
փորն իւր և չոգաւ
ի քաղաքն · և ասէ
ցմարդիկն · եկայք
տեսէք զայր մի որ
ասաց ինձ զամ որ
ինչ իմ գործեալ է :

մի՛թէ նա իցէ քսն ։
Ելին ի քաղաքէն
և գային առ նա ։
Մինչ չև եկե
ալ էին նոքա ․ աղա
չէին զնա աշակեր
տքն և ասէին՝ ռաբ
բի հաց կեր ։
Նա ասէ ցնոսա՝ ես
կերակուր ունիմ
ուտել զոր դուքն
ոչ գիտէք ։
Ասէին աշակեր
տքն ցմիմեանս՝ մի
թէ եբեր ինչ ոք դը
մա ուտել ։
Ասէ ցնս յս իմ կե
րակուր այն է՝ զի
արարից զկամս այն
որիկ որ առաքեացն
զիս ։ և կատարեցից

զգործս նորա ։
Ոչ դուք ասէք
թէ այլ ևս չորք ա
միսք են և հունձք
գան ։ ամբարձէք
զաչս ձեր և տեսէք
զարտորայսն ․ զի սը
պիտակացեալ են
ի հունձս հասե
ալ ։ և որ հնձէն ․
վարձս առնու ․ և
ժողովէ զպտուղ
ի կեանսն յաւիտե
նականս ։ զի որ սեր
մանէն ․ և որ հնձէն
հաւասարակ ցնծաս
ցեն ։
Յայսմ իսկ է
բանն ճշմարիտ
զի այլ է որ սերմա
նէ ․ և այլ է որ հնձէ ։

Ես առաքեցի զձ
եզ հնձել. զոր ոչ
դուք վաստակեցէք
այլք վաստակեցին
և դուք ի վաստակս
նոցա մտէք:
Եւ ի քաղաքէն
յայնմանէ սամա
րացւոց բազումք հաւ
ատացին ի նա վասն
բանի կնոջն վկայ
ելոյ՝ եթէ ասաց
ինձ զամ որ ինչ իմ
գործեալ էր:

գլ

Եւ իբրև եկին
առ նա սամարա
ցիքն. աղաչէին
զնա լինել առ նոսա
և եղև առ նոսա աւ
ուրս երկուս:
Եւ առաւել բազումք հաւ
ատացին ի նա վասն
բանին նր. և ասէ
ին ցկինն. թէ ոչ
այսուհետև վասն
խօսից քոց հաւա
տամք. զի մեզէն
իսկ լուաք ի դմանէ
և գիտեմք եթէ դա
է ճշմարտիւ փրկ
իչ աշխար
հաց:
ԻԵ Յետ երկուց
աւուրցն ելեալ ան
տի և գնաց ի գալիլեա:
ԻԶ Զի ինքն իսկ յս
վկայեաց. եթէ մար
գարէ յիւրում գաւ
առի պատիւ ոչ ունի: ի:
ԻԷ Եւ յորժամ եկն
նա ի գալիլեա՝ ընկա
լան զնա գալիլեաց

Զ
ԻԵ
ԻԶ
ԻԹ

եղին· զի տեսեալ էին և
սեր զամ նշանսն
զոր արար յեմ ի
տօնին։ քան զի
և նոքա եկեալ էին
ի տօնն։
Եկն դարձեալ ի
կանա գալիլեացւոց
ուր արար զջուրն
գինի։ և անդ էր։
ԺԵ Թագաւորազն
մի· որոյ որդին նր
հիւանդ կայր ի կա
փառնայում։
Սա իբրև լուաւ
թէ եկեալ է յս ի
հրէաստանէ ի գա
լիլեա։ եկն առ նա
և աղաչէր զի իջցէ
և բժշկեսցէ զորդի
նր քան զի մերձէր
ի մեռանել։
Ասէ ցնա յս· եթէ
ոչ նշանս ինչ և ա
րուեստս տեսանիցէք
ոչ հաւատայք։
Ասէ ցնա թագաւո
րազնն։ տր էջ
մինչ չև մեռեալի
ցէ մանուկն իմ։
Ասէ ցնա յս· երթ
որդին քո կենդա
նի է։
Եւ հաւատաց
այրն բանին զորա
սաց նմ յս և գնաց։
Մինչ դեռ իջա
նէր· ընդ առաջ ե
ղեն նմ ծառայքն
նր· աւետիս ետուն
և ասեն· թէ մանու
կն նր կենդանի է։

Ծ
է

Հարցանէր ցնս
վն ժամուն յորում
ապաքինեաց :
Ասեն ցնա՝ ե
րէկ յեւթն երորդ
ժամու եթող զնա
ջերմն :
Գիտաց հայրն
նր թէ յայնմ ժամու
յորում ասաց ցնա
յս թէ որդին քո
կենդանի է : և հաւ
ատաց ինքն և ամ
տունն իւր :
Զայս դարձեալ
երկրորդ նշան ա
րար յս եկեալ ի
հրէաստանէ ի
գալիլեա :
գէ Յետ այսորիկ
տօնն էր հր
րէից · և ել յս յեմ :
Էր յեմ ի պրո
պատիկէ աւազա
նէն · որ կոչէր եբ
րայեցերէն բեթ
հեզդայ հինգ սրահ :
յորս անկեալ դնէր
բազմութիւն յոյժ
հիւանդաց · կուր
աց · կաղաց · գօս
ացելոց · որ ակն
ունէին ջրոյն յու
զելոյ :
Եւ հրեշտակ տն
ըստ ժամանակին
իջանէր յաւազնն
և յուզէր զջուրսն
և որ նախ ի շարժ
ումն ջուրցն իջա
նէր առ ժամայն
ողջանայր · ոչ ու

նեղով նշան հիւ
անդութե ։
Եւանդէր այրմի
որոյ երեսուն և ութ
ամէր ի հիւանդու
թե իւրում․ զնա
իբրև ետես յս զի
անկեալ դնէր՝ և
գիտաց եթե բազում
ժամանակք են՝ այ
նու հետև ասէ
ցնա․ կամիս ողջ
լինել ։
Պատասխանի ի́
ետ նմա հիւանդն
տր․ ոչ զոք ունիմ
թե յորժամ ջուրն
յուզեսցի՝ արկցէ
զիս յաւազանն ․
և մինչ ես գամ դա
ղիմ այլ ոք քան զիս

յառաջագոյն իջանէ ։
Ասէ ցնա յս՝ ա
րի առ զմահիճս
քո և գնա ։
Եւ ողջացաւ այրն՝
և յարուցեալ առ
զմահիճսն իւր և
շրջէր ։
Եւ էր շաբաթ յաւ
ուրն յայնմիկ ։
Ասէին հրեայքն
ցբժշկեալն՝ շա
բաթ է, և ոչ է ար
ժան քեզ առնուլ
զմահիճս քո ։
Պատասխանի ի́
ետ նոցա և ասէ ։ որ
բժշկեացն զիս՝ նա
ասաց ցիս՝ արի
առ զմահիճս քո
և գնա ։

Հարցին ցնա և
ասէին · ո՞վ է այն որ
ասացն ցքեզ արի
առ զմահիճս քո և
շրջեաց :
Բժշկեալն ոչ
գիտէր թէ ով էր
քանզի յս խոյս ետ
վսն ամբոխին ՚ի տե
ղւոջէ անտի :
Յետ այսորիկ գտ
անէ զնա յս ՚ի
տճրին և ասէ
ցնա · ահաւասիկ
ողջացար · մի՛ ևս
մեղանչեր · զի մի՛
չար ևս ինչ լինիցի
քեզ :
դկ
Գնաց այրն և
պատմեաց հը
րէիցն՝ թէ յս էր
որ բժշկեացն զնա :
Եւ վսն այնորիկ
հալածէին զյս հր
էայքն · զի զայն
առնէր ՚ի շաբաթու :
Եւ յս պատասխա
նի ետ նց հայր իմ
մինչև ցայժմ գոր
ծէ · և ես գործեմ
Վասն այնորիկ
առաւել խնդրէին
հրէայքն սպանա
նել զնա՝ զի ոչ մի
այն լուծանէր զշը
շաբաթս · այլ և
հայր իւր կոչէր
զած · և հաւասար
առնէր զան
ձն այ :
Պատասխա
նի ետ յս և

ասէ ցնս ։ ամէն
ամէն ասեմ ձեզ՝
ոչ կարէ որդի մար
դոյ առնել յանձն
է և ոչ ինչ՝ եթէ ոչ
տեսանիցէ զհայրն
զի առնէ՝ զի զորն
նայն առնէ՝ զնոյն
և որդի նմին նման
գործէ ։
Զի հայր սիրէ
զորդի և զամ ինչ
ցուցանէ նմ զոր
ինքն առնէ ։
Եւ մեծամեծս
և քան զսոյնս ցու
ցանէ նմ զգործս
ընդոր դուք զարմա
նայք ։
Զի որպս հայր
յարուցանէ զմե

ռեալս և կենդանի
առնէ ։ նոյնպէս
և որդի զորս կամի
կենդանի առնէ ։
Եւ ոչ եթէ հայր
դատի զոք՝ այլ զա
մենայն դատաստա
անն ետ որդւոյ իւ
րում ։ զի ամենե
քեան պատուես
ցեն զորդի որպէս
պատուեն զհայրն ։
Որ ոչ պատուէ
զորդին՝ ոչ պատու
ուէ զհայր զառա
քիչն նոր ։
Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ՝ զի որ զբանն
իմ լսէ և հաւա
տայ՝ այնմ որ առա
քեացն զիս՝ ընդունի

զկենանեան յաւիտե
նականս եւ՛ի դա
տաստան ոչ մտա
նէ՝ այլ փոխեցաւ
՛ի մահուանէ ՛ի
կեանս ։
Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ՝ զի գայ ժամա
նակ եւ արդէն իսկէ։
յորժամ մեռեալք
լսիցեն ձայնի որդ-
ւոյն այ եւ որք լսից
են կեցցեն ։–
Զի որպս հայր
ունի կեանս յան
ձին իւրում՝ նոյնպս
ետ եւ որդւոյ ունել
կեանս յանձին իւր
ում՝ եւ իշխանութի
ետ նմ դատաստան
առնել ։ եւ զի որդի

մարդոյ է ընդայն
զի զարմանայք ։ զի
եկեսցէ ժամանակ
յորում ամենեքեան
որ՛ի գերեզմանս կայ
ցեն լուիցեն ձայնի
նր եւ եկեսցեն ար
տաքս ։ որոց բարիս
գործեալիցէ ՛ի յա
րութի կենաց ։ եւ
որոց զ չար արա
րեալ ՛ի յարութի
դատաստանաց ։
Ոչ կարեմ ես յա
նձնէ առնել եւ ոչ
ինչ ։ այլ որպս լսեմ
դատիմ՝ եւ դատաս
տան իմ արդար է ։
Զի ոչ խնդրեմ զ°
կամս իմ՝ այլ զ°
կամս այնորիկ՝ որ

առաքեա́ցն
զիս ։
[Ե]թէ ես վկայ
եմ վս̃ իմ. վը
կայութիւն իմ չէ ճըշ
մարիտ ։ այլ է որ
վկայէ վասն իմ, և
դուք գիտէք եթէ
ճշմարիտ է վկայ
ութիւն զոր վկայէ
աց վասն իմ ։
[Դ]ո́ւք առաքեցէք
առ յովհաննէս
և վկայեաց ճշմար
տութեան. այլ ես ո́չ
եթէ ի մարդկանէ
առնում վկայու
թի ։ այլ զայս աս
եմ զի դուք ապրես
ջիք ։
[Ն]ա́ էր ճրա́գն որ
լուցեալ էր և ծա
գէր՝ և դո́ւք կամե
ցարուք ցնծալ առ
ժամանակ մի ի լո́յս
նր̃ ։ այլ ես ունիմ վը
կայութի մեծ ես
քան զյովհաննու
զգործսն զոր ետ
ցէս հայր զի կատա
րեցից զնո̃ս. նոքին
իսկ գո́րծքն զոր
գործեմ վկայեն
վս̃իմ եթէ հայր
առաքեաց զիս ։
[Ե]ւ որ առաքեա́ցն
զիս հայր. նա́ վը
կայեաց վս̃իմ
[Դ]ուք ոչ երբէք
զձայն նր̃ լուար
ուք և ո́չ զտեսիլ
նր̃ տեսէք ։

Եւ ոչ զբան նորա
ունիք ի ձեզ բնա
կեալ։ զի զոր նա
առաքեաց դուք
նմա ոչ հաւատայք։
Քննեցէք զգիրս
զի դուք համարիք
նոքաւք ունել զ
կեանսն յաւիտե
նականս․ եւ նոքին
իսկ են որ վկայեն
վասն իմ։ որովք հա
մարիք ունել կեանս
եւ դուք ոչ կամիք
գալ առ իս․ զի զկեա
նս ունիցիք։
Զփառս ի մարդ
կանէ ոչ առնում․
այլ ճանաչեմ զձեզ
զի զսէրն այ ոչու
նիք յանձինս։
Ես եկի յանուն
հաւր իմոյ եւ ոչ ըն
դունիք զիս․ եթէ
այլ ոք եկեսցէ յիւր
անուն զնա ընդու
նիցիք։ զիարդ կա
րէք դուք հաւա
տալ՝ զի զփառս ի
միմեանց առնուք։
եւ զփառս զառ ի
միոյն այ ոչ խնդրէք
Մի համարիք
եթէ ես չարախօս
ինչ իցեմ զձէնջ առ
հաւր․ գոյ որ չա
րախօսէ զձէնջ
մովսէս յոր դուքն
յուսացեալ էք։ զի
թէ հաւատայիք
դուք մովսիսի՝
հաւատայիք ար

դէօք և ինձ · զի նա
վասն իմ իսկ գրեաց:
Ապա եթէ նր գրոցն
ոչ հաւատայք՝ զի
արդ իմոց բանիցս
հաւատայցէք:
Յետ այսորիկ
գնաց յս յայն
կոյս ծովուն գալի
լեացւոց տիբերեա
և զհետ երթայր նր
ժողովուրդ բազում
զի տեսանէին զնշ
անս զոր առնէր
ի վր հիւանդաց:
Ել լեառն յս․ և
անդ նստէր աշա
կերտօքն հանդերձ:
Էր մերձ զա
տիկ տօնն հրէից
Ամբարձ ի վեր յս
զաչս իւր և ետես
զի ժողովուրդ բզմ
գայր առ նա : ասէ
ցփիլիպպոս՝ ուս
տի գնեսցուք հաց
զի կերիցեն դոքա:
Զայս ասէր փոր 74
ձելով զնա՝ այլ
ինքն գիտէր զինչ
առնելոցն էր :
Պատասխանի ետ
նմ փիլիպպոս՝
երկերիւր դահեկա
նի հաց՝ չէ դոցա
բաւական՝ թէ պտ
և իւրաքանչիւր ոք
սակաւ ինչ առ
նուցու :
Ասէ ցնա մի յա
շակերտացն նր ·
անդրէաս եղբայր

սիմոնի պետրի ։
Աստ պատա
նեակ մի որ ունի
հինգ նկանակ գա
րեղէն և երկուս
ձկունս ։ այլ այն
զինչ է առ այդչափ
մարդիկ ։
Ասէ յիս՝ բազմեցու
ցէք զմարդիկդ ։
Եւ էր խոտ յոյժ
ի տեղւոջն ։ և բազ
մեցան մարդիկն
թուով իբրև հինգ
հազար ։
Էառ զհացն յիս
և գոհացաւ ․ և
դղ բաշխեաց բազմա
կանացն ․ նոյնպէս
և ի ձկանցն որչափ
և կամեցան ։

Եւ իբրև յագեցան
ասէ ցաշակերտսն
ժողովեցէք զնշ
խարեալ կոտորոց
զի մի ինչ կորիցէ ։
Ժողովեցին և լը
ցին երկոտասան
սակառի զկոտո
րոցն ։ ի հինգ գա
րեղէն նկանակէ․
մնացի որ յաւելան
ի կերողացն ։
[Գ] Իսկ մարդիկն իբ
րև տեսին զնշան
ն զոր արար ասէ
ին եթէ սա է ճշմ
արիտ մարգարէն
որ գալոց էր յաշ
խարհ ։
Իբրև գիտաց
եթէ գալոց

գձ

էն յափշտակել զնա
զի արասցեն զնա
Թագաւոր։ ։ ։ ։
ծա Գնաց դարձեալ
ի լեառն միայն։
Եւ իբրեւ երեկոյ
եղեւ իջին աշակեր
տքն ի ծովեզերն։
Եւ մտեալ ի նաւ՝ գը
նացին յայնկոյս
ծովուն ի Կփառնա
եւ իբրեւ խաւարեցաւ
եւ չեւ եւս եկեալ էր
առ նոսա յս̄։ Եւ ծովն
ի սաստիկ հողմոյ
շնչելոյ յուզէր։
Եւ վարեալ իբրեւ
ասպարէզս քսան
եւ հինգ. եւ կամ ե
րեսուն։ տեսանե
ին զյս̄ զի գնայր ի

Ը
ծա

վր̄ ծովուն։ եւ մեր
ձէր ի նաւն՝ զար
հուրեցան յոյժ։
Նա ասէ ցնս̄. Ե
սեմ, մի երկնչիք։
Կամէին ընդու
նել զնա ի նաւն։
Եւ վաղվաղակի
եհաս նաւն յեր
կիրն յոր էր
թային։
Ի վաղիւն անդր
ժողովուրդն
որ կայր յայնկոյս
ծովուն՝ տեսանէր
թէ այլ նաւ ոչ գոյր
անդ՝ բայց միայն ի
միոյն յոր մտին ա
շակերտքն յի̄։ եւ
զի չէր մտեալ յս̄
ընդ աշակերտսն

Ը
ծբ

եւր ի նմանէ։ բայց
միայն աշակերտքն
նր գնացեն։ Իբրև
այլ նաւք գային ի
տիբերեա մօտ ա-
յայն տեղին ուր զը
հացն կերան։
Իսկ իբրև ետես
ժողովուրդն եթէ
յս ոչ է անդ։ և ոչ
աշակերտքն նր. ա-
ռին նոքա զնաւսն
և եկին ի Կափառնա-
յում խնդրել
զյս։
Եւ իբրև գտին
զնա յայնկոյս ծով-
ուն. ասեն ցնա ռաբ-
բի. երբ եկիր այսր։
Պատասխանի ետ
նց յս և ասէ. ա-

մէն ամէն ասեմ ձեզ
խնդրէք դուք զիս
իբրև ոչ եթէ զի
նշանս ինչ տեսէք։
այլ զի կերայք ի
հացէ անտի և յա-
գեցարուք։
Երթայք գործե-
ցէք՝ մի զկերակուրապա-
կան կերակուրն. այլ
զկերակուրն որ մը-
նայ ի կեանսն յաւ-
իտենականս։ զոր
որդին մարդոյ տա-
ցէ ձեզ։ քանզի
զնա հայր կնքեաց
ած։
Ասեն ցնա զինչ
առնիցեմք զի զը
գործսն այ գործես-
ցուք։

Պատասխանի
ետ յս և ասէ ցնոսա
Այս է գործն այ զի
հաւատասջիք յայն
որ առաքեացն զնա
ծդ Ասեն ցնա՝ զինչ
նշան առնես
դու՝ զի տեսցուք և
հաւատասցուք զինչ
գործեսցես :
ծէ Հարքն մեր կերան
զմանանայն յանապա
տի. անդ որպէս և
գրեալ է՝ հաց յեր
կնից ետ նոցա ուտել
Ասէ ցնոսա յս ա
մէն ամէն ասեմ ձեզ
եթէ ոչ մովսէս ետ
ձեզ զհացն յերկ
նից. այլ հայրն
իմ տայ ձեզ զհացն

յերկնից զճշմար
իտ զի հաց այյ է
որ իջանէ յերկնից
և կեանս տայ աշ
խարհի :
Ասեն ցնա տր՝
յամ ժամ տուր
մեզ զհացն զայն :
Ասէ ցնոսա յս՝ ես
եմ հացն կենաց :
ծզ Որ գայ առ իս ոչ
քաղցիցէ՝ և որ
հաւատայ յիս՝ ոչ
երբէք ծարաւեսցի
Այլ ասացի ձեզ
թէ տեսէք զիս և
ոչ հաւատայք
Ամ զոր տայ
ինձ հայր առ իս
եկեսցէ. և որ գայ
առ իս ոչ հանից.

Ը
ծդ
ծէ

Ը
ծզ

արտաքս :
ճէ Զի իջի ես յերկ
նից՝ ոչ զի զկամս
իմ արարից · այլ
զկամս այնորիկ որ
առաքեացն
զիս :
ճը Եւ այս է կամք
Հօր իմոյ
որ առաքե
աց զիս · զի զամ
որ ետ ցիս Հայր
ոչ կորուսից ի նմա
նէ · այլ յարու
ցից զնա յաւուրն
յետնում :
Այս է կամք Հօր
իմոյ · զի ամ որ տե
սանիցէ զՈրդի և
հաւատայցէ ի նա
ընկալցի զկեանս

յաւիտենականս :
Եւ ես յարուցից զ
նա յաւուրն յետ
նում :
ճթ Տրտնջէին իսկ
զնմանէ Հրեայքն
զի ասաց թէ ես եմ
հացն իջեալ յերկ
նից և ասէին · ոչ
սա է յս որդին յով
սեփու · զորոյ մեք
գիտեմք զհայրն
և զմայր : իսկ արդ
զիարդ ասէ՝ եթէ
ես յերկնից իջի :
ժ Պատասխանի
ետ յս և ասէ ցն
նս · մի տրտնջէք
ընդ միմեանս : ոչ
ոք կարէ գալ ա
ռ իս · եթէ ոչ հայրն

Ժ
ճէ
ճը

Ժ
ճթ
ժ

որ զիս առաքեաց
հայեսցէ զնա. եւ ես
յարուցից զնա յաւ
ուրն յետնում։
Գրեալ է ի մար
գարէս. եւ եղիցին
ամենեքեան ու
սեալք յԱստուծոյ։ Ամենայն
որ լուաւ ի Հօրէ
եւ ուսանի գայ առ իս։
կա Ոչ եթէ զՀ
Հայր ոք տե
սանիցէ. եթէ ոչ
որ էնն յԱստուծոյ նա տեսանէ
զՀայր։
կբ Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ՝ զի որ հաւա
տայ ընդունի զկե
անսն յաւիտե
նականս։
կգ Ես եմ հացն կե

կդ նաց։ Հարքն ձեր
կերան զմանանայն
յանապատին եւ
մեռան։
Այս է հացն որ
յերկնից իջեալ է՝
զի որ ուտիցէ ի դ
մանէ մի մեռա
նիցի։
կե Ես եմ հացն կեն
դանի որ յերկնից
իջեալ. եթէ ոք ու
տիցէ ի հացէ
յայսմանէ՝ կեցցէ
յաւիտեան։
Եւ հացն զոր ես
տաց մարմին իմ է
զոր ես տաց վասն կե
նաց աշխարհի։
կզ Մարտնչէին ընդ
միմեանս հրեայքն

Յ
կա
կբ
կգ

Յ
կդ
կե
կզ

և ասէին ։ զիարդ
կարէ սա տալ մեզ
զմարմին իւր յուտել ։
Ասէ ցնոսա յս՝ ա-
մէնամէն ասեմ ձեզ
եթէ ոչ կերիջիք զմ
մարմին որդւոյ մար-
դոյ՝ և արբջիք զա-
րիւն նր՝ ոչ ունիք
կեանս յանձինս ։
Որ ուտէ զմար-
մին իմ՝ և ըմպէ զա-
րիւն իմ՝ ունի զկե-
անս յաւիտենա-
կանս ։ և ես յարու-
ցից զնա յաւուրն
յետնում ։
կէ Զի մարմին իմ ճըշ-
մարիտ կերակուր է՝
և արիւն իմ ճշմա-
րիտ ըմպելի է ։

կը Որ ուտէ զմար-
մինն իմ և ըմպէ զա-
րիւնն իմ՝ նա յիս բն
նակեսցէ և ես ՚ի նմ ։
Որպս առաքեաց
զիս կենդանին հայր
և ես կենդանի եմ վս
հաւր ։ և որ ուտէն
զիս՝ նա կեցցէ
վասն իմ ։
Այս է հացն որ
յերկնից իջեալ ։
Ոչ որպս կերան
հարքն ձեր զմա-
նանայն և մեռան՝
որ ուտէ զհացս
զայս կեցցէ ՚ի յա-
ւիտեան ։
Զայս ասաց ՚ի ժո-
ղովրդեանն յու-
սուցանելն ՚ի կա-

Ը
կէ

Ը
կը

փառաւնայում:
ազումք յաշա-
կերտացն իւրոց
լուեալ ասեն. խիս-
տէ բանդ այդ. ո՛
կարէ լսել զդա:
բրև գիտաց յս
յանձն իւր. եթէ
տրտունջեն վասն
այնորիկ աշակերտ-
քն նր: ասէ ցն-
նս. այդ գայթագ-
ղեցուցանէ զձեզ:
ակարդ եթէ տե-
սանիցէք զորդի
մարդոյ զի ելանի-
ցէ ուր էրն զառա-
ջինն:
ոգին է կենդա-
նարար. մարմինն ինչ
ոչ աւգնէ:

բանսն զորս
խաւսեցայ ընդ ձեզ
հոգի է և կեանք:
յլ են ոմանք ի ձէնջ
որ ոչ հաւատան:
անզի գիտէր
յս ի սկզբանէ. ով
են այնոքիկ որ ոչն
հաւատան. և ով
այնէ որ մատնել
լոցն է զնա:
ւ ասէր. վասն
այնորիկ ասացի
ձեզ. թէ ոչ ոք կա-
րէ գալ առ իս. եթէ
ոչ իցէ տուեալ նմ
ի հաւրէ իմմէ:
այսմանէ բա-
զումք յաշակերտա-
ցն նր չոգան յե-
տս և ոչ ևս շրջէ

ին ընդ նմա։
Ասէ յս ցերկոտա
սան աշակերտսն՝
միթէ եւ դուք կա
միք երթալ։
ՀԴ Պատասխանի
ետ նմա սիմոն պե
տրոս՝ տր առ ո՛
երթիցուք՝ բանս
կենաց յաւիտենա
կանաց ունիս։ եւ
մեք հաւատացաք
եթէ դու ես քն՝
որդի այ։
ՀԵ Պատասխանի
ետ նոցա յս. ոչ ես
զձեզ զերկոտասա
նսդ ընտրեցի. եւ
մինդ ի ձէնջ սա
տանայ է։
Ասէր զսիմո
նեան յուդայէ՝ իս
կարիովտացւոյ՝ զի
նա էր մատնելոց
էր զնա. եւ մի էր
յերկոտասա
նիցն։
Եւ յետ այսոր
իկ շրջէր յս
ի գալիլեա. քանզի
ոչ կամէր ի հրեաս
տանի շրջել։ զի
խնդրէին զնա հրէ
այքն սպանանել։
Եւ էր մերձ տօնն
հրէից տաղաւարա
հարաց։
Ասեն ցնա եղ
բարքն նր. գնա՛
աստի եւ երթ ի հ
րէաստան. զի եւ
աշակերտքն քո տե

Ժ
ՀԴ
ՀԵ

ցեն զգործսդ քո
զոր գործես ։
Ոչ ոքէ որ ի
ծածուկ ինչ գործէ
և խնդրէ ինքն հա-
մարձակ լինել. ե-
թէ զայդ գործես՝
յայտնեա՛ զանձն
քո աշխարհի ։
Քանզի և եղբար-
քն իւր չէին հաւ-
ատացեալ ի նա ։
Ասէ ցնոսա յս՝ ժա-
մանակն իմ չև է հա-
սեալ. բայց ձեր
ժամանակ յամ ժա-
մու պատրաստ է
ոչ կարէ աշխարհ
ատել զձեզ՝
բայց զիս ատեա ։
զի ես վկայեմ վսն

նորա՝ եթէ գործ-
քն իւր չարութե-
են ։ դուք ելէք
ի տօնն յայն՝ ես
ոչ ելանեմ ի տօնն
յայն. զի իմ ժամա-
նակ չև է լցեալ ։
Զայսիբրև ասաց
ինքն մնաց անդէն
ի գալիլեա. իբրև
ելին եղբարքն նորա՝
ապա և ինքն ել ի
տօնն ։ ոչ յայտ-
նի՝ այլ իբրև ի ծա-
ծուկ ։
Հրեայքն խնդ-
րէին զնա ի տօնի
անդ և ասէին՝ ո՞ւր
իցէ նա ։
Քրթմնջիւն
էր զնմանէ ի ժո-

ղովուրդըն ։
Ոմանք ասէին
թէ բարուոք է ։
Այլքն ասէին՝
ոչ, այլ մոլորեցու
ցանէ զժողովուրդն ։
Բայց ոչ ոք համար
ձակ խօսէր զը
նմանէ վն եր
կիւղին հը
րէից ։
Իբրև տօնին
ընդ մէջ եղեալ
ել յս ի տաճարն
և ուսուցանէր ։
Զարմանային
հրէայքն՝ և ասէին
զիարդ զգիրս գի
տէ սա՝ զի ուսեալ
բնաւ չէր ։
Պատասխանի ե

տ նց յս. և ասէ ։
Իմ վարդապետու
թիւնս չէ իմ. այլ այնո
րիկ որ առաքեացն
զիս ։ Եթէ ոք կամի
զկամս նր առնել՝ գի
տասցէ վն վարդա
պետութեանս՝ յայ իցէ
արդեօք ։ Եթէ ես
ինչ յանձնէ իմմէ
խօսիմ ։
Որ յանձնէ իւրմէ
խօսի՝ փառս ան
ձին իւրում խնդրէ ։
Իսկ որ խնդրէ
զփառս այնորիկ որ
առաքեացն զիս՝ նա
ճշմարիտ է և անիր
աւութի ոչ գոյ ի նմ
Ոչ Մովսէս ետ ձեզ
զօրէնսն, և ոչ ոք

առնէ ի ձէնջ զօ
րէնսն՝ զի՞ խնդրէք
զիս սպանանել ։
Պատասխանի
ետ ժողովուրդն
եւ ասէ ։ դեւ գոյ ի
քեզ՝ ո՞ խնդրէ զ
քեզ սպանանել ։
Պատասխանի
ետ յս եւ ասէ՝
գո՛րծ մի գործեցի
եւ ամենեքին զարմա
ցեալ էք ։ վա՟ն այնո
րիկ մովսէս ետ ձեզ
թլփատութի՟ն ։ զի
ոչ եթէ ի մովսէսէ
էր. այլ ի հարց
անտի ։ եւ ի շաբա
թու թլփատէք զ
մարդ ։ իսկ արդ
եթէ թլփատութի՟ն

առնու մարդ ի շա
բաթու՝ զի մի օր
էնքն մովսէսի լուծ
ցին ։ ընդ իս ցասու
ցեալ էք՝ զի զողջոյն
իսկ մարդ բժշկեցի
ի շաբաթու ։
Մի ըստ աչս
դատէք՝ այլ
ուղիղ դատաստան
արարէք ։
Ասէին ոմանք
յեմացւոց անտի՝
ոչ նա է սա որ խնդ
րէին սպանանել՝
եւ աւասիկ յայտ
նապէս խօսի՝ եւ
չասեն ինչ ընդ նմ
գուցէ արդե՟ք եւ
իշխանքն գիտացին
եթէ սա ի՞ցէ քն ։

Այլ զսա գիտեմք
ուստի է: Իսկ քսն
յորժամ գայցէ՝
ոչ ոք գիտէ ուստի է
Աղաղակեաց յս
ի տաճարին ուսու
ցանէր եւ ասէր:
հզ Եւ զիս գիտէք՝ եւ
ուստի եմ գիտէք՝
եւ յանձնէ իմմէ ոչ
եմ եկեալ. այլ է Ճշ
մարիտ որ առաքե
ացն զիս: զոր դուքն
ոչ գիտէք, ես գիտեմ
զնա. զի ի նմանէ
իսկ եմ. եւ նա առա
քեաց զիս:
հէ Խնդրէին զնա
ունել. եւ ոչ ի ձե
ռաց նց: եւ ոչ ոք
արկ ի նա ձեռս:

զի չեւ էր հասեալ
ժամ նորա:
հը Եւ ի ժողո
վրդենէն հաւատա
ցին ի նա եւ ասէ ի նա:
Քսն յորժամ գայցէ
միթէ աւելի ինչ
նշանս առնիցէ քան
զորս այս առնէ:
Լուան փարի
սեցիքն զտրտունջ
ժողովրդեանն զը
նմանէ:
հթ Առաքեցին քա
հանայապետքն եւ
փարիսեցիք՝ սպա
սաւորս զի կալցին
զնա:
Ճ Ասէ յս. փոքր մի
եւս ժամանակ ընդ
ձեզ եմ, եւ երթամ

գ
հզ
հէ

ժ
հը
հթ
Ճ

առ այն որ առաքե
ացն զիս ։
ձա Խնդրեսջիք զիս
և ոչ գտանիցէք՝
և ուր եմն երթամ
դուք ոչ կարէք գալ ։
Ասեն հրեայքն
ընդ միմեանս․ ուր
կա՞ երթայցէ դա՝
զի մեք ոչ գտանից
եմք զդա․ միթէ ի ս
փիւռս հեթանոսաց
երթայցէ՝ և ուսու
ցանիցէ զհեթանոսս
զինչ է բանն այն
զոր ասաց՝ խնդրե
ցէք զիս և ոչ գտա
նիցէք՝ զի ուր
եմն երթամ
դուք ոչ կա
րէք գալ ։

Ժ
ձա

Յետնում
աւուր մեծի
տօնին՝ կայր յս
աղաղակէր և
ասէր՝ եթէ ոք
ծարաւի իցէ ե
կեսցէ առ իս և ար
բցէ ։ որ հաւատա
յիս որպէս ասէն գի
րք՝ գետք յորովայ
նէ նր բղխեսցեն
ջրոց կենդանութե ։
զայս ասէր վս հոգ
ւոյն զոր ընդունե
լոցէին ։ որ հաւա
տային ի նա՝ զի չև
էր հոգի․ քանզի
յս չև էր փառաւո
րեալ ։
ձբ Մանք ի ժողով
րդենէն իբրև լուե

Ժ
ձբ

ին զբանս զայս ասէ
ին. սա է ճշմարիտ
մարգարէն :
ՃԳ Այլքն ասէին.
սա է Քրիստոս :
Եւ կէսքն ասէ
ին. միթէ ի Գալի
լեէ՞ գալոց է Քրիստոս.
ոչ գիրք ասեն. ե
թէ ի զաւակէ Դաւ
թի. և ի Բեթղեհեմ
գեղջէ ուր Դաւիթն
էր՝ գալոց է Քրիստոս :
ՃԴ Եղեն հերձու
ած ի միջի ժողովրդ
եանն վասն նորա :
ՃԵ Ոմանք ի նոցա
նէ կամէին ունել
զնա. այլ ոչ ոք մխ
եաց ի նա ձեռս :
ՃԶ Եկին անդրէն սպ
պասաւորքն առ
քահանայապետ
սն և փարիսեցիս
և ասեն նոցա.
ընդէր ոչ ածէք
զնա այսր :
Պատասխանի
ետուն սպասաւ
որքն և ասեն. ոչ
երբէք այնպէս խօ
սեցաւ մարդ որպէս
այրն այն :
Պատասխանի
ետուն նոցա փարի
սեցիքն և ասեն. մի
թէ և դուք մոլորե
ցարուք : միթէ ոք
յիշխանացն հաւ
ատաց ի նա կամ ի
փարիսեցւոց. այլ
այն խաժամուժ

Ժ
ՃԳ
ՃԴ
ՃԵ
ՃԶ

ամբոխս․ որ ոչ գիտեն
զաւրէնս և նզովե
ալ են ։
Ասէ նիկոդիմոս
ցնոսա որ եկեալն էր
առ նա ի գիշերին
յառաջագոյն․ և
մի էր ի նոցանէ ։
միթէ աւրէնքն մեր
դատին զմարդ ե
թէ ոչ լսեն ինչ
նախ ի նմանէ ։
կամ գիտեն զինչ
գործէ ։
Պատասխանի
ետուն նմա և ասեն ։
միթէ և դու ի
գալիլէէ իցես ։ քնն
նեա և տես զի մար
գարէ ի գալիլէէ
ոչ յառնէ ։

Դարձեալ
խաւսեաց
ընդ նոսա
յս և ասէ ։
Ես եմ լոյս աշ
խարհի ։ որ գայ
զկնի իմ ընդ խաւա
ար մի գնասցէ այլ
ընկալցի զլոյսն
կենաց ։
Ասեն ցնա փարի
սեցիքն․ դու վասն
անձին քո վկայես
և վկայութիւնք քո չէ
ճշմարիտ ։
Պատասխանի
ետ յս և ասէ ցնս ։
թէպէտ և ես վկայ
եմ վասն անձին իմոյ
վկայութիւն իմ ճշ
մարիտ է ։ զի գի

տեմ ուստի եկի և
յո՛ երթամ։ բայց
դուք ո՛չ գիտէք ուս
տի գամ կամ յո՛
երթամ։
Դուք ըստ մարմ
նոյ դատիք․ ես
ո՛չ դատիմ և ո՛չ
զոք։ Թէպէտ և դա
տիմ ես զոք․ դա
տաստանն իմ ճշ
մարիտ է։
Զի չեմ միայն այլ
ես՝ և որ առաքեցն
զիս Հայր։
Եւ յօրէնսն իսկ
ձեր գրեալ է․ թէ
երկուց մարդոց
վկայութի ճշմա
րիտ է։ Ես եմ վը
կայեմ վասն իմ՝ և
վկայէ վասն իմ որ ա
ռաքեցն զիս Հայր
ասէին ցնա՛ ու՞ր
է Հայրն քո։
ճէ Պատասխանի ետ
յս և ասէ ցնոսա՛ ո՛չ
զիս գիտէք՝ և ո՛չ
զՀայրն իմ։ Եթէ
զիս գիտէիք և զՀա
յրն իմ թերևս գի
տէիք։
ճը Զայս բանս խօս
եցաւ յս ի տան
գանձին։ յոր ժամ
ուսուցանէր ի տա
ճարի անդ։ և ո՛չ ոք
կալաւ զնա՝ զի չև
ևս հասեալ էր ժամ
նորա։
ճթ Ասէ դարձեալ
ցնոսա յս։ Ես

Ժ
ճէ
ճը
ճթ

երթամ և խնդրէ
ցէք զիս. և ՛ի մեղս
ձեր մեռանիջիք.
զի ուր ես երթամ
դուք ո՛չ կարէք գալ։
Ասէին հրեայքն
միթէ ՛ի զիւրովին
երթայցէ. զի ասէ՝
թէ ուր ես երթամ
դուք ո՛չ կարէք գալ։
Եւ ասէ ցնս՝ դուք
՛ի ներքուստ աստի
էք՝ ես ՛ի վերուստ
անտի եմ։ դուք յաշ
խարհէ աստի էք՝
և ես չեմ յայսմ աշ
խարհէ։ բայց ասա
ցի ձեզ թէ ՛ի մեղս
ձեր մեռանիցէք։
զի թէ ո՛չ հաւատայ
ցէք թէ ես եմ. մե

ռանիցիք ՛ի մեղս ձեր։
Ասեն ցնա՝ դու ո՞վ
ես։ Ասէ ցնս յս
նախ զի և խօսիմ
իսկ ընդ ձեզ։ բզմ
ինչ ունիմ վն ձեր
խօսել և դատել.
այլ որ առաքեացն
զիս ճշմարիտ է։
Եւ ես զոր լուայն
՛ի նմանէ՝ զայն խօ
սիմ յաշխարհի։
Ո՛չ գիտացին
թէ զհայրն ա,
ասէր ցնս։
Ասէ ցնս յս՝ յոր
ժամ բարձրացու
ցանիցէք զորդի
մարդոյ՝ յայնժամ
գիտասջիք թէ ես
եմ. և յանձնէ իմմէ

ենչ ոչ առնեմ։ այլ
որպէս ուսոյց զիս
հայրն իմ. զայն խօ
սիմ։ և որ առաքե
ացն զիս՝ ընդ իս է։
Ոչ եթող զիս միայն
զի ես զհաճոյսն նր
առնեմ հանապազ։
Իբրև զայս խօ
սեցաւ՝ բազումք
հաւատացին
ի նա։
եզ Ասէր յս առ
հրեայսն հա
ւատացեալս։ եթէ
դուք կայցէք ի բա
նի իմում. ճշմար
իտ աշակերտք իմ
էք։ և ծանիջիք զճ
շմարտութիւն. և
ճշմարտութիւն ա
զատեսցէ զձեզ։
Պատասխանի ե
տուն և ասեն.
զաւակ աբրահա
մու եմք. և ոչ ում
եք երբեք ծառայե
ցաք։ զիարդ դու
ասես թէ ազատք
լինիջիք։
Պատասխանի ետ
նց յս. ամէն ամէն
ասեմ ձեզ. թէ ամ
որ առնէ զմեղս՝ ծա
ռայ է մեղաց։
Եւ ծառայն ոչ
յաւիտեան կայ ի
տան. իսկ որդին
յաւիտեան կայ։
իսկ արդ եթէ որ
դին զձեզ ազատե
ցուսցէ. ճշմարիտ

ազատք լինիցիք։
Գիտեմ զի զաւ
ակ աբրահամու
էք։ այլ խնդրէք սպ
անանել զիս՝ զի
բանն իմոյ չէք տե
ղի ի ձեզ։
Եսոր տեսի առ
ի հա̃ր իմում խաւ
սիմ. եւ դուք զոր լու
այք ի հաւրէն ձեր
մէ առնէք։
Պատասխանի ե
տուն նմ եւ ասեն
հայր մեր աբրահա
մէ։
Ասէ ցնս յս. եթէ
որդիք աբրահամու
էիք՝ զգործսն աբ
րահամու գործէ
իք։ այլ այժմիկ խնդ
րէք սպանանել
զիս։ զայր մի որ ձեզ
զճշմարտութի
խաւսեցայ ի հօրէ
իմմէ։ զայդ աբրա
համ ոչ արար։ դուք
առնէք զգործսն
հաւրն ձերոյ։
Ասեն ցնա՝ մեք ի
պոռնկութենէ
չեմք ծնեալ. մի է
հայր մեր ած։
Ասէ ցնս յս. եթէ
ած էր հայր ձեր
սիրէիք արդեւք
զիս՝ զի ես յայ ելի
եւ եկի. եւ ոչ եթէ
յանձնէ ինչ եկի
այլ նա առաքեաց
զիս։
Ընդէր զխաւսս

իմ ոչ գիտէք դուք
վա՞ զի ոչ կարէք լը-
սել զբանն իմ։
Դուք ՚ի հաւրէ
՚ի սատանայէ էք։
եւ զցանկութիւս
հաւրն ձերոյ կա-
միք առնել՝ զի նա
մարդասպան էր ՚ի սկ-
զբանէ։ եւ ՚ի ճշ-
մարտութեան ոչ ե-
կաց։ զի ոչ գոյ ճշ-
մարտութի ՚ի նմա։
յորժամ խաւսի
զսուտ յիւրոց-
անտի խաւսի՝ զի
սուտ է եւ հայր
նորա։
Բայց ես զի զճշ-
մարտութի խաւ-
սիմ ոչ հաւատայք
ինձ։
Ո՞ ՚ի ձէնջ յանդի-
մանեսցէ զիս վան
մեղաց։ եթէ զճշ-
մարիտն ասեմ՝ ընդ-
է՞ր ոչ հաւատայք
ինձ։ որ ՚ի յայ զբա-
նս այ լսէ։ եւ դուք
վա այնորիկ ոչ լսէք
զի չէք յայ։
Պատասխանի ե-
տուն հրեայքն
եւ ասեն։ ոչ բարւոք
ասեմք եթէ սամա-
րացի ես դու եւ դեւ
գոյ ՚ի քեզ։
Պատասխանի ե-
տ յս եւ ասէ՝ յիս
դեւ ոչ գոյ, այլ պա-
տուեմ զհայր իմ՝
եւ դուք անարգէք

զիս։ եւ ոչ խնդրեմ
զփառս իմ. է որ խն
դրէն եւ դատի։
Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ. եթէ ոք զբանն
իմ պահեսցէ՝ զ
մահ մի՛ տեսցէ ՚ի
յաւիտեան։
Ասեն ցնա հրեայ
քն՝ արդ գիտացաք
եթէ դեւ գոյ ՚ի քեզ։
Աբրահամ մե
ռաւ եւ մարգարէքն։
եւ դու ասես՝ եթէ
ոք զբանն իմ պա
հեսցէ՝ զմահ մի՛
ճաշակեսցէ յաւ
իտեան։
Միթէ դու մեծ
իցես քան զ
հայրն մեր զաբրա
համ որ մեռաւ՝ եւ
մարգարէքն մե
ռան։ արդ դու
զո՞վ առնես զքեզ։
Պատասխանի ե՛
տ յս եւ ասէ, ե
թէ ես փառաւոր
եմ զանձն իմ. փա
ռքն իմ ոչ ինչ են։
է՛ Հայր որ փառաւո
րէ զիս՝ զորմէ
դուքն ասէք. թէ
Ած մերէ. եւ ոչ ճա
նաչէք զնա։
Բայց ես գիտեմ
զնա՝ եւ եթէ ա
սեմ թէ ո՛չ գիտեմ
զնա. ձեզ նման
սուտ լինիմ. այլ
գիտեմ զնա՝ եւ զբ
անս նր պահեմ։

Աբրահամ հայր
ձեր՝ ցանկացաւ
տեսանել զաւուր իմ·
եւ ետես եւ ուրախ եղեւ:
Ասեն ցնա հրեայ
քն՝ յիսուն ամ չեւ
եւս է քո՝ եւ զաբ
րահամ տեսեր:
Ասէ ցնոսա յս՝ ա
մէն ամէն ասեմ
ձեզ՝ յառաջ քան
զլինելն աբրահա
մու եմ ես:
Վէմս առին զի
արկցեն ի վր նր:
Եւ յս խոյս ետ եւ ել
գնաց ի տաճա
րէն անտի:
Եւ մինչ գնա
անցանէր՝ ե
տես այր մի կոյր ի
ծնէ: եւ հարցին
զնա աշակերտքն
նր եւ ասեն: ռաբբի
ո՞վ մեղաւ՝ սա՞
թէ հայր եւ մայր
սորա զի կոյր ծնցի:
Պատասխանի ետ
յս՝ ոչ դա մեղաւ
եւ ոչ հայր եւ մայր
սորա· այլ զի յայտնի
լիցին գործքն այ ի
դմա: եւ ինձ պարտ է
գործել զգործս այն
որ ինձ առաքեացն
զիս: մինչ աւուր
կայ· գայ գիշեր՝
յորժամ ոչ ոք կարէ
գործել:
Զայս իբրեւ ասաց
եթուք ի գետին· եւ
արար կաւ ի թքոյն

և ծեփեաց զկաւն
ի վ՟ր աչաց կուրին
և ասէ՛ ցնա. երթ
լուա յաւազանին
սելովամայ որ թա
րգմանի առաքեալ:
Չոգաւ լուացաւ
եկն և տեսանէր:
Դրացիքն և
որոց տեսեալն էր
զնա յառաջագոյն
թէ մուրացիկ էր:
ասէին. ոչ սա է որ
նստէրն և մուրա
նայր:
Ոմանքն ասէին
նա է: այլքն ասէ
ին ոչ. այլ նմանէ
նմա:
Նա ինքն ասէր՝
թէ ես եմ:

Ասէին ցնա՝ իսկ
զիարդ բացան
աչք քո:
Նա ետ պատասխա
նի. այր մի որ
ում յ՟ս անուն՝ կաւ
արար՝ և ծեփեաց
զաչս իմ. և ասէ
ցիս. երթ ի սիլով
ամ և լուա՝ չոգայ
լուացայ և տեսանեմ:
Ասեն ցնա ուր
է նա:
Ասէ ցնոսա՝ ոչ
գիտեմ:
Ածեն առ փարի
սեցիսն զնա որ եր
բեմն կոյրն էր:
Էր շաբաթ
յորում զկաւն ա
րար յ՟ս և եբաց

զաչս կուրին ։

Դարձեալ հար
ցանէին զնա և
փարիսեցիքն · Թէ
զիարդ տեսանես ։

Նա ասէ ցնոսա՝
կաւ եդ ի վեր աչաց
իմոց · և լուացայ
և տեսանեմ ։

Ասէին ոմանք ի
փարիսեցւոցն՝ ոչ
է այրն այն յԱյ · զի
զշաբաթն ոչ պահէ ։

Այլքն ասէին ·
իսկ զիարդ կարէ
մարդ մեղաւոր՝ այս
պիսի նշանս առ
նել ։

Լինէին հերձու
ածք ի մէջ նոցա ։

Ասեն դարձեալ
ցկոյրն՝ դու զի՞ ա
սես վասն նր · զի ե
բաց զաչս քո ։

Նա ասէ · Թէ
մարգարէ է ·

Ոչ հաւատա
ցին հրեայքն զնը
մանէ թէ կոյր էր
և բացաւ ։ մինչև
կոչեցին զծնողսն
բացելոյն ։ Հարցին
ցնոսա և ասեն՝ սա՛ է
որդին ձեր՝ զորմէ
դուքն ասէիք թէ
կոյր ծնաւ՝ արդ զի
արդ տեսանէ ։

Պատասխանի ե
տուն ծնողքն
նր և ասեն ։ գիտեմք
զի սա է որդին մեր ·
և զի կոյր ծնաւ ՝

բայց զի արդ այժմ
տեսանէ ոչ գիտեմք
կամ թէ ո՞ եբաց
զաչս դորա՝ մեք ոչ
գիտեմք զդա՛ իսկ
հարցէք ։ ինքնին
ինչափ հասակաւ է
ինքն իսկ խաւսես
ցի վասն իւր ։
Զայս ասացին ծը
նաւղքն նր՝ զի եր
կընչէին ի հրէից՝
քանզի ուխտ եդեալ
էր հրէից՝ եթէ ոք
խոստովանեսցի
զնա քս՝ ի բաց կաց
ցէ ի ժողովրդենէն ։
վասն այնորիկ ա
սէին ծնաւղքն նր՝
թէ ինքն ինչափ հա
սակաւ է ցնա իսկ

հարցէք ։
Դարձեալ կրկին
անգամ կոչեցին
զայրն որ կոյրն էր
և ասեն ցնա՝ տո՛ւր
փառս այ ։ մեք գի
տեմք զի այրն այն
մեղաւոր է ։
Նա ասէ՝ թէ
մեղաւոր իցէ ես
ոչ գիտեմ բայց զմի
գիտեմ զի կոյր էի
և արդ տեսանեմ ։
Դարձեալ ասեն
ցնա՝ զինչ արար
քեզ՝ զիարդ եբաց
զաչս քո ։
Պատասխանի
ետ նց՝ այժմ ա
սացի ձեզ և ոչ լուա
րուք՝ զի կամիք

միւսանգամ լսել·
մի՛թէ և դուք կամ
իք աշակերտել նմ։
Նոքա հայհոյէին
զնա և ասէին՝ դու
լիջիր նր̄ աշակերտ՝
մեք մովսեսի աշա
կերտք եմք ։ մեք
գիտեմք զի ընդ
մովսեսի՛ խօսե
ցաւ ա̄ծ՝ զդա ոչ
գիտեմք ուստի իցէ։
Պատասխանի ետ
այրն և ասէ ցն̄ս
այդ իսկեն սքանչե
լի է՝ զի դուք ոչ գի
տէք ուստի իցէ·
և զիմ զաչս եբաց·
գիտեմք զի զմե
ղաւորաց ոչ լսէ·
բայց եթէ ա̄ծպաշտ

շտօղ ոք իցէ՝ և զկամս
նր̄ առնէ· նմ̄ լսէ։
Իյաւիտենից ոչ ոք
լուաւ՝ եթէ եբաց
ոք զաչս կուրի ի ծնէ
կոյր ծնելոյ։ եթէ ոչ
յա̄յ էր այրն այն՝ ոչ
կարէր առնել ինչ։
Պատասխանի ե
տուն և ասեն
'ի մե՛ղս իսկ ծնեալ
ես ամենևին · և
դու վարդապետ
լինիս մեր ։
Եհանին զնա
արտաքս ։
Լուաւ յս̄ եթէ
հանին զնա արտա
քս · և իբրև եգիտ
զնա · ասէ ցնա՝ դու
հաւատաս յորդի
ա̄յ ։

Նա պատասխա
նի ետ և ասէ՝ տր̃
ո՞վ է զի հաւատա
ցից ի նա ։
Ասէ ցնա յս̃. և
տեսեր զնա. և որ
խօսիդ ընդ քեզ
նա է
Եւ նա ասէ՝ հաւ
ատամ տր̃. և երկիր
եպագ նմա։
Եւ ասէ յս̃ ի
դատաստան ե
կի յաշխարհս յայս՝
զի որոչն տեսանեն՝
տեսցեն, և որք տե-
սանենն կուրասցին։
Լուան ոմանք ի
փարիսեցւոցն որ
ընդ նմա էին և ա-
սեն ցնա՝ միթէ և
մեք կոյրք իցեմք։
Ասէ ցնս յս̃. եթէ
կոյրք էիք ոչ էր
ձեր մեղ. բայց ար
դ՝ ասէք եթէ տե
սանեմք. և մեղք
ձեր ի ձեզ հաստա-
տեալ են ։
Ամէն ամէն ա
սեմ ձեզ՝ որ ոչ մտա-
նէ ընդ դուռն ի
գաւիթ ոչխար
աց, այլ ընդ այլ ե-
լանէ՝ նա գող է
և աւազակ ։
Իսկ որ մտանէ
ընդ դուռն հով
իւ է ոչխարաց՝
նմա՝ դռնապանն
բանայ և ոչխարքն
զձայնի նր̃ լսեն. և

գկ

զիւր ոչխարսն կո-
չէ յանուանէ՛ և
հանէ զնոսա ։
Յորժամ զիւրսն
զամ հանիցէ ա-
ռաջի նց երթայ՝ և
ոչխարքն զհետ նր
երթան․ զի ճանա-
չեն զձայն նր ։ զօ-
տարի զհետ ոչ եր-
թիցեն այլ փախի-
ցեն ի նմանէ․ զի ոչ
ճանաչեն զձայն
օտարաց ։
Զայս առակ ա-
սաց նց յս․ և նքա
ոչ գիտէին թէ
զինչ էր որ խօ-
սէր ընդ նոսա ։
Դարձեալ ասէ՝
ց նոսա յս․ ամէն

ամէն ասեմ ձեզ՝
զի եսեմ դուռն ոչ
լ խարաց ։
Ամենեքեան որ
յառաջ քան զիս ե-
կին գողք էին և
աւազակք․ այլ ոչ
լուան նց ոչխարքն
Եսեմ դուռն՝ ընդ
զիս եթէ ոք մտա-
նիցէ․ կեցցէ՛․ մտ-
ցէ՛ և ելցէ և ճա-
րակ գտցէ ։
Գողն ոչ գայ՝ եթէ
ոչ զի գողասցի՝
և սպանցէ և կո-
րուսցէ ։ Ես եկի
զի զկեանս ունի-
ցին․ և առաւ-
ել ևս
ունիցին ։

Ես եմ հովիւն
քաջ. հովիւ
քաջ զանձն իւր
դնէ ի վերայ ոչխարաց.
Իսկ վարձկանն որ
ոչ է հովիւ՝ որոյ ոչ
իւրեն ոչխարքն.
երբ տեսանէ զգ
այլն զի գայ՝ թո
ղու զոչխարսն և
փախչի. և գայլն
յափշտակէ զնո
սա և ցրուէ՝ քանզի
վարձկան է և ոչ է
փոյթ նմա վասն ոչ
խարացն.
Ես եմ հովիւն
քաջ և ճանաչեմ
զիմսն և ճանաչիմ յիմոցն.
Որպէս գիտէ զիս
զիս Հայր՝ գիտեմ
և ես զՀայր.
Եւ զանձն իմ դը
նեմ ի վերայ ոչխարաց.
Եւ այլ ևս ոչ
խարք են իմ որ ոչ
են յայսմ գաւթէ.
և զայն ևս պարտ է
ինձ ածել այսր. և
ձայնի իմում լուի
ցեն. և եղիցին մի
հօտ և մի հովիւ.
Վասն այնորիկ
սիրէ զիս Հայրն իմ
զի ես դնեմ զանձն
իմ զի միւս անգամ
առից զնա.
Ոչ ոք հանէ զնա
յինէն. այլ ես դնեմ
զնա անձամբ իմով.
Իշխանութիւն ու
նիմ դնել զնա և

իշխանութի՛ւն ուն
իմ միւսանգամ առ
նուլ զնա ։ զայս պա
տուէր առի ի հօ
րէ իմմէ ։

Դարձեալ հերձու
ած լինէր ի մէջ
հրէիցն վասն բանիցս
այսոցիկ ։

Ասէին բազում
ք ի նոցանէ՝ դև գոյ
ի նմա․ և մոլեգնի
զի՞ ընմա լսէք նմա

Այլքն ասէին․
այսպիսի բանք ո՛չ
դիւահարի են․ մի
թէ դև կարէ՛ զա
չս կուրի բա
նալ ։

գդ Եղեն յայնժամ
նաւակատի

քն յեմ և ձմեռն էր ։
և շրջէր յս ի տա
ճարին ի սրահին
սողոմոնի ։

Շուրջ եղեն զնով
հրէայքն և ա
սեն, մինչև յե՞րբ
թափես զոգիս մեր
եթէ դու ես քսն ա
սա՛ համարձակ ։

Պատասխանի ետ
նց յս և ասէ ։ ասա
ցի ձեզ և ո՛չ հաւա
տայք ինձ ։

Զգործսն զոր ես
գործեմ յանուն
հաւր իմոյ՝ նոքին
վկայեն վս իմ ։

Այլ դուք ո՛չ հաւա
տայք զի չէ՛ք յոչ
խարաց անտի իմոց ։

չխափանեմ զայ
նի իմում լսեն. և
ես ճանաչեմ զնոսա
և զկնի իմ գան. և
ես տամ նոցա զկեան
սն յաւիտենականս։
Եւ մի կորիցեն ՚ի
յաւիտեան. և մի ոք
յափշտակեսցէ զը
նոսա ՚ի ձեռաց իմոց
Հայր իմ որ ետ ինձ
զնոսա մեծ է քան զամ։
և ոչ ոք կարէ յափշ
տակել ՚ի ձեռաց
հաւր իմոյ։ Ես և
Հայր իմ մի եմք։
Եմս առին հրէ
այքն զի քարկոծ
եսցեն զնա։
Պատասխանի ե
ետ նոցա յս։ Բազմ

գործս բարիս ցու
ցի ձեզ ի հաւրէ
իմմէ։ վասն որոյ գոր
ծոյ ՚ի նոցանէ քար
կոծ առնէք զիս։
Պատասխանի
ետուն նմա հրէ
այքն. վասն բարոյ
գործոյ ոչ առնեմք
զքեզ քարկոծ.
այլ վասն հայհոյու
թե. զի դու մարդ ես
և զանձն քո ած
առնես։
Պատասխանի ե
ետ նոցա յս. ոչ յօ
րէնսն ձեր գրեալ է։
ես ասացի թէ աս
տուածք իցէք։
Իսկ եթէ զնոսա աս
տուածս ասէ առ

որս բանն այ եղև.
ևչէ՛ մարթ եղծա
նել գրոյն. իսկ զոր
հայր սրբեաց և ա
ռաքեաց յաշխա
րհ. դուք ասէք
թէ հայհոյես. զի
ասացի թէ որդի
այ եմ:

Եթէ ոչ գործեմ
զգործս հաւրիմոյ
մի հաւատայքինձ.
ապա թէ գործեմ
թէ և ինձ ոչ հա
ւատայք. սակայն
գործոցն հաւա
տացէք:

Զի գիտասջիք և
ծանիջիք. եթէ
հայր յիս. և ես ի
հայր:

Դարձեալ խնդրէ
ին զնա ունել. և
ել ի ձեռաց նցա:~

Եւ գնաց միւսան
գամ յայնկոյս յոր
դանանու ի տեղին
ուր էր յովհաննէս
զառաջինն և մկր
տէր. և անդ լինէր:

Եկին բազումք առ
նա և ասէին զի յով
հաննէս նշանինչ
ոչ արար. բայց զամ
զոր ասաց յովհա
ննէս վսն նր ճշմ
մարիտէր: և
բազումք հաւ
ատացին ինա
անդ:

գ·

Էր ոմն հիւ
անդ· ղազարոս

րոս ի բեթանիայի·
ի գեղջէ մարեմայ
և մարթայի։ այս
այն մարիամէ՛ որ
օծ զտրն իւղով։
և ջնջեաց զոտսն նր
հերով իւրով· որոյ
եղբայրն ղազարոս
հիւանդէր։

Առաքեցին առ
նա քորքն նր և աս
սեն։ տր՝ ահաւա
սիկ զոր դուն սիրէ
իր հիւանդացեալէ։

Իբրև լուաւ յս
ասէ՝ այն հիւան
դութիւն չէ ի մահ
այլ վսն փառացն
այ· զի փառաւոր
եսցի որդի այ այ
նուիկ։

Եւ սիրէր յս զը
մարթայ և զքյր
նորա զմարիամ
և զղազար։

Իբրև լուաւ թէ
հիւանդացեալ է՝
զտեղի կալաւ ան
դէն ուրեմն աւուրս
երկուս։

Ապա յետ այնորիկ
ասէ ցնն· եկայք
երթիցուք միւս
անգամ ի հրէաս
տան։

Ասեն ցնա աշա
կերտքն· ռաբբի
այժմ և ս խնդրէին
զքեզ հրէայքն
քարկոծ առնել·
և դարձեալ երթաս
անդրէն։

Պատասխանի ետ
Յս. ոչ երկոտա
սան ժամք են յաւուր.
եթէ ոք գնայ ի տուը
նջեան ոչ գայթագ
ղի. զի զլոյս աշխար
հիս այսորիկ տեսա
նէ: Ապա թէ ոք
գնայ գիշերի գայ
թագղի. զի լոյս ոչ
գոյ ընդ նմա:
Զայս խօսեցաւ
յետ այսորիկ ասէ
ցնոսա. ղազարոս
բարեկամ մեր ննջ
եաց. այլ երթամ
զի զարթուցից զնա:
Ասեն ցնա աշա
կերտքն. տր եթէ
ննջեաց ապա ապրի:
Ասէր Յս վն մահուն
նր ասէր. նք այսպէս
թուեցաւ. եթէ
վն ննջելոյ քնոյ
ասէր:
Յայնժամ ասէ
ցնոսա Յս յայտնապէս:
ղազարոս մեռաւ.
և ես ուրախեմ վն
ձեր: զի դուք հաւ
ատասջիք ինձ զի
ես չէի անդ. բայց
արդ եկայք երթի
ցուք առ նա:
Ասէ Թովմաս ա
նուանեալն երկու
որեակ ցաշակերտս
կիցսն: [illegible] եկայք
և մեք զի ընդ նմա
մեռցուք:
Եկն Յս. եգիտ զն
նա չորեքաւրեան է

Ի գերեզմանի ։
Եւ էր բեթանիա
մերձ յԵմ որպէս
ասպարիսաւ հնգե
տասան ։
Բազումք ի հրէ
ից եկեալ էին
առ մարթայ. եւ
մարիամ. զի մխի
թարեսցեն զնոսա ։
վասն եղբօրն ։
Մարթա իբրեւ
լուաւ թէ յՍ գայ
ընդ յառաջ գնաց
նորա. բայց մարիամ
նստէր անդէն ի տան ։
Ասէ մարթա ցյՍ
Տր. եթէ աստ լեալ
էիր. եղբայրն իմ
չէր մեռեալ ։
Այլ արդ գիտեմ

եթէ զորինչ խնդր
եսցես յԱստուծոյ տա
ցէ քեզ Աստուած ։
Ասէ ցնա յՍ. յա
րիցէ եղբայրն քո ։
Ասէ ցնա մարթայ
գիտեմ զի յարիցէ
ի յարութեան յա
ւուրն յետնում ։
Ասէ ցնա յՍ. ես
եմ յարութիւն եւ
կեանք. որ հաւա
տայ յիս. թէպէտ
եւ մեռանի. կեցցէ
եւ ամ որ կենդանի է
եւ հաւատայ յիս
մի մեռցի յաւի
տեան ։ Հաւատաս
այսմիկ ։
Ասէ ցնա. այո
Տր. ես հաւատա

ցի թէ դու ես քսն
որդին այ որ յաշ
խարհ գալոց էիր

Եւ զայս իբրև ա-
սաց, գնաց և կո-
չեաց զմարիամ զք
քոյր իւր լռելայն և
ասէ. վարդապետ
եկեալ է և կոչէ զքեզ։

Նա իբրև լուաւ
յարեաւ վաղվա-
ղակի և եկն առ նա։

Եւ ևս էր եկեալ
յս ի գեօղն. այլ էր
անդէն ի տեղւոջն
ուր ընդ առաջն ե-
ղև նմա մարթայ։

Իսկ հրեայքն որ
էին ընդ նմա ի տան
անդ և մխիթարէ-
ին զնա. իբրև տե-
սին զմարիամ թէ
յարեաւ վաղվաղա
կի և գնաց. գնաց
ին և նոքա զհետ նր։
համարէին թէ ի
գերեզմանն երթայ
զի լացցէ անդ։

Իսկ մարիամ իբրև
եկն ուր էրն յս. և
ետես զնա. անկաւ
առ ոտս նր և ասէ։
տր. եթէ աստ էիր
դիպեալ ոչ էր մեռ
եալ եղբայրն իմ։

Յս իբրև ետես
զնա զի լայր և որ
ընդ նմայն էին հրէ
այքն լային. խռով
եցաւ յոգի իւր իբ
րև զայրացեալ.
և ասէ ուր եդիք

զնա ։
Ասէն ցնա՝ տէր.
եկ և տես ։
Եւ արտասուե-
աց յս ։
Ասէին հրեայքն
տեսէք որչափ սի
րէր զնա ։
Ոմանք ի նոցանէ
ա սէին՝ ոչ կարէր
սա որ եբաց զաչս
կուրին՝ առնել զի
և սա մի մեռցի ։
Եւ դարձեալ զայ
րացեալ ընդ միտս
իւր գայ ի գերեզ
մանն ։
Եւ էր այրն և
վէմ մի եդեալ ի
վր նր ։
Ասէ յս՝ ի բաց

արարէք զվէմդ
Ասէ ցնա մարթա
քոյր մեռելոյն՝ տր.
արդ հոտեալ իցէ
քանզի չորեքօր
եայ է ։
Ասէ ցնա յս՝ ոչ
ասացի քեզ եթէ
հաւատասցես զը
տեսցես զփառսն այ ։
Եւ բարձին ի վեր
առին զվէմն ։ յս
ամբարձ զաչս իւր
ի վեր և ասէ հայր
գոհանամ զքէն՝
զի լուարինձ. և ես
գիտէի զի յամժամ
լսես ինձ ։ այլ վասն
ժողովրդեանս որ
շուրջ կան առնեմ
զի հաւատասցեն

եթէ դու առաքե
ցեր զիս ։
Եւ զայս իբրև ա
սաց՝ ի ձայն մեծ
աղաղակեաց և ա
ՂԴ սէ ։ Ղազարէ
արի եկ արտաքս ։
Եւ եկն մեռեալն
ոտիւքն կապելովք
և ձեռօքն երիզա
պընդեալք ։ և երե
սօքն վարշամա
կապատեալք ։
Ասէ ցնոսա յս՝
լուծէք զնա և թո
ղէք երթալ ։
Բազումք ի հրէ
էիցն որ եկեալ էին
առ մարեմանս. իբ
րև տեսին զոր ա
րարն հաւատա

ցին ի նա ։
Ոմանք ի նոցա
նէ՝ գնացին առ
փարիսեցիսն և
պատմեցին նցա
զոր արար յս ։
Ժողովեցին
քահանայապետ
քն և փարիսեցիքն
ատեան· և ասէին՝
զինչ արասցուք զի
այրն այն բզմ նշ
շանս առնէ՝ եթէ
թողումք զնա այն
պէս· ամենեքին
հաւատան ի նա՝
և գայցեն հռոմք
և բարձցեն զազ
գս մեր և զտեղի ։
Մի ոմն ի նոցա
նէ անուն կայիա

վայ՝ որք քահանայ
ապետ էր տարւոյն
այնորիկ՝ ասէ ցնոսա.
դուք ոչ ինչ գիտէք
և ոչ խորհիք թէ լաւ է
մեզ զի այր մի մե
ռանիցի ի վերայ ժող
ովրդեանն՝ և մի
ամենայն ազգս կորիցէ։
Զայս ոչ յանձ
նէ ինչ ասաց. այլ
քանզի քահանա
ապետ էր տարւոյն
այնորիկ մարգարէ
ացաւ եթէ մեռա
նելոց էր յս ի վերայ ազ
գին. և ոչ ի վերայ ազ
գին միայն։ այլ զի
և զորդիսն այ զցր
ուեալսն ժողովես

ցէ ի մի ։

ՂԷ Ապա յայնմհետէ
խորհուրդ արար
ին զի սպանցեն զնա։
Եւ յս այնու հե
տև ոչ եթէ հա
մարձակ շրջէր ի
մէջ հրէիցն՝ այլ
գնաց անտի յերկիր
մի որ մերձ էր յա
նապատ. ի քաղաք
մի որում անուն էր
Եփրայիմ։ Եւ անդ
լինէր աշակեր
տօքն հան
դերձ։
ՂԸ Եւ էր մերձ զա
տիկն հրէից։
Բազմք ելին
յԵմ ի գաւառէ
անտի յառաջագոյն

Տ
ՂԷ
ՂԸ

քան զզատիկն՝ զի
սրբեսցեն զանձ
ինս իւրեանց։ Խնդ
րէին զՅս և ասէ
ին ընդ միմեանս
մինչ կային ի տաճա
րին։ Զի արդ թու
ի ձեզ եթէ ոչ գայ
ցէ ի տօնն այսր։
Պատուէր տու
եալ էր քահանայա
պետիցն և փարի
սեցւոց՝ զի թէ ոք
գիտասցէ եթէ ուր
է գուշակեսցէ զը
նմանէ՝ զի կալցին
զնա։
Իսկ ՅԻ վեց աւ
ուր յառաջ քան
զզատիկն եկն ի
Բեթանիա ուր էր
Ղազար մեռեալն
զոր յարոյցն ի մե
ռելոց։
ԶԸ Արարին անդ
նմ ընթրիս։ և Մ
պաշտօն կայր մար
թայ։ և Ղազար մի էր
ի բազմելոց ընդ
նմա։
Իսկ Մարեմայ ա
ռեալ լիտր մի իւղոյ
նարդեան ազնուի
մեծագնոյ՝ աւծ զո
տսն ՅԻ. և հերով
իւրով մաքրէր զո
տս նորա։
Տունն լի եղև
ի հոտոյ իւղոյն։
Ասէ մի ոմն յաշա
կերտաց անտի Յու
դա Իսկարիովտա
Տ
ԶԸ

ցի որ մատնելոց էր
զնա։ Ընդէ՞ր ոչ իւղդ
այդ վաճառեցաւ
երեք հարիւր դհկնա
նի եւ տուաւ աղ
քատաց։
Զ այս ասաց՝ ոչ
զի զաղքատաց
ինչ փոյթ էր նմա։
այլ զի գող էր։ եւ
զարկղն ինքն ունէր
եւ որ ինչ անկանէր
նա կրէր։
Ասէ յս՝ Թոյլ տուք
դմա զի յաւուրն պա
տանաց իմոց պա
հեսցէ զայդ։
Զ աղքատս յամ
ժամ ընդ ձեզ ու
նիք՝ զիս ոչ համա
պազ ընդ ձեզ ու
նիք։
Գիտաց ժո
ղովուրդ բազում ի
հրէիցն թէ անդ է։
եկին՝ ոչ միայն վս
յի՝ այլ զի եւ զղա
զար տեսցեն զոր
յարոյց ի մեռելոց։
Խ որհուրդ արա
րին քահանայա
պետքն զի եւ զղա
զար սպանցեն՝
քանզի բազմք ի հր
էից երթային՝ եւ
հաւատային
ի յս։
Ի վաղիւն անդր
ժողովուրդ
բազում որ եկեալ
էր ի տօնն։ Իբ
րեւ լուան թէ գայ

յս յերսղմ․ առին
ոստս արմաւենեց
և ելին ընդ առաջ
նր․ աղաղակեաց
էին և ասէին․ ով
սաննայ աւրհնեալ որ
գայ յանուն տն
թագաւոր իղի ։
ճա Եւ գտեալ յի էշ
մի նստաւ ի վր նր
որպէս և գրեալ է ։
մի երկնչիր դուստր
սիովնի․ ահաւա
սիկ թագաւոր քո
գայ նստեալ ի վր
յաւանակի իշոյ ։
Զայն ինչ ոչ գի
տացին աշակերտք
նր զառաջինն ։
ճբ Այլ յորժամ փա
ռաւորեցաւ յս ։

Ժ
ճա
ճբ

յայն ժամ յիշեցին․
աշակերտքն նր․ թէ
այն է որ գրեալ է
վսն նր․ և զայն արա
րին նմա ։
Եւ ժողովուրդն
վկայէր որ էր ընդ
նմա․ թէ զղազար
կոչեաց և էհան ի գե
րեզմանէն․ և յար
ույց ի մեռելոց․ և
վսն այնորիկ ընդ ա
ռաջ ելև նմ ժո
ղովուրդն․ զի լու
ան եթէ զայն նշ
անն արարեալ էր
նորա ։
Իսկ փարիսաց
իքն ասէին ընդ
միմեանս․ տեսա
նէք զի ոչ ինչ աւգ

281

մեզ՝ աՀաւասի
կն՝ աշխարհն ամ
զհետ նր գնաց։
Էին ոմանք ոմանք
և հեթանոսաց ի յե
լելոց անտի՝ զի եր
կիր պագանիցեն
ի տօնին։
Դոքա մատեան
առ Փիլիպպոս որ
ի Բեթսայիդայ Գա
լիլեացւոցն էր։ աղա
չէին զնա և ասէին
Տէր՝ կամիմք զյս
տեսանել։
Գայ Փիլիպպոս
և ասէ ցԱնդրէաս
Անդրէաս և Փիլի
ճգ պպոս ասեն ցյս։
Եւ յս պատաս
խանի ետ նոցա և ասէ

Ը
ճգ

եհաս ժամ զի փա
ռաւորեսցի որդի
մարդոյ։
ճդ Ամէն ամէն
ասեմ ձեզ
եթէ ոչ հատն ցո
րենոյ անկեալ յեր
կիր մեռանիցի ին
քն միայն կայ։
Ապա եթէ մե
ռանիցի բազում ար
դիւնս առնէ։
ճե Որ սիրէ զանձն
իւր արձակէ զնա
և որ ատէ զանձն
իւր յաշխարհիս
յայսմիկ ի կեանս
յաւիտենականս
պահեսցէ զնա։
ճզ Եթէ ոք զիս պաշ
տեսցէ. զհետ իմ է

Ը
ճդ
ճե
ճզ

կեսցէ . և ուր եսն
եմ անդ և պաշ
տօնեայն իմ եղի
ցի . եթէ որ զիս
պաշտեսցէ . պատ
ուեսցէ զնա հայրն
իմ .

կգ

ՃԽ Այժմ անձն իմ խռո
վեալ է . և զինչ
ասացից եթէ
հայր ապրեցո զիս
ի ժամանակէ աս
տի յայսմանէ .
ՃԽ Այլ վասն այնորիկ
եկի ի ժամս յայս .
Հայր փառա
ւորեա զանուն քո .
Եկն բարբառ . և
փառաւորեցի որ արարի
և դարձեալ փա

ՃԽ

ռաւորեցից .
Ժողովուրդն
որ կայր և լսէր ա
սէին որոտումն
լինի .
Այլքն ասէին հր
եշտակ խօսեցաւ
ընդ նմա .
Պատասխանի
ետ յս և ասէ ոչ
վասն իմ եկն բար
բառս այս . այլ վասն
ձեր .
Այժմ դատաս
տանէ աշխարհիս
այսորիկ .
Այժմ իշխան
աշխարհիս այսո
րիկ ընկեսցի ար
տաքս . և ես յոր
ժամ բարձրացայց

յերկրէ. զամենե-
սին ձգեցից առ իս։
Զայս ասէր նը-
շանակելով՝ թէ ո-
րով մահու մեռա-
նելոց էր։
Պատասխանի
ետ նմա ժողով-
ուրդն՝ մեք լուաք
յօրինաց՝ թէ քրս
յաւիտեան կայ.
եւ դու զիարդ աս-
ես՝ թէ պարտ է
բարձրանալ որդւոյ
մարդոյ՝ ո՞վ է այն
որդին մարդոյ։
Ասէ ցնոսա յս փո-
քր մի եւս ժամա-
նակ լոյս ընդ ձեզ է.
գնացէք մինչ դեռ
զլոյսն ունիք՝ զի
մի խաւար զձեզ հա-
սցէ. զի որ գնայ
ի խաւարի՝ ոչ գի-
տէ յո՞ երթայ.
Մինչ դեռ զլոյսն
ընդ ձեզ ունիք.
հաւատացէք ի
լոյսն. զի որդիք
լուսոյ եղիջիք։
Զայս խօսեցաւ
յս. եւ չոգաւ թա-
քեաւ ի նոցանէ։
Եւ այնչափ նշա-
նս արարեալ էր ա-
ռաջի նոցա. եւ ոչ հա-
ւատային ի նա. զի լցցի բանն
Եսայեայ մարգարէի
զոր ասաց. տէր ո՞
հաւատաց ի լուր
մեր. եւ բազուկ տեառն

ում յայտնեցաւ:
ՃԹ Վասն այնորիկ
ոչ կարէին հաւա
տալ՝ զի միւս ան
գամ ասէ Եսայի՝
Թէ կուրացոյց զա
չս նոցա. եւ թմբրեցոյց
զսիրտս նոցա. զի մի
տեսցեն աչօք. եւ
իմասցեն սրտիւք.
եւ դարձցին եւ բժշ
կեցից զնոսա:
ՃԺ Զայս ասաց Եսայ
ի զի ետես զփառս
նորա եւ խօսեցաւ վա
սն նորա:
Բայց սակայն
եւ յիշխանացն բազ
ումք՝ հաւատա
ցին ի նա: այլ
վասն փարիսեցւոցն

Ը
ՃԹ
ՃԺ

ոչ յայտնէին. զի
մի՛ ի ժողովրդենէն
ելանիցեն: քանզի
սիրեցին զփառս
մարդկան ա
ռաւել քան զփ
առսն Աստուծոյ:
ՃԺԱ Յիսուս աղաղա
կէր եւ ասէ
որ հաւատայ յիս
ոչ հաւատայ յիս
այլ յայն որ առա
քեացն զիս: եւ որ
տեսանէ զիս՝ զայն
տեսանէ որ առա
քեացն զիս:
ՃԺԲ Ես լոյս յաշխար
հ եկի. զի ամենայն հա
ւատայ յիս՝ ի խաւար
ի մի՛ մնասցէ:
Եւ եթէ ոք լուիցէ

Ը
ՃԺԱ
ՃԺԲ

ցէ բանից իմոց՝ և
ոչ պահեսցէ՝ ես
ոչ դատիմ զնա ։
քանզի ոչ եկի թէ
դատեցայց զաշ
խարհ. այլ զի փր
կեցից զաշխարհ։
Ո րանարգէ զիս
և ոչ ընդունի զ
բանսիմ. գոյ որ
դատի զնա։ բանն
զոր ես խօսեցայ։
նա դատի զնա յաւ
ուրն յետնում։
զի ես յանձնէ իմ
մէ ոչ խօսեցայ։
այլ որ առաքեացն
զիս Հայր։ նա ես
ինձ պատուէր
զինչ ասացից և
զինչ խօսեցայց։

Ե ւ գիտեմ եթէ
պատուէրն այն
կեանքն են յաւի
տենականք։ արդ
զոր ես խօսիմ. որ
պէս ասաց ինձ
Հայրն. այնպէս
խօսիմ։
Յ առաջ
քան զտօնն
զատկի։ գիտաց յս
եթէ հասեալ է
ժամն նր. զի փոխես
ցի յաշխարհէ աս
տի առ Հայր։ սի
րեաց զիւրսն որ
յաշխարհի աստ
էին, ի սպառ սիրե
աց զնս։
ճձգ Ե ւ ի լինել ընթ
րեացն, սատանայի

Ժ
ճձգ

կէ

իսկ արկեալ էր ի
սիրտ՝ զի մատնես
ցէ զնա յուդա սի
մովնի սկարիովտ
տացոյ:
ճժգ Գիտաց յս՝ զի
զամ ինչ ետ հայր ի ձեռս նմա:
ճժէ եթէ յայ ել՝ և
առ ած երթայ:
յառնէ յընթրեաց
անտի և դնէ զհան
դերձն. և առեալ
ղենջակ մի ածած
աւ: և ապա ար
կանէր ջուր ի
կոնք. և սկսաւ
լուանալ զոտս ա
շակերտացն. և
սրբէր ղենջական
զոր ածածեալն էր:
Գայ առ սիմոնի
պետրոս. և նա ա
սէ ցնա. տր. դու
զիմ զոտս լուանաս
պատասխանի ետ
նմա յս և ասէ. զոր
ինչ ես գործեմ
դու այժմ ոչ գիտես
բայց ապա գիտաս
ջիր:
Ասէ ցնա պետրոս
ոչ լուացես զոտս
իմ յաւիտեան:
Պատասխանի
ետ նմա յս. եթէ
ոչ լուացից զքեզ
ոչ ունիս ընդ իս
մասն:
Ասէ ցնա սիմոն
պետրոս տր. մի
միայն զոտս իմ. այլ
և զձեռս և զգլուխս:

ճ
ճժգ
ճժէ.

Ասէ ցնայս՝ լու
ացելոյն չէ ինչ
պիտոյ. բայց զի
ծժէ զոտսն լուանայցէ
քանզի ամենեւին
ս(ուր)բ է. եւ դուք ս(ուր)բ էք
այլ ոչ ամենեքին։
Գիտէր զայն
որ մատնելոցն էր
զնա. վասն որոյ
ասաց. եթէ ոչ
ամենեքին ս(ուր)բ էք։
Յորժամ լու
աց զոտսն նոցա
ծժը զհանդերձս իւր.
եւ դարձեալ բազ
մեցաւ՝ եւ ասէ ցն
նոսա. գիտէք զինչ
արարի ձեզ.
ծժզ Դուք կոչէք զիս
վարդապետ եւ

տր՝ եւ բարւոք ա
սէք՝ քանզի եմ
իսկ։
Արդ եթէ
ես լուացի զոտս
ձեր տէրս եւ վար
դապետս. եւ դուք
պարտիք զմիմեա
նց զոտս լուանալ
զի աւրինակ մի
ետու ձեզ. զի որ
պէս ես ձեզ ա
րարի՝ եւ դուք ա
նիջէք։
Ամէն ամէն
ասեմ
ձեզ. ոչ է ծառայ
մեծ քան զտէր իւր՝
եւ ոչ առաքեալ մեծ
քան զայն որ առ
աքեացն զնա։

Ժ
ծժզ

Ժ
ծժէ
ծժը

ՃԺԹ Եթէ զայս գի
տէք՝ երանելի ես
էք. եթէ առնիցէք
զայս։
Ոչ վս. ամենե
ցուն ձեր ասեմ
զի ես գիտեմ զորս
ընտրեցի դ։ այլ
զի լցցի գիրն թէ
որ ուտէր ընդ իս
հաց՝ արար ինձ
խաբէութի։
Յայսմ հետէ
իսկ ասեմ ձեզ մին
չչև եղեալ՝ զի յոր
ժամ լինիցի հաւ
տասջիք թէ ես եմ
ՃԺԹ Ամէն ամէն ա
սեմ ձեզ՝ որ ընդու
նի զորոք ես առա
քեցից՝ զիս ընդու
նի։ Եւ որ զիս ընդու
նի՝ ընդունի զայն
որ առաքեացն զիս։
ՃԻԱ Զայս իբրև ա
սաց Յս՝ խռովեց
աւ յոգի իւր՝ վը
կայեաց և ասէ։
ամէն ամէն ասեմ
ձեզ՝ զի մի ոմն ի
ձէնջ մատնեսց
է զիս։
ՃԻԲ Հայէին ընդ մի
մեանս աշակերտ
քն՝ տարակուսե
ալք՝ թէ զումէ
ասիցէ։
ՃԻԳ Էր մի ոմն յա
շակերտացն բազ
մեալ առ ջիւ զոր
սիրէր Յս։ ակն
ար կերպմ սեղանոյն

Ժ
ՃԺԹ
ՃԻ

Ժ
ՃԻԱ
ՃԻԲ
ՃԻԳ

պետրոս՝ հարցա
նել՝ ո՞ւ իցէ վասն ո
րոյ ասէն ։
Եւ նա անկեալ
զ լանջօքն յի՛ ա
սէ ցնա՝ տր՝ ո՞ է ։
Պատասխանի
ետ յս եւ ասէ՝
այն է որ ում ես թա
ցեց զպատառն
և տաց ։
ճկդ Եւ թացեալ զպա
տառն տայ յուդայ
ի սկարիովտացւոյ ։
Եւ յետ պատառոյն
ապա եմուտ ի նա
սատանայ ։
ճկե Եւ ասէ ցնա յս
արդ զոր ինչ առնե
լոցն ես՝ արա՛ վաղ
վաղակի ։

Ժ
ճկդ
ճկե

Եւ զայս ոչ ոք ի
մացաւ ի բազմա
կանաց անտի թէ
առ ինչ ասաց ցնա ։
զի ոմանք համա
րէին թէ զի զար
կղն ունէր յուդա՝
ասաց նմա յս՝ գնեա
ինչ որ պիտոյ իցէ
մեզ ի տօնին՝ և
կամ թէ զի աղքա
տաց ինչ տացէ ։
Եւ նա առեալ
զպատառն՝ ել ար
տաքս վաղվաղա
կի ։ և էր գի
շեր ։
Յորժամ ել՝ ա
սէ յս այժմ
փառաւորեցաւ
որդի մարդոյ՝ և

ած փառաւորեց
աւ ի նմ. զի եթէ
ած փառաւորե
ցաւ ի նմ. եւ ած
փառաւորեսցէ զնա
յանձն իւր. եւ վաղ
վաղակի փառաւո
րեսցէ զնա։
Որդեակք իմ.
փոքր մի ժամանակ
ընդ ձեզ եմ. խնդ
րեսջիք զիս. եւ որ
պէս ասացի ցհր
եայսն. թէ ուր
ես երթամ դուք
ոչ կարէք գալ. եւ
արդ ձեզ ասեմ.
Պատուիրան նոր
տամ ձեզ զի սի
րեսջիք զմիմեանս
որպէս սիրեցի ես

զձեզ. զի եւ դուք
սիրեսջիք զմիմեանս։
Այսու գիտաս
ցեն ամենեքեան
եթէ իմ աշակերտք
էք. եթէ սիրեսջիք
զմի միանս։
ձիգ Ասէ ցնա սիմոն
պետրոս տր, յո՞
երթաս։
Պատասխանի
ետ յս. ուր ես
երթամ. դու ոչ
կարես այժմ գալ
զկնի իմ. բայց ա
պա եկեսցես զկնի իմ։
Ասէ ցնա պետ
րոս. տր, ընդէ՞ր
ոչ կարեմ գալ
այժմ զկնի քո։
արդէն զանձն իմ

յ
ձիգ

խակ եդից ի վր̄ քո:
Պատասխանի ե-
տ յս̄. զանձն քո
դիցես ի վր̄ իմ: ա-
մէն ամէն ասեմ
քեզ: չև իցէ հաւ-
ու խօսեալ մինչ
դու երիցս ուրաս-
ցիս զիս:
ձիէ Մ̇ի խռովեսցին
սիրտք ձեր. այլ
հաւատացէք յած
և յիս հաւատացէք:
ի տան հաւր իմոյ
օթևանք բզ̄մ են:
ապա թէ ոչ ասացե
ալ էր իմ ձեզ. թէ
երթամ պատրաստ
տեմ ձեզ տեղի: և
եթէ երթամ և
պատրաստեմ ձեզ

յ
ձիէ

տեղի. դարձեալ
գամ և առնում զ
ձեզ առ իս: զի ուր
եմ ես. և դուք
իցէք. և ուր
երթամն գիտէք: և զճանապարհն գիտէք:
Ասէ ցնա Թով-
մաս. տր̄. ոչ գի-
տեմք յո երթաս
և զիարդ զճանա-
պարհն կարասց
ուք գիտել:
Ասէ ցնա յս̄. ես
եմ ճանապարհ և
ճշմարտութի̄ և
կեանք: ոչ ոք գայ
առ հայր եթէ ոչ
ինև:
Եթէ զիս գիտէ
իք ապա և զհայր
իմ գիտէիք: և այ

ու հետև զի
տասջէք զնա :
Ասէ ցնա փիլիպ
պոս. տր. ցոյց մեզ
զհայր՝ և շատ է մեզ:
Ասէ ցնա յս. այս
չափ ժամանակս ը
ընդ ձեզ եմ և ոչ
ծանեար զիս փիլ
իպպէ. որ ետես զ
զիս : ետես զհայրն
և դու զիարդ ասես
թէ ցոյց մեզ զհայր
Ոչ հաւատաս
եթէ ես ի հայր և
յհայր յիս է :
Զբանս զորս
խօսիմ ընդ ձեզ
ոչ եթէ յանձնէ
իմմէ խօսիմ. այլ
հայրն որ յիս բնա

կեալ է. նա գործէ
զգործսն :
Հաւատացէք ինձ
եթէ ես ի հայր՝ և
հայր յիս : ապա
թէ ոչ՝ գոնէ վասն
գործոցն հաւա
տացէք ինձ :
Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ. թէ որ հաւա
տայ յիս՝ զգործսն
զորս ես գործեմ. և
նա գործեսցէ. և
մեծամեծս և ս
քան զնոյնս գոր
ծեսցէ. զի ես առ
հայրն երթամ:
Եւ զորինչ խնդ
րիցէք յանուն իմ
արարից զայն զի
փառաւորեսցի հայր

յորդն ։
Եթէ սիրէք
զիս. զպատ
ուիրանս իմ պա
հեսջիք. և ես ա
ղաչեցից զհայր՝
և այլ մխիթարիչ
տացէ ձեզ զի ընդ
ձեզ բնակեսցէ ի
յաւիտեան. զհո
գին ճշմարտութե
զոր աշխարհս ոչ
կարէ ընդունել զի
ոչ տեսանէ զնա և
ոչ ճանաչէ զնա ։
բայց դուք ճանաչ
էք զնա զի առ ձեզ
բնակեսցէ և ընդ
ձեզ եղիցի ։
Ոչ թողից զձեզ
որբս գամ առ ձեզ։
փոքր մի ևս և
աշխարհս ոչ տե
սանէ զիս. բայց
դուք տեսանիցէք
զիս. զի ես կենդա
նի եմ և դուք կեն
դանի լինելոց էք։
Այնժամ դուք գի
տասջիք դուք զի
ես ի հօր իմում. և
դուք յիս և ես ի
ձեզ ։
Որ ունի զպատու
իրանս իմ և պա
հէ զնոսա. նա է որ
սիրէ զիս ։
Եւ որ սիրէն զիս
սիրեսցի ի հօրէ
իմմէ. և ես սիրե
ցից զնա և երևե
ցուցից նմա զիս ։

ճլ Ասէ ցնա յուդա
ոչ սկարիովտացի
ն։ տր, զի՛ եղև զի
մեզ յայտնելոց ես
զքեզ և ոչ աշխարհի։
Պատասխանի ետ
յս և ասէ ցնա.
եթէ ոք սիրէ զիս
զբանն իմ պահես
ցէ։ և հայրիմ սի
րեսցէ զնա և առ
նա եկեսցուք. և
օթեվանս առնմ
արասցուք։
Որ ոչն սիրէ
զիս զբանսիմ ոչ
պահէ։
ճլա Բանն իմ զոր
լսէք ոչ է իմ, այլ
հաւրն որ առաքե
աց զիս։

ճլե Զայս խօսեցայ
յայն ընդ
ձեզ՝ մինչ առ ձեզս
եմ։ Իսկ մխիթա
րիչն հոգին սր զոր
առաքեսցէ հայր
յանուն իմ. նա ու
սուսցէ ձեզ զամ։
և յիշեցուսցէ ձեզ
զամ որինչ ասա
ցի ձեզ։
Խաղաղութի թո
ղում ձեզ. զխա
ղաղութի զիմ տամ
ձեզ։ ոչ որպէս
աշխարհս տայ
տամ ես ձեզ։
Մի խռովեսցին
սիրտք ձեր. և մի
զան գիտասցեն։
Լուայք զի ասա

յ
ճլ
ճլա

յ
ճլե

ցի ձեզ եթէ եր
թամ և գամ առ
ձեզ ։ եթէ սիրէ
իք զիս․ ապա ուր
ախ լինէիք ձեր
զի ես առ հայր եր
թամ․ զի հայրիմ
մեծ է քան զիս ։ և
այժմ ասացի ձեզ
մինչ չև եղեալ՝ զի
յորժամ լինիցի
հաւատասջիք ։
Ոչ ևս այլ շատ
խաւսեցայց ընդ
ձեզ՝ գայ իշխան
աշխարհիս այսո
րիկ և յիս ինչ ոչ
գտանէ․ այլ զի
ծանիցէ աշխարհ
եթէ սիրեմ զհայր
և որպէս պատու

իրեաց ինձ հայրն
այնպէս առնեմ ։
Արի՛ք գնասցուք
աստի ։
Ես եմ որթն
ճշմարիտ և հայր
իմ մշակ է ։ զամ
ուռ որ յիս է և ոչ
բերէ պտուղ՝ հատէ
զնա ։ և զամ որ բե
րէ պտուղ՝ սրբէ
զնա՝ զի առաւել
ևս պտղաբեր լի
նիցի ։
Դուք արդէն իսկ
սուրբ էք վասն բա
նին զոր խաւսե
ցայ ընդ ձեզ ։
Կացէք յիս և
ես ի ձեզ․ որպէս

ուռն ոչ կարէ բե
րել պտուղ յանձ
նէ իւրմէ. եթէ
ոչ իցէ հաստա
տեալ յորթն:
Նոյնպէս և դուք
եթէ ոչ յիս հաս
տատեալ իցէք:
Ես եմ որթ. և
դուք ուռ: որ հաս
տատեալ է յիս և
ես ի նմա՝ նա բերէ
պտուղ յոյժ. զի
առանց իմ ոչ ինչ
կարէք առնել:
Թէ որ ոչ է հաս
տատեալ յիս. ել
նա արտաքս իբրև
զուռն և ցամաք
եցաւ. և ժողով
են զնա և ի հուր

արկանեն և այրի:
ՃԺ Թէ կայցէք յիս
և բանք իմ ի ձեզ
կայցեն: որ ինչ կա
միցիք խնդրեսջիք
և լինիցի ձեզ:
ՃԺ Այսու փառա
ւորեցաւ հայր իմ
զի պտուղ յոյժ բե
րիցէք և եղիջիք
իմ աշակերտք:
Որպէս սիրեաց
զիս հայրն և ես
սիրեցի զձեզ:
Հաստատուն կա
ցէք ի սէր իմ: եթէ
պահիցէք զպա
տուիրանս իմ
կացջիք ի սէր
իմ. որպէս ես զպա
տուիրանս հաւր

ՃԺ
ՃԺ

իմոյ պահեցի. և
կամ ի սէր նո
րա:

Զայս խաւսե
ցայ ընդ
ձեզ. զի ուրախու
թիւն իմ ի ձեզ եղիցի.
և ձեր ուրախու
թիւն լցեալ եղիցի:
Այս է պատուիրան
իմ զի սիրեսջիք
զմիմեանս՝ որպէս
և ես զձեզ սիրեցի:
ճկէ Մեծ ևս քան զայս
սէր ոչ ոք ունի. եթէ
զանձն իւր դիցէ
ի վր բարեկամաց
իւրոց:
ճկը Դուք բարեկամք
իմ էք. եթէ առ
նիցէք զոր ես պա
տուիրեմ ձեզ. ոչ
ևս կոչեմ զձեզ
ծառայս՝ զի ծա
ռայն ոչ գիտէ զինչ
գործէ տրն նորա.
այլ զձեզ կոչեցի
բարեկամս. զի
զամ զոր լուայ ի
հաւրէ իմմէ ծա
նուցի ձեզ:
Ոչ եթէ դուք ընտ
րեցէք զիս՝ այլ ես
ընտրեցի զձեզ. և
եդի զձեզ. զի դուք
երթայցէք և պտ
ղաբերք լինիցէք՝
և պտուղն ձեր
կայցէ:
ճկթ Զոր ինչ խնդ
րեսջիք ի հաւրէ
իմմէ յանուն իմ:

ժ
ճկէ
ճկը

ժ
ճկթ

տացէ ձեզ ։
ճժը Զայս պատուի
րեմ զի սիրեսջիք
զմիմեանս ․ Եթէ
աշխարհ զձեզ ա
տեա՛յ․ գիտասջիք
զի նախ զիս ատեա՛ց ։
Եթէ յաշխարհէ
աստի էիք ․ աշ
խարհ զիւրն սի
րէր արդեօ՞ք ։ բայց
զի չէք յաշխար
հէ ․ այլ ես ընտրե
ցի զձեզ յաշխար
հէ ․ վա՛ն այնորիկ
ատեա՛յ զձեզ աշ
խարհ ։
ճժթ Յիշեցէք զբանն
զոր ասացի ձեզ
եթէ ոչ է ծառայ
մեծ քան զտ̅ր իւր ։

ճի Եթէ զիս հալա
ծեցին՝ ապա և զձեզ
հալածեսցեն ․ և
եթէ զբանն իմ պա
հեցին ․ ապա և
զձերն պահեսցեն
ճիա Այլ զնո՛յնս արաս
ցեն ընդ ձեզ վա՛ն
անուան իմոյ ։
ճիբ Զի ո՛չ գիտեն զայն
որ առաքեացն զիս ։
ճիգ Իմ եթէ չէր ե
կեալ և խօ̃սե
ցեալ ընդ նոսա մեղ
ինչ ոչ գոյր նոցա ։
բայց արդ չէ՛ք պատ
ճառ վա՛ն մեղաց իւր
եանց ։
ճիդ Որ զիս ատեա՛յ և
զհայր իմ ատեա՛յ ։
ճիե Եթէ զգործսն

յ
ճժը
ճժթ

յ
ճի
ճիա
ճիբ
ճիգ
ճիդ
ճիե

չէր գործեալ իմն
զորոց այլոց զոր
ծեաց՝ մեղ ինչ ոչ
գոյր նոցա։ Բայց արդ
տեսին և ատեցին
և զիս և զՀայր իմ։
այլ զի լցցի բանն
որ յաւրէնսն նոցա
գրեալ է․ թէ ատե
ցին զիս ի տարա
պարտուց։
Բայց յորժամ
եկեսցէ մխիթա
րիչն․ զոր ես առա
քեցից ձեզ ի Հօրէ
զՀոգին ճշմարտու
թեան որ ի Հաւրէ ե
լանէ․ նա վկայես
ցէ վասն իմ։ և դուք
վկայէք՝ զի իսկ
զբանէ ընդ իմ էք։

Զայս խաւսե
ցայ ընդ
ձեզ․ զի մի գայթա
գղեսջիք։
Ի ժողովրդոց եր
եսնից հանիցեն
զձեզ։
ձեռզ Այլ եկեսցէ ժա
մանակ․ զի ամ որ
սպանանիցէ զձեզ
և համարեսցի պաշ
տաւն մատուցա
նել այ։
Եւ զայն արասցեն
ն. ընդ ձեզ վասն ա
նուանեմոյ՝ քանզի
ոչ ծանեան զՀայր
և ոչ զիս։
Այլ և զայս խաւ
սեցայ ընդ ձեզ՝ զի
յորժամ եկեսցէ։

Ժ
ձեռզ

ժամանակն՝ յիշէ
ցէք թէ ես ասա
ցի ձեզ։

ճխէ

Զայս ի սկզբանն
ոչ ասացի ձեզ.
քանզի ընդ ձեզ
էի։

Բայց արդ եր
թամ ես առ ա
ռաքիչն իմ. եւ ոչ
ոք ի ձէնջ հար
ցանէ ցիս թէ
յո՞ երթաս։ այլ
զի զայս խօսե
ցայ ընդ ձեզ՝ տր
տմութիւն ելից զս
իրտս ձեր։ այլ
ես զճշմարիտն ա
սեմ ձեզ։ լաւ է
ձեզ եթէ ես եր
թամ։ զի եթէ ես

Յ
ճխէ

ոչ երթայց մխի
թարիչն ոչ եկես
ցէ առ ձեզ։ ապա
եթէ երթամ առա
քեցից զնա առ ձեզ։
Եւ նա եկեալ յան
դիմանեսցէ զաշ
խարհ. վն մեղաց
եւ վն արդարութե
եւ վն դատաստանի։
Վն մեղաց զի ոչ
հաւատան յիս։
Վն արդարութե
զի առ հայրն եր
թամ. եւ ոչ եւս տե
սանէք զիս։
Վն դատաստա
նի զի իշխան աշ
խարհիս այսորիկ
դատապարտեալ է։
Եւս բզմ ինչ ու

նիմ ասել ձեզ՝ այլ
ոչ կարէք համբեր
ել այժմիկ. յոր
ժամ եկեսցէ նա
Հոգին ճշմարտու
թե առաջնորդես
ցէ ձեզ ամ̃ ճշմար
տութ̃բ ։ զի ոչ եթէ
յանձնէ ինչ խօ
սեսցի. այլ զոր լուի
ցէ խօսեսցի և զ
գալոցն պատմես
ցէ ձեզ ։
Նա զիս փառա
ւորեսցէ՝ զի յիմմէ
անտի առնուցու
և պատմեսցէ ձեզ
Զամ̃ ինչ զոր ու
նի Հայր իմ է ։
Վասն այնորիկ ա
սացի ձեզ. թէ յիմ
մէ անտի առնու և
պատմէ ձեզ ։
Փոքր մի և ոչ տե
սանէք զիս. և դար
ձեալ սակաւիկ մի
և տեսանիցէք զիս՝
և ես երթամ առ
Հայր ։
Ասէին ոմանք յա
շակերտացն անտի
ցմիմեանս ։ զինչ է
այս զոր ասէ մեզ՝
թէ փոքր մի և ոչ
տեսանէք զիս և
դարձեալ սակա
ւիկ մի և տեսա
նիցէք զիս ։
Ամէն ամէն ա
սեմ ձեզ. զի լայ
ջիք [illegible] ուրախ
դուք [illegible]

Ճխը
Ճխթ

Ա
Ճխը
Ճխթ

և եթէ ես առ
հայր իմ երթամ
և ասէին զինչ է
այն փոքր միս եա՛ն
չգիտեմք զինչ
խօ̃սի ։
Գիտաց յ̃ս եթէ
կամէին զնա հար
ցանել ։ և ասէ՛ ցնո̃
վ̃ այդորիկ խնդ
րէք ընդ միմեա՛նս
զի ասացի ձեզ ։ ե
թէ փոքր մի և ո՛չ
տեսանէք զիս՝ և
դարձեա՛լ սակա̃
ւիկ միս ե՛ս տե
սանիցէք զիս ։
Ամէնամէն ասե
մ ձեզ ։ զի լայց ջէք
և ողբասջէք դուք
և աշխարհ խնդ

ասցէ ։ դուք տրտ̃մես
ջիք այլ տրտմութի̃ւն
ձեր յուրախութի̃
եղիցի ։
Կին յորժամ ծն
նանիցի տրտմութի̃
է՛ նմ̃՝ զի հասեա՛լ է
ժա՛մ նր̃ ։ այլ յոր
ժամ ծնանի զմանու
կն ։ ոչ և ս յիշէ զն̊
նեղութի̃ւն վասն
խնդութե̃ան զի ծն
նա̃ մարդ յաշ
խա՛րհ ։
Եւ դուք այժմ տրտ
մութի̃ ունիք՝ և
դարձեալ տեսից
զձեզ և ուրախ լի
նիցին սի՛րտք ձեր՝
և զուրախութի̃ւն ։
ձեր ո՛չ ոք հանիցէ

ի ձէնջ ։
Եւ յայնմ աւուր
զիս ինչ ոչ հարցա
նիցէք ։
ՃԶ Ամէն ամէն ասեմ
ձեզ ։ զի զոր ինչ
խնդրիցէք ի հօրէ
իմմէ յանուն իմ
տացէ ձեզ ։ մինչեւ
ցայժմ ոչ ինչ խնդ
րեցէք յանուն իմ.
խնդրեցէք՝ եւ առ
նուջիք ։ զի ուրա
խութիւն ձեր լցե
ալ իցէ ։
ՃԷա Զայս առակաւք
խաւսեցայ ընդ
ձեզ եկեսցէ ժա
մանակ յորժամ ոչ
եւս առակաւք
խաւսեցայց ընդ
ձեզ ։ այլ յայտնա
պէս զհաւրէ պատ
մեցից ձեզ ։
Յայնմ աւուր խն
դրեսջիք յանուն
իմ եւ ոչ ասեմ ձեզ՝
եթէ ես հարցից
զհայր վասն ձեր ։ զի
ինքն իսկ հայր սի
րէ զձեզ ։ զի դուք
զիս սիրեցէք եւ հաւա
տացէք եթէ
ես ի հաւրէ ելի ։
Ելի ի հաւրէ եւ ե
կի յաշխարհ ։ դար
ձեալ թողում զաշ
խարհ եւ երթամ
առ հայր ։
Ասեն ցնա աշա
կերտքն՝ ահա
այժմ յայտնութեամբ

Ժ
ՃԶ
ՃԷա

խաւսիս և առակ
և ոչ մի ինչ ասես:
այժմիկ գիտեմք
եթէ գիտես զամ՛.
և ոչ ինչ պիտոյէ
եթէ ոք հարցանի
ցէ զքեզ: յայսմիկ
հաւատամք եթէ
յայ ելեր =

Պատասխանի
ետ նցա յս և ասէ:
այժմ հաւատայք
ահա եկեսցէ ժամ
և եկեալ իսկ է. զի
ցրուեսջիք յիւրա
քանչիւր տեղիս. և
զիս միայն թողու
ցուք. և չեմ միայն
զի հայր ընդ իս է:
Զայս խաւսե
ցայ ընդ ձեզ

զի ընդ իս խաղաղ
ութի ունիցիք: ~
յաշխարհի աստ
նեղութի ունիցիք:
այլ քաջալերեցա
րուք զի ես յաղ
թեցի աշխարհի:
Զայս իբրև խաւ
սեցաւ յս. ամբարձ
զաչս իւր յերկինս
և ասէ =

Հայր հասեալ է
ժամ. փառաւորեա
զորդի քո. զի և որ
դի քո փառաւոր
եսցէ զքեզ: որ
պէս ետուր նմա
իշխանութի ամ
մարմնոյ: զի ամ
զոր ետուր նմ. տա
ցէ զկեանս յաւ

իտենականս :
Այս են յաւիտե
նական կեանք զի
ծանիցեն զքեզ մի
այն ճշմարիտ ա̅ծ
և զոր առաքեցեր
զյ̅ս ք̅ս :
Ես զքեզ փառաւո
րեցի յերկրի՝ զգո
րծն կատարե
ցի զոր ետուր ցիս
զի արարից :
Եւ այժմ փառաւո
րեա զիս հայր՝
առ ի քէն փառօքն
զորս ունէի յառաջ
քան զլինելն աշ
խարհի առ ի քէն :
Յայտնեցի զա
նուն քո մարդկան
զորս ետուրն ինձ
յաշխարհէ : քո
էին և ինձ ետուր
զնոսա և զբանն քո
պահեցին : արդ
գիտացին եթէ զա̅մ
ինչ զոր ետուր ինձ.
ետու ն̅ց · և նոքա
ընկալան և ծանե
ան ճշմարտութ
թէ առ ի քէն ելի·
և հաւատացին ե
թէ դու առաքե
ցեր զիս :
Արդ վասն ն̅ց աղա
չեմ · և ոչ վ̅ս աշխա
րհի աղաչեմ՝ այլ
վասն ն̅ց զորս ետո
ւրն ինձ : զի քո են՝
և որ ինչ իմն՝ ա̅մ
քո է : և որ ինչ
քո՝ այն իմ է : և

փառաւորեալ եմ
ի նոսա ։
Ես ոչ եւս եմ
յաշխարհի. եւ սոքա
յաշխարհի են ։ եւ
ես առ քեզ գամ ։
Հայր սուրբ պահեա
զնոսա յանուն քո. ո
րում ետուր ինձ.
զի եղիցին մի որպէս
եւ մեք մի եմք ։
Մինչ էի յաշխարհի
հի ընդ նոսա. ես պա
հէի զնոսա յանուն
քո ։ որում ետուր
ինձ ։ եւ պահեցի.
եւ ոչ ոք ի նոցանէ
կորեաւ բայց որ
դին կորստեան ։
զի գիրն
լցցի ։

Բայց արդ
առ քեզ
գամ. եւ զայս խօ
սիմ յաշխարհի ։
զի ունիցին զուրա
խութիւն իմ լի
յանձինս իւրեանց ։
Ես ետուն նոցա զբ
բանն քո. եւ աշխար
հս ատեաց զնոսա ։
զի չեն յաշխարհէ
որպէս եւ ես չեմ յաշ
խարհէ ։
Ոչ զայս աղաչեմ
զի բարձցես զնոսա
յաշխարհէ. այլ
զի պահեսցես զնոսա
ի չարէ ։
Յաշխարհէ ան
տի չեն. որպէս եւ ես
չեմ յաշխարհէ ։

Սուրբ արա զնոսա
ճշմարտութեամբ քո
զի քո բանն ճշ
մարտութիւն է ։
Որպէս զիս առա
քեցեր յաշխարհ
և ես առաքեցի զնոսա
յաշխարհ ։ և ի վերայ
նոցա ես սրբեմ
զանձն իմ ։ զի եղի
ցին և նոքա սրբեալ
ճշմարտութեամբ ։
Եւ ոչ վասն նոցա միա
յն աղաչեմ ։ այլ և
վասն հաւատա
ցելոց բանիւ նոցա
յիս ։ զի ամենեքին
մի եղիցին ։ որպէս դու
հայր յիս և ես ի քեզ
զի և նոքա ի մեզ մի եղիցին
զի և աշխարհս հա
ւատասցէ ։ եթէ
դու առաքեցեր
զիս ։ և ես զփառսն
զոր ետուր ինձ ե
տու նոցա ։ զի եղիցին
որպէս և մեք մի եմք ։
Ես ի նոսա ։ և դու յիս
զի եղիցին կատա
րեալ ի մի ։
Եւ ծանիցէ
աշխարհս եթէ դու
առաքեցեր զիս ։
և սիրեցեր զնոսա որպէս
դու զիս սիրեցեր ։
Հայր ։ զորս ե
տուր ինձ ։ կամիմ
զի ուր եմ ես և նո
քա ընդ իս իցեն ։
զի տեսանիցեն զփ
առսն զիմ զոր ե
տուր ցիս ։ զի սի

րեցեր զիս յառաջ
քան զլինելն աշ
խարհի :
ՃԾԴ Հայր· արդարէ
աշխարհ զքեզ ոչ
ծանեաւ· այլ ես
զքեզ ծանեայ :
ՃԾԵ Սոքա ծանեան
եթէ դու առաքե
ցեր զիս· և ծանու
ցի նոցա զանուն քո·
և ծանուցից· զի
սէրն զոր սիրեցեր
զիս ի նոսա իցէ· և
ես ի նոսա :
ՃԾԶ Զայս իբրև ասաց
Յիսուս· ել աշակերտօ
քն հանդերձ յայն
կոյս ձորոյն կեդ
րոնի· ուր էր
պարտէզ՝ յոր ե

Յ

ՃԾԴ
ՃԾԵ
ՃԾԶ

մուտ ինքն և աշա
կերտքն իւր :
ՃԾԷ Գիտէր և յու
դայ որ զնա մատ
նելոց էր զտեղին·
զի բազում անգամ
ժողովեալ էր անդր
Յիսուս աշակերտօքն
հանդերձ :
ՃԾԸ Եւ յուդայի առ
եալ ընդ իւր զգու
նդն· և ի քահանայ
ապետից և ի
փարիսեցւոց սպա
սաւորս· գայ անդր
ջահիւք և լապտե
րօք և զինուք :
ՃԾԹ Իսկ Յիսուս իբրև ե
տես զայն ամենայն ե
կեալ ի վերայ նորա· ել
և ասէ ցնոսա· զո

ՃԾԷ
ՃԾԸ
ՃԾԹ

խնդրէք ։
Պատասխանի
ետուն նմ. զՅս
Նազովրեցի ։
Ասէ ցնս. ես եմ ։
Կայր ընդ նոսա
և յուդայ որ մատ
նէրն զնա ։
Իբրև ասաց
թէ ես եմ. յետս
յետս չոգան. և
զարկան զգետնի ։
Դարձեալ եհարց
զնս. զով խնդրէք ։
Նոքա ասեն զՅս
Նազովրեցի ։
Պատասխանի
ետ յս. ասացի
ձեզ. թէ ես եմ ։
Արդ եթէ զիս
խնդրէք. թոյլ տուք

դոցա երթալ ։
Զի լցցի բանն զոր
ասաց թէ զորս ե
տուրն ցիս. ոչ կո
րուսի ի նոցանէ
և ոչ զմի ։
ծէ Իսկ սիմոն պետ
րոս քանզի ունէր
սուր. ձգեաց զնա
և եհար զքահայ
նայապետին ծա
ռայ. և եհատ ա
զունկն նր զաջոյ ։
և էր անուն ծա
ռային մաղքոս ։
Ասէ յս ցպետրոս
արկ զսուրդ անդ
րէն ի պատեանս
իւր ։
ծէա Զբաժակն զոր ետ
ինձ հայր. ոչ ըմ

յ
ծէ
ծէա

ըմպիցեմ զնա։
ծկբ Եւ գունդն և
հազարապետն
և սպասաւորքն
հրէից՝ կալան զյս
և կապեցին։
ծկգ Ածին զնա նախ
առ Աննայ՝ որ էր
աներ Կայիափայի
որ քահանայապե
տն էր տարւոյն այ
նորիկ։
Այն էր Կայիափա
որ խրատ
ետ հրէից՝ թէ լաւ
է առն միում մե
ռանել ի վր ժողով
րդեանն։
ծկդ Երթայր զհետ
Յի սիմոն պետրոս
և միւս աշակերտ։

ծկե Եւ աշակերտն այն
քան զի ծանօթ էր
քահանայապե
տին. եմուտ ընդ Յի
ի գաւիթ քահանայ
ապետին։
ծկզ Եւ պետրոս կայր
առ դրանն արտա
քոյ։
ծկէ Ել միւս աշակերտն
որ էր ծանօթ քա
հանայապետին.
և ասաց դռնա
պանին. և եմոյծ ի
ներքս զպետրոս։
ծկը Ասէ աղախինն որ
որ դռնապանն էր
ցպետրոս՝ մի թէ
և դու յաշակերտա
ացն. և մանն վար
դապետս թէ՞ նր

յ
ծկբ
ծկգ
ծկդ

յ
ծկե
ծկզ
ծկէ
ծկը

առն այնորիկ իցես։
Եւ նա ասէ՝ ոչ
եմ։
Կային անդ ծա
ռայքն եւ սպասաւ
որքն խարոյկ ար
կեալ քանզի ցու
րտ էր եւ ջեռնու
ին։ կայր ընդ նս
պետրոս եւ ջեռ
նոյր։
Եւ քահանայա
պետն եհարց զյս
վն աշակերտացն՝
եւ վն վարդապե
տութե նր։
Պատասխանի
ետ նմ յս։ ես յայտ
նապէս խօսեցայ
յաշխարհի. եւ յամ
ժամ ուսուցի ի ժո
ղովրդեանն եւ ի տա
ճարին ուր ամ հր
էայք ժողովեալ
էին եւ ի ծածուկ
ինչ ոչ խօսեցայ
Զի հարցանես
զիս. հարց զայնո
սիկ որ լուանն եթէ
զինչ խօսեցայ
ընդ նս. ահաւա
սիկ նքա գիտեն՝
զինչ ասացի ես։
Իբրեւ նա զայն
ասաց՝ միումն ի ս
պասաւորացն՝ որ
անդ կայր՝ ած ապ
տակ յի եւ ասէ՝
այդպէս պատաս
խանի տաս քահա
նայապետն իդ։
Եւ յս ասէ ցնա՝ ե

Թէ չարէնչ խօսե-
ցայ՝ վկայեա՛ վա՛ն
չարէն։ Իսկ եթէ
բարւ՝ ընդէր հար
կանես զիս։
ճհդ Առաքեաց զնա
Աննաս կապեալ առ
Կայիափայ քահա
նայապետ։
ճհե Եւ Սիմոն պետր
ոս կայր անդր և
ջեռնոյր։ Ասեն ցնա
միթէ և դու յաշա
կերտաց անտի նր
իցես։
Նա ուրացաւ և աս
է՝ թէ չեմ։
Ասէ մի ոմն ի
ծառայից քահա
նայապետին՝ ազ
գական այնորիկ
զորոյ զունկն եհատ
պետրոս։
Ոչ ես տեսանէի զք
եզ ի պարտիզի
անդ ընդ նմա։
Դարձեալ ուրա
ցաւ պետրոս. և
վաղվաղակի հաւ
խօսե
ցաւ։
ճհզ Ածեն զՅս
Ի վանացն կայ
իափայ յապարա
նս դատաւորին.
և էր այգուց։
ճհէ Եւ նոքա ոչ մտին
յապարանսն զի
մի պղծեսցին։ այլ
զի ուտիցեն զզ
զատիկ։
Ել պիղատոս պիղա

Ժ
ճհդ
ճհե

Ժ
ճհզ
ճհէ

տոս արտաքս և
ասէ․ զինչ չարիս
խաւսէիք մատու ճհը
ցանիցէք զառնէն
զայն մանէ․
Պատասխանի
ետուն և ասեն՝
թէ չէր չարագործ
այրն այն՝ ապա ոչ
մատնեաք զնա քեզ․
Ասէ ցնոսա պիղա
տոս․ առէք զնա
դուք և ըստ ձերոց
աւրինացն դատե
ցարուք․
Ասեն ցնա հրեայ
քն․ մեզ ոչ է օրէն
սպանանել զոք․
Զի բանն
յի՝ զոր ասաց նը
շանակէր թէ որ

ով մահու մեռա
նելոց էր․
ճհթ Եմուտ միւս ան
գամ յապարանսն
պիղատոս՝ կոչեաց
զյս և ասէ ցնա․
դու ես թագաւորն
հրէից․
Պատասխանի
ետ յս՝ ինքնին ասես
զայդ․ եթէ այլք ա
սացին քեզ զինէն․
Պատասխանի
ետ պիղատոս՝ մի
թէ և ես հրեայ ե
ցեմ, ազգն քո և
քահանայապետքն
մատնեցին զքեզ
ինձ․ զինչ գործ
գործեցեր․
Պատասխանի

Ժ
ճհը
ճհթ

ետ յս. Իմ արքայու-
թիւն չէ յայսմ աշ-
խարհէ։ Եթէ
յաշխարհէ աստի
էր՝ արքայութիւն
իմ. պաշտօնեայքն
իմ մարտնչէին ար-
դեօք՝ զի մի մատնե-
ցայց հրէից։ Բայց
արդ թագաւորութիւն
իմ չէ աստի։
Ասէ ցնա պիղա-
տոս՝ ապա թէ
այդպէս իցէ՝ թգր
ոմն ես դու։
Պատասխանի
ետ յս՝ դու ասես
թէ թգր իցեմ։
Բայց ես յայդ իսկ
ծնեալ եմ. եւ ի դոյն
իսկ եկեալ եմ յաշ-
խարհ. զի վկայե-
ցից ճշմարտութեան
ամ որ ի ճշմարտու-
թենէ է. լսէ բար-
բառոյ իմոյ։
Ասէ ցնա պիղատո-
ս զինչ է ճշմարտ-
ութիւն։ Զայս իբ-
րեւ ասաց դարձեալ
ել առ հրեայսն. եւ
ասէ ցնոսա։ Ես ոչ
մի ինչ պատճառս
գտանեմ ի սմա։
Բայց է ձեր սովո-
րութիւն. զի միոք ար-
ձակեցից ձեզ ի
զատկիս։ Արդ կա-
միք զի արձակեցից
ձեզ զթագաւորն
հրէից։
Աղաղակեցին ա-

մենեքեան եւ ասեն
մի զդա՝ այլ զբա-
րաբբայ ։
Եւ էր բարաբբայն
այն աւազակ ։
Յայնժամ առ
պիղատոս զյս՝ եւ
գան եհար ։
Եւ զինուորացն
արարեալ պսակ
ի փշոց՝ եդին ի գլ
լուխ նր ։ եւ զգեց
ուցին նմ հանդերձ
ծիրանի ։ եւ գային
առնմա եւ ասէին՝
ողջ եր արքայ հրէ
ից ։ եւ հարկանէին
նմա ապտակս
Ել դարձեալ պի
ղատոս արտաքս
եւ ասէ ցնոսա ։ ահա
ածեմ զնա առ ձեզ
արտաքս ․ զի գիտա
սջիք եթէ ես վնաս
ինչ նմա ոչ գտա
նեմ ։
Ել յս արտաքս եւ
ունէր պսակ ի փշ
շոց ․ եւ հանդերձ
ծիրանի ։
Եւ ասէ ցնոսա ա-
հա այր ձեզ ։
Եւ իբրեւ տեսին զնա
քահանայապետ
քն եւ սպասաւորքն՝
աղաղակ բարձին
եւ ասեն ։ ի խաչ
հան ի խաչ հան
զդա
Ասէ ցնոսա պիղա
տոս՝ առէք զդայ
ի ձեզ ․ եւ ձեզէն

հանէք ի խաչ.
զի ես ի դմա վնաս
ինչ ոչ գտանեմ
Պատասխանի ե-
տուն նմա Հրեայ-
քն. մեք աւրէնս
ունիմք եւ ըստ աւ~
րինաց մերոց պար
տի մեռանել. զի
զանձն իւր որդի
այ արար.
Իբրեւ լուաւ զբա
նն զայս պիղատոս
առաւել եւս երկե
աւ. եմուտ դար
ձեալ անդրէն յա
պարանն եւ ասէ
ցյս. ուստի ես դու.
Եւ յս ոչ ետ նմա
պատասխանի.
Ասէ ցնա պիղա

տոս. ընդ իս ոչ խաւ~
սիս. ոչ գիտես եթէ
իշխանութիւն ունի
իմ հանել զքեզ ի
խաչ. եւ իշխանու
թիւն ունիմ արձակ
ել զքեզ.
Պատասխանի
ետ յս. ոչ ունէիր
դու իշխանութիւն
ի վերայ իմ. եւ ոչ մի. եթէ
ոչ էր տուեալ քեզ
ի վերուստ. վասն
այսորիկ որ մատնե
ացն զիս քեզ՝ նորա
մեծ մեղքն.
Յայնմհետէ պի
ղատոս խնդրէր
արձակել զնա.
Եւ Հրեայքն աղա
ղակէին եւ ասէին

եթէ զդա արձա
կես չես բարեկամ
կայսեր։ ամենայն որ
թագաւոր որ կոչէ
զանձն իւր՝ հակա
ռակէ կայսեր։
Իսկ պիղատոս
իբրեւ լուաւ զբա
նն՝ զայսոսիկ՝ ած
զյս արտաքս. եւ
նստաւ յատենի
ի տեղւոջն որ կոչէր
քարայատակ։ եւ
եբրայեցերէն կապ
պաթա։
Էր ուրբաթն
զատկին։ եւ էր իբրեւ
ժամ վեցերորդ։
եւ ասէ ցհրեայսն՝
ահա թագաւոր
ձեր ցձեզ։

Նոքա աղաղակէ
ին բարձ ի միջոյ՝
բարձ ի միջոյ եւ
հան զդա ի խաչ
Ասէ ցնոսա պիղա
տոս. եւ զթգ՟րն
ձեր ի խաչ հանիցեմ.
Պատասխանի ե
տուն քահանայ
ապետքն. չիք մեր
թգ՟ր՝ բայց ի կայ
սերէ։
Յայնժամ ետ զնա
ի ձեռս նց՟ զի
ի խաչ ելանիցէ։
[illegible]
[illegible]
զնա. եւ բարձեալ
էր ինքնին զխաչա
փայտն. եւ ելանէր
ի տեղին որ անուա

անէր գագաթն. և
կոչէր եբրայեցեր
էն գողգոթայ. ուր
և ի խաչ էին հա-
նին զնա :
Ճղը Ընդ նմա երկու
ս և այլս աստի և
անտի. և ի միջի զյս:
Ճղթ Գրեաց և տախ
տակ մի պիղատոս
և եդ ի վր խաչին:
Էր գրեալ՝ յս
նազովրեցի թգւր
հրէից :
Ր Զայն տախտակ
ընթերցան բզմք ի
հրէից զի մաւտ էր
երուսաղէմ անոր տե-
ղին ուր խաչեցաւն
յս. և էր գրեալ եբ
րայեցերէն. դաղմա

Ժ
Ճղը
Ճղթ
Ր

տերէն և յունարէն:
Ասէին ցպիղատոս
քահանայապետքն
հրէից՝ մի գրեր թա-
գաւոր հրէից. այլ
թէ նա ասաց թգւր
եմ հրէից:
Պատասխանի ետ
պիղատոս՝ զոր
ինչ գրեցի գրեցի:
Մա Այլ զինուորքն
իբրև հանին ի խաչ
զյս. առին զհանդ
երձս նր. և արարին
չորս մասունս. իւր
աքանչիւր զինուո
րի մասն. եւ զպա
տմուճանն քան զի
էր առանց կարանի
ի վերուստ ստ փորան
կեալ ամենևին :

Ժ
Մա

Ասեն ցմիմեանս
մի պատառեսցուք
զայդ՝ այլ արկցուք
վիճակս ի վր̄ դորա
ում և ելցէ ։
Զի լցցի գիրն որ
ասէ՝ բաժանեցան
զհանդերձս ի միջի իւ
րեանս ։ և ի վր̄ պատ
մուճանի իմոյ վի
ճակ արկին ։
Զինուորքն զայս
մբ իսկ գործեցին ։
Կային առ խա
չին յի̄ մայրն նր̄․ և
քոյր մօրն նր̄ մա
րիամ կղէովպայ
և մարիամ մագդա
ղենացի ։
Յս իբրև ետես
զմայրն ․ և զաշա

կերտն ․ զոր սիրէր
զի կայր մօտ ։ ասէ
ցմայրն ․ կին դու
ահա որդի քո ։ ա
պա ասէ ցաշակե
րտն ․ ահա մայր քո ։
Ի յայնմ ժամանա
կէ՝ առ աշակերտն
զնա առ իւր ։
մգ Յետ այնորիկ գի
տաց յս̄ ․ եթէ ահա
ամ̄ ինչ կատարեալ է
զի կատարեսցի
գիրն՝ ասէ ծարա
ւի եմ ։
Անօթ կայր ա
ման ինչ լի քացախո
վ ։ և նց̄ սպունգ
լցեալ քացախով
ընդ լեղւոյ շուրջ
եդեալ զմշտկա

յ
մէ

յ
մգ

զոպայի· մատուց
ին ի բերան նր̃: իբ
րև առ յս զքաց
ախն· հանդերձ լե
զուն ասէ: ամ
ենչ կատարեալ է:

Եւ խոնարհեցու
ցեալ զգլուխն՝ ա
ւանդեաց զհոգին:

Իսկ հրեայքն՝
քան զի ուրբաթ էր·
զի մի անդէն ի խա
չին ագանիցեն մա
րմինքն մինչև ցշա
բաթն: զի էր աւր
մեծ շաբաթուն
այնորիկ: աղաչէ
ին զպիղատոս՝ զի
խորտակեսցեն զս̃
բարձսնց և բար
ձցին:

Եկին զինուորքն
և զառաջնոյն խոր
տակեցին զբարձս
նոյնպս և զմիւսոյն
որ ընդ նմ ի խաչն
եղեալ էր: բայց իբրև
եկին առ յս· և տեսա
ին զի այնինչ մեռե
ալ էր: ոչ խորտակե
ցին զբարձս նորա·
այլ մի ոմն ի զինու
որացն տիգաւն խո
ցեաց զկողս նր̃: և
ել վաղվաղակի ա
րիւն և ջուր:

Եւ որ ետեսն վկայ
եաց՝ և ճշմարիտ է
վկայութին նր̃: և
նա գիտէ թէ ճշ
մարիտ ասէ: զի և
դուք հաւատասջիք:

Զի եղև զի լցցի
գիրն. եթէ ոսկր
նր̃ մի փշրեսցի:
Եւ դարձեալ միւս
գիր ասէ. եթէ հայ
եսցին ի նա յոր
խոցեցինն:
Յետ այսոր
իկ աղաչէց
զպեղատոս յով
սէփ որ արեմաթ
եայէր` աշակերտ
յի̃ ի ծածուկ վա̃ն
ահին հրէից զի
բարձցէ զ մար
մինն յի̃ :
Եւ հրամայեաց
պիղատոս :
Եկին և բարձին
զնա :
Եկն և նիկոդիմոս
որ եկեալ էր առ յի̃
ի գիշերին զառաջ
ինն և եբեր զմուռս
խառն ընդ հալու
էս իբրև լտերս
հարիւր :
Առին զմարմինն
յի̃ և պատեցին
կտաւ̃ովք խնկ
ովքն հանդերձ.
որպէս աւրէնէր
հրէից պատել :
Եւ էր ի տեղւոջն
յորում խաչեցա̃ւ
պարտէզ. և ի պար
տիզին գերեզ
ման նոր. յորում
ո̃չ ոք երբէք էր եդ
եալ :
Անդ վա̃ն ուրբա
թուն հրէից` զի

մաւտ էր գերեզմա
նն՝ եդին զՅս:
Ի միաշաբաթ
ՄԹ ոյն՝ Մարիամ Մագ
դաղենացի՝ գայ
առաւաւտուն ընդ
արշալուսն ի գերեզ
մանն անդր՝ եւ տեսա
նէ զվէմն բարձե
ալ ի դրացն գերեզ
մանին:
ՄԺ Ընթանայ
եւ գայ առ Սիմովն
Պետրոս՝ եւ առ միւս
աշակերտն զոր սի
րէր Յս: Եւ ասէ ցնս
բարձին զՏր ի գե
րեզմանէ անտի եւ ոչ
գիտեմք ուր եդին
զնա:
Ել Պետրոս եւ
միւս աշակերտն եւ
գային ի գերեզմանն
ընթանային երկո
քեանն ի միասին:
Եւ միւս աշակերտն
յառաջեաց ընթա
ցաւ վաղագոյն
քան զՊետրոս՝ եւ
եկն նախ ի գերեզ
մանն: Եւ խոնարհե
ալ տեսանէ զի
կային անդ կտաւսն
բայց ի ներքս ոչ ե
մուտ:
Եկն եւ Սիմոն Պետ
րոս որ գայրն զհետ
նր եւ եմուտ ի գե
րեզմանն: Եւ տեսա
նէ զկտաւսն զի
կային անդ: Եւ զվար
շամակն որ էր ի գլխ

Ժ
ՄԹ
ՄԺ

նր՝ ոչ ընդ այլ կտաւ
սն կայր՝ այլ ուրոյն
ծալեալ ի մի կողմն ։
Յայնժամ եմուտ
եւ միւս աշակերտն՝
որ եկեալ էր յառա-
ջագոյն ի գերեզմա-
նն՝ ետես եւ հաւա-
տաց՝ զի չեւ եւս գի-
տէին զգիրս թէ
պարտ է նմա ի մե-
ռելոց յառնել ։
Չոգան դարձե-
ալ առ միմեանս ա-
շակերտքն ։
ճժա Իսկ մարիամ
կայր արտաքոյ գե-
րեզմանին եւ լայր ։
Մինչ դեռ լայրն
խոնարհեցաւ ի
գերեզմանն՝ եւ տե-

յ
ճժա

սանէ երկուս հրե
շտակս ի սպի
տակս՝ զի նստէ
ին մի ի սնարից՝
եւ մի յանոտից ուր
կայր մարմինն յի ։
Եւ նոքա ասեն ցնա՝
կին դու զի լաս ։
Ասէ ցնոսա՝ զի
բարձին զտրն իմ
ի գերեզմանէ ան
տի՝ եւ ոչ գիտեմ
ուր եդին զնա ։
Զայս իբրեւ ասաց՝
դարձաւ ի թիկունս
կոյս՝ եւ տեսանէ զյ
յս զի կայր՝ եւ ոչ
գիտէր թէ յս իցէ ։
Ասէ ցնա յս՝ կին
դու՝ զի լաս՝ զո
խնդրես ։

յ
ճժբ

Նմա այսպէս Թու-
եցաւ ՝ Թէ պարտ
իզպաննիցէ ասէ
ցնա՝ տր. եԹէ դու
բարձեր զնա՝ ասա
ինձ ուր եդիր զնա
զի ես առից զնա :
Ասէ ցնա յս՝ մա
րիամ. եւ նա դարձեա
լասէ ցնա եբրայե-
ցերէն. րաբբունի.
որ Թարգմանի վար
դապետ :
Ասէ ցնա յս՝ մի
մերձենար յիս զի
չեւ եւս ելեալ եմ
առ հայր իմ այլ
երԹ դու առ
եղբարսն իմ. եւ ա
սա ցնոսա ելանեմ
ես առ հայրն իմ

եւ առ հայր ձեր. եւ
ած իմ եւ ած ձեր:
Գայ մարիամ
մագդաղենացի. եւ
պատմէ աշակեր
տացն եԹէ ետես
նա զտր. եւ զայս
ինչ ասաց
ցնա :
ճչզ Եղեւ երեկոյի
միաշաբաԹ
ոջ աւուրն. եւ դրօքն
փակեալ էք. ուրէ
ին աշակերտքն ժո
ղովեալ վասն ահին
հրէից :
Եկն յս եւ եկաց
ի մէջ նոցա եւ ասէ
ցնոսա ողջոյն ընդ
ձեզ :
Եւ զայս ասաց

յ
ճձգ

եցոյց նոցա զձեռն
և զկողն իւր։
մժդ Խնդացին ա-
շակերտքն իբրև
տեսին զտէր։
Ասէ ցնոսա դարձե-
ալ. ողջոյն ընդ ձեզ
որպէս առաքեաց
զիս հայրիմ. և
ես առաքեմ զձեզ։
մժե Զայս իբրև ա-
սաց փչեաց ի նոսա
և ասէ առէք հո-
գի սբ։
Թէ ումեք թո-
ղուցուք զմեղս
թողեալ լիցին նոցա.
և եթէ զուրուք
ունիցիք կալեալ
լիցի։
մժզ Իսկ թովմաս մի

յ
մժդ
մժէ
մժզ

յերկոտասանիցն
անուանեալն երկ-
ուորեակ. ոչ էր ընդ
նոսա յորժամ եկն
յս։
Ասէին ցնա այլ
աշակերտքն. եթէ
տեսաք զտէր։ Նա
ասէ ցնս. եթէ ոչ
տեսից ի ձեռս նր
զնշան բևեռացն
և արկից զմատունս
իմ ի տեղիս բևե-
ռացն և մխեցից
զձեռս իմ ի կողս
նորա ոչ հաւ-
ատամ։
մժէ Եւ յետ ութ
աւուր դար-
ձեալ էին ի ներքս
աշակերտքն և

յ
մժէ

Թովմաս ընդ նս ։
Գայ յս դրաւքն
փակելովք եկաց
ի մէջ և ասէ ։
ողջոյն ընդ ձեզ ։
Ապա ասէ ցԹով
մաս · բեր զմատու
նս քո և արկ այսր ·
և տես զձեռս իմ ·
և բեր զձեռն քո
և մխեա ի կողս իմ ·
և մի լինիր անհաւ
ատ · այլ հաւատա
ցեալ ։
ձը Պատասխանի ետ
Թովմաս և ասէ
ցնա տր իմ և ած իմ ։
Ասէ ցնա յս այդ
զի տեսեր զիս և
հաւատացեր · ե
րանի որոց ոչ իցէ
տեսեալ և հաւա
տասցեն ։
Բազում և այլ
նշանս արար յս ա
ռաջի աշակերտացն
իւրոց · որ ոչ է գը
րեալ ի գիրս յայս
միկ · այլ այս այն չափ
ինչ գրեցաւ · զի
հաւատայցէք ե
թէ յս քս է որդի
այ · և զի հաւա
տայցէք և զկեանս
յաւիտենականս
ընդունիցէք յան
ուն նորա ։
ձթ Յետ այսորիկ
դարձեալ
յայտնեաց
յս զանձն իւր · ա
շակերտացն իւրոց

յ
ձը

յ
ձթ

առ ծովեզերն
տիբերեայ. եւ յայտ
նեաց այսպէս ։
Էին ի միասին սի
մովն պետրոս. եւ
թովմաս անուա
նեալն երկուորեակ
եւ նաթանայէլ որ ի
կանայ գալիլեաց
ւոց ։ եւ որդիքն զե
բեդեայ. եւ այլք յա
շակերտաց անտի
երկու ։
Ասէ ցնոսա սիմովն
պետրոս. երթամ
ձուկն որսալ ։
Ասեն ցնա գամք
եւ մեք ընդ քեզ ։
Ելին եւ մտին
ի նաւն. եւ յայնմ գի
շերի կալան ոչինչ ։

Ընդ այգն եղեւ
կայր յս յեզր ծով
ուն. բայց ոչ ծանե
ան աշակերտքն
թէ յս է ։
Ասէ ցնս յս ման
կունք միթէ ունիք
ինչ ուտելոյ ։
Պատասխանի ե
տուն նմա թէ ոչ ։
Ասէ ցնոսա արկէք
յաջակողմն նաւ
ին զուռկանդ.
եւ գտանիցէք ։
Արկին եւ ոչ կա
րացին ձգել ի բազ
մութենէ անտի
ձկանցն ։
Ասէ աշակերտն
այն զոր սիրէրն յս
ցպետրոս տէր է այն ։

Սիմոն պետրոս
իբրև լուաւ թէ
տէր է արկանէր զեւր
եաւ զբաճկոնն.
զի քանզի մերկ էր
և ընկէց զինքն ի
ծով. և այլ աշակերտքն նաւուն
եկին զայն քանզի
քանզի ոչ էին հե
ռի ի ցամաքէն այլ
իբր երկերիւր կանգուն
քարշէին զուռկան
զոր ծովն հանէին ձ
ձկամբքն:
ՄԻԱ Իբրև ելին ի ցա
մաք տեսանեն կրակ
եդեալ կայծականց
և ձուկն ի վերայ
դնէր և հաց:
Ասէ ցնոսա յիսուս բերէք
ի ձկանց այտի
զոր դուքդ կալարուքդ
այժմիկ:
ՄԻԲ Ել սիմոն
պետրոս և ձգեաց
զուռկանն ի ցամաք
լի մեծամեծ ձկամբք
հարիւր յիսուն և
երիւք. և այնչափ
ինչ կայր և ոչ պա
տառեցաւ ուռկանն:
ՄԻԳ Ասէ ցնոսա յիսուս
ՄԻԴ Եկայք ճաշեցէք
և ոչ ոք յաշակեր
տացն իշխէր հար
ցանել թէ դուո՞վ
ես. զի գիտէին թէ
տէր է:
ՄԻԵ Գայ յիսուս առնու
զհացն և տայ նո
ցա և զձուկն:

Ժ
ՄԻԱ

ՄԻԲ
ՄԻԳ
ՄԻԴ
ՄԻԵ

ճիզ Զայս երիցս ան-
գամ երեւեցաւ յս
աշակերտացն յա-
րուցեալ ի մե-
ռելոց:
ճիէ Եւ իբրեւ ճա-
շեցին ասէ պետրոսի
ցսիմոնին: Սիմոն
յովնանու սիրես
զիս առաւել քան
զդոսա: Ասէ ցնա
այո՛ տր դու գի-
տես զի սիրեմ զքեզ:
Ասէ ցնա արած-
եա զգառինս իմ
ճիը Դարձեալ ասէ
ցնա՝ սիմովն յու-
նանու՝ սիրես զիս:
Ասէ ցնա այո տր
եւ դու գիտես զի սի-
րեմ զքեզ:

Ասէ ցնա արած-
եա զոչխարս իմ:
ճիթ Ասէ ցնա երիցս
անգամ սիմոն յու-
նանու սիրես զիս:
ճլ Տրտմեցաւ պե-
տրոս զի ասաց ցնա
երիցս թէ սիրես
զիս:
Ասէ ցնա տր դու
զամն գիտես եւ դու
իսկ զամն ճանաչես
եւ եթէ սիրեմ զքեզ:
ճլա Ասէ ցնա յս արա-
ծեա զոչխարս իմ:
ճլբ Ամէն ամէն ասեմ
քեզ զի մինչ մա-
նուկն էիր անձամբ
անձին գաւտիածէ-
իր եւ երթայիր յոր
կամէիր: Եւ յորժամ

ժ
ճիզ
ճիէ
ճիը

ժ
ճիթ
ճլ
ճլա
ճլբ

ծերասցիս ձեռս
վեր կալցիս և այլք
ածցեն քեզ գօտի.
և տարցեն ուր ոչ
կամիցիս ։

Այս ասաց նշա-
նակել թէ որով
մահու փառաւոր
առնիցէ զա՟ծ ։

Եւ զայս իբրև ա-
սաց՝ ասէ ցնա եկ
զկնի իմ ։

Դարձաւ պետր-
ոս և տեսանէ զա-
շակերտն զոր սիրէր
յ՟ս զի երթայր զկնի
որ և անկաւ զլան-
ջաւքն նր՟ . և ասէ
տ՟ր ով է որ մատնե-
լոց է զքեզ ։

Զնա տեսեալ պե-
տրոսի ասէ ցյ՟ս
տ՟ր իսկ սա զի՞ ։

Ասէ ցնա յ՟ս . եթէ
կամիմ զի կացցէ
դա մինչև ես գամ
քեզ զի փոյթ է դու
եկ զկնի իմ ։

Ել բանս այս եղ
բայրս . և համարե-
ցան թէ աշակերտն
այն ոչ մեռանիցի ։
և ոչ ասաց նմ՟ յ՟ս
եթէ ոչ մեռանիցի
այլ թէ կամիմ ես
թէ կացցէ դա մին-
չև ես գամ ։

Սա է աշակերտն
որ վկայէ վ՟ն այսր
իկ որ և գրեացն իսկ
զայսոսիկ ։ և գիտեմ
ք եթէ ճշմարիտ

վկայութիւն նորա։
Բայց է եւ այլ ինչ
բզմ զոր արար յս
զոր եթէ գրեալ էր
մի ըստ միոջէ. կար
ծեմ թէ եւ ոչ աշ
խարհս բաւական էր
տանել զգիրսն որ
թէ գրեալ էին ։

Փառք ամն սկզ
բաննն ամէ՝ և
սկզբաննն ամէ։
Աննեղէն և գոյա-
ցուցչին բնաւ իզ։
Անվախճանն՝ և
անսահման էա-
ցուցչին։ Սահմա-
նիչ՝ և կատարու-
մն՝ բոլորեցս ։
Էրիցս միակին։
եզակի և միաւորած
ութեն։ Որ անշա-
րժ գոլով շարժէ
զարարածս ի կեա-
նս և ի փրկութ։
էիցս էակն՝ և կեն
դանեաց կեանքն
որ անփոփոխ գո-
լով միշտ յէութէ։
Աննէիր և ան վայ
րափականն։ Լոյսն
և բովանդակիչ ամէ։
Էսպամէնայնակէ. և
յամէ։ ան հասակ ։
Որպս ի մասունս
և ի բոլորս. և ինքն
ոչ մասն և ոչ բոլոր։
որպս թէ զմասն և
զբոլոր՝ զամ ինքն
ունելով. և կրէ.
զամ բանիւ զօրու
թէ իւրոյ։ Գերա-
ւէր գոլով լնու զա։
Որում բան և իմաս
տութի՝ և կեզու-
տուեալ բոլորեց։
ի բոլորեցս հան
ցուք զանհնութի
և զփառս. հօր և
որդոյ և հոգոյն
սրբոյ՝ Այժմ և միշ։

Իսկ չորից աւե
տարանչացն խոր
հուրդ՝ բազմօրի
նակ իմն ցուցմամբ
տեսանի: Զի ոմ
անք ասեն՝ թէ չո
րից աւետարան
չացն են օրինակ՝
չորք անկիւնք ա
րարածոց: Արև
ելք: Արևմուտք:
Հիւսիս: Հա
րաւ: Պարտէր
քարոզել զաւետա
րանն: Իսկ ոմանց
հաճոյ թուեցաւ
ըստ չորից մշտա
հոս գետոցն: Զա
դենական յաղբերէն
յառաջ խաղացեալ
առ ի տիեզերաց ա
ռոգումն: Փիսոն՝
որ նշանակէ ըզ
մատթէոս: Տիգ
րիս զղուկաս: և
Եփրատէս՝ զյո
հաննէս: Եւ սոց
ին գոլով նմանա
պէս թուով՝ ուռ
ճացեալք յեկեղեցա
կան աղբերէն՝
առոգանել զպաս
քեալ միտս մարդ
կային բնութեան:
Նոյն օրինակ
ըստ տեսութեան
եզեկիելի՝ քառա
կերպեան աթոռ
ոյ: Մարդ՝ որ նը
շանակէ զմատ
թէոս: և առիւծ
զմարկոս: Եզն

զՂուկաս ։ և
րթիւ զՏն.
համննէս՝ զանմար
նոցն տր տեսանե
լով բազմեալ ի
փառացն աթոռ ։
խմանալի՝ ցուցմա
մբ ։ զխնամս բու
որ բնութեն զակն
արկուած ։ Որ ած
այս ։ և իրաբար
բերմամբ՝ նշանս
կէ զլինելն աս
հողածինս ։ հրե
ղինացն անմահից
զմահկանացուս
անել հաղորդս ։
Է՛ այնս զերակա
տար համել ի փառս ։
վանզէ փառաց
թագւրն քս՝ փառա

կից հաւր և հոգւոյն
սրբոյ՝ զմեզս առն
լով բնութն յինք
եան միացոյց ած
ութե ։ ուսուցա
նելով՝ մի որդի զմե
անել՝ որյա հօրէ
և որդի մարիամայ
սրբոյ կուսէն՝ ան
ճառ միութբ՝ զոր
անետարանական
ուսուցանէն բանք
մինչ ի կատարած
հաւանութբ հան
աստայ՝ հաստատա
կարգաւք ։ ի նոյն
յարելով յառա
քելականն քարոզ
ութի ։ զամենախօսն
վարդապետութի՛
դրոշմեալ զսակ

մա ի բազմացն ։
առ՛ի հաւատ
ալ եթէ յայտնէ որ
դի այ · ըստ մեծին
Յոհաննու ։ հաւ
ատալ՝ հաստատ
և զկեանն ընդու
նել յանուն նոր ։
Սուրբ և տեսեան
զտրայս անճառ
փրկագործութե
խրհդ՝ հեզահո
գի և ամծաւէր պա
րոն մարգարէն ՝
որ եռափափաք
սիրով՝ յաւժար
կամօք՝ և սէրտ
հաւատով՝ ցան
կացաւղ եղև այսմ
ծաղկաւէտ և վար
Թափթիթ կենա

բուխս մէ աւէտա
րանից ։ Եւ ստա
ցաւ զաս ի յար
դար վաստակոց
իւրոց ։ Յիշելով
զբան մարգարէին
որ ասէ ։ Երանի
որ ունիցի զաւակ
ի սիոն · որ է եկե
ղեցի մի ։ Վասն
յուսոյն ետ գրել
զտորունեան աւե
տարանս՝ ատենա
տրեաք · և զարդա
րեաց մեծածախ
ընչիւք · ի պայծառ
ութի մէ եկեղեց
ւոյ՝ եւ ի վայելուչ
մանկանց սիոնի ։
ԼՂԱԼ յիշատակ
բարի · հոգոյ իւրոյ

և ծնօղաց իւրոց՝
վաղէ՝ և մօրն շա
ղուլթլուխէ՝ և
կողակցին իւրոյ
փէրի խանին՝ որ
յօժար սրտիւ կա
մակից եղև ։ և որ
դոց իւրոց՝ ղարա
խանին՝ որդանա
նին՝ պետրոսին՝
և դստերն՝ աղլի
խանին՝ և այլ ամ̃
արեան մերձաւոր
ացիւրոց ամէն ։
ար ձեռն յիշե
ցէք զխաթուն
փէրի խանն՝ և զ
ծնաւղսն իւր՝ մես
րոփին՝ և մայրն իւր
զեմարն՝ և եղբար
քն՝ ծատուրն՝ հայ

րապետն՝ և քուրն
զմ̃ուզէկն ։ ամէն ։
Արդ որք ճաշա
կէք յամէն աստա
սեղանոյս՝ և վայե
լէք յամծային բու
րաստանէս ։ և
հանդիպէք մ̃ք ա̃մ
ետանես՝ կարդա
լով և կամ տեսա
նելով՝ յիշեսջիք
ի մ̃ք և ի մաքրա
փայլ յաղօթս ձեր
առաջի ան արիւն
զենմանն՝ ի ժամ
սոսկալի մ̃ք պատա
րագին՝ և լի բերա
նով ա̃ծողորմի ա
սացէք ։ և բոլոր
հաւատով մեղաց
թողութի՛ հայցէ

ցեղ խառնման հե
զահոգի և ժրա
ջան մահդասի
մարգարէին. և կո
ղակցին իւրոյ փե
րիխանին. և պա
պին. թումիջանին
դաստիկեին. և ամ
վերոյ գրեալ որդ
ոց և դստերաց իւր
ոց ողջմին :..

…ւարդ՝ ես յետ
ինս ի մէջ ընկերց.
և որոշեալս յամ մա
սանց բարեաց՝ և
անարժանս իընտ
րեալ դպրաց մանկ
անց եկեղեցոյ..
բազմամեղս և ան
իմաստս ի գիրս գր
չութե. և յանցան

որս ամ պատուիր
անացն այ՝ ղազար
սուտ անուն. և ոչ
գործով :
խոց սրտի և լա
լով աչօք ընկալ
զսբ աւետարանս
ի դառն և ի դաժան
ժամանակիս :
ի մեծ թվականիս
հայոց.
Ռ.ճդ. ամին. ի
մայրաքաղաքս ջու
ղայոյ. ի հայրա
պետութե տն փի
լիպպոս կթղկսի
ամ հայոց : Եւ
ի յառաջնորդու
թե մերոյ աթոռո
յ սբ ուխտիս՝ խա
չատուր արհ եպ

իս կապոսայս ::
Եւ ի թգւրութե
պարսից երկրիս
շահ սէֆոյն ::
Եւ Արդ՝ աղաչեմ
զամենեսեան զՔս
մանկունս նատ սբ ե-
կեղեցւոյ · զի որք
հանդիպելք տեսու-
թե՛ սբ աւետարանիս
զաւելորդն բա-
նայք՛ և զպակասն
լնուք · և խոշոր
ութեն և սխալան
ացն անմեղադիր
լինել՝ զի կար մեր
այս էր ։ և ղանորոյ
երես ի գետին դնե-
լով աղաչեմ զձեզ
զի լի սրտիւ և բո-
լոր հաւատով · ա-

նարժանիս ած ո-
ղորմի ասիցէք · և
ծնողաց իմոց՝ յա-
կոբին · մրուաթին
և եղբարն իմոյ՝ մե-
տիախին · և քուերին
շուշանին · և ամ-
արեան մերձաւոր
ացիմոց · և ած ող
որմի ասասցէք · և ած
ձեզ և մեզ ողորմես
ցի ամէն ։

Դարձեալ յիշէ-
ցէք զխօջա մարգ-
արէն · և քոյրն իւր
մարի ամն ։ խաչ-
ատն · կատուն · յով-
անէսն ։ ղարիպ
շահվարթն ։ ամէն ։

[...]ւարդ ես մե
ղուցեալ ծառայս
ա̃յ խօջայ մրգրա-
ստացա զգ̃ք ա̃ե-
տարանս ՚ի հալա́լ
եւ յարդար վաս
տակոց իմոց · ՚ի
Թողութի̃ մեղաց՝
եւ ՚ի փրկութի̃ հոգ
ւոյ իմոյ · եւ ետու
զսա́ ընծայ եւ նու
եր ՚ի դրունս ս̃բ
հրեշտակապետին
եւ մի ոք իշխեսցէ
հեռացուցանել
զսա ՚ի դրանէ ս̃բ ·
ո՛չ ծախելով · եւ ոչ
գրաւելով · ո՛չ ՚ի մե-
րոց եւ ո՛չ յօտարաց ։

դարձեալ յիշեցէք · ա̃ն
յիշատակ ա̃ւրքէն · ծառ
ուրն · խանադէն ։

272

Minutoli 272.

Armen

MS. OR.
Minut.
272.